

Årsrapport 2020

Sammen skaper vi et levende Norge

Innhold

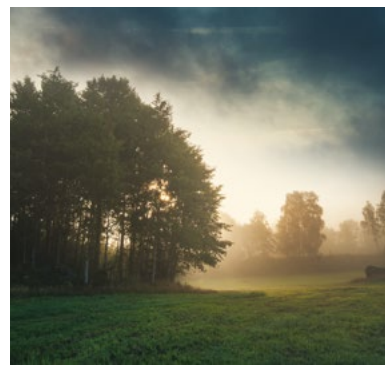
Dette er TINE

Konsernsjefen har ordet	5
Nøkkeltall	7
Samfunnsaktøren TINE	9
TINE-kartet	11
Merkevareleverandøren TINE	12
Organisasjonskart	14

Resultater

Styreleder har ordet	16
Styrets beretning	18
Ledelsen	44
Årsregnskap 2020	48
Revisjonsberetning	96
TINE Råvare	98
Datterselskaper	101
Statistikk	103

Bærekraft

Bærekraftig verdiskaping	111
Bærekraftig og robust landbruk	116
Effektiv meieridrift og transport	127
Engasjerte medarbeidere	133
Fornøyde forbrukere	138
Sirkulære løsninger	146
Tall og GRI-tabell	153

Øvrig informasjon

Tillitsvalgte	160
TINE Gruppa	161

Dette er TINE

Konsernsjefen har ordet

Fundamentet for framtida

Få kunne forestille seg at en liten flaggermus, på et middels stort marked i en ganske stor by på andre siden av kloden skulle skape så store konsekvenser for en hel verden. Så kom 2020.

På vegne av oss i TINE kan jeg si at vi er over snittet opptatt av samarbeid, og ordet sammen er en strategisk viktig del av visjonen vår. Derfor blir det feil å si at fjoråret ble en opptur eller at vi kan glede oss over resultatene vi legger frem i denne – uten å nevne at mange samarbeidspartnere, kunder og ellers i befolkningen har hatt og fortsatt opplever krevende forhold som vil merkes i lang tid.

Nettopp derfor har samfunnsoppdraget til TINE føltes ekstra viktig i pandemiåret. Vi bidrar med stabile leveranser av bærekraftige, kjente og kjære merkevarer i butikkens meierikjøll som bidrar til en viss normalitet når samfunnet er i krisemodus. Vi har et ansvar for både folk og fe over hele landet og vår virksomhet har ringvirkninger for en rekke lokalsamfunn i samtlige fylker. Resultatene fra 2020 har på den måten en større betydning enn man først tenker over. Det begynner selvfølgelig med melkeprodusentene som alltid har investert langsiktig i selskapet sitt. Samtidig har behovet for å også investere på egne gårdsbruk og sikre fremtidig drift, blitt tydeligere for hvert år. Tingenen for svært gode tall, ekstra volum og en rekordhøy etterbetaling kunne knapt vært bedre.

Strategien for TINE frem mot 2025 ble vedtatt i midten av 2019. Den tok utgangspunkt i en grundig analyse av tingenes tilstand og tegnet et bilde på de neste årene som kom til å bli svært tøft å håndtere. Vi hadde utfordringer på rad og rekke, og det var ingen vei rundt dem. Vi måtte gå systematisk til verks for å bedre TINEs vekst og konkurransekraft mot konkurrenter i og utenfor Norge, eksportvolumer var på vei ut

av det norske markedet og en stadig økende import. Vi måtte jobbe hardere for konkurranse på like vilkår for å opprettholde melkeproduksjon i hele landet og bli bedre til å fortelle verden om verdien av melk i et sunt, balansert og bærekraftig kosthold her oppe i nord. For å nevne noe.

Året vi har lagt bak oss ga en kraftig økning i salg i dagligvarebutikkene, det var preget av mye feriering i eget land, grensehandelen har vært redusert kraftig og folk flest har laget og bakt mer hjemme på kjøkkenet. Likevel er utfordringsbildet minst like tydelig som det var på starten av fjoråret.

Gunnar Hovland
Konsernsjef

Disse faktorene er like gjeldende når vi sakte, men sikkert returnerer til normalen. Vi ser det også i 2020 på våre andeler; vi har solgt bra med varer, men andre har gjort det enda bedre og vi taper fortsatt terreng i viktige kategorier.

I ostekategorien kunne vi gjort det sterkere enn vi endte opp med, men måtte ta ned aktiviteten betraktelig for å klare å håndtere forsyningsplikten vår til de andre aktørene i markedet som har fått hver liter de har bestilt. Omtrent 10 millioner liter vi gjerne skulle ystet ost av, har i stedet gått til konkurrentene våre. Likevel ser vi effekten av volumøkning på visse områder. Våre faste kostnader er nettopp det; faste. Når vi klarer bare en liten promille økning i enkelte kategorier ser vi hvilken positiv effekt det kan ha for lønnsomheten vår. Derfor kaller jeg annerledesåret og resultatet av det; fundamentet for framtida.

Forskjellen fra starten på 2020 til starten på 2021 er at vi er enda bedre forberedt og mer motivert for det vi har i møte. Vi er rett og slett bedre rustet for å håndtere utfordringene. Både selskap og eiere kan og må investere fremtidsrettet og langsiktig for å kunne realisere vekst og de store og nødvendige målene vi har satt oss. En viktig del av dette fundamentet er bevisstheten rundt den norske bondens viktighet for distrikts-Norge og selvforsyningen i landet vårt, og at ansatte og eiere faktisk blir, helt fortjent, vurdert som samfunnskritiske funksjoner når krisen er her. Jeg håper dette er noe som ikke blir glemt når vaksinene er rullet ut i samfunnet.

Og så er det et viktig poeng som jeg vil presisere til slutt. Det er ikke slik at suksess for TINE i 2020 bare kan settes på kontoen for flaks og heldige tilfældigheter i verden rundt oss. Hele verdikjeden har på meget imponerende vis løftet nivået flere hakk når rammevilkårene har vært betydelig mer krevende. Helt fra første dag har alle deler av organisasjonen vært involvert i et koordinert arbeid for å flytte ressurser, ta høyde for endringer i markedet, tenke HMS og smittevern, tiltak på anlegg og hjemmekontor, informasjon og kartlegging av det psykososiale og fysiske arbeidsmiljøet – for å neve noe.

Tankesettet rundt å hele tiden være litt bedre i dag enn vi var i går, har blitt gjennomført i hele organisasjonen. Dette er kanskje det jeg er mest stolt av i 2020. Leveringsevnen, engasjementet og motivasjon hos de ansatte som vi måler på hvert år, er på et rekordhøyt nivå. Bonden har, til tross for at vi snakker om en biologisk produksjon, klart å levere 50 millioner liter melk mer enn hun og han var forberedt på. Vi har med veldig få unntak klart å levere de varene vi skal til samtlige butikker og restauranter over hele landet, sykefraværet synker, vi har gjort viktige effektiviseringsgrep på alle nivåer, strategiutrudding i våre internasjonale døtre betaler seg og vi lager fortsatt sunne, gode og næringsrike produkter basert på det jeg selv mener må være verdens beste melk.

Vi har, med veldig få unntak, klart å levere de varene vi skal til samtlige butikker og restauranter over hele landet, sykefraværet synker, vi har gjort viktige effektiviseringsgrep på alle nivåer og vi lager fortsatt sunne, gode og næringsrike produkter.

Utfordringsbildet er der fortsatt – det samme er målene våre. Men jeg har aldri vært tryggere på at vi skal nå dem og at visjonen vår, Sammen skaper vi et levende Norge, vil være minst like gjeldende i de kommende 150 årene.

Gunnar Hovland
Konsernsjef

Nøkkeltall

24 715

Driftsinntekter
MNOK

1 992

Driftsresultat
MNOK

5 343

Antall ansatte

562

Brutto energiforbruk
GWh

9 140

Antall eiere

0,76

Etterbetaling fra TINE SA
Kr/Liter

Leverert til TINE i 2020 (2019)

1 401,1 Mill. liter

Kumelk
(1392,3)

19,8 Mill. liter

Geitemelk
(19,8)

Forbruk pr. innbygger i 2020 (2019)¹

81,3 Liter

Melk
(80,2)

20,3 Kg

Ost inkl. import
(18,9)

3,8 Kg

Smør inkl. import
(3,7)

10,8 Kg

Yoghurt inkl. import
(10,4)

9,6 Kg

Fløte og Rømme
(9,3)

¹⁾ Kilde: Opplysningskontoret for Meieriprodukter (Melk.no), januar 2021

TINE Gruppa		2020 ¹⁾	2019	2018	2017	2016 ²⁾
Driftsinntekter	MNOK	24 715	23 812	23 001	22 525	22 583
Driftsresultat (EBIT)	MNOK	1 992	1 189	1 537	1 537	1 962
Driftsmargin	Driftsresultat/driftsinntekter	8,1 %	5,0 %	6,7 %	6,8 %	8,7 %
Resultat før skatt	MNOK	1 935	1 103	1 465	1 414	1 862
Årsresultat	MNOK	1 772	980	1 348	1 304	1 634
Eiendeler	MNOK	20 114	18 657	18 103	16 087	16 029
Egenkapitalandel (%)	Egenkapital/totalkapital	47,7 %	47,8 %	46,6 %	48,7 %	45,4 %
Netto rentebærende gjeld/EBITDA		0,90	1,66	1,17	1,09	0,96
Investeringer	MNOK	1 299	2 518	1 865	1 203	1 131
Operasjonell kontantstrøm	MNOK	2 916	2 194	2 285	2 170	2 187

¹⁾ 2020 er inkludert en positiv engangseffekt fra gevinst salg av anlegg i Bergen på 217 millioner kroner.

²⁾ 2016 er inkludert en positiv engangseffekt fra planendring uførepensjon. Dette utgjør for TINE Gruppa 245 millioner kroner.

Ansatte	2020	2019	2018	2017	2016
Antall ansatte, TINE SA	4 094	4 176	4 346	4 496	4 506
Antall ansatte, TINE Gruppa	5 343	5 408	5 355	5 476	5 418
H-verdi, TINE Gruppa	4,2	6,6	7,2	7,1	7,5
Sykefravær, TINE Gruppa	5,8 %	5,4 %	5,4 %	5,7 %	5,9 %
Miljø¹⁾					
Brutto energiforbruk (GWh)	562	574	573	536	531
Emballasjeforbruk (tonn) ²⁾	29 483	29 363	30 666	28 683	28 455
Emballasjeforbruk ifht driftsinntekter (tonn/MNOK) ²⁾	1,87	1,91	2,02	2,31	2,24
Utslipp CO2-ekv. totalt (tonn)	64 743	68 424	72 207	75 268	71 180
Utslipp CO2-ekv. fra meieri (tonn)	18 908	17 323	19 164	24 228	22 759
Utslipp CO2-ekv. fra transport (tonn)	44 085	49 349	51 201	47 755	45 135
Transport (km/1000 liter råstoff) ²⁾	37	37	36	36	38
Trygg mat					
Kontroll av sykdomsfremkallende bakterier, antall negative prøver, TINE SA	5 941	6 307	4 927	4 648	4 435
Kontroll av sykdomsfremkallende bakterier, antall positive prøver, TINE SA	18	2	4	0	2
Antall tilbakekallinger, TINE SA	2	1	0	1	2

¹⁾ Tallene for 2020 omfatter TINE Gruppa hvis ikke annet er oppgitt. Historiske tall fra 2017 og tidligere omfatter TINE SA

²⁾ Tallene for 2020 omfatter TINE Gruppe eksklusive datterselskapene Norseland Ltd. og Norseland Inc.

Dette er TINE

Samfunnsaktøren TINE

TINEs røtter strekker seg helt tilbake til 1856 og etableringen av Nord-Europas første andelsmeieri i Rausjødalen.

I 1881 ble den første meieriforeningen i Norge etablert. Prinsippene den gangen var de samme som bondene og selskapet jobber etter i dag. Vi er organisert som et samvirke hvor samtlige av bondene i TINE også er deleier i selskapet, har rett til medbestemmelse og deler på overskuddet. TINEs oppdrag er å sikre mest mulig melkevolum til høyest mulig pris, og etterbetalingen, basert på overskudd, går til eierne selv. Dette er i sterk kontrast til våre konkurrenter, hvor melkeprisen er en kostnad og overskuddet går til aksjonærene.

Ringvirkninger

Ikke bare investerer bonden i egen gård og lokalsamfunn, med de ringvirkningene melkeproduksjonen medfører, men TINE som selskap investerer også tungt i distrikts-Norge. De siste ti årene har vi investert over 11 milliarder kroner i områder som Dovre, Storsteinnnes, Elnesvågen, Frya, Tretten, Verdal, Jæren, Oslo, Bergen og Trondheim. Det er beregnet at TINE bidrar direkte og indirekte med 25 000 arbeidsplasser og 20 milliarder kroner i verdiskapning for Norge.

Dette gjør bonde og selskap til en betydelig bidragsyter til et Norge med levende lokalsamfunn.

FN peker på at en bærekraftig matproduksjon er den som produserer mat på egne arealer med egne ressurser. Norge, med vårt arktiske klima, har begrensede muligheter til å dyrke vegetabiliske proteiner, men landet vårt passer godt for gress og beitedyr.

Med gårder over hele landet, og friske og sunne geiter og kyr på beite, har også en rekke positive ringvirkninger utover det rent økonomiske, for TINE jobber med – ikke mot naturen.

Drøvtyggere på utmarksbeite er med på å danne mer komplekse rotsystemer som igjen lagrer store mengder karbon, og de tusenvis av jordene over hele landet bidrar faktisk hver eneste dag med å reflektere sollys. Jo mer sol som reflekteres, jo mindre varmer solstrålene opp jorda.

Derfor kan vi blant annet takke kyr og geiter for at Norges kulturlandskap holdes i hevd med alle de godene det medfører.

Vår rolle som markedsregulator

Vi har også rollen som markedsregulator hvor målet er å sikre avsetning av melk for melkeprodusentene, sikre forsyning og prisstabilitet overfor forbruker – og bidra til å realisere målpris fastsatt i jordbruksavtalen. Som markedsregulator har TINE mottaks- og forsyningsplikt, samt informasjonsplikt om de reguleringsiltakene som iverksettes. Dette gjør at alle bønder, enten de er eiere i TINE eller ei, har en rett, men ikke plikt, til å levere melken sin til TINE og vi betaler samme pris til alle. På den andre siden plikter vi oss til å forsyne andre aktører med melk til samme pris som vår egen industri.

Aktive barn – over hele landet

I 2021 arrangeres TINEstafetten for 28. år på rad. Dette er verdens største stafett med langt over 100 000 deltakere fordelt på mer enn 300 steder. Snart har 2 millioner elever deltatt.

Fokus på fysisk aktivitet og et variert kosthold, spesielt i hverdagen til barn og ungdom er viktig for TINE og det er dette som danner grunnlaget for det gode samarbeidet med Norges Friidrettsforbund på TINEstafetten.

På samme måte samarbeider vi med Norges Fotballforbund om deres offisielle fotballskole, nemlig TINE fotballskole. Samarbeidet startet i 1998 og omtrent 500 klubber, 14 000 instruktører og 70 000 barn og unge er involvert årlig – over hele landet.

Et variert og godt kosthold er viktig for barn og unge, men også for folk flest. Melk og meieriprodukter bidrar med protein av høy kvalitet, kalsium, jod og flere B-vitaminer til nettopp dette.

Sammen skaper vi et levende Norge

Dette er TINEs visjon. Den er rettesnoren for alt vi foretar oss, og beskriver oppdraget vårt.

Det handler om noe som er større enn oss selv. TINE er melkebøndernes selskap og er det noe den norske bonden er god på, så er det å tenke langsiktig. Det samme skal ansatte og selskap gjøre. For eierne våre. For et levende Norge.

Vi skal bidra til det gode liv. Enten du er bonde på gården, ku på enga – eller hjemme ved frokostbordet. Vi er en viktig drivkraft i et Norge som spirer og hvor økonomiske verdier skapes. Samtidig som vi vokter over de umistelige verdiene som samfunnet hviler på. De som ikke kan måles i kroner og øre.

Og vi skal ta vare på jorda vår. Det er ikke bare der hvor vi jobber og bor, men den er selve forutsetningen for alt som lever.

Dette er TINE

TINE-kartet

Pr. 01.01.2021

- 1. TINE Meieriet Tana**
Søtmelk, Kesam®, fløte, melkeringe, rømmekolle, proteinyoghurt, smør, kulturmelk, skummet kulturmilk, lager og distribusjon
- 2. TINE Meieriet Alta**
Søtmelk, fløte, lager og distribusjon
- 3. TINE Meieriet Storsteinnes**
Norvegia®, brunost, nøkkelost, Balsfjord, Ekte hvit geitost, leieproduksjon
- 4. TINE Terminal Tromsø**
Lager og omlasting
- 5. TINE Meieriet Harstad**
Søtmelk, økologisk melk, rømme, fløte, juice, lager og distribusjon
- 6. TINE Terminal Bodø**
Lager og omlasting
- 7. TINE Meieriet Sandnessjøen**
Søtmelk, tørmelk, smør, fløte, lager, omlasting og distribusjon
- 8. TINE Meieriet Sømna**
Norvegia®: Original, Fyltig og Lettost. Østavind®, norsk græddost
- 9. TINE Meieriet Verdal**
Norvegia®: original og økologisk, Jarlsberg®, græddost, smør, Bremykt®, norsk cheddar, tørkede myseprodukter
- 10. TINE Meieriet Tresfjord**
Ridder®, norsk Port Salut
- 11. TINE Meieriet Selbu**
Normanna®, Selbu Blå® – alle varianter, Selbu Norzola®, Kybos, ternet marinert Jarlsberg®
- 12. TINE Meieriet Tunga**
Søt og syrnnet melk, fløte, Biola®, Go'morgen® Yoghurt, økologisk kefir, frokostyoghurt, økologisk melk, lager og distribusjon
- 13. TINE Sentrallager Heimdal**
Revet, skivet og stykket ost, pakking, lagring, eksport
- 14. TINE Meieriet Elnesvågen**
Jarlsberg®, norsk sveitser, nøkkelost, norsk alpeost, Norvegia®
- 15. TINE Meieriet Ålesund**
Søt og syrnnet melk, fløte, Piano® desserter, kremer og sauser, iskaffe, YT®, Sjøkomelk, lager og distribusjon
- 16. TINE Meieriet Ørsta**
Edamer, Kremgo®, Snøfrisk®, TINE® Kremost, kremostbase, leieproduksjon
- 17. TINE Meieriet Byrkjelo**
Norvegia®, brunost, edamer, porsjonspakking Norvegia®
- 18. TINE Meieriet Vik**
Gamalost, Mylsa, bringebærjuice
- 19. TINE Meieriet Voss**
Norvegia®, dravle, leieproduksjon
- 20. TINE Meieriet Bergen**
Søtmelk, fløte, juice, lager og distribusjon
- 21. TINE Meieriet Dovre**
Dovre Ysteri: norsk brie og camembert, Snøhetta
- 22. TINE Meieriet Frya**
Søt og syrnnet melk, rømme, cottage cheese, Yoplait® og TINE® Yoghurt, gresk yoghurt, fløte, lager og distribusjon
- 23. TINE Meieriet Brumunddal**
Laktosefrie produkter, langtidsholdbare konsummelkprodukter, smaksatt melk, juice, desserter, YT® Protein, Gryr®, E+®, ingrediens- og melkepulverprodukter, melkekonsentrater
- 24. TINE Meieriet Lom & Skjåk**
Brunost, søst- og gommeprodukter
- 25. TINE Meieriet Sem**
Søtmelk, økologisk melk, fløte, lager og distribusjon
- 26. TINE Meieriet Trysil**
Pultost
- 27. TINE Meieriet Tretten**
Smelteost, grøter, desserter, honning
- 28. TINE Meieriet Oslo**
Søt og syrnnet melk, økologisk melk, økologisk kefir, fløte, yoghurt, rømme, juice, iste, lager og distribusjon
- 29. TINE Meieriet Sola**
Søt og syrnnet melk, økologisk melk, fløte, lager og distribusjon
- 30. TINE Sentrallager Klepp**
Revet, skivet og stykket ost, pakking, lagring, import
- 31. TINE Meieriet Jæren**
Jarlsberg®, Norvegia®, norsk mozzarella, pizza-topping, smør, Brelett®, smørølje, prim, tørkede myseprodukter
- 32. TINE Meieriet Kristiansand**
Søt og syrnnet melk, fløte, lager og distribusjon
- 33. TINE Meieriet Setesdal**
Rømmegrøt, Ryfylkegeome. Smør: økologisk, laktosefritt, krydder- og kuvertsmør, Kviteidsmør, ekstra saltet Setesdalsmør
- 34. TINE Meieriet Haukeli**
Frozen curd, norsk chèvre
- 35. TINE SA Hovedkontor Oslo**

Dette er TINE

Merkevareleverandøren TINE

TINE Gruppen er leverandør av kjente og kjære merkevarer som TINE®, Diplom-is®, Norvegia®, Go'morgen® og Sunniva®, for å nevne noen.

De aller fleste av våre produkter er laget på norsk melk, men også juiceprodukter, ferdigretter, margariner og desserter inngår i det norske sortimentet. Som et samvirke er likevel en av de viktigste oppgavene våre å utvikle smakfulle meieriprodukter basert på norsk melk, og gjennom dette bidra til å skape et levende Norge med melkebønder over hele landet.

I løpet av de siste tiårene har melkeforbruket gått nedover. Vi leter derfor stadig etter ny anvendelse av råstoffet og tilpasser produktsortimentet etter forbrukernes ønsker og behov. Selv om melkeforbruket av hvit søtmelk går nedover, har smaksatt melk en svært positiv vekst. TINE utvikler stadig nye produkter for dette segmentet, og i løpet av året var det gledelig å se at stadig flere forbrukere tok TINE® Lettmelk med smak av enten vanilje, sjokolade eller kaffe & kakao med seg i handlekurven.

TINE®-produkter med ny design

I 2020 fikk TINE®-merket helt nytt design. Dette som respons på en tydelig bestilling om å skape et sterkere og tydeligere TINE®. Ved å samle mer innhold under merkevaren TINE®, tok vi derfor et viktig grep for å styrke vår konkurransekraft. I løpet av året fikk flere og flere produkter det nye designet, og prosessen pågår fortsatt.

Nå er det enda lettere å finne våre produkter i butikken, og ingen skal være i tvil om at et TINE®-produkt er kvalitet, basert på norsk melk fra over 9 000 dedikerte bønder over hele landet.

Utfordreren Norvegia®

Selv som nr. 1 på ostetoppen er det viktig med fornyelse. Ved å lansere smørbar ost på tube ble Norvegia® plutselig en utfordrer i en annen kategori.

Norvegia® sin suksess handler om å levere god smak, produkter som er perfekte til alt og alle – selvsagt laget med fersk melk fra norske kuer. Dette, kombinert med solid merkevarebygging over tid, gjør at Norvegia® stadig holder seg på salgstoppen i norsk handel. Folkets favoritt har definitivt skapt forhold som varer livet ut.

TINE® Junior – for kropper i vekst

Norges mest spiste barneyoghurt* endret navn fra Sprett® til TINE® Junior. Nytt navn og design, men den samme, gode smaken.

TINE® Junior yoghurt er en kilde til kalsium, protein og D-vitamin. I tillegg til et variert kosthold og en aktiv hverdag, er dette nødvendige næringsstoffer for at barnas skelett skal vokse og utvikle seg normalt. Derfor er det viktig at TINE tilbyr barnefamilien et bredt utvalg av produkter spesielt egnet for kropper i vekst.

Sunniva® – på lag med naturen

Sunniva® er en av de sterkeste merkevarene i TINE Grappa, og i 2020 la vi et viktig fundament for å skape vekst og bygge en sterk merkevare også for årene som kommer.

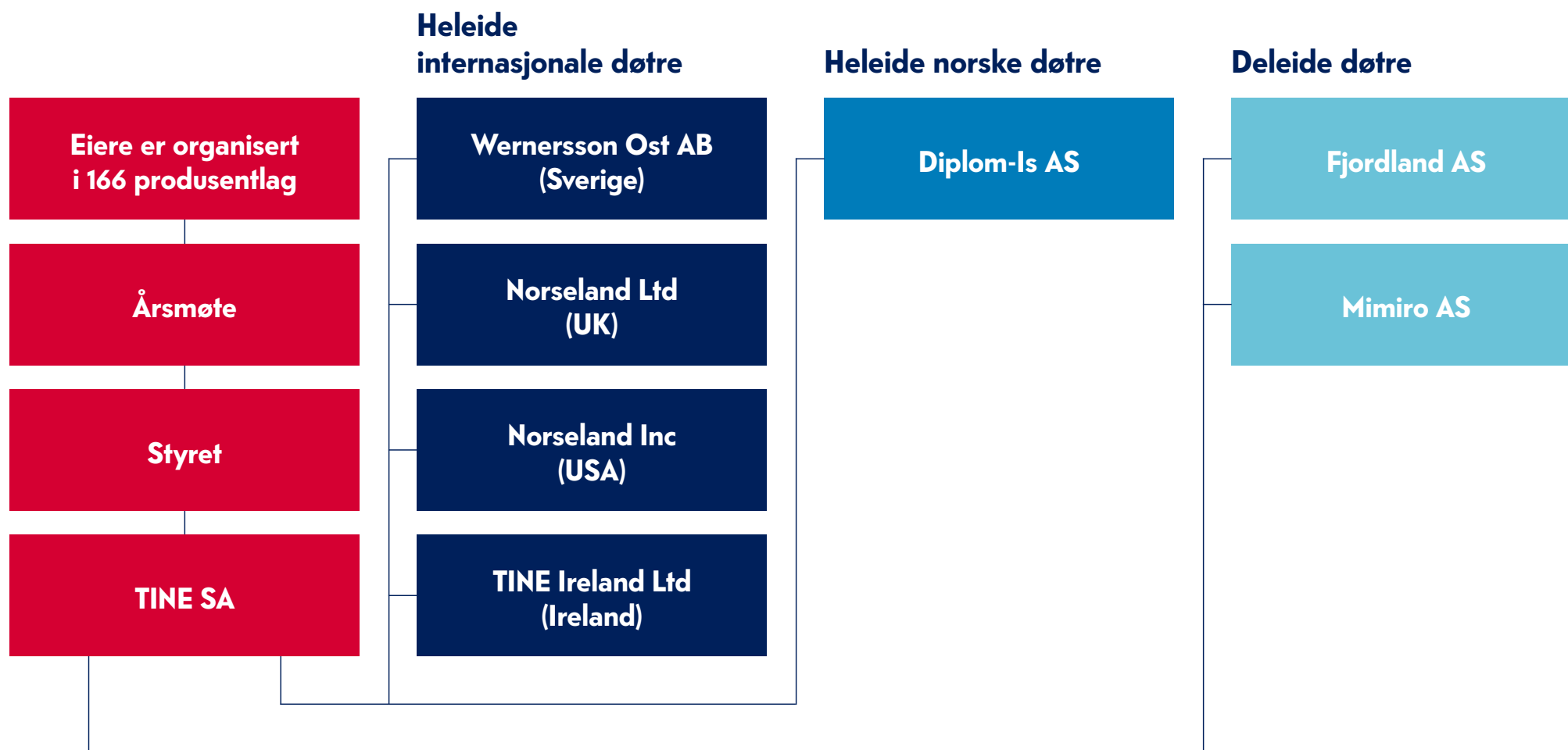
For å levere juice av høy kvalitet, må man være på lag med naturen. Derfor sto Sunniva® også i år bak en nasjonal dugnad hvor vi oppfordret alle til å lage biehue og legge til rette for at biene skal leve godt. Kampanjen fortsetter å skape begeistring, både hos kjøpmannen og forbrukere.

*Nielsen MAT TY 04/2020

Dette er TINE

Organisasjonskart

TINE Gruppa pr 31.12.2020

Oversikten viser de største datterselskapene. For fullstendig oversikt, se [note 14](#) i årsregskapet side 78.

Resultater

Styreleder har ordet

Bedre i dag enn i går

For min del kan 2020 for TINE oppsummeres, helt overordnet, ganske enkelt: Den rollen og ansvaret vi har ovenfor bygd, by, folk og fe, har blitt enda tydeligere for enda flere.

Det skal vi glede oss over og forvalte videre på en god måte. Den oppfatningen vi får bekreftet i de store omdømmeundersøkelsene: at man kan stole på TINE i et år som 2020, skal også gjelde i årene som kommer.

Frem til omtrent 12. mars i fjor var vår strategi, TINE 2025, det temaet jeg brukte mest tid på. Etterpå har det vært en litt annen fordeling, men jeg er glad for å se at det henger sammen. I møte med store endringer og usikre tider er det ekstra godt å se at planene vi har lagt virker – også når en pandemi påvirker det meste av det vi foretar oss. Kursen vi har pekt ut i strategien beskriver nemlig nettopp dette; for å lykkes med ambisiøse mål og planer må vi ikke bare være en organisasjon som tåler endring, men en som trives med det. Vi har ikke bare tilpasset oss, men vi har tatt de mulighetene som har vært der.

Det er lagt ned mye godt arbeid fra mange i et tøft år, i fjøset, fra hjemmekontor, på anlegg og i lastebiler. Vi står ikke bare igjen med et sterkere TINE som følge av dette, men også med et meget godt resultat. Vi har tålmodig investert i mange år i samvirket vårt for å ha et solid grunnlag for veien videre. Jeg er glad for at vi nå så tydelig ser at dette virker.

Det er utrolig hyggelig å se at vi presterer når en så stor test utfordrer både oss eiere og selskap. Melkeprodusenter i hele landet har levert 50 millioner liter mer melk enn planlagt i 2020 og ansatte i hele TINE har sørget for at frakt, foredling, salg og håndtering har fungert så godt som knirkefritt. En imponerende høy leveringsgrad gjennom hele året, på tross

av krevende rammebetingelser og bestillingskurver som peker bratt opp og ned. Alle ansatte har en del i dette og jeg er både imponert og takknemlig.

Ekstra gledelig er det å se at kjernen i planene våre også blir gjennomført. Vi er tydeligere i markedet og mer fremoverlent i møte med kunder og forbrukere. Det er et godt grunnlag for å se fremover. Vi vet at vi har store oppgaver som må løses for å sikre langsiktigheten vår. Selv om vi har solgt mer i 2020, har konkurrentene våre hatt en bedre utvikling på andelene i viktige kategorier. Økte kostnader er på horisonten og dette

Marit Haugen
Styreleder

må balanseres med en vilje til å investere mer i innovasjon som skal gi oss gevinst på lang sikt. På kortere sikt tror jeg fortsatt det er mye å hente på ost. Her er vi gode og har potensial til å bli enda bedre.

Vår internasjonale virksomhet har gjort en svært god jobb i mange land som har kjent på pandemien i enda større grad enn oss. Strategien vår omfatter naturligvis også dem og dette begynner vi for alvor å se resultater av nå. Heldigvis er det ikke nytt for TINE å jobbe ute i resten av verden, og dette er et godt utgangspunkt for å prestere enda bedre fremover.

Vi må også stå på for å fortelle omverdenen om melkas viktige rolle i kostholdet vårt, og det melkeproduksjonen og TINE betyr for hele landet. **Sammen skaper vi et levende Norge**, sier vi. Og det skal vi fortsette med, men vi må ha rammevilkår på plass som sørger for at vi konkurrerer på like vilkår og kan fortsette å levere på dette løftet. Siste ord er ikke sagt her.

Vi har med klimakalkulatoren og dyrevelferdsindikatoren fått verktøy for å forbedre dyrevelferd i eget fjøs og få en enda mer bærekraftig matproduksjon. Vi skal fortsette det målrettede arbeidet som gjøres på bærekraft i hele verdikjeden vår, og lete etter og ta i bruk bedre løsninger.

For meg personlig er det å hilse på og dele ut Sølvtime og Mjølkespann til mine kollegaer som har produsert feilfri melk i henholdsvis 15 og 25 år, noe av det jeg har gledet meg mest til. Det ble ikke helt som planlagt, det heller, men de totalt 129 produsentene som i 2020 hadde gjort seg fortjent til disse

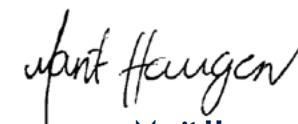
utmerkelsene har heldigvis blitt gjort stas på av produsentlagene sine og de aller nærmeste. Dere er til inspirasjon for resten av oss som vet hvor mye kunnskap, grundig og hardt arbeid som ligger bak en slik prestasjon.

Jeg er spent på hva 2021 vil bringe, men er samtidig sikker på at vi klarer å møte det som kommer. Et mantra i TINE er at vi hele tiden skal bli litt bedre i dag enn i går og enda bedre i morgen. Dette er en god målestokk på alt vi gjør. Jeg skriver dette i starten av januar 2021 og jeg mener vi er et litt bedre selskap og organisasjon enn vi var i januar 2020.

**Et mantra i TINE er at vi hele tiden
skal bli litt bedre i dag enn i går
og enda bedre i morgen.**

Vi har fortsatt mye å gå på, men så lenge vi sammen drar i samme retning og har et felles mål om et bedre TINE er jeg sikker på at vi om et år kan melde om ytterligere forbedring.

Lykke til alle sammen!

Marit Haugen
Styreleder

Styrets beretning

Hovedpunkter fra året 2020

Resultat

Driftsresultatet for 2020 ble 1 992 millioner kroner, 803 millioner kroner bedre enn i 2019. →

Vekst

Økt salg i dagligvare på grunn av endret forbruksmønster i koronapandemien løfter resultatet. →

Kostnadseffekter

Lavere kostnader drevet av både varige og midlertidige kostnadseffekter bidrar også til godt resultat. →

Leveringsdyktig

Leveringsgraden var rekordhøy i 2020, og sørget for at TINEs produkter i all hovedsak var å finne hver dag i butikker over hele landet - gjennom hele året, tross krevende og endrede forhold fra og med mars. →

Utfordringer

Betydelig økning i importen og lavere segmentandeler er en utfordring. →

Nyetableringer

Utslippstillatelsen i Irland er på plass og produksjonen av Jarlsberg® fra Irland til det internasjonale markedet er i gang. →

Bærekraft

Norges første meieri uten fossil eller direkte elektrisk oppvarming åpnet i Bergen. →

Omdømme

TINE toppe flere omdømmeundersøkelser, vi scorer høyt på samfunnsansvar og har stor tillit både hos kundene og forbrukerne. →

Emballasje

Vi har lansert flere emballaseløsninger som vil redusere plastforbruket. →

Innovasjon

Arbeidet med langsiktig innovasjon styrkes som en del av strategien TINE 2025. →

Resultater 2020

2020 ble et godt år for TINE Gruppa

Driftsinntektene endte på 24 715 millioner kroner, en økning på 903 millioner kroner som tilsier en vekst på 3,8 prosent fra 2019 (2,5 prosent justert for valuta). Driftsresultatet endte på 1 992 millioner kroner, 803 millioner kroner bedre enn driftsresultatet i 2019. Koronapandemien påvirker resultatutviklingen fra 2019 da det var en betydelig vridning av salgsinntekter fra storhusholdning til dagligvare og kortsiktig lavere driftskostnader som reflekteres i alle våre selskaper i 2020.

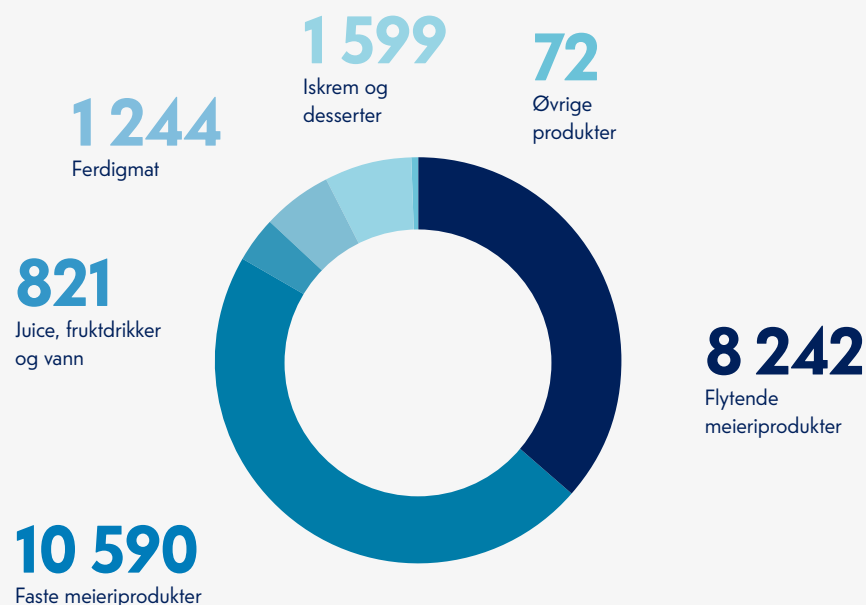
Utviklingen i 2020 er preget av betydelig høyere salgsinntekter i dagligvare, drevet av økt hjemmekonsum som mer enn motvirker lavere salgsinntekter i storhusholdning. I den norske meierivirksomheten, som representerer det vesentligste av TINE Gruppa, leverte TINE dagligvare betydelig vekst fra 2019 med 4,2 prosent målt i volum og 8,7 prosent målt i verdi¹. Sammenlignet med andre aktører i de kategoriene hvor TINE er til stede i dagligvare, taper TINE fortsatt volum- og verdiandeler i 2020, henholdsvis -2,0 og -1,4 prosentpoeng¹.

Driftskostnadene er også kortsiktig påvirket av pandemien. Ellers skyldes utviklingen godt forbedringsarbeid som skal styrke TINEs konkurransekraft, lave energipriser gjennom hele 2020, samt bedre melkeanvendelse.

Driftsresultatet 2020 ble totalt økt med netto 93 millioner kroner i engangseffekter knyttet til blant annet gevinst ved salg av eiendom i Bergen på 217 millioner kroner og nedskrivninger av anleggsmidler med 95 millioner kroner. Regnskapet for 2019 ble til sammenligning belastet med netto 124 millioner kroner i engangskostnader blant annet knyttet til nytt hovedkontor og omstillingskostnader.

Salgsinntekter ferdigvarer

Pr. segment TINE GRUPPA / mill. NOK

TINE investerte 1 299 millioner kroner i varige driftsmidler i 2020 og dette er knyttet til vedlikehold på eksisterende produksjonsanlegg.

TINEs virksomhet består av Meieri Norge, Meieri Internasjonalt og Annen virksomhet.

TINEs virksomhet er representert over hele Norge. Hovedtyngden av de internasjonale aktivitetene foregår i USA, Sverige og Storbritannia og i 2020 startet TINE prøveproduksjon av Larlsberg® i Irland.

Driftsresultat pr. virksomhetsområde

Mill. NOK	2020	2019
Meieri Norge	1 786	1 106
Meieri Internasjonalt	35	12
Annen virksomhet	171	71
Konsernelimineringer	-1	-1
TINE Gruppa	1 992	1 189

¹⁾ Ref.nr.02648448, Dato:01.02.2021

Kilde: Nielsen ScanTrack, NorgeTotaltDVH, Bakekomponenter, Desserter Kjølte, Desserter Tørre/Våte, Desserttilbehør, Iste/Iskaffe, Juice/Nektar/Lemonade, Maffett, Melk, Ost (Ekskludert "ferske oster"), Rømme/Fløte, Sport/Energidrikker, Yoghurt. Ikke i henhold til Nielsens varegruppehierarkier. Value prosent Change YA, +/- Value prosent Share YA, Volume prosent Change YA, +/-Volume prosent Share YA, 2020 (Uke 1-52 2020). (Copyright © Nielsen.)

Styrets beretning

Bærekraftig verdiskaping

TINEs visjon er «Sammen skaper vi et levende Norge» og vår ambisjon er å etterlate både gårdsbruk, samvirke og Norge i bedre stand enn da vi selv overtok.

Derfor ligger det i vår natur at TINE skal ha som mål å være den mest bærekraftige matprodusenten i Norge. Vi lever av å foredle melk til ulike meieriprodukter, og store endringer i naturen og klimaet vil ramme eiere og selskap hardt. Arbeidet med bærekraft er en naturlig og integrert del av TINE, enten det gjelder reduksjon av sukker og mettet fett i produktene eller tiltak for å redusere klimagassutslipp i hele verdikjeden.

Målet er økonomisk verdiskaping der vi bidrar positivt til våre miljømessige og sosiale omgivelser. Det er dette vi i TINE kaller bærekraftig verdiskaping. TINE rapporterer sitt arbeid med bærekraft i henhold til Global Reporting Initiative, den ledende internasjonale standarden for rapportering av bærekraft. Det vises ellers til vår fullstendige bærekraftsrapport fra [side 110](#) i årsrapporten.

Norsk jordbruk blir utfordret

Hensynet til klima og miljø blir i økende grad inkludert i kostholds- og ernæringsanbefalinger. Det handler ikke lenger bare om individets og befolkningens ernæringsbehov, men også om hva som er bærekraftig for planeten.

En vesentlig del av utslippet knyttet til melkeproduksjonen kommer fra aktivitetene som skjer på gården. Bondeorganisasjonene og regjeringen signerte i juni 2019 en intensjonsavtale om reduksjon av klimagasser og økt opptak av karbon i jordbruket. I avtalen forplikter partene seg til å redusere jordbrukets samlede klimagassutslipp med fem millioner tonn CO₂-ekvivalenter fra 2021 til 2030.

Klimaavtalen ble i 2020 fulgt opp av en klimaplan som peker på åtte satsingsområder med konkrete tiltak som skal redusere utslippet fra jordbruket. Klimaplanen legger vekt på at det er mulig å oppnå jordbrukets klimaforpliktelse uten å redusere bruken av norsk matjord, uten å svekke bosetting i distriktene og uten å redusere antall kuer, sauer og geiter på norske beiter.

I TINE, og blant våre eiere, jobbes det målrettet med å redusere klimagassutslippet. Riktig tidspunkt for innhøsting av gras, økt andel norskprodusert kraftfôr, bruk av gjødsel til biogassproduksjon og økt karbonbinding i jorda er eksempler på områder som blir viktige for at næringen kan nå klimamålet og at meieriprodukter fortsatt skal ha en sentral plass i det norske kostholdet. På dette området har vi mye å lære, ikke minst gjennom forskning.

Utslippet av klimagasser er redusert med 5,5 prosent i 2020.

TINE skal bidra til at Norges klimagassutslipp reduseres ved selv å redusere eget utslipp. Gjennom kontinuerlig forbedring skal vi øke energiutnyttelsen og forebygge forurensning. TINE har som mål at innen 2025 skal det kun brukes fornybar energi og drivstoff i virksomhetens produksjon og transport. Fra 2018 ble klimagassutslippet fra Diplom-Is og Fjordland inkludert i klimaregnskapet, uten at historiske tall ble korrigert. I 2020 er utslippet av klimagasser fra TINE Gruppen redusert med 5,5 prosent, mens utslippet av klimagasser fra TINE SA er redusert med 5,0 prosent. Klimagassutslippet fra TINE SA er redusert med 30 prosent siden 2007. TINE har dermed levert på sitt mål satt i 2011 om å redusere utslippet med 30 prosent.

Bærekraftsmål

Vi skal være best på bærekraft i norsk matbransje

Klimagassutslipp

TINE har som mål at landbruket skal kutte 20 prosent av klimagassutslippene innen 2030.

Emballasje

I 2023 skal all vår emballasje være laget av fornybare- eller resirkulerbare råvarer.

Fornybar energi

Innen 2025 vil TINE kun bruke fornybar energi og drivstoff. Vi blir da en virksomhet som ikke slipper ut klimagasser.

Verdikjede

Innen 2030 skal TINE ha redusert svinnet i egen verdikjede med 50 prosent, gjennom å utnytte egne råvarer optimalt.

Matsvinn

Innen 2030 skal vi gjennom innovativ emballasje, merking og forbrukerdialog bidra til å redusere matsvinnet hos forbruker med 50 prosent.

Kosthold

TINE skal bidra til et sunt, variert og balansert kosthold i den norske befolkningen.

#KUKRAFT – en spennende klimaløsning for både melkebonden og TINE

Biogass basert på husdyrgjødsel kan erstatte fossil energi i vår transport og produksjon. Ved å anvende gjødsel som råstoff i biogassproduksjon oppnår man en trippel miljøeffekt, en utslippsreduksjon på over 100 prosent. Biogassen går til drivstoff og erstatter fossilt drivstoff og energi. Restene etter biogassproduksjon leveres tilbake til landbruket som biogjødsel og erstatter kunstgjødsel. Det betyr også at utslipp av metan- og lystgass fra gjødsellagre og ved spredning på jordene reduseres. Vi samarbeider med ulike aktører for å øke bruken av husdyrgjødsel til produksjon av biogass. TINE er blant annet involvert i biogassprosjekter i Sømna, Byrkjelo og på Jæren. Dette er alle prosjekter som vil basere sin produksjon på husdyrgjødsel. Vi fortsetter også vår satsing på biogass som fornybart drivstoff i TINEs transport.

Fornybar emballasje

TINE er en stor forbruker av emballasje som også fører til både forsøpling og klimagassutslipp. Vår ambisjon er at innen 2023 skal all emballasje i TINE være basert på fornybare eller resirkulerte råvarer. Videre må vi bruke emballasje som kan samles inn og benyttes til nytt materiale.

I 2020 har vi relansert et nytt og forbedret pappbeger til ulike rømmeprodukter. Vi har lansert økologisk drikkemelk på en ny og mer bærekraftig kartong, der vi har fjernet plastkorken, og vi har testet nytt sugerør av papir på vår sjokomelk. Det blir spesielt spennende å se hvordan forbrukerne tar imot den «gamle» drikkkartongen uten plastkork. Lykkes vi her, kan det bli et viktig tiltak for redusert plastforbruk.

Melkeprodusentene leverer god kvalitet

Gjennom 2020 er 96,4 prosent (95,5 prosent i 2019) av melke produsentene har levert blitt kategorisert som elitemelk. Elitemelk er den høyeste kvaliteten melkeprodusenten kan ha på sin råvareleveranse. Bedømmelsen er basert på objektive og målbare kriterier. Høy tilgang av kvalitetsråvare skyldes langsiktig og målrettet arbeid for god dyrehelse og dyrevelferd gjennom TINEs egne rådgivingstjenester og godt arbeid hos produsentene. Kvaliteten på geitemelka har generelt forbedret seg betydelig de siste årene, men andelen elitemelk gikk noe ned i 2020, fra 93,3 prosent i 2019 til 92,0 prosent i 2020.

Trygg mat er resultat av godt arbeid i verdikjeden.

Forutsetningen for tilliten til våre produkter er en verdikjede der helsemessig trygge råvarer og prosesser er sikret, og tema som omhandler trygg mat kommuniseres åpent. I 2020 var det to tilbakekallinger av produkt fra markedet. Piano® Duo yoghurt sjokolade og sjokocrisp ble tilbakekallt grunnet manglende merking av allergenet soya og Byggrynsgrot (Fjordland) grunnet manglende merking av allergenet gluten.

Strengt antibiotikaregime gir god dyrehelse

I Norge er storfe- og geitehelsen i verdensklasse med fravær av alvorlige smittsomme sykdommer. Antibiotikaresistens er en global trussel mot folkehelsen. Når bakterier blir resistente mot antibiotika mister medisinen effekt, og det blir vanskeligere å behandle sykdommer. Et høyt forbruk av antibiotika øker forekomsten av resistente bakterier. Det er derfor særlig viktig å redusere antibiotikabruken hos mennesker og dyr.

En samlet landbruksnæring jobber målrettet for å redusere og optimalisere bruken av antibiotika. I Norge har det vært en betydelig reduksjon i bruken av antibiotika. I perioden 1994 til 2020 er nedgangen i størrelsesorden 75 prosent. Andelen av penicillin-resistens *Staphylococcus aureus* hos kyr er også redusert betydelig. Fra et nivå på 18 prosent i 1994 til om lag 3 prosent i 2020. Vi er sannsynligvis nå på et nivå tilsvarende det vi hadde før antibiotika ble tatt i bruk.

Det viser seg at syke dyr som «jobber» med å bekjempe sykdom forbruker mye energi, noe som også fører til en lavere melkeproduksjon. Syke dyr har derfor et høyere klimagassutslipp pr. produsert enhet enn friske dyr. Friske dyr er svært viktig for å ha en effektiv melkeproduksjon og et lavt klimagassutslipp.

All melk som kommer inn til TINEs anlegg blir kontrollert for innhold av antibiotika. I 2020 var det 49 leveranser av melk med spor av antibiotika. Det tilsvarer rundt 0,05 promille av antall leveranser. I 2019 var det 66 leveranser med spor av antibiotika. Melk som inneholder spor av antibiotika blir vraket.

TINE skal bidra til bedre folkehelse i Norge

Som matvareprodusent har vi et ansvar for å bidra til bedre folkehelse i Norge. TINE har over mange år gradvis redusert bruken av sukker i flere av sine produkter. I tillegg har vi lansert flere nye produkter uten tilsatt sukker. Resultatet er at vi nå «leverer» langt mindre sukker til forbrukerne. TINE har også et mål om å redusere mettet fett i sine produkter. Det er imidlertid utfordringer knyttet til å redusere mettet fett i meieriprodukter da fett er en naturlig del av råvaren melk. Vi har i 2020 lagt ned et stort arbeid for å vri forbruket av ost over på lettere varianter. Ved å arbeide med kvalitet og smak i kombinasjon med økt markedsføring i butikk har vi sett en økning i salget av nøkkelhullmerket ost. Vi forventer oss også mye av kommende lanseringer av produkter med mindre mettet fett. På litt lengre sikt vil endring i både i avl og føring av kyrne kunne bidra med mindre mettet fett i melken.

Vi er til stede – i hele landet

Det er TINEs eiere, melkebøndene, som produserer melken som er grunnlaget for våre produkter. Det er vi som henter melken på gårdene og får den trygt inn til meieriene. Meieriene våre produserer trygge og gode produkter som kjøres ut til alle våre kunder, store som små, med TINEs biler. Vi er de mange små som blir til én stor, som bidrar til levende lokalsamfunn der kulturlandskapet pleies og kultiveres, et viktig fellesgode for hele befolkningen. Våre eiere produserer melk over hele landet. TINE-bonden forvalter og benytter viktige naturressurser til å produsere mat – ressurser som ellers ikke ville blitt brukt. Det er et viktig bidrag til norsk verdiskaping. Vi opplever økt interesse for å ta vare på våre mattradisjoner, men samtidig erfarer vi økt konkurranse fra europeiske meieriaktører og norske leverandører av melk og meieriprodukter på utenlandske råvarer. TINE som samvirke skal være godt rustet for å møte denne konkurransen. Vi frakter melk og andre ferske produkter direkte fra meieri til butikker, skoler, barnehager og andre kunder. Dette sikrer forbrukerne de ferskeste produktene og den beste kvaliteten til lavest kostnad og miljøbelastning. Den kortest reiste melka kommer fra TINE.

Styrets beretning

Mål og strategi

TINEs oppgave er å omsette mest mulig norsk melk fra eierne til høyest mulig pris og å sikre en bærekraftig norsk melkeproduksjon over hele landet.

For å nå dette målet har styret jobbet tett sammen med administrasjonen i utviklingen av selskapets strategi, TINE 2025 som ble vedtatt medio 2019. Her ligger hovedfokus på økt vekst, styrket konkurransekraft, bedre og mer langsiktige rammevilkår og et fundament og en kultur som gjennomsyrrer hele TINE. Som en del av strategien ble vår nye visjon også utarbeidet: *Sammen skaper vi et levende Norge.*

Omfattende endringer står foran oss

De neste årene står TINE foran omfattende endringer for å sikre lønnsomheten i norsk melkeproduksjon og framtiden til våre eiere. Eksportstøtten til Jarlsberg® for det internasjonale markedet ble fjernet i 2020, konkurransen tilspisser seg i Norge og importen øker fortsatt i høyt tempo. Vi står ovenfor utfordrende rammebetingelser og endringer i forbruksmønstre krever omstillinger i alle ledd av organisasjonen.

Strategien definerer konkrete mål innenfor effektivisering for å øke konkurransekraften, behovet for å skape ny vekst innenfor landegrensene, men også et nytt internasjonalt gjennombrudd basert på norsk melk.

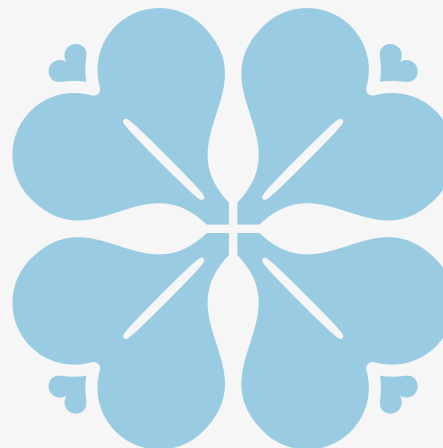
TINE 2025

Vekst

Vi skal bygge merkevarer som våre kunder og forebrukere foretrekker. Gjennom innovasjon og forretningsutvikling skal vi øke vårt mulighetsrom.

Konkurransekraft

Vi må kontinuerlig jobbe for å effektivisere driften og for å oppnå kostnadsforbedringer – hver eneste dag. I hele vår verdikjede.

Fundament

Dette skal gjennomsyre alt. Det handler om kultur, samhandling, kompetanse og gjennomføringsevne. Det handler om at vi sammen gjøre TINE sterkere.

Rammevilkår

For at eiere til TINE, melkebøndene, skal kunne investere og tenke langsiktig må de også føle seg trygge på at det er rom for dette.

Vekst

Vi skal bygge merkevarer som våre kunder og forbrukere foretrekker. Gjennom innovasjon og forretningsutvikling skal vi øke vårt mulighetsrom.

Meieri Norge

Meieri Norge består i hovedsak av TINE SA og Mimiro AS.

Driftsinntektene i Meieri Norge for 2020 var 19 529 millioner kroner, en vekst på 586 millioner kroner som tilsier en vekst på 3,1 prosent fra 2019 (2,8 prosent justert for endring i valuta). Driftsresultatet for Meieri Norge ble 1 786 millioner kroner, en økning på 680 millioner kroner fra 2019.

Annerledesåret 2020

2020 ble annerledesåret som følge av koronapandemien. Dagligvaremarkedet totalt hadde solid vekst drevet av økt hjemmekonsum, mens kiosk-, bensin- og servicehandel (KBS) og storhusholdningskanalen viser motsatt effekt som følge av reiserestriksjoner og generell nedstenging av samfunnet.

Positiv volum- og verdiutvikling i dagligvare, men reduserte andeler for TINE¹

TINE leverte solid vekst i 2020 i de kategoriene hvor vi er til stede. Samlet var volumveksten i TINE 4,2 prosent sammenlignet med 7,8 prosent i totale meierikategorier, og den årlige veksten i verdi endte 8,7 prosent sammenlignet med 11,5 prosent vekst totalt i de kategoriene hvor TINE er tilstede. Produkter til hjemmekonsum, som søtmelk, ost, smør, yoghurt, juice og matlagingsprodukter hadde solid vekst i totale meierikategorier. Vi hadde god vekst på ost, smør, crème fraîche og fløte spesielt, men søtmelk og yoghurt hadde lavere volum- og verdivekst i TINE enn sammenlignet med andre aktører gjennom 2020 og bidro til reduserte andeler for TINE.

Vekst i søtmelk, men TINE taper andeler¹

Det var en positiv økning i salg av søtmelk totalt og det skyldtes mer tid hjemme og endrede spise- og måltidsvaner. Dette var spesielt tydelig fra mars/april og gjennom sommeren da de fleste nordmenn tilbrakte ferien i Norge, men også utover høsten. TINE® H-melk 1,75 liter hadde en volumvekst på hele 24,6 prosent i 2020. Vår andel av volum solgt totalt var ved utgangen av 2020 på 68,0 prosent og dette var en reduksjon på 2,7 prosent fra utgangen av 2019. Dette skyldtes i hovedsak pris, men også økt tilgjengelighet i butikkene og forbedret restholdbarhet for andre aktører.

Syrnet og smaksatt melk økte totalt både i volum og verdi, og det var primært TINE som bidro til veksten innen syrnet melk. Vi hadde en god utvikling i volum og verdi på smaksatt melk (inkludert iskaffe), og hadde høyere vekst i denne kategorien enn andre aktører.

Volum- og verdivekst for ost¹

Total kategorien ost (unntatt ferske oster) hadde en sterk vekst i volum og verdi sammenlignet med 2019. Faste hvitoster var fortsatt det største segmentet, mens mindre segmenter som fetaost og kremoster opplevde større prosentvis vekst i volum og verdi fra 2019. I segmentet faste hvitoster var TINE® Revet Ost verdidriver med en økning i volum på 14,3 prosent, mens Norvegia® bidro til volumvekst med en økning på 16,7 prosent sammenlignet med 2019. 1,3 kg Norvegia® var en viktig del av denne utviklingen og hadde en økning i volum på hele 83,3 prosent. Segmentet brunost hadde en beskjeden volumvekst, men sterk verdivekst sammenlignet med 2019 og her var vi vekstdriver.

Sterkt år for matlagingsprodukter¹

Det var sterk vekst for matlagingsprodukter slik som crème fraîche og fløte. TINE vokste mer enn segmentet i volum og verdi innen crème fraîche, men reduserte andelene for rømme. Dårligere tilgjengelighet i butikk halverte volumet på TINE® lett rømme økologisk, og gav en nedgang i volum på 23,4 prosent for TINE® laktosefri rømme. Andre aktører har derimot hatt sterkere vekst på grunn av økt tilgjengelighet i butikk som resulterer i en andelsvridning. Segmentet smør hadde vekst i både volum og verdi, og TINE hadde tilsvarende vekst.

Dreining mot storformater innen yoghurt¹

Total kategorien yoghurt viste til vekst i både volum og verdi, men vi sto ikke for veksten. Dette skyldtes i stor grad endring i konsum på grunn av endret forbruksmønster i 2020, men også sterk konkurranse på storformater. TINE solgte bra av storformater, eksempelvis av TINE® Yoghurt 850 gram naturell som hadde en solid vekst i volum på 19,0 prosent, men det var andre leverandører som bidro til veksten. Vi tapte andeler totalt i segmentet, hovedsakelig på grunn av Go'morgen® med en volumreduksjon på 12,7 prosent på grunn av mindre salg av on-the-go-produkter generelt.

TINE Partner påvirket av korona spesielt innen serveringssegmentet

TINE Partner selger til kunder innenfor storhusholdning, industri og direkte til forbruker. Siden mars har store deler av serveringsbransjen vært sterkt preget av koronakrisen, hvor flere av kundene helt, eller delvis, har vært stengt og dette har også hatt effekter for salgsutviklingen i TINE Partner. Det ble gjort en rekke tiltak for å håndtere smittesituasjonen både med effekt for kunde, ansatte og for selskap. I tillegg er det jobbet godt for å redusere svinn, blant annet ved at forpakninger til storhusholdning ble tatt inn i dagligvarebutikkene. Segmentet for industri har gjennom 2020 vist en god utvikling.

Ny kommersiell strategi skal sikre TINEs posisjon framover

Våre kommersielle områder har samlet seg i ett felles team for å få til en enda sterkere samhandling mellom marked og salg, og sikre felles planer og prioriteringer enda bedre for å ivareta kundene og forbrukerne på best mulig måte. Økt kundeorientering og felles verdiskapning sammen med våre kunder skal sikre vekst i alle kanaler.

Salgsutvikling målt ut av handelen 2020 sammenlignet med 2019¹

Økning i volum sammenlignet med 2019			TINEs volumandel	
Kategori	DGV totalt	TINE	2019	2020
Total	7,8 %	4,2 %	60,5 %	58,5 %
Melk	6,3 %	1,9 %	72,0 %	69,1 %
Ost*	13,6 %	12,6 %	65,0 %	64,5 %
Rømme og Fløte	7,6 %	6,0 %	81,2 %	80,0 %
Yoghurt	7,5 %	3,6 %	63,7 %	61,4 %
Maffett	7,6 %	8,9 %	20,1 %	20,4 %
Juice, nektar og lemonade	10,1 %	9,1 %	26,3 %	26,4 %

Økning i verdi sammenlignet med 2019			TINEs verdiandel	
Kategori	DGV totalt	TINE	2019	2020
Total	11,5 %	8,7 %	58,0 %	56,6 %
Melk	8,2 %	4,2 %	73,8 %	71,0 %
Ost*	15,1 %	12,3 %	61,8 %	60,3 %
Rømme og Fløte	14,8 %	12,1 %	81,8 %	79,9 %
Yoghurt	7,6 %	1,7 %	51,3 %	48,5 %
Maffett	13,9 %	26,3 %	24,0 %	26,6 %
Juice, nektar og lemonade	10,0 %	10,0 %	24,9 %	24,9 %

* Eksklusiv ferske oster

¹ Ref.nr.02648448, Dato:01.02.2021
Kilde: Nielsen ScanTrack, NorgeTotaltDVH, Bakekomponenter, Desserter Kjølte, Desserter Tørre/Våte, Desserttilbehør, Iste/ Iskaffe, Juice/Nektar/Lemonade, Maffett, Melk, Ost (Ekskludert "ferske oster"), Rømme/Fløte, Sport/Energidrikker, Yoghurt. Ikke i henhold til Nielsens varegruppehierarkier. Value prosent Change YA, +/- Value prosent Share YA, Volume prosent Change YA, +/-Volume prosent Share YA, 2020 (Uke 1-52 2020). (Copyright © Nielsen.)

Fem vekstplattformer skal hjelpe TINE med planer og prioriteringer

I strategien «TINE 2025» ligger det store vekstambisjoner, både innen dagligvare, KBS og Partner. Basert på vår markeds- og kundeinnsikt er det etablert fem vekstplattformer for å realisere dette gjennom koordinerte planer og prioriteringer. Dette omfatter også prioriteringer innen reklame og innovasjon.

Kundene er godt informert og involvert i etableringen av vekstplattformene og det er viktig at disse også knyttes til deres satsningsområder.

Stor tillit hos kundene og forbrukerne

I 2020 toppet TINE Ipsos sin årlige omdømmeundersøkelse blant 108 av de største virksomhetene i Norge. TINE vant foran NRK og Coop og det er særlig på områdene «samfunnsansvar» og «miljø». Vi har styrket oss sammenlignet med 2019, da vi ble nummer to. Hele 89 prosent av de spurte ga uttrykk for at de har et «meget godt» eller «ganske godt» inntrykk av TINE. Det er opp syv poeng fra 2019.

Scorer høyt på samfunnsansvar og bærekraft

Vi topper også Apelands omdømmeundersøkelse RepTrak, hvor TINEs omdømme klassifiseres som fremragende. Gode kvalitetsprodukter gjør at forbrukerne har stor tillit til oss, men det scores også høyt på samfunnsansvar og bærekraft.

Meget god samhandling med kundene

TINE kom på en flott andreplass i ReMark-undersøkelsen i 2020 hvor kundene vurderer leverandørene. Det er opp fra fjerdeplass i 2019 og den høyeste plasseringen vi har hatt de siste årene. Hele verdikjeden bidrar til dette resultatet. Den største framgangen har vi på logistikk og vareforsyning, der vi rangeres som nummer en. Også innenfor Kategoriledelse og Key Account Management har vi hatt stor fremgang og rangeres også der som nummer en. Undersøkelsen viser at TINE har god samhandling med kundene og har en solid plattform å bygge videre på.

Yougov's brandindex kåret TINE til den tredje best likte merkevaren i Norge i 2020, kun slått av Vipps og Kiwi.

Vi vant også samfunnsansvarsprisen for bærekraftig verdiskaping til Dagligvareleverandørenes Forening (DLF) i 2020. – Årets vinner av DLF's Samfunnsansvarspris har en helhetlig tilnærming til bærekraft og samfunnsansvar. Det gjennomsyrrer hele virksomheten og alle ledd i bedriften, sa juryen i deres begrunnelse.

Langsiktig innovasjon og digitalisering

Langsiktig innovasjon og digitalisering er etablert som eget konsernområde for å styrke arbeidet med vekst.

Rett bruk av teknologi er en nøkkel til å bli meieri i verdensklasse

IT er en del av overnevnte konsernområde fordi rett teknologi-bruk kommer til å være en nøkkel for å bli et meieri i verdensklasse. Informasjonsteknologi spiller en viktig rolle i vår endring og utvikling framover, sammen med økt satsing på endringsledelse og nødvendig kompetansebygging.

En ny generasjon integrasjonsplattform for mer effektiv deling av data og digitalisering av hele TINEs verdikjede er etablert og flere nye og viktige løsninger er lansert, bl.a. innenfor produksjon, vareforsyning, distribusjon og kundeoppfølging.

Både kortsiktig og langsiktig innovasjon

TINEs innovasjonss portefølje skal romme tiltak på både kort og lang sikt. Vi jobber både med initiativ som skal styrke og forbedre den eksisterende kjernevirksomheten og langsiktige aktiviteter som skal skape nye forretningsmuligheter i fremtiden. Dette løses gjennom de nye enhetene «Inkubator» som vil jobbe med prosjekter som strekker vår kjernevirksomhet, og «New Business & Innovation» som vil jobbe med de lengre og mer eksperimentelle løpene.

MIMIRO-satsingen fortsatt i en tidlig fase

Sammen med Felleskjøpet etablerte TINE selskapet MIMIRO AS i 2018. MIMIRO, som fremdeles er i en oppstartsfase, utvikler digitale løsninger til bonden og landbruksindustrien basert på data fra landbruket. MIMIROs driftsresultat for 2020 endte på -71 millioner kroner. Selskapets inntekter kommer i all hovedsak fra lisensinntekter fra Eana Ku (tidligere Kukontrollen), og salg av digitale tjenester til TINE. I 2020 foretok selskapet er rettet emisjon og Gjensidige kom inn på eiersiden med ca. 6 prosent.

Fem vekstplattformer

En god start
på dagen

Naturlig
påfyll

Hverdags-
middag

Helg og
sesong

Aktive
barn

Merkevareeksport og salg Meieri Internasjonalt

Tall i tonn	Merkevareeksport		Totalsalg*	
	2020	2019	2020	2019
USA	4 078	6 122	22 272	25 959
Australia	1 097	1 271	2 344	2 322
Canada	436	0	2 064	2 108
Storbritannia	538	750	5 873	6 417
Sverige/Danmark	523	941	14 054	16 865
Andre markeder	316	296	988	1 020
Total	6 988	9 380	47 594	54 692

*Merkevareeksport er salg ut av Norge. Totalsalg er salg til forbruker/sluttmarked av alle merkevarer.

Meieri internasjonalt

TINE har datterselskaper i Sverige, Danmark, Storbritannia, USA og Irland. Wernersson Ost AB distribuerer og selger varer i Sverige, Danmark og Finland. Norseland Ltd. er vårt britiske datterselskap, og Norseland Inc. opererer i USA og i Canada. I øvrige markeder går salget av TINEs spesialoster gjennom utvalgte distributører.

Meieri Internasjonalt hadde i 2020 driftsinntekter på 3 715 millioner kroner, en økning på 140 millioner kroner som tilsvare 3,9 prosent vekst fra 2019 (redusert med 3,5 prosent justert for valuta). Driftsresultatet i 2020 ble 35 millioner kroner, en økning på 23 millioner kroner fra 2019.

Driftsresultatet i TINE Ireland ble negativt påvirket av oppstarts-kostnader i 2020. I de øvrige datterselskapene var driftsresultatet 35 millioner kroner bedre enn 2019, drevet av styrket lønnsomhet i USA og Sverige. Dette som følge av økte priser, bedret produktmiks og reduserte driftskostnader.

Driftsinntektene i Meieri Internasjonalt er salg av ost fra TINE og andre osteprodusenter, og utgjorde i 2020 15 prosent av konsernets driftsinntekter, likt med 2019.

Nedgang i salget av Jarlsberg® internasjonalt

Jarlsberg® er i dag TINEs største merkevare internasjonalt og selges i 16 land, inkludert Norge. Jarlsberg® for det norske marked skal fortsatt produseres i Norge. Jarlsberg® for de internasjonale markedene produseres ved våre norske anlegg, på vårt eget Alpine Cheese Co. i Ohio i USA, samt gjennom vår leieproduksjon hos Dairygold Ltd. i Irland. I tillegg har produksjonen nå også startet på TINEs nye anlegg i Irland. Det totale internasjonale salget av Jarlsberg® hadde en reduksjon på 8 prosent sammenlignet med 2019. Reduksjonen i internasjonalt salg var som forventet i lys av økt fokus på lønnsomhet, men vridninger mellom salgskanaler som en konsekvens av koronapandemien påvirket også utviklingen gjennom 2020.

Styrket fokus på lønnsomhet

Vårt datterselskap i USA, Norseland Inc. har, til tross for sterk konkurranse, greid å opprettholde og befeste sin posisjon som ledende leverandør innen spesialost-kategorien. Salget av Jarlsberg® er noe svekket i USA som følge av sterkere fokus på lønnsomhet. I tillegg til å selge TINEs merkevarer, selger Norseland Inc. også merkevarer på vegne av andre produsenter (partnere). Lønnsomheten i 2020 var bedre enn 2019, til tross for tapt volum. Driverne var reduserte driftskostnader, bedret produktmiks og prisøkninger ut i markedet.

Videre oppkjøp av Lotito i USA styrker markedsposisjonen

TINE økte i januar 2020 eierandelen i Lotito Foods Holding LLC fra 66,67 til 75 prosent. TINE har forpliktet seg til en eierandel på 90 prosent innen 2023, og har en opsjon i 2024 på de resterende 10 prosent. Gjennom investeringen i Lotito Foods har Norseland Inc. fått en styrket markedsposisjon i

3,2

Driftsinntekter (mrd. NOK)

Fjordland og Diplom-Is

storhusholdningsmarkedet. Videre har samarbeidet også styrket innovasjonen for Jarlsberg®. Dette har gitt innpass i nye produktområder i tilstøtende kategorier i handelen.

Stabilt resultat hos Norseland Ltd., UK

Norseland Ltd. i Storbritannia leverte et resultat for 2020 som var bedre enn 2019. Lavere salgsinntekter ble kompensert av høyere priser og en fordelaktig dreining av produktmiksen mot høyere verdi. Merkevarer som Ilchester®, Applewood® og Mexicana® beholdt sin posisjon i det britiske markedet. Jarlsberg® forsvarte også sin markedsposisjon til tross for hard konkurranse i kategorien. I tillegg er det stor vekst i segmentet veganske produkter. Eksporten fra Norseland Ltd. har falt i 2020 som følge av koronapandemien.

Lavere salgsinntekter i Wernersson, Sverige

Wernersson i Sverige hadde reduksjon i salgsinntekter på 21 prosent i 2020, som ble kompensert av et styrket driftsresultat. Dette er drevet av prisøkninger og reduserte driftskostnader, samtidig som man har avsluttet flere kundeforhold med dårlig lønnsomhet. Sverige var i 2020 det største internasjonale markedet for brunost.

Annen virksomhet

Annen virksomhet omfatter produksjon og salg av næringsmiddelprodukter som iskrem og frosne desserter, margariner, grøt og ferske ferdigretter. Virksomheten foregår i hovedsak i de hel- og deleide datterselskapene Diplom-Is AS og Fjordland AS.

Driftsinntektene i Annen virksomhet ble 3 228 millioner kroner, en økning på 274 millioner kroner fra 2019 som tilsvarer vekst på 9,3 prosent. Driftsresultatet for Annen virksomhet ble 171 millioner kroner, en økning på 101 millioner kroner fra 2019. Det er økt hjemmekonsum i 2020 som i hovedsak forklarer forbedringen i driftsresultatet for Annen virksomhet.

Fortsatt salgsvekst i Fjordland

TINE eier 51 prosent av Fjordland AS, et merkevarereselskap som driver utvikling, markedsføring og salg innenfor kategoriene fersk ferdigmat, margariner, yoghurt og desserter i det norske markedet. Økt hjemmekonsum, støttet av høy leveringsevne og økt markedsaktivitet, bidro til solid salgsvekst i dagligvaremarkedet for de etablerte merkevarene til Fjordland. Som et resultat av dette styrket Fjordland

sin posisjon i markeds kategorier preget av stadig økende konkurranse. Koronarestriksjonene ga negativ effekt på salget i andre salgskanaler, noe som rammet catering- og selskapsvirksomheten i datterselskapet Safari Næringsmidler spesielt hardt. Driftsresultatet ble totalt sett noe svakere enn i 2019.

Kraftig vekst i etterspørselen etter iskrem og gode resultater for Diplom-Is

Det at nordmenn har tilbrakt mer tid hjemme på grunn av smittesituasjonen, resulterte i økt salg i dagligvare og for Diplom-Is bilen. Den tøffe konkurransen i isdisken fortsatte i 2020 og Diplom-Is tapte segmentandeler i dagligvare. Med den høye etterspørselen har det vært utfordrende å opprettholde en tilfredsstillende leveringsgrad for Diplom-Is. Til tross for dette leverte Diplom-Is sterke resultater i 2020.

Konkurranseskraft

Vi jobber kontinuerlig i hele vår verdikjede for å effektivisere driften og redusere kostnadene.

Industri og struktur

Utbygginger og strukturelle investeringer

Det nye meieriet i Bergen ble satt i drift fra sommeren 2019 og formelt åpnet tidlig i 2020 av Klima- og miljøminister Ola Elvestuen. Meieriet i Bergen er det første i Norge uten fossil eller direkte elektrisk oppvarming og energibruken er betydelig redusert. Styret i TINE besluttet i september 2019 å bygge om meieriet i Elnesvågen til et fleksibelt anlegg for både rundost og skorpefri ost. Ombyggingen ble gjennomført i november 2020. Utvidelsen av meieriet på Storsteinnes med nytt ysteri og lager pågår. Lageret er ferdigstilt og ysteriet planlegger prøveproduksjon høsten 2021 og drift fra nyåret 2022. I januar 2020 vedtok styret også en investering på meieriet på Dovre for å støtte opp under satsingen på norskprodusert hvitmuggost og øke produksjonen med 50 prosent fram mot 2030. Arbeidet forventes avsluttet våren 2021.

Produksjon av Jarlsberg® i Irland er i full gang

I 2020 startet produksjonen av Jarlsberg® i det nye meieriet i Irland. Produksjonen hadde oppstart i juli, noe senere enn

planlagt på grunn av koronapandemien, men også på grunn av forsinket utslippstillatelse. Anlegget har oppnådd god kvalitet på osten på kort tid og fortsetter å øke produksjonen etter planen inn i 2021. Meieriet er fortsatt i en oppstartsfase hvor optimalisering er en viktig del av driften. Jarlsberg® for det norske markedet vil fortsatt produseres i Norge.

Nye vurderinger av driftsmodeller og struktur

Prosjektet «Effektiv driftsmodell for mindre anlegg» ble kjørt på meieriet i Kristiansand våren 2020. Prosjektet var en mulighetsstudie for å se på potensialet for å redusere kostnader ved en optimalisert driftsmodell for mindre anlegg. Rapporten peker på flere muligheter for å redusere kostnadene med en enklere og mer fleksibel driftsmodell. Det er også gjennomført strukturutredning av TINE Meieriet Sem. Styret besluttet å opprettholde produksjon og lagerdrift på Sem, men gjennomføre tiltak for å redusere kostnader og investeringer, samt gjøre endringer i driften.

Nytt system for planlegging av verdikjeden ende til ende innføres

Meieriet på Tunga og Sola startet i november opp som første anlegg med vårt nye og moderne planleggingssystem APS (Advanced Planning and Scheduling). Denne løsningen vil gjøre oss i stand til å planlegge verdikjeden ende til ende, redusere totale verdikjedekostnader og sikre leveringsevne.

Øke konkurransekraften gjennom forbedringsprosjekter og økt digitalisering

Det er flere prosjekter under gjennomføring for å styrke konkurransekraft gjennom betydelige kostnadsbesparelser. Forbedringsprogrammet Styrk 4.0 skal gjennomføres på ti anlegg for å effektivisere driften og redusere kostnadene. Laboratorievirksomheten skal digitaliseres og effektiviseres, og vedlikeholdsfunksjonen skal optimaliseres. Målet er at disse tre prosjektene skal gi betydelige kostnadsbesparelser. Meieriet på Jæren fikk i 2020, som første anlegg i TINE, en moderne MES-løsning (Manufacturing Execution System). Dette er en løsning som sikrer operatørene rett og relevant informasjon for igjen å sikre effektive produksjonsprosesser. Dette er eksempler på innføring av nye digitale løsninger i TINE.

Logistikk

Leveringsgrad er et viktig måltall for TINE hvor hele verdikjeden bidrar. I 2020 var leveringsgraden 98,3 prosent som er opp ett prosentpoeng fra 2019. TINE har en viktig rolle i å opprettholde en samfunnskritisk matforsyning til den norske befolkningen og den rollen har TINE vist at vi behersker i året som har gått.

Bedre holdbarhet på melka

Holdbarheten på melka ved levering til kundene våre er vesentlig forbedret i løpet av 2020, ikke minst som følge av et forbedringsprosjekt som bidrar til redusert svinn både i butikk og hos forbruker. Dette er spesielt viktig i en situasjon der forbrukerne besøker butikken sjeldnere og derfor kjøper større mengder på en gang.

Mål om fem prosent effektivisering hvert år

I 2020 er det gjennomført flere forbedringsprosjekter i logistikkledet. Målet er fem prosent effektivisering hvert år. Effektiviseringen kommer fra lokale tiltak hvor ansatte og ledere jobber med kontinuerlig forbedring, og større sentrale prosjekter med utspring i digitalisering og TINEs langsiktige strategiske målsettinger.

Salg av distribusjonstjenester utvikles

TINE satser sterkere på «mer enn meieri» for å styrke direktedistribusjonen, og har i 2020 vunnet flere avtaler om landsdekkende distribusjon for store aktører. Ett av TINEs største vekstinitiativ frem mot 2025 er å utvikle salg og levering av andre varer enn meieri til partnerkundene våre. Som en konsekvens forsterkes avdelingen for distribusjonssalg.

Tanktransporten effektiviseres

I 2020 har Tanktransport gjennomgått rutestrukturen for inntransport av melk flere steder i landet. Gjennom både intensiv ruteplanlegging og konkurranseutsetting av enkelte strekninger har vi klart å ta ut flere tankbiler som igjen betyr en positiv effekt både på kostnader og miljø. Lasstørrelsen har økt med litt over fire prosent fra 2019 til 2020.

En del av arbeidet med effektivisering går også ut på å vurdere ny teknologi og nye løsninger. På Jæren er det tatt i bruk en helt ny type semitrailer med elektrisk melkepumpe og solcellepanel montert på tanken. Dette er et forsøk som følges med stor interesse og som kan bidra til nytenkning i bransjen.

Rammevilkår

For at eierne av TINE, melkebøndene over hele landet, skal kunne investere og tenke langsiktig, må de også føle seg trygge på at det eksisterer et handlingsrom for dette.

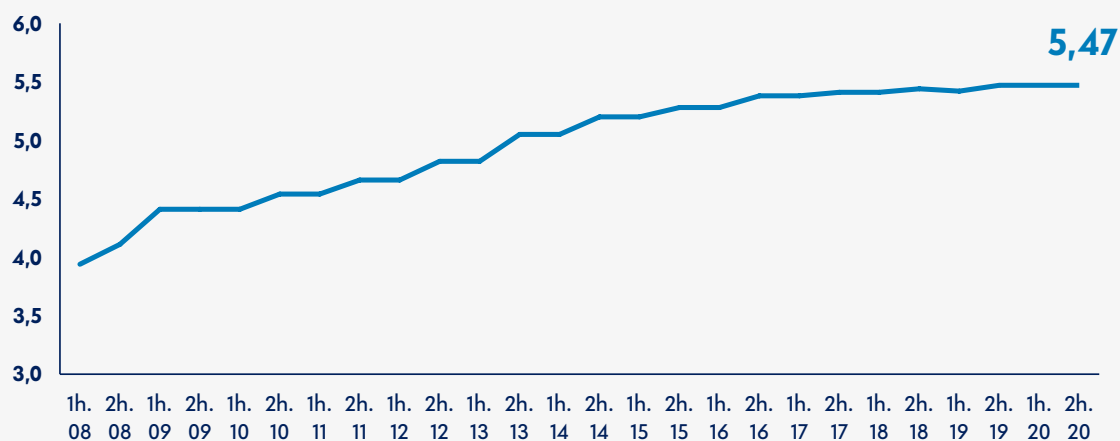
Behov for mer melk

Høsten 2019 ble partene i jordbruksavtalen enige om et ekstraordinært statlig kvoteoppkjøp på inntil 40 millioner liter melk i 2020. Ordningen ble iverksatt og 436 leverandører deltok. En samlet kvote på drøye 35 millioner liter ble kjøpt ut av staten. Full effekt av oppkjøpsordningen vil vi først se i 2021, da krav om opphør av leveranse var ved utgangen av 2020. Forholdstallet (andel av kvote tillatt å produsere uten å bli ilagt overproduksjonsavgift) for melkekvote for 2020 ble satt til 0,96 i desember 2019. Oppkjøpsordningen var viktig for å skape forutsigbarhet og trygghet i forbindelse med avviklingen av osteeksport fra Norge.

I mars måned innførte myndighetene betydelige tiltak for å motvirke spredning av covid-19-viruset. Det medførte en umiddelbar nedgang i etterspørselen fra restauranter, storholdninger og kantiner, men en betydelig økning i etterspørselen etter trygge, norske meierivarer fra dagligvarekundene. Bortfall av grensehandel og større andel av tid tilbrakt hjemme forsterket den sterke veksten i etterspørselen fra dagligvaresektoren. Det medførte økt behov for melk. Forholdstallet for melkekvote ble først økt til 1,01 i april og videre til 1,05 i juni. Den økte etterspørselen etter kumelk i 2020 ble dekket, men det har medført sterkt redusert lagerbeholdning. Med det som

Utvikling målpris

Kr/Liter

bakteppe og en forventning om at etterspørselen fortsetter i 2021 har TINE anbefalt et forholdstall for kumelk på 1,07 for 2021.

Melka fra norske geiter er i en klasse for seg selv med den aller høyeste kvaliteten og unike egenskaper. Det gir et godt utgangspunkt for det målrettede arbeidet med å øke salget av geitemelk-produkter og å finne nye produkter og markeder. Forventet salgsutvikling og ønsket om å ha en tilstrekkelig råvarereserve som underlag for salgsvekst, gjorde at TINE anbefalte et uendret forholdstall for geitemelk på 0,94 for 2021.

Forenklede jordbruksforhandlinger

Koronapandemien medførte at partene i arbeidslivet valgte å utsette årets tariffoppgjør. Partene i jordbruksoppgjøret hadde en tilsvarende utsettelse til vurdering. De valgte imidlertid å gjennomføre forhandlingene ved en forenklet prosedyre. Det ble derfor bare en forhandling om justering av priser og tilskudd. Målprisen for melk ble holdt uendret.

Regelverket for markedsregulering

Endringer i forskrift for Omsetningsrådets myndighet som gjelder markedsregulering for jordbruksråvarer (rammeforskriften) ble fastsatt av Landbruks- og matdepartementet i slutten av november. Forskriften fikk flere endringer, men i all hovedsak videreføres dagens ordninger. Den delen av forskriften som omhandler prioriteringsrekkefølgen for melk i en under-skuddssituasjon ble fremskyndet og endret allerede i begynnelsen av september på grunn av usikkerhet i forbindelse med pandemien.

TINEs rolle som markedsregulator

TINEs rolle som markedsregulator er å sikre avsetning av melk for melkeprodusentene, sikre forsyning og prisstabilitet overfor forbruker og bidra til å realisere målpris fastsatt i jordbruksavtalen. Som markedsregulator har TINE mottaks- og forsyningsplikt, samt informasjonsplikt om de regulerings tiltak som iverksettes. Mottaksplikt gir alle bønder, enten de er eiere i TINE eller ikke, en rett, men ikke plikt, til å levere melken sin til TINE. TINE betaler samme pris til alle melkebønder. Forsyningsplikten iligger også TINE plikt til å forsyne alle meierier med melk til samme pris som TINEs egen industri.

Alle landets melkeprodusenter betaler inn en omsetningsavgift for å finansiere tiltak som markedsregulator gjennomfører for å regulere markedet for melk og melkeprodukter. Omsetningsavgiften forvaltes av landbruksdirektoratet.

Konkurranserefremmende tiltak i prisutjevningsordningen har utspilt sin rolle

Den største ulikheten i melkemarkedet er knyttet til de konkurransepolitiske tilskuddene i prisutjevningsordningen. Markedet har de 20 årene siden tiltakene ble innført, endret seg vesentlig og TINE møter nå konkurranse fra veletablerte aktører for de fleste produkter, i tillegg til importkonkurranse.

De konkurransepolitiske tilskuddene har for lengst utspilt sin rolle. TINE har derfor, og vil fortsette å arbeide aktivt for avvikling for å gi konkurranse på like vilkår.

Konkurranserefremmende tiltak utgjør 183 millioner kroner årlig

Pr. i dag er det tre konkurransefremmende tiltak i prisutjevningsordningen. Foruten det særskilte distribusjonstilskuddet er det en ordning med differensierte avgifter og tilskudd og en særskilt kapitalgodtgjørelse. Utviklingen i samlede utbetalinger til de ulike konkurransefremmende tiltakene i perioden 2016 til 2019 viser at kostnader til tilskudd i 2019 totalt utgjorde

ca. 183 millioner kroner, en økning på over 52 millioner kroner (eller 40 prosent, fra 2016*). Q-meieriene mottar ca. 140 millioner, Synnøve Finden ca. 32 millioner og Rørosmeieriet vel 10 millioner kroner årlig. Distribusjonstilskuddet utgjør ca. 52 millioner kroner hvor vel 45 millioner kroner går til Q-meieriene og knappe syv millioner til Rørosmeieriet.

Landbruksdepartementet ba i mars 2020 Landbruksdirektoratet om en gjennomgang av ett av de konkurransepolitiske tiltakene, distribusjonstilskuddet, innen 1. juni. Direktoratet har levert sin gjennomgang. Landbruks- og matdepartementet har uttalt at de vurderer rapporten fra Landbruksdirektoratet sammen med innspill fra aktørene i prisutjevningsordningen, men har ikke forpliktet seg til en tidsramme for en avgjørelse.

Slutt på eksportstøtten

Fra 1. juli 2020 ble det satt nye satser i prisutjevningsordningen for melk. Eksportstøtten falt bort fra samme dato og satsene i prisutjevningen reflekterer dette bortfallet. De frigjorte midlene fra eksportstøtten er fordelt på de gjenværende prisgruppene. Det er forståelse for den usikkerhet som nå råder med hensyn til volumprognosene for satsperioden 2020–2021 på grunn av opphøret av eksportstøtte til merkevareeksport og den ekstraordinære situasjonen knyttet til koronapandemien.

Kraftig økning av importert ost i det norske markedet

I 2020 ble det importert 17 950 tonn ost, en økning på 1 646 tonn fra 2019, tilsvarende ti prosent. Dette volumet inkluderer ost importert under ordningen med utenlands bearbeiding, som årlig er om lag 2 000 tonn. Prosenttoll gir beskyttelse for hvit drikkemelk og fløte, og derfor er importen av disse

produktene liten. Importen av skummetmelkpulver økte i 2020. Dette er naturlig etter at Landbruksdirektoratet satte ned tollene administrativt i en periode, for å legge til rette for import grunnet manglende markedsdekning i Norge. Importen av yoghurt er derimot volummessig stabil, men vi ser en reduksjon i fruktyoghurt som veies opp av økt import av naturell. Importen av smaksatte melkedrikker har gått noe ned fra 2019 til 2020.

I 2020 ble det importert 17 950 tonn ost, en økning på 1 646 tonn fra 2019, tilsvarende ti prosent.

Internasjonal handelspolitikk er krevende

Det internasjonale klimaet for handelspolitikk har gjennom hele 2020 vært krevende. Forhandlinger om en handelsavtale med Storbritannia har foreløpig landet på en midlertidig løsning. Den inngåtte avtalen med Mercosur er ikke blitt konkretisert, og forhandlingene med Kina er videreført. Handelskonflikten mellom USA og Kina pågår, og likeledes straffetoll-politikken mellom USA og EU på grunn av subsidier til flyindustrien. Nå har også EU ilagt straffetoll på varer fra USA.

*) Utredning om særskilt distribusjonstilskudd i prisutjevningsordningen for melk. Rapport nr. 4/2020 av 3. juni 2020 fra Landbruksdirektoratet.

Fundament

Fundamentet vårt er nettopp det. Utgangspunktet og en trygg grunnmur for alt vi foretar oss. Det handler om kultur, samhandling, kompetanse og gjennomføringsevne. Det handler om at vi sammen gjør TINE sterkere og evner å møte en verden i stadig endring.

Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø

Friske medarbeidere og stabil arbeidskraft i et godt arbeidsmiljø bidrar til økt konkurransekraft og den kvalitet som må til for at TINE skal lykkes med å være en ledende aktør i bransjen. Arbeidet skal tilrettelegges slik at medarbeiderne ikke utsettes for uheldige fysiske eller psykiske belastninger, og at ingen blir skadet eller syke som følge av arbeidet.

Svak økning i sykefraværet

Sykefraværet i TINE SA ble 5,9 prosent i 2020. Sammenlignet med året før er dette 0,2 prosentpoeng høyere. TINE SA startet året 2020 bra, og lå allerede etter februar godt an til å nå målet for sykefravær som var satt til 5,4 prosent. Så kom koronapandemien, noe som hadde negativ innvirkning på sykefraværet. Fra oktober var det en god utvikling og med bakgrunn i dette helt spesielle året syns vi utviklingen i sykefravær har vært tilfredsstillende. TINE jobber systematisk for å redusere sykefraværet gjennom blant annet lederopp-læring og et godt samarbeid med Bedriftshelsetjenesten og NAV. Enheter med høyt sykefravær blir fulgt opp i egen organisasjon.

I TINE Gruppen ble samlet sykefravær 5,8 prosent.

Fordeling antall ansatte kvinner/menn*

2020	Ansatte			Ledere		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
TINE SA	1 444	2 650	4 094	98	133	231
Datterselskaper	526	723	1 249	16	38	54
TINE Gruppa	1 970	3 373	5 343	114	171	285

Sykefravær, turnover og H-verdi

2020	Sykefravær	Turnover*	H-verdi**
TINE SA	5,9	4,0	3,6
Datterselskaper	5,4	7,9	6,2
TINE Gruppa	5,8	4,8	4,2

* Omstilling/nedbemannning er ikke med i tallene.

**Antall skader med fravær pr mill. arbeidede timer.

Rekordlavt antall fraværsskader

I TINE SA har antall fraværsskader gått ned med 23 prosent fra foregående år. Det tilsvarer 26 fraværsskader i 2020, mot 34 i 2019, og gir en H-verdi på 3,6 i 2020 mot 4,5 i 2019. Målet for året 2020 var 3,8 og ble nådd. I 2020 var det to alvorlige personskader i selskapet. Den ene var knyttet til vedlikeholdsarbeid og forbrenning. Den andre var knyttet til håndtering av syre.

Trenden har de siste årene vært positiv med færre og færre fraværsskader år for år. I oktober måned var det ingen skade med fravær og det er første hele måned uten fraværsskader noensinne.

I 2020 hadde TINE SA 85 personskader uten fravær. Dette er 14 færre enn i 2019.

For TINE Gruppa ble det i 2020 registrert 39 hendelser med fravær (H-verdi: 4,2) mot 64 registrerte hendelser med fravær i 2019 (H-verdi: 6,6).

Flere HMS-aksjoner

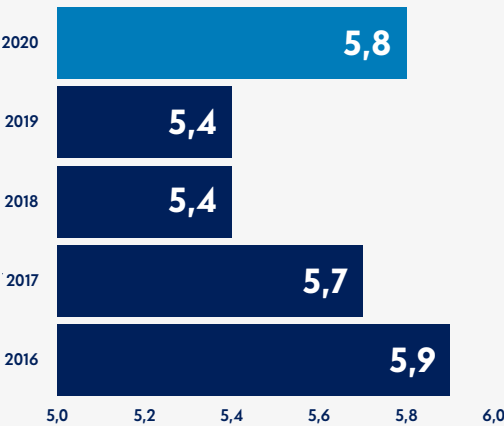
HMS-rapporteringen er strammet inn og det er innført detaljert kartlegging av underliggende årsaker. Det jobbes nå med at flere enheter tar dette i bruk. I tillegg er det økt fokus på deling av hendelser og proaktiv opplæring og støtte ute i linja. Det er utarbeidet felles digitalt HMS-kurs som alle egne ansatte og eksterne skal gjennomføre. Dette er nå i ferd med å bli rullet ut i organisasjonen. Grunnet pandemien har ikke aktiviteten i form av HMS-revisjoner ute på de ulike lokasjonene vært så stor som ønsket.

Registrering av HMS-hendelser et viktig virkemiddel

Registrering og behandling av uønskede hendelser, tilløp og forbedringsforslag er en viktig forutsetning og et viktig virkemiddel for å redusere arbeidsulykker gjennom godt forbedringsarbeid. I 2020 ble det totalt registrert 9 246 slike hendelser, mot 9 295 året før. TINE nådde dermed ikke sitt mål for 2020 som var satt til 9 415. Det betyr at TINE må fortsette innsatsen for å øke antallet av slike registreringer.

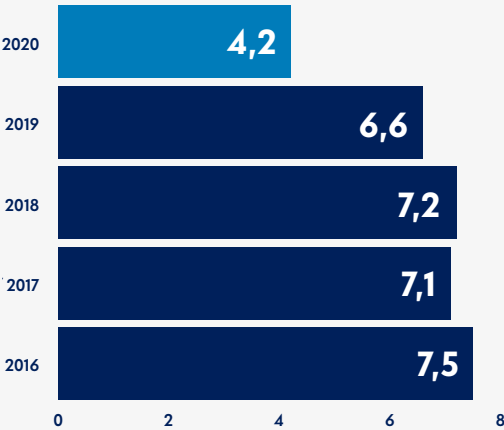
Utvikling sykefravær

TINE Gruppa / Prosent

H-verdi*

TINE Gruppa

*Definisjon H-verdi: Antall skader med fravær pr mill. arbeidede timer.

Likestilling i TINE

Nøkkeltall	2020	2019
Andel kvinner totalt	35 %	34 %
Andel kvinner i konsernledelsen	40 %	30 %
Andel kvinner i TINEs styre (inkl. ansattrepresentanter)	43 %	38 %
Andel av de kvinnelige ansatte i TINE som er deltidsansatt	12 %	13 %
Andel av de mannlige ansatte i TINE som er deltidsansatt	6 %	5 %
Andel av de kvinnelige ansatte i TINE som er midlertidig ansatt	12 %	10 %
Andel av de mannlige ansatte i TINE som er midlertidig ansatt	11 %	10 %
Gjennomsnitt antall uker foreldrepermisjon for kvinner	13,4	13,8
Gjennomsnitt antall uker foreldrepermisjon for menn	9,6	7,2

Organisasjon og mennesker

Ved utgangen av 2020 var det 5 343 ansatte i TINE Gruppen (5 408 i 2019), hvorav 4 094 var ansatt i TINE SA (4 176 i 2019).

Høy grad av motivasjon, stolthet og lojalitet

TINEs medarbeiderundersøkelse, TINE Puls, fikk i 2020 en rekord-høy svaroppslutning på 91 prosent (80 prosent i 2019), noe som er svært sjelden i produksjonsvirksomheter med stor geografisk spredning. Dette viser at medarbeiderne i TINE har et sterkt engasjement for å bidra til å utvikle organisasjonen. Vi beholder også det gode resultatet fra 2019 på alle områder, med en tydelig fremgang på ønsket om å fortsette i TINE. Resultatene er spesielt gledelige i en tid med store endringer, og presenterer en organisasjon med høy grad av motivasjon, stolthet og lojalitet til sin arbeidsgiver og TINEs visjon og samfunnsoppdrag.

Omstilling i TINE

For å sikre økt gjennomføringsevne samt forenkle og effektivisere organisasjonen, har TINE gjennomført flere organisasjonsutviklingsprosjekter de siste årene. Både avdelingene og hver enkelt medarbeider har fått tydeligere ansvar med tilhørende kompetansekrav. TINEs arbeid med omstilling og nedbemannings skal preges av god og involverende dialog med ansattes

representanter. Samarbeidet skal bygges på respekt for lov og avtaleverk. TINE skal så langt som mulig løse omstillinger uten oppsigelse fra arbeidsgiver. Dette er en utfordrende målsetting og virkemidlene i omstillingsretningslinjene er utformet for å motivere og hjelpe den enkelte til ny varig løsning i eller utenfor TINE. Omstillingsretningslinjene skal også ivareta bedriftens behov for kompetanse, og motivere til mobilitet internt.

Likestilling i TINE

I TINEs styringsdokument for likestilling og mangfold står det: *TINE har som målsetting å være en bedrift som gir rett og mulighet for alle medarbeidere til å utfolde sine evner uavhengig av kjønn, livssyn, hudfarge, nasjonal eller etnisk opprinnelse, seksuell legning, funksjonshemming eller alder. Vi skal ha et arbeidsmiljø tilpasset alle.*

Styringsdokumentet for likestilling og mangfold slår fast at et viktig likestillingstiltak er å oppfordre kvinner til å søke ledige stillinger for å balansere kjønnsfordelingen i selskapet. Videre er det viktig å øke andelen kvinner i ledende stillinger på alle nivåer i virksomheten. TINE skal sikre at kvinner og menn har lik lønn for likt arbeid.

Arbeidet mot diskriminering gjelder alle sider av et arbeidsforhold, blant annet utlysning av stilling, ansettelse, omplassering og forfremmelse, opplæring og kompetanseutvikling, lønns- og arbeidsvilkår.

I TINEs to største funksjonsområder, Produksjon og Logistikk, er det en jevn kjønnsbalanse i ledergruppene.

Organisering

Vår personalpolitikk skal være med på å fremme likestilling mellom kjønnene og likestillingsarbeidet er en integrert del av driften i TINE og utøvelsen skjer i linjen. TINE er et selskap med en lang verdikjede, og i noen miljøer er det overvekt av kvinner, mens det i andre miljøer er overvekt av menn. Derfor er det viktig at arbeidet tar utgangspunkt i de lokale forhold.

Ut over lokale organer, vil det være naturlig at likestilling blir behandlet i Konsernets samarbeidsutvalg (KSU) og Konsernets arbeidsmiljøutvalg (KAMU). I KSU sitter tillitsvalgte for fagforeningene som har overenskomst med TINE og i KAMU sitter de sentralt valgte verneombudene i TINE vernetjeneste. TINEs toppledelse deltar i møtene.

Tiltak

For å redusere risiko for diskriminering har TINE i 2020 jobbet med følgende tiltak for økt likestilling:

- Arbeid med felles verdier og holdning til arbeidsmiljø og likestilling.
- Arbeid mot ubevisste fordommer i rekruttering.
- Aktiv bruk av stillingsannonser for å styrke kjønnsbalansen.

TINEs etiske retningslinjer slår fast at TINE ikke aksepterer noen form for upassende oppførsel, mobbing, trakassering eller diskriminering for eksempel på grunn av kjønn, seksuell legning, alder, etnisitet eller religiøs overbevisning. Med TINEs mange geografiske lokasjoner og ulike fagmiljøer er det både utfordrende og viktig å sikre felles verdier og holdninger til arbeidsmiljø og likestilling. Det er utarbeidet egne dilemmaer med kjønnsstatistikk til bruk i den årlige dilemmatreningen i etiske retningslinjer. Dette for å sikre mest mulig lik holdning til likestilling uavhengig av hvor i TINE du jobber.

TINE erkjenner at ubevisste fordommer kan spille inn i forbindelse med rekruttering. Rekrutteringsprosessen ble sist revidert i 2019 for å sikre stor grad av objektivitet og redusere fare for diskriminering. Testing av kandidater og scoring i felles objektive evalueringsskjemaer skal redusere faren for skjevbalanse basert på fordommer. I TINE største funksjonsområde, Produksjon, er det en regel at begge kjønn alltid skal være representert når kandidater intervjues.

TINE har knyttet til seg kompetanse for bevisst utforming av stillingsannonser og bevisst valg av ord for å tiltrekke det kjønn som er i mindretall i en enhet. Dette øker mangfoldet i tilfanget av søkere, men kvalifikasjoner avgjør i utvelgelsen.

Resultater

TINE har hatt positiv utvikling i flere likestillingsnøkkeltall de senere år. Det gjelder andelen kvinner totalt, andelen kvinner i ledende stillinger, i deltidsstillinger, i styret, i konsernledelsen og andelen kvinnelige ledere.

Samarbeid mellom ledelse og medarbeidere

TINE har en omfattende og involverende dialog med ansatte og de ansattes organisasjoner. Ledelsen i TINE møter ansattes

representanter blant annet i Konsernets samarbeidsutvalg (KSU) og andre fora. TINE er bundet av flere hovedavtaler, overenskomster og i tillegg sentrale og lokale særavtaler. Dialogen med de ansatte og de ansattes organisasjoner kommer godt til uttrykk ved nødvendige endringer og omstillinger, samt ved de årlige lønnsforhandlingene.

Åpne, ærlige og redelige

For at TINE skal kunne være en ledende leverandør av merkevarer innen mat og drikke, er vi avhengig av at medarbeidere, eiere, kunder, forbrukere og andre har tillit til oss. Tillit er avgjørende for at TINE skal kunne nå sine forretningsmessige mål. TINE har mange roller og opptrer til enhver tid som blant annet arbeidsgiver, kunde, leverandør, samarbeidspartner og eier. I alle disse rollene er det viktig med etisk opptreden, både forretningsmessig og personlig. Alle TINEs medarbeidere er gjennom ulike roller representanter for virksomheten. Det er de beslutningene og handlingene vi gjør hver dag som bygger TINEs omdømme og sikrer tilliten til selskapet. Vi har derfor utarbeidet etiske retningslinjer som tydeliggjør de holdningene og den atferden TINE forventer av sine medarbeidere med hensyn til respekt, integritet og lojalitet. Retningslinjene skaper en felles plattform for refleksjon og bevisstgjøring i etiske spørsmål og hjelper medarbeiderne til å ta riktige valg. I tillegg trener vi aktivt og jevnlig med etiske spørsmål og dilemmaer. Det skjer normalt ved fysiske samlinger, men i 2020 har vi gjennomført dilemmatrening i de etiske retningslinjene også i digitale samlinger.

Eierstyring og selskapsledelse

Styret i TINE legger vekt på at selskapet skal forvaltes og styres etter gode overordnede prinsipper. TINE skal opprettholde tilliten hos ulike interessenter og sørge for at styret får tilstrekkelig og korrekt informasjon om virksomheten. En viktig del av eierstyring og selskapsledelse er å etablere og vedlikeholde systemer og prosedyrer som sikrer at lovverk, standarder og egne retningslinjer etterleves. TINE har siden styrets beslutning i 2010 fulgt anbefalingen fra Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) utarbeidet for norske børsnoterte selskaper så langt det passer TINEs selskapsform og eierskap. En nærmere redegjørelse for hvordan TINE etterlever prinsippene og retningslinjene i NUES finnes på www.tine.no.

Revisjonsutvalg og kompensasjonsutvalg

For bedre å ivareta noe av kontrollfunksjonen har styret nedsatt et eget revisjonsutvalg. Revisjonsutvalgets funksjon er å forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringen. Det skal overvåke selskapets systemer for internkontroll og risikostyring. Revisjonsutvalgets viktigste funksjon er å føre en uavhengig kontroll med selskapets finansielle rapportering og foretaksstyring. Revisjonsutvalget har en saksforberedende funksjon, slik at det er styret som er det beslutningsdyktige organet og som har det fulle ansvaret.

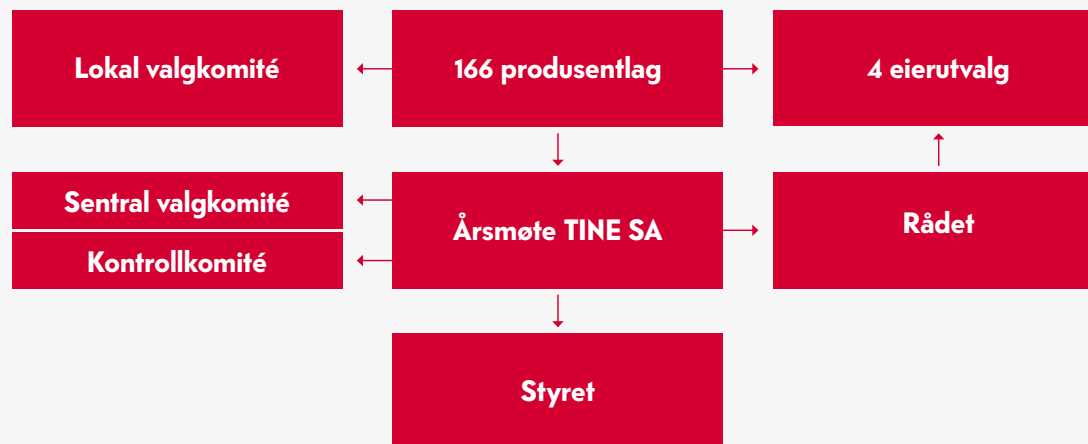
Kompensasjonsutvalget er et forberedende og rådgivende utvalg for styret når det gjelder ansettelse og ansettelsesvilkår for TINE SAs konsernsjef og hovedprinsipper for kompensasjon og etterfølgerplaner på det sentrale ledernivå i TINE SA.

TINEs eierorganisasjon

TINE er et samvirkeselskap, eid av norske melkeprodusenter over hele landet. Ved utgangen av 2020 var det 9 140 eiere av TINE. Det er en reduksjon på 427 fra året før. Det er levert melk fra 7348 foretak, 380 færre enn året før. 259 eiere har levert geitemelk, 7 079 kumelk og 10 både ku- og geitemelk.

Styret i TINE SA består av 14 medlemmer. Fire av disse er valgt av de ansatte. Styret har det overordnede ansvaret for forvaltning av foretaket. Styret skal lede selskapet i samsvar med norsk lov, TINEs vedtekter og beslutninger som fattes av årsmøtet. I dette ligger blant annet fastsettelse av strategiske og økonomiske mål og legge rammer for virksomheten. Videre skal styret til

TINEs eierorganisasjon

Produsentlag Produsentlagene er sammensatt av TINEs medlemmer i nærmere avgrensede områder og utgjør TINEs lokale organisasjonsheter.

Årsmøtet i TINE SA Årsmøtet er TINEs øverste myndighet og består av 110 eiervalgte utsendinger. I tillegg kommer styrets og rådets medlemmer.

Styret Styret består av 14 medlemmer, hvorav 10 velges av årsmøtet. Årsmøtet velger tre varamedlemmer i nummerrekkefølge.

Lokal valgkomité Valgene på produsentlagets årssamling forberedes av en lokal valgkomité. Medlemmer og varamedlem samt leder og nestleder i valgkomiteen velges av årssamlingen i produsentlaget.

Kontrollkomiteen skal føre tilsyn med virksomheten til TINE, i samsvar med den til enhver tid gjeldende instruks vedtatt av årsmøtet. Medlemmer i kontrollkomiteen velges av årsmøtet for tre år.

Sentral valgkomité TINE skal ha en sentral valgkomité på åtte medlemmer med tre varamedlemmer i nummerrekkefølge, som velges av årsmøtet. Sentral valgkomité legger fram forslag for årsmøtet på blant annet medlemmer av styret og rådet i TINE.

Rådet Rådet skal være et strategiforum og rådgivende organ for styret. Rådet består av inntil 24 eiervalgte medlemmer, fordelt med et likt antall fra hvert eierområde, og rådsmedlemmer valgt av de ansatte med 2/3 av antall eiervalgte rådsmedlemmer. Rådets leder og nestleder velges av Årsmøtet i TINE SA.

Eierutvalg Hvert eierutvalg består av eiervalgte rådsmedlemmer og minst ett konsernstyremedlem.

enhver tid være godt orientert om TINEs økonomiske stilling og påse at TINEs virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for en betryggende kontroll.

Styrking av eierdemokratiet er en prioritert oppgave for styret. Målet er å gjøre veien fra enkeltmedlemmet til styret så kort som mulig. Strategi for ny eierorganisasjon der en ser på ny oppbygging av organisasjonen er en del av dette. Åpenhet, god informasjon og mulighet for toveis kommunikasjon er et annet viktig område. Det siste gjøres direkte i møter der styremedlemmer møter enkeltmedlemmer og indirekte gjennom møter i råd og produsentlagsledersamlinger. Med tilgang på nye digitale løsninger åpnes nye muligheter for å gjøre veien mellom styret og det enkelte medlem enda kortere.

Styret har i løpet av året gjennomført 11 styremøter. Seks av disse var digitale.

Teams har blitt møtekanal i 2020

I hele medlemsorganisasjonen ble fysiske møter erstattet med digitale møter på Teams i mars. Årsmøte, rådsmøter, noen årssamlinger, produsentlagsledersamling, arbeidsutvalgssamlinger, oppstartsmøter for lokal valgkomite og opplæring av lokale og sentrale tillitsvalgte ble alle gjennomført via Teams. Det samme for arbeidsutvalgsmøter og faglig aktivitet i produsentlagene. Grupper er etablert i Teams på alle nivå i medlemsorganisasjonen, slik at kommunikasjon i og mellom tillitsvalgte også kan foregå på denne plattformen.

TINEs sølvlinearrangement i 2020 ble det dessverre heller ikke mulig å gjennomføre som planlagt, men produsentlagene har sørget for å lage verdige markeringer lokalt, som formidler stoltheten for mottakerne av mjølkespann og sølvliner. Heldigvis har vi fått nokså omfattende mediedekning over hele landet. Det fortjener mottakerne.

Mer selvstendige produsentlag har vært et mål for eierorganisasjonen i 2020 og bruk av tekniske hjelpemidler og spesielt etablering av Teams-kanaler har vært nyttige verktøy.

Aktivitet i produsentlagene

Eierne er organisert i 166 produsentlag. Aktive produsentlag er viktig for god eierstyring og høy medlemstilfredshet. I 2020

deltok 36 prosent av medlemmene på årssamlingene. Legges antall foretak til grunn møtte 45 prosent. Dette er noe lavere oppmøteprosent enn i 2019. Produsentlagene har en viktig rolle i å legge til rette for eierstyring, faglig og sosialt fellesskap og som interesseorganisasjon for medlemmene. For å sikre god kontakt mellom sentralt tillitsvalgte og produsentlagene har hvert produsentlag en kontaktperson i rådet (eierutvalgskontakt). I tillegg deltar styremedlemmer på ulike produsentlagsmøter gjennom året.

God kontakt mellom styret og produsentlagslederne

I alle eierområdene er det gjennomført opplæring for nye tillitsvalgte. Nye produsentlagsledere og nye medlemmer av rådet og sentral valgkomite har fått tilbud om sentralt kurs med særlig vekt på gjennomgang av forretningsmessige forhold i TINE og rollen som produsentlagsleder.

Kommunikasjon mellom styre og produsentlagslederne er ytterligere styrket i 2020 ved at det er gjennomført flere Teams-møter med styreleder og produsentlagsledere. Styret har et mål om å delta på minst 50 prosent av årssamlingene. Dette

er viktige arenaer for kompetansebygging, erfaringsutveksling og informasjon om TINE. Hovedtema på samlinger i 2020 har i tillegg til de utfordringer TINE står foran vært ny strategi for eierstyring, selvstendige produsentlag, melkebehov, sommermelk, bærekraft i primærleddet og regler for kvalitetsbetaling av melk.

Styret har etablert en direkte kanal ut til eierne. Ett digitalt møte er gjennomført i løpet av året der alle medlemmer ble invitert til å delta. I tillegg er det gjennomført en møteserie for geiteholdere og et møte for økologiske produsenter.

Medlemssjefene følger opp produsentlagene i distriktet. Produsentlagene som aktiv faglig og sosial møteplass for medlemmene vektlegges.

TINE jobber systematisk med medlemstilfredshet. I desember ble det gjennomført en tilfredshetsundersøkelse som, på en skala fra 1–100, viste 76 for 2020. Tilsvarende undersøkelse i 2019 viste 78.

Styrets beretning

Finansielle forhold og kapitalstruktur

Årsresultatet for TINE Gruppa ble 1 772 millioner kroner, en økning på 792 millioner kroner fra 2019. Minoritetenes andel i 2020 ble 13,3 millioner kroner, og majoritetenes andel ble 1 758 millioner kroner.

Finansresultat og skatt

Netto finanskostnader i TINE Gruppa ble 57 millioner kroner i 2020, en reduksjon på 29 millioner kroner fra 2019.

Netto rentekostnader ble redusert fra 106 millioner kroner i 2019 til 97 millioner kroner i 2020. Dette skyldtes hovedsakelig at markedsrentene i 2020 var noe lavere enn i 2019 grunnet koronapandemien. Rentebærende gjeld har i snitt vært noe høyere i 2020 enn i 2019, mens netto rentebærende gjeld har vært på samme nivå.

Andre finansinntekter utgjorde i 2020 10 millioner kroner, mot en kostnad på 16 millioner kroner i 2019. I august 2020 ble det bokført en gevinst på 16 millioner kroner ved salget av TINEs eierandel i Rørosmeieriet.

Skattekostnaden for TINE Gruppa i 2020 ble 163 millioner kroner. Effektiv skattesats ble 8,4 prosent i 2020. Tilsvarende tall for 2019 var 11,2 prosent.

Reduksjon i resultat fra tilknyttede selskaper

Resultatet fra tilknyttede selskaper i 2020 var på 30 millioner kroner, en reduksjon i forhold til resultatet i 2019 på 37 millioner kroner. Resultatet i 2019 var ekstraordinært grunnet en gevinst knyttet til investeringen i Lotito Foods Holding. Skala AS fortsatte

den positive utviklingen med en forbedring fra en positiv resultatandel på 4 millioner kroner i 2019 til 17 millioner kroner i 2020 som inkluderer gevinst ved salg av aksjer. Fjordkjøkken hadde en positiv resultatandel på 8 millioner kroner, opp 2 millioner kroner fra 2019, mens TUN Media AS hadde en liten økning sammenlignet med året før.

Sikring av valutaeksponering

TINE er eksponert mot fremmed valuta, hovedsakelig gjennom innkjøp i euro (EUR) og salg i amerikanske dollar (USD). Denne eksponeringen er delvis sikret ved bruk av valutaderivater, og denne sikringsporteføljen førte til et realisert tap på 43 millioner kroner for EUR og USD samlet i 2020 sammenliknet med et tap på 18 millioner kroner i 2019. Sikringer i EUR og USD føres mot varekostnad/salgsinntekt og egenkapital. Vekslinger i annen valuta føres mot finansinntekter/-kostnader. TINE benytter sikringsbokføring av valutaderivater. Se [note 19](#).

Balanse

Balansen pr. 31.12.2020 for TINE Gruppa var 20 114 millioner kroner, en økning på 1 457 millioner kroner fra tilsvarende tidspunkt i 2019. TINE Gruppa hadde pr. 31.12.2020 bankinnskudd og pengemarkedspapirer på til sammen 1 710 millioner kroner, en økning på 1 056 millioner kroner sammenlignet med 2019.

Netto rentebærende gjeld

Netto rentebærende gjeld pr. 31.12.2020 for TINE Gruppa var 3 035 millioner kroner, en reduksjon på 967 millioner kroner siden utgangen av 2019. Den rentebærende gjelden økte med 89 millioner kroner, mens bankinnskudd og pengemarkeds-papirer økte med 1 056 millioner kroner sammenlignet med 2019. Egenkapitalandelen i konsernet var 47,7 prosent ved utgangen av 2020.

Kontantstrøm

Netto kontantstrøm for TINE Gruppa fra operasjonelle aktiviteter bidro med 2 916 millioner kroner, en økning på 723 millioner kroner fra 2019. Resultat før skatt viste en økning på 832 millioner kroner. Arbeidskapitalen økte i 2020 med 56 millioner kroner. Varelageret ble redusert med 14 millioner kroner mens kundefordringer økte med 122 millioner kroner. Gjeld til melkeprodusenter økte med 49 millioner kroner, mens leverandørgjelden økte med 3 millioner kroner. Avviket mellom driftsresultat og kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter er hovedsakelig drevet av nivået på avskrivninger, med motgående effekter fra gevinst relatert til salg av anleggsmidler og økte kundefordringer.

Netto kontantstrøm til investeringsaktiviteter var 1 248 millioner kroner, en reduksjon på 1 178 millioner kroner fra 2019. Dette forklares hovedsakelig med ferdigstillelse av strukturinvesteringer i 2019 i Bergen og Mogeely i Irland, samt nytt hovedkontor på Kalbakken. TINE økte også eierandelen i Lotito Foods Holding LLC i 2019.

Netto kontantstrøm til finansieringsaktiviteter utgjorde 600 millioner kroner i 2020, mens den i 2019 var på 501 millioner kroner. Utbetalt etterbetaling til eierne i 2020 var 608 millioner kroner, en reduksjon på 221 millioner kroner i forhold til 2019.

Estimater og fortsatt drift

De vurderinger som er gjort i konsern- og selskapsregnskapet for 2020 er basert på forventninger til framtidig inntjening og virksomhetsstruktur som eksisterte på tidspunktet for avleggelsen av årsregnskapet. Endringer i disse forventningene vil kunne medføre at verdierestimer og vurderinger som er lagt til grunn må justeres. Det er etter regnskapsårets utgang ikke inntruffet forhold som er av betydning for bedømmelsen av TINE

SA eller TINE Gruppa utover det som framkommer i årsregnskapet med tilhørende noter. Styret i TINE bekrefter at fortsatt drift er lagt til grunn for årsregnskapet og at forutsetningene for dette er til stede.

Finansiell risiko i 2020 og framover

TINEs finansielle risiko er knyttet til endring i renter, valutakurser, energipriser og kredittmarkedet. Målsettingen er å begrense den finansielle risikoen, og på den måten bidra til stabilitet og forutsigbarhet i TINEs resultater over tid. Det er utarbeidet finansielle retningslinjer for TINE som gir føringer for hvordan denne type risiko skal håndteres og videre sikre finansiell stabilitet. TINE SA ivaretar denne oppgaven for hele konsernet. Samlet sett anses TINEs finansielle risiko å være moderat.

For å begrense eksponeringen mot renteendringer blir deler av konsernets gjeld sikret gjennom bruk av ulike rentesikringsinstrumenter i samsvar med vedtatte finansielle retningslinjer. Sikringsnivået har vært stabilt det siste året. Markedsrentene falt markant som følge av de økonomiske konsekvensene av smittevernstiltakene i Norge og globalt, til historisk lave nivåer. De norske rentene har steget i takt med den gradvise gjenåpningen i samfunnet, men ligger fortsatt på et betydelig lavere nivå enn ved inngangen til 2020. Det er utsikter til lave markedsrenter i en lengre periode fremover. Etter en sterk økning i kredittpåslag i mars, stabiliserte kredittpåslagene seg i andre halvår av 2020 til nivåer tilsvarende utgangen av 2019. Finanskostnadene vil derfor trolig ligge på et lavt nivå også det kommende året.

I TINEs regnskap er det oppført et tilgodehavende på pensjonsmidler gjennom pensjonskassen MP Pensjon. Midlene i pensjonskassen er plassert i aksjer, obligasjoner og eiendom. TINEs regnskap er derfor også eksponert for risiko med hensyn til svingninger i disse aktivklassene.

TINE er eksponert for endringer i valutakurser, hovedsakelig EUR og USD, men også SEK, DKK, GBP, CAD, CHF og AUD. Gjennom den internasjonale virksomheten har TINE netto innbetalinger i USD, mens import av ulike innsatsfaktorer og kjøp av maskiner og utstyr innebærer netto utbetalinger i EUR. En svakere krone bidrar til økte kostnader knyttet til innsatsfaktorer, maskiner og utstyr, som hovedsakelig kjøpes i EUR. Samtidig

20 114

Totale eiendeler (mill. NOK)

TINE Gruppa

5,19

Melkepris fra TINE Råvare

Kr/Liter

0,76

Etterbetaling fra TINE SA

Kr/Liter

5,95

Total melkepris

Kr/Liter

bidrar en svakere krone positivt på verdien av eksporterte varer og internasjonal virksomhet. TINE SA inngår valutakontrakter, hovedsakelig i form av terminer og opsjoner, for å begrense konsernets valutarisiko. TINE har også eiendeler i SEK, USD, GBP og EUR. Disse verdiene blir fullstendig sikret ved bruk av valutaderivater eller trekkrettigheter.

Den norske kronen svekket seg ytterligere i 2020. Handelsvektet kronekurs (I-44) har i snitt svekket seg med 6,7 prosent i 2020 sammenlignet med 2019, som følge av en sterk svekkelse i mars grunnet markedsreaksjonen på koronapandemien. Kronen styrket seg så frem til juni og har siden ligget på et relativt stabilt, men høyt nivå. Den norske kronen var i snitt 9,0 prosent svakere mot EUR og 7,0 prosent svakere mot USD i 2020 sammenliknet med 2019.

TINE er eksponert for endringer i energipriser. Dette følger både av energikrevende produksjon og, ikke minst, omfattende distribusjon. Energiprisene var i 2020 samlet sett noe lavere enn i 2019. Prisen på elektrisitet og drivstoff var lavere enn i 2019 og medførte en reduksjon i energikostnader for TINE i 2020. TINE sikrer delvis prisen på elektrisitet frem i tid, inntil maksimalt 50 prosent av forventet forbruk. Totale energikostnader fremover vil i stor grad være drevet av markedsbevegelser og av sammensetning av forbruk av ulike energikilder. For 2021 er det ventet at markedsprisene vil øke.

God likviditet

TINE finansierer løpende likviditetsbehov i sertifikatmarkedet og ved andre kortsiktige lån. Det er etablert en langsiktig låneramme hos anerkjente banker for å redusere refinansieringsrisiko ved låneforfall. Lånerammen er på totalt 1,2 milliarder kroner. Fasiliteten forfaller i 2022 og dekker forfall på kortsiktig finansiering innenfor ett år. Likviditeten i TINE vurderes som god.

Økt risiko for tap på fordring

TINEs kunder er grossister og enkeltkunder innenfor alle kunde-segmenter. TINE jobber aktivt med en kontinuerlig overvåking av kredittsituasjonen på alle sine kunder. Det gjennomføres en grundig kredittvurdering av alle nye kunder. Deres betalings-evne anses som god, noe som er synliggjort gjennom lave tap på fordringer over flere år.

Situasjonen rundt koronapandemien har også påvirket kreditt-risikoen for TINE og det ble tidlig satt i gang tiltak for å redusere tapsrisikoen. På tvers av flere avdelinger ble kunder innenfor de risikoutsatte salgsområdene tett fulgt opp når samfunnet stengte ned i mars. Etter en usikker vår har utestående fordringer blitt normalisert og det har ikke vært noen stor økning i tap på fordringer sammenlignet med tidligere år.

Selv om det ikke har vært en stor økning av tap, er det fortsatt knyttet stor usikkerhet rundt de bransjene som er sterkest påvirket av nedstenging og tiltak. Det er en risiko for at bedrifter i de utsatte bransjene vil oppleve konkurs når de ulike støtteiltakene fra staten fases ut. For å møte denne økte risikoen er det gjennomført en økt avsetning av tap på fordringer.

Disponering av resultatet for 2020

TINEs styre har vedtatt en etterbetalingspolitikk hvor målsettingen er at mellom 50 og 75 prosent av konsernets årsresultat skal avsettes til etterbetaling til eierne. Den årlige disponeringen påvirkes av fremtidig investeringsnivå, finansielle nøkkeltall og skatteposisjon. Kravet om minimum 45 prosent egenkapital skal ha prioritet foran etterbetalingspolitikken.

For 2020 er 68,2 prosent av konsernets årsresultat, justert for minoritetsinteresser og ekstraordinære resultateffekter fra salg av anlegg, avsatt til etterbetaling til eierne og disponeres fra TINE SA. Videre er det avsatt 120 millioner kroner til etterbetalingsfond, relatert til gevinsten fra salg av anlegg i Bergen. Dette gir en etterbetaling på 76 øre pr. liter avregnet rå ku- og geitemelk, og en egenkapitalandel i konsernet på 47,7 prosent ved utgangen av 2020.

TINE SA er morselskapet i TINE Gruppen. TINE SA leverte et årsresultat på 1 591 millioner kroner. Totale eiendeler ved utgangen av 2020 var på 18 834 millioner kroner og egenkapitalandelen var på 46,9 prosent.

Kontantstrømmen for TINE SA følger i hovedsak den samme utviklingen som TINE Gruppen. Det vises til egen omtale av TINE Gruppas kontantstrøm på side 40, og selve kontantstrømpoppstillingen på side 55.

Disponering resultat

Mill. NOK	2020	2019
Etterbetaling til eierne	1 083	608
Overført fra/til etterbetalingsfond	120	0
Avsatt til annen egenkapital	388	364
Sum disponert	1 591	972

Melkepris

Kr/Liter	2020	2019	2018	2017	2016
Melkepris fra TINE Råvare	5,19	5,16	5,16	5,05	5,03
Etterbetaling fra TINE SA	0,76	0,43	0,57	0,57	0,66
Sum melkepris	5,95	5,59	5,73	5,62	5,69

Utsiktene framover

Utsiktene for 2021 er fremdeles preget av koronasituasjonen vi står i både i Norge og globalt, og TINE har fremfor alt søkelys på å sikre trygg produksjon og distribusjon av meieriprodukter også inn i 2021.

Annerledesåret 2020

TINE leverer svært sterke finansielle resultater i 2020 ikke minst drevet av høyt hjemmekonsum, salg av anlegg i Bergen og lavere kostnader. For 2021 er det primært utviklingen i koronasituasjonen i det norske markedet og konsekvensene for etterspørselen både i dagligvare, storhusholdning og industri som forventes å ha størst påvirkning på TINEs resultater.

Nye vekstområder for norsk melk

TINE arbeider aktivt med å finne nye vekstområder, både på kort og lengre sikt, som kan gi økt etterspørsel etter melk. For å lykkes med å skape vekst for norsk melk må ulike forutsetninger på plass. Det inkluderer at konkurransekraften for norsk melk styrkes og at alle aktører som driver meierivirksomhet lykkes.

Tettere samarbeid med kundene og fortsatt styrke merkevarene

Dagligvaresektoren består av tre innkjøpsgrupperinger som fortsetter sine bestrebelser på å differensiere ulike butik-konsepter. Det forventes at leverandørene deltar i denne utviklingen. Kjedene og grupperingenes egne merker er en større konkurrent til tradisjonelle merkevarer enn tidligere, og tilsvarende øker trykket fra import. TINE har som ambisjon å møte denne utviklingen gjennom fortsatt styrking av våre merkevarer og evne til å respondere raskere på behov fra kunder og forbrukere.

Nye salgskanaler og teknologiske endringer

Norske forbrukere endrer gradvis atferd og det gjenstår å se konsekvensene av annerledesåret 2020 både på forbruksutvikling innen enkelte segmenter, og ved at netthandel av dagligvarer har økt. Nye salgskanaler skaper nye utfordringer, men også nye muligheter. Teknologiske endringer i hele verdikjeden skal videre bidra til at TINE mestrer utfordringene og utnytter mulighetene.

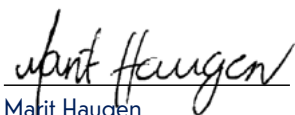
Dyrevelferd og bærekraft

Klima og miljøspørsmål står høyt på dagsordenen og vil få betydelig innvirkning på landbrukets rammevilkår i årene framover. TINE og våre leverandører jobber med bærekraft og dyrevelferd for å gjøre norsk melk attraktiv som råstoff. Vi viser også til kapitlet om bærekraft.

Internasjonale forhold

Fra 2021 vil TINEs produksjon av Jarlsberg® for eksport skje fra vårt nye og moderne anlegg i Irland. Utfordringer med oppstart må forventes og TINE overvåker denne oppstarten og kvaliteten på osten nøye. Toll på eksport av ost fra Irland til USA påvirker satsingen for TINEs virksomhet i USA, og TINE legger til grunn at disse handelsbarrierene bortfaller i et toårs perspektiv. Vedvarer tolltariff på eksport av Jarlsberg® fra Irland til vårt største marked i USA, vil vi gjennomføre tiltak. Vedtaket som gav TINE Irland utslippstillatelse fra sommeren 2020, er klaget inn for domstolen av Atlantic Shellfish Ltd., en lokal produsent av muslinger. TINE er ikke direkte part i saken, men følger utviklingen nøye.

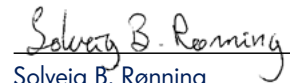
Oslo, 16. februar 2021

Marit Haugen
Styreleder

Rolf Øyvind Thune

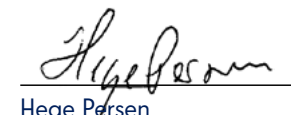
Solveig B. Rønning

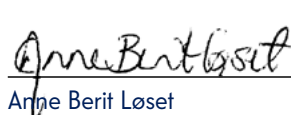
Bjørnar Gjerde

Nina K. Sæter

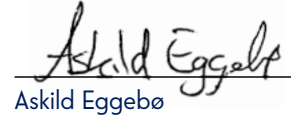
Hege Persen

Anne Berit Løset

Einar Johnsen Meistfjord

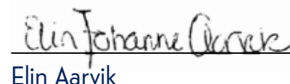
Askild Eggebo

Helge Arne Espeland

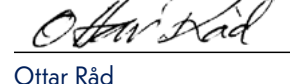
Tor Arne Johansen

Elin Aarvik

Jeffrey Thomas

Ottar Råd

Gunnar Hovland
Konsernsjef

Ledelsen

Styret

Pr. 01.01.2021

Marit Haugen

Styreleder

Rolf Øyvind Thune

Nestleder

Solveig B. Rønning

Styremedlem

Bjørnar Gjerde

Styremedlem

Nina K. Sæter

Styremedlem

Hege Persen

Styremedlem

Anne Berit Løset

Styremedlem

Einar Johnsen Meisfjord

Styremedlem

Askild Eggebø

Styremedlem

Helge Arne Espeland

Styremedlem

Tor Arne Johansen

Styremedlem (ansatt)

Elin Aarvik

Styremedlem (ansatt)

Jeffrey Thomas

Styremedlem (ansatt)

Ottar Råd

Styremedlem (ansatt)

Gunnar Hovland

Konsernsjef

Ledelsen

Konsernledelsen

Pr. 01.01.2021

Gunnar Hovland

Konsernsjef

Yrkeserfaring Gunnar Hovland startet i TINE i 1996 som org sjef. Var deretter adm. dir i TINE Biomarin før han var direktør for TINE Ingrediens og deretter konserndirektør i TINE med ansvar for salg, eksport og marin virksomhet frem til 2008. Fra 2008 til 2011 var han adm dir i Trondheim Kraft. Etter fusjon med Fjordkraft var han også viseadm dir i Fjordkraft. Har ledet BN Bank siden 2011 og har vært en av pionerene innen digitalisering og robotisering i bank. Bred erfaring fra styreverv i ulike bransjer.

Utdanning Cand agric ved UMB, har MBA fra NHH, Executive Management Programme fra Insead og Artificial Intelligence: Implications on business Strategy fra MIT Management Sloan School.

Kristin Muri Møller

Konserndirektør CFO

Yrkeserfaring Kristin Muri Møller er TINEs nye CFO og har over 20 års farts-tid i Telenor-systemet og tar med seg solid kompetanse fra tilsvarende stilling i Telenor Norge. Hun har jobbet med både Telenors norske og internasjonale drift og vært tett på utviklingsreisen som telegiganten har vært gjennom de siste årene, og kan også vise til gode resultater på kostnadseffektivisering, modernisering og utvikling av sterke team.

Utdanning Siviløkonom fra Handelshøyskolen BI.

Tina Hermansson Berg

Konserndirektør for HR, kommunikasjon og bærekraft

Yrkeserfaring Tina Hermansson Berg er svensk av opprinnelse og har bred erfaring fra ledende stillinger innen både HR og kommunikasjon fra selskaper som Volvo Cars, Mölnlycke Health Care, Peab og Bring Frigo.

Utdanning Bachelor of Science in Business Administration/ Human Resource Development and Labor Relations fra Universitetet i Göteborg.

Per Ivar Berg

Konserndirektør produksjon

Yrkeserfaring Per Ivar Berg begynte i TINE sommeren 2013. Han kom fra stillingen som adm. direktør i Skala AS (tidligere Landteknikk) som han hadde siden 2008. Per Ivar Berg har betydelig ledererfaring fra over 20 år innen både norsk og internasjonal industriell produksjon. Berg startet sin yrkeskarriere i Peterson AS, deretter i Norske Skog AS, der han blant annet var fabrikkdirektør ved Norske Skog Follum. Han var også produksjons- og vedlikeholdssjef ved Norske Skog Saugbrugs og etter det, fabrikkdirektør ved Norske Skog Parengo BV i Nederland. Berg er styreleder i Skala Foodtech AS.

Utdanning Sivilingeniør fra Institutt for kjemiteknikk ved NTNU i Trondheim. I tillegg har han gjennomført ulike lederutviklingsprogram i Norge så vel som i utlandet.

Anieli Gjøs

Konserndirektør logistikk

Yrkeserfaring Anieli Gjøs begynte i TINE desember 2013. Hun har hatt logistikk som fagområde i hele sitt yrkesaktive liv, og kom fra stillingen som konsernsjef i Ontime Logistics AS. Før det hadde hun flere lederstillinger, deriblant logistikkdirektør i Ringnes AS og konserndirektør Distribusjonsnett i Posten. Hun sitter i Styret til MG Mestergruppen AS.

Utdanning Sivilingeniør fra Industrial organization and management, Silesian University of Technology og Bedriftsøkonom fra BI. I tillegg har hun tatt flere etterutdanningsprogrammer på internasjonale universiteter som Stanford, Insead og Oxford.

Konsernledelsen forts.

Vegard Gillebo

Konserndirektør Salg Dagligvare og KBS

Yrkeserfaring Vegard Gillebo har 15 års fartstid i Coca-Cola European Partners Norge og har blant annet hatt roller som Key Account Manager i Dagligvare og KBS, Kanaldirektør KBS og Direktør Dagligvare og KBS. I tillegg har han hatt en viktig rolle i flere endringsprosjekter under sin tid i Coca-Cola European Partners Norge.

Utdanning MSc i Business Administration and Economics (Siviløkonom) fra Handelshøgskolan ved Umeå Universitet og Universidad de Sevilla.

Richard Lawrence

Konserndirektør Marked og Internasjonal

Yrkeserfaring Richard Lawrence har 20 års erfaring fra internasjonal markedsføring av mat og drikke, blant annet i Unilever, Heineken og Mondelez. Han kommer fra stillingen som leder av Mondelez kjeksvirksomhet i Sørøst-Asia.

Utdanning BA Hons, University of Durham, England.

Terje Døsrønningen

Konserndirektør Salg Partner, ingrediens og nye kanaler

Yrkeserfaring Terje Døsrønningen har jobbet med mat og matproduksjon som kokk og kjøkkensjef og har erfaring innen salg, ledelse, endringsprosesser og innovasjon. Døsrønningen begynte i TINE 1997 og har hatt ulike roller i FoU, Fjordland og Salg som blant annet produktutvikler, Key Account Manager, salgssjef og salgsdirektør.

Utdanning Kokk, Kostøkonom.

Johnny Ødegård

Konserndirektør TINE Rådgiving og Medlemsservice

Yrkeserfaring Johnny Ødegård har hatt sitt virke i TINE siden 2011. Han kom fra Felleskjøpet, der han hadde arbeidet med næringspolitikk og har også erfaring fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Han er styremedlem i TUN Media AS.

Utdanning Norges Landbrukshøgskole med spesialisering innen landsbruksøkonomi.

Elisabeth Tapper

Konserndirektør Langsiktig innovasjon og digitalisering

Yrkeserfaring Elisabeth Tapper har 16 års erfaring med marketing og innovasjonsarbeid fra Orkla og L'Oréal. Hun har også vært Marketingdirektør i Pierre Robert Group og Chief Digital Officer i Orkla Health. Hadde videre en sentral rolle i Orklas oppkjøp av finske Nanso-group og jobbet et år i London hos Your.MD, et av verdens ledende start-up miljø innen health tech.

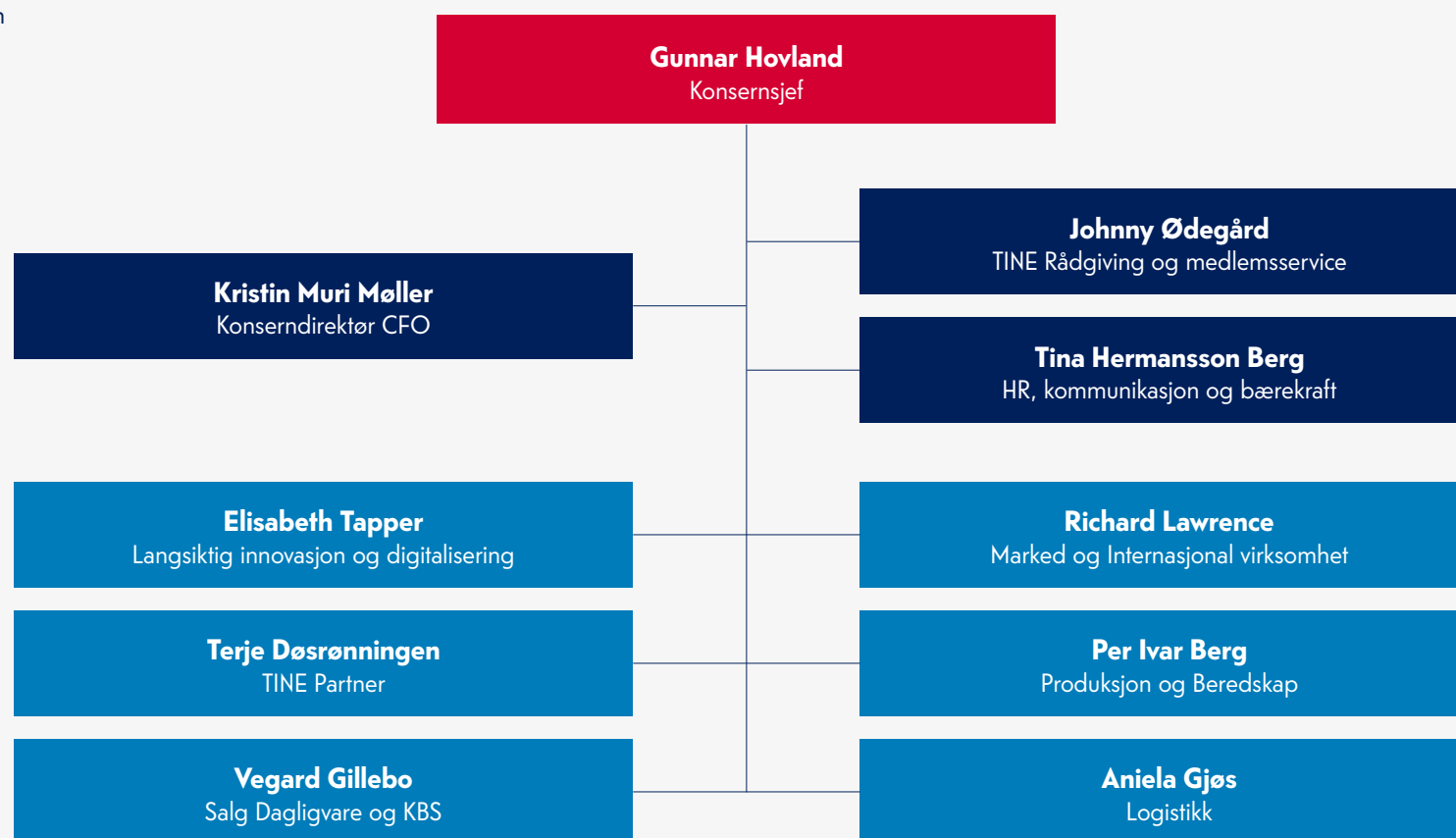
Utdanning MSc i Industriell Økonomi og Teknologiledelse (Sivilingeniør) fra NTNU og HEC Lausanne.

Ledelsen

Organisasjonskart

Pr. 01.01.2021

■ Stab
■ Linjefunksjon

Årsregnskap 2020

Tabellen under viser noen sentrale elementer fra resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noter for TINE Konsern for perioden fra 2016 til 2020.

TINE KONSERN

Tall i MNOK

	2020 ¹⁾	2019	2018	2017	2016 ²⁾
Fra resultat:					
Driftsinntekter	24 715	23 812	23 001	22 525	22 583
Vareforbruk og varebeholdningsendringer	13 714	13 434	12 927	12 586	12 605
Personalkostnader	4 321	4 313	4 058	4 027	3 710
Av- og nedskrivninger	1 382	1 223	1 103	1 057	989
Andre driftskostnader	3 306	3 654	3 375	3 317	3 317
Sum driftskostnader	22 723	22 623	21 464	20 988	20 621
Driftsresultat	1 992	1 189	1 537	1 537	1 962
Finansinntekter og -kostnader	-57	-86	-72	-123	-99
Resultat før skatt	1 935	1 103	1 465	1 414	1 862
Skattekostnad	163	123	117	110	229
Årsresultat	1 772	980	1 348	1 304	1 634
Fra balanse:					
Immaterielle eiendeler	727	628	217	143	163
Varige driftsmidler	9 874	9 929	8 909	8 219	8 053
Finansielle anleggsmidler	3 144	2 919	2 998	2 935	2 842
Varebeholdning	2 580	2 594	2 579	2 263	2 118
Kortsiktige fordringer	2 078	1 933	2 019	2 062	2 052
Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	1 710	654	1 380	466	801
Sum eiendeler	20 114	18 657	18 103	16 087	16 029

	2020	2019	2018	2017	2016
Egenkapital	9 596	8 920	8 433	7 828	7 289
Langsiktig rentebærende gjeld	4 548	4 456	4 402	3 249	3 604
Annen langsiktig gjeld	1 171	1 092	1 094	1 053	1 028
Leverandørgjeld	1 871	1 819	1 873	1 674	1 693
Kortsiktig rentebærende gjeld	197	201	57	44	41
Annen kortsiktig gjeld	2 730	2 169	2 244	2 239	2 375
Sum gjeld og egenkapital	20 114	18 657	18 103	16 087	16 029
Fra netto kontantstrøm:					
Fra operasjonelle aktiviteter	2 916	2 194	2 285	2 170	2 187
Til investeringsaktiviteter	-1 248	-2 426	-1 807	-1 185	-1 260
Til / fra finansieringsaktiviteter	-600	-501	434	-1 320	-682
Netto endring i bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	1 067	-733	911	-335	245
Noteopplysninger:					
Gjennomsnittlig antall ansatte regnet i årsverk	5 275	5 347	5 279	5 319	5 275
Disponert til etterbetaling fra TINE SA	1 083	608	829	817	963

¹⁾ 2020 er inkludert en positiv engangseffekt fra gevinst ved salg av anlegg på Minde, Bergen. Utgjør MNOK 217 for TINE Konsern.

²⁾ 2016 er inkludert en positiv engangseffekt fra planendring uførepensjon. Utgjør MNOK 245 for TINE Konsern.

Resultatregnskap

TINE KONSERN

	Note	2020	2019
DRIFTSINNTEKTER			
Salgsinntekt ferdigvarer	1, 2	22 567 808	21 997 157
Salgsinntekt råvarer	1	1 501 799	1 383 529
Andre driftsinntekter	3	645 472	431 463
Sum driftsinntekter		24 715 079	23 812 149
DRIFTSKOSTNADER			
Vareforbruk og varebeholdningsendringer	6	13 713 561	13 433 548
Personalkostnader	7, 8, 25	4 320 922	4 312 908
Ordinære avskrivninger	12, 13	1 287 775	1 208 426
Nedskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	12, 13	94 636	14 141
Andre driftskostnader	9, 10	3 306 001	3 654 224
Sum driftskostnader		22 722 895	22 623 247
Driftsresultat		1 992 184	1 188 902

Beløp i 1000 kroner

	Note	2020	2019
FINANSINNTEKTER OG -KOSTNADER			
Resultat fra investeringer i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	14	29 576	37 466
Netto renteinntekter og -kostnader	19	-96 589	-106 196
Netto realisert og urealisert gevinst og tap på valuta	19	-156	-1 471
Netto andre finansinntekter og -kostnader	20	10 036	-15 561
Sum finansinntekter og -kostnader		-57 133	-85 762
Resultat før skatt		1 935 051	1 103 140
Skattekostnad	11	163 426	123 345
Årsresultat		1 771 625	979 795
Minoritetenes andel	17	13 258	32 173
Majoritetens andel	17	1 758 367	947 622

Forts. neste side

Resultatregnskap forts.

TINE SA

	Note	2020	2019
DRIFTSINNTEKTER			
Salgsinntekt ferdigvarer	1, 2	17 104 436	16 785 480
Salgsinntekt råvarer	1	1 501 799	1 383 529
Andre driftsinntekter	3	854 199	649 959
Sum driftsinntekter		19 460 434	18 818 968
DRIFTSKOSTNADER			
Vareforbruk og varebeholdningsendringer	6	10 696 852	10 460 783
Personalkostnader	7, 8, 25	3 292 618	3 328 727
Ordinære avskrivninger	12, 13	1 020 807	995 036
Nedskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	12, 13	93 208	14 114
Andre driftskostnader	9, 10	2 504 696	2 884 196
Sum driftskostnader		17 608 181	17 682 856
Driftsresultat		1 852 253	1 136 112

Beløp i 1000 kroner

	Note	2020	2019
FINANSINNTEKTER OG -KOSTNADER			
Inntekter fra investeringer i datterselskap	14	45 755	32 144
Resultat fra investeringer i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	14	8 674	4 460
Netto renteinntekter og -kostnader	19	-87 477	-94 833
Netto realisert og urealisert gevinst og tap på valuta	19	-103 707	15 425
Netto andre finansinntekter og -kostnader	20	14 152	-10 820
Sum finansinntekter og -kostnader		-122 603	-53 624
Resultat før skatt		1 729 650	1 082 488
Skattekostnad	11	139 042	110 205
Årsresultat		1 590 608	972 283
Overføringer:			
Utbetales melkeprodusentene	17	-1 082 756	-607 936
Overført til etterbetalingsfond	17	-120 000	-
Avsatt til annen egenkapital	17	-387 852	-364 346
Sum overføringer		-1 590 608	-972 283
Netto avgitt konsernbidrag til datterselskap		1 298	14 455

Balanse

TINE KONSERN

	Note	2020	2019
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	11	83 860	27 715
Goodwill	12	173 736	211 314
Andre immaterielle eiendeler	12	469 253	388 947
Sum immaterielle eiendeler		726 849	627 976
Varige driftsmidler			
Tomter, boliger, hytter og bygg	12, 13	4 682 003	4 534 413
Maskiner, inventar og transportmidler	13	5 192 490	5 394 174
Sum varige driftsmidler		9 874 493	9 928 587
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	14	122 671	107 105
Andre aksjer og andeler		709	1 434
Pensjonsmidler	8	2 799 298	2 766 915
Andre langsiktige fordringer		220 863	43 516
Sum finansielle anleggsmidler		3 143 541	2 918 970
Sum anleggsmidler		13 744 883	13 475 533

Beløp i 1000 kroner

	Note	2020	2019
OMLØPSMIDLER			
Varebeholdning	15	2 580 487	2 594 189
Kortsiktige fordringer			
Kundefordringer	16	1 893 186	1 771 344
Andre kortsiktige fordringer	21	184 965	161 570
Sum kortsiktige fordringer		2 078 151	1 932 914
Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	22	1 710 087	654 186
Sum omløpsmidler		6 368 725	5 181 289
Sum eiendeler		20 113 608	18 656 822

Forts. neste side

Balanse forts.

TINE KONSERN

Beløp i 1000 kroner

	Note	2020	2019
GJELD OG EGENKAPITAL			
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Andelskapital	17	5 188	5 403
Sum innskutt egenkapital		5 188	5 403
Opptjent egenkapital			
Etterbetalingsfond	17	460 000	340 000
Annen egenkapital	17	8 717 464	8 149 070
Sum opptjent egenkapital		9 177 464	8 489 070
Minoritetenes andel	17	412 863	425 825
Sum egenkapital		9 595 515	8 920 298
LANGSIKTIG GJELD			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	8	275 103	255 263
Langsiktige finansielle forpliktelser		127 138	130 094
Utsatt skatteforpliktelse	11	769 223	706 275
Sum avsetning for forpliktelser		1 171 464	1 091 632
Annen langsiktig gjeld			
Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner		1 893 486	1 800 821
Obligasjonslån		2 655 000	2 655 000
Sum annen langsiktig gjeld	23	4 548 486	4 455 821
Sum langsiktig gjeld		5 719 950	5 547 453

	Note	2020	2019
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld			
Gjeld til melkeprodusenter		736 411	687 911
Leverandørgjeld	16	1 134 825	1 131 467
Sum leverandørgjeld		1 871 236	1 819 378
Annen kortsiktig gjeld			
Kortsiktig rentebærende gjeld	24	196 976	200 788
Avsatt til etterbetaling melkeprodusenter	17	1 082 756	607 936
Betalbar skatt	11	141 741	122 974
Skyldig offentlige avgifter		202 880	201 509
Annen kortsiktig gjeld		1 302 554	1 236 486
Sum annen kortsiktig gjeld		2 926 907	2 369 693
Sum kortsiktig gjeld		4 798 143	4 189 071
Sum gjeld og egenkapital		20 113 608	18 656 822

Forts. neste side

Balanse forts.

TINE SA

	Note	2020	2019
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Immaterielle eiendeler			
Andre immaterielle eiendeler	12	127 673	12 749
Sum immaterielle eiendeler		127 673	12 749
Varige driftsmidler			
Tomter, boliger, hytter og bygg	12, 13	3 875 749	3 843 787
Maskiner, inventar og transportmidler	13	4 183 649	4 343 826
Sum varige driftsmidler		8 059 398	8 187 613
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i datterselskap	14	2 188 675	2 181 842
Investeringer i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	14	22 824	22 942
Andre aksjer og andeler		631	1 360
Pensjonsmidler	8	2 615 416	2 584 152
Andre langsiktige fordringer		197 103	4 231
Sum finansielle anleggsmidler		5 024 649	4 794 527
Sum anleggsmidler		13 211 720	12 994 889

Beløp i 1000 kroner

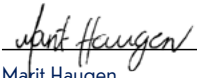
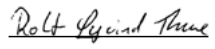
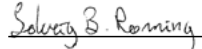
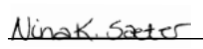
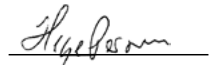
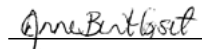
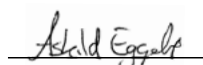
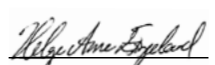
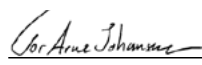
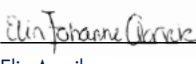
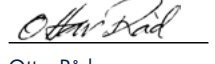
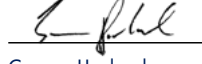
	Note	2020	2019
OMLØPSMIDLER			
Varebeholdning	15	1 790 398	1 804 837
Kortsiktige fordringer			
Kundefordringer	16	1 418 806	1 300 714
Kortsiktige fordringer til selskap i samme konsern		744 148	745 823
Andre kortsiktige fordringer	21	109 644	75 574
Sum kortsiktige fordringer		2 272 598	2 122 111
Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	22	1 559 424	594 063
Sum omløpsmidler		5 622 420	4 521 011
Sum eiendeler		18 834 140	17 515 900

Forts. neste side

Balanse forts.

TINE SA				Beløp i 1000 kroner			
	Note	2020	2019		Note	2020	2019
GJELD OG EGENKAPITAL				KORTSIKTIG GJELD			
EGENKAPITAL				Leverandørgjeld			
Innskutt egenkapital				Gjeld til melkeprodusenter			
Andelskapital	17	5 188	5 403	Leverandørgjeld til selskap i samme konsern		736 411	687 911
Sum innskutt egenkapital		5 188	5 403	Leverandørgjeld	16	573 294	458 792
Opptjent egenkapital				Sum leverandørgjeld		737 346	743 633
Etterbetalingsfond	17	460 000	340 000	Annen kortsiktig gjeld			
Annen egenkapital	17	8 370 315	7 965 266	Avsatt til etterbetaling melkeprodusenter	17	1 082 756	607 936
Sum opptjent egenkapital		8 830 315	8 305 266	Betalbar skatt	11	106 742	107 067
Sum egenkapital		8 835 503	8 310 669	Skyldig offentlige avgifter		167 765	174 964
LANGSIKTIG GJELD				Annen kortsiktig gjeld til selskap i samme konsern		13 254	18 532
Avsetning for forpliktelser				Annen kortsiktig gjeld		1 089 839	1 024 464
Pensjonsforpliktelser	8	210 981	193 198	Sum annen kortsiktig gjeld		2 460 356	1 932 963
Langsiktige finansielle forpliktelser		97 595	100 155	Sum kortsiktig gjeld		4 507 407	3 823 299
Utsatt skatteforpliktelse	11	701 054	653 527	Sum gjeld og egenkapital		18 834 140	17 515 900
Sum avsetning for forpliktelser		1 009 630	946 880				
Annen langsiktig gjeld							
Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner		1 826 600	1 780 052				
Obligasjonslån		2 655 000	2 655 000				
Sum annen langsiktig gjeld	23	4 481 600	4 435 052				
Sum langsiktig gjeld		5 491 230	5 381 932				

Oslo, 16. februar 2021

 Marit Haugen Styreleder	 Rolf Øyvind Thune	 Solveig B. Rønning
 Bjørnar Gjerde	 Nina K. Sæter	 Hege Persen
 Anne Berit Løset	 Einar Johnsen Meisfjord	 Askild Eggebø
 Helge Arne Espeland	 Tor Arne Johansen	 Elin Aarvik
 Jeffrey Thomas	 Ottar Råd	 Gunnar Hovland Konsernsjef

Kontantstrømoppstilling

TINE KONSERN

Beløp i 1000 kroner

	2020	2019
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Resultat før skattekostnad	1 935 050	1 103 141
Periodens betalte skatt	-118 976	-149 438
Gevinst (-) og tap ved salg av varige driftsmidler	-250 880	-12 140
Avskrivninger og nedskrivninger	1 382 412	1 222 566
Gevinst (-) og tap ved salg av finansielle anleggsmidler	-16 443	5 975
Urealisert verdiendring finansielle poster	-31 613	-53 108
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn- og utbetalinger i pensjonsordninger	-12 543	-13 211
Forskjell mellom resultatført og mottatt utbytte fra felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	-20 902	-33 006
Effekt av valutakursendringer og urealisert agio	75 393	-15 792
Endring i varelager	13 701	117 342
Endring i kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	-145 238	129 689
Endring i leverandørgjeld	51 858	-196 959
Endring i annen kortsiktig gjeld	54 225	88 466
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2 916 044	2 193 525
Kontantstrømmer til investeringsaktiviteter		
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	276 239	103 980
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-1 299 193	-2 518 336
Endring i langsiktige fordringer og forpliktelser	-174 610	-6 916
Innbetalinger ved salg av finansielle anleggsmidler	22 569	167 465
Utbetalinger ved kjøp av virksomhet	-73 098	-172 049
Netto kontantstrøm til investeringsaktiviteter	-1 248 093	-2 425 856

	2020	2019
Kontantstrømmer til / fra finansieringsaktiviteter		
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	34 812	551 076
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-31	-503 568
Innbetalt fra minoriteter	-	160 705
Utbetalt til minoriteter	-23 313	-23 293
Netto endring i kassekreditt	-3 812	144 056
Inn- og utbetalinger av andelskapital	-214	-271
Utbetalt etterbetaling til melkeprodusentene	-607 936	-829 415
Netto kontantstrøm til / fra finansieringsaktiviteter	-600 494	-500 710
Netto endring i bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	1 067 457	-733 041
Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer 01.01	654 186	1 380 383
Valutaeffekt på kontanter og kontantekvivalenter	-11 556	-707
Tilgang bankbeholdning ved oppkjøp	-	7 551
Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer 31.12	1 710 087	654 186

Forts. neste side

Kontantstrømpoppstilling forts.

TINE SA

Beløp i 1000 kroner

	2020	2019
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Resultat før skattekostnad	1 729 650	1 082 487
Periodens betalte skatt	-96 117	-93 451
Gevinst (-) og tap ved salg av varige driftsmidler	-238 535	-10 117
Avskrivninger og nedskrivninger	1 114 014	1 009 150
Gevinst (-) og tap ved salg av finansielle anleggsmidler	-21 754	10 789
Urealisert verdiendring finansielle poster	70 640	-66 282
Mottatt utbytte fra datterselskap	-24 000	-23 702
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn- og utbetalinger i pensjonsordninger	-13 480	-17 179
Endring i varelager	14 439	182 540
Endring i kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	-152 162	65 226
Endring i leverandørgjeld	42 212	-142 121
Endring i annen kortsiktig gjeld	61 203	133 097
Endring på konsernmellomværende av operasjonelle aktiviteter	111 441	-543 370
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2 597 551	1 587 067
Kontantstrømmer til investeringsaktiviteter		
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	262 640	100 774
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-1 124 830	-1 423 426
Endring i langsiktige fordringer og forpliktelser	-189 738	248
Innbetalinger ved salg av finansielle anleggsmidler	36 767	98 826
Utbetalinger ved kjøp av finansielle anleggsmidler	-21 000	-
Inn- og utbetalinger til konserninterne langsiktige fordringer	24 000	23 702
Netto kontantstrøm til investeringsaktiviteter	-1 012 161	-1 199 876

	2020	2019
Kontantstrømmer til / fra finansieringsaktiviteter		
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	-	50 000
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-11 336	-1 732
Inn- og utbetalinger av andelskapital	-215	-273
Endring på mellomværende av konsernbidrag	-542	11 436
Utbetalt etterbetaling til melkeprodusentene	-607 936	-829 415
Netto kontantstrøm til / fra finansieringsaktiviteter	-620 029	-769 984
Netto endring i bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	965 361	-382 793
Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer 01.01	594 063	976 856
Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer 31.12	1 559 424	594 063

Regnskapsprinsipper

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge.

Presentasjonsvaluta

Alle beløp er i TNOK dersom ikke annet er angitt. Den funksjonelle valuta til morselskapet TINE SA og konsernets presentasjonsvaluta er NOK.

Endring av regnskapsprinsipp og sammenligningstall

Sammenligningstall er utarbeidet basert på de samme prinsipper som tall for inneværende regnskapsperiode.

Det er ikke blitt gjennomført vesentlige reklassifiseringer eller prinsippendringer i 2020.

Nye regnskapsstandarder

Det har ikke vært vedtatt nye regnskapsstandarder for 2020 som har konsekvens for TINE.

Kontroll og innflytelse

Konsernregnskapet presenterer samlet økonomisk stilling, resultat av årets virksomhet og kontantstrømmer for morselskapet, TINE SA, og datterselskapene. Datterselskap omfatter de selskap hvor TINE SA direkte eller indirekte har bestemmende innflytelse, som følge av juridisk eller faktisk kontroll. Bestemmende innflytelse oppnås normalt når konsernet eier mer enn 50 prosent av aksjene i selskapet, og konsernet er i stand til å utøve faktisk kontroll over selskapet. Det utøves gjennom styre-representasjon. Det anvendes enhetlige regnskapsprinsipper for alle selskap som inngår i konsernet. Alle transaksjoner mellom konsernselskapene, mellomværende og urealiserte konserngevinster elimineres i konsernregnskapet.

Eierandeler i datterselskap innarbeides i konsernregnskapet etter oppkjøpsmetoden. Forskjellen mellom kostpris for eierandelene og bokført verdi av netto eiendeler på oppkjøpstidspunktet analyseres og henføres til de enkelte balanseposter i henhold til virkelig verdi. Kostpris som overstiger virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler, aktiveres som goodwill og avskrives i resultatregnskapet i takt med de underliggende forhold og forventet økonomisk levetid. Se eget avsnitt om goodwill.

Minoritetenes andel inngår i konsernets egenkapital. Minoritetsinteresser balanseføres til minoritetens andel av netto eierandeler og forpliktelser, og minoritetens andel inngår i konsernets egenkapital. Det oppstår ikke gevinst eller tap i konsernregnskapet.

Felleskontrollert virksomhet er selskap hvor TINE har felles kontroll sammen med en eller flere eiere, og hvor andelen er av langsiktig strategisk karakter. Felles kontroll foreligger normalt der konsernet har en eierandel på 50 prosent. Det er likevel felles kontroll gjennom krav om enstemmighet mellom deltakerne som er avgjørende.

Tilknyttede selskap er selskap der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll, og hvor andelen er av langsiktig strategisk karakter. Betydelig innflytelse foreligger normalt der konsernet har en eierandel på mellom 20 prosent og 50 prosent.

Felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap innarbeides etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Kostpris som overstiger ervervet andel av bokført egenkapital balanseføres som merverdi og avskrives i takt med de underliggende forhold og forventet økonomisk levetid. Konsernets resultat består av andel av resultat etter skatt i de tilknyttede og felleskontrollerte virksomhetene med fradrag for eventuelle avskrivninger på merverdier, samt gevinst og tap ved realisasjon av andeler.

I resultatregnskapet er andel av resultatet presentert som del av finansresultatet. I balansen klassifiseres eierandeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap som finansielle anleggsmidler. Andel av underskudd resultatføres ikke hvis dette medfører at balanseført verdi av investeringen blir negativ, med mindre konsernet har påtatt seg en forpliktelse eller avgitt garantier for det selskapet.

Ved innarbeidelse av investeringer i datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap hvor årsregnskapene er utarbeidet i utenlandsk valuta, omregnes balanseposter til norske kroner på grunnlag av balansedagens kurs. Resultatposter omregnes til norske kroner på grunnlag av periodens gjennomsnittskurs. Omregningsdifferansen som oppstår ved at selskapets inngående egenkapital og årets resultat er omregnet til annen kurs enn utgående egenkapital inngår i konsernets egenkapital.

Vurderinger og prinsipper for klassifisering

Driftsinntekter

Driftsinntekter vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift, returer, rabatter og andre offentlige avgifter. Inntekt fra salg av varer resultatføres når produktene er levert til kunden og det ikke er uoppfylte forpliktelser som kan påvirke kundens aksept av leveringen. Levering er ikke foretatt før produktene er sendt til avtalt sted og risiko for tap og ukurans er overført til kunden. Opptjeningsprinsippet brukes som grunnlag for å estimere og bokføre avsetninger for kvantumsrabatter og varereturer på salgstidspunktet. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Regnskapsprinsipper forts.

Driftskostnader

Kostnader resultatføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk, klassifiseres som anleggsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år, samt andre eiendeler som knytter seg til varekretsløpet, klassifiseres som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Langsiktig gjeld og kortsiktig gjeld er vurdert til pålydende beløp.

Immaterielle eiendeler

Goodwill

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten på oppkjøpstidspunktet.

Goodwill oppføres med både majoritetens og minoritetens andel, det vil si oppføres med 100 prosent. Goodwill beregnes da som forskjellen mellom summen av anskaffelseskost og virkelig verdi av minoritetsinteressene (jf. NRS 17.6.1.10) og virkelig verdi av overtatte identifiserte nettoeiendeler målt på oppkjøpstidspunktet.

Goodwill ved oppkjøp av datterselskap er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill ved kjøp av andel i felleskontrollert virksomhet eller tilknyttet selskap inngår i balanseført verdi av investeringen. Goodwill testes for verdifall og balanseføres til anskaffelseskostnad med fradrag for akkumulerte av- og nedskrivninger. Avskrivningstid for goodwill er fem år med mindre lengre levetid er særskilt begrunnet.

Det beregnes utsatt skatt av merverdier. Goodwill nettoføres etter skatt. Merverdi skal føres brutto med avsetning for utsatt skatt på merverdi.

Datterselskapets balanse- og resultatposter inkluderes etter enhetssynet fullt ut i konsernregnskapet uavhengig av om datterselskapet er heleid eller deleid. Endret eierandel i datterselskap er derfor, uansett form, en egenkapitaltransaksjon for konsernet. Det oppstår ikke tap eller gevinst i konsernregnskapet.

Ved en økning av majoritetens eierandel i et datterselskap, bokføres denne økte eierandel i datterselskapet som en egenkapitaltransaksjon. Forskjellen mellom kostpris for den nye andelen og den kjøpte minoritetsandelens regnskapsførte verdi bokføres mot majoritetens egenkapital (annen egenkapital).

Dersom majoritetens eierandel i datterselskap reduseres, vil vederlag som overstiger majoritetens andel av netto eiendeler i datterselskapet tilfalle majoritetens egenkapital direkte. Goodwill endres ikke ved redusert eierandel. Dette innebærer at minoriteten får en forholdsmessig andel av goodwill og tilordnes dermed avskrivninger i det etterfølgende.

Andre immaterielle eiendeler

Utgifter til andre immaterielle eiendeler i form av patenter, varemerke, kunder og andre rettigheter, balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utvikling av en identifiserbar immateriell eiendel og utgiftene kan måles pålitelig. I motsatt fall kostnadsføres denne type utgifter fortløpende. Immaterielle eiendeler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Immaterielle eiendeler nedskrives til virkelig verdi dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn sum av balanseført verdi og eventuelle gjenstående tilvirkningsutgifter.

Forsknings- og produktutviklingskostnader

Utgifter til egen forskning og utvikling kostnadsføres løpende.

Anleggsmidler

Varige driftsmidler

Investeringer i varige driftsmidler i form av tomter, bygg og maskiner måles til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Renter som knytter seg til anleggsperioden for betydelige varige driftsmidler under oppføring balanse-

føres som en del av kostprisen. Anskaffelseskost for varige driftsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives lineært over den økonomiske levetiden. Kostnader forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner blir kostnadsført løpende. Kostnader ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmidlenes levetid vesentlig, aktiveres og avskrives i takt med driftsmidlets levetid. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmidlet er lavere enn balanseført verdi og verdifallet forventes å ikke være forbigående, foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen forventes å generere. Reservedeler med betydelig verdi og forventet levetid utover 3 år aktiveres og avskrives som anleggsmidler.

Leieavtaler

Leieavtaler klassifiseres som finansiell eller operasjonell leie etter en konkret vurdering av den enkelte avtale. Leieavtaler knyttet til eiendeler som leies på betingelser hvor TINE SA i all hovedsak innehar økonomisk risiko og kontroll til eierskapet, blir klassifisert som finansielle leieavtaler. Varige driftsmidler under finansielle leieavtaler balanseføres og tilhørende leieforpliktelser blir inkludert i balanseposten annen langsiktig gjeld til nåverdien av leiebetalingene. Driftsmiddelet avskrives planmessig, og forpliktelsen reduseres med betalt leie etter fradrag for beregnet rentekostnad.

Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap fortsatt ligger hos utleier, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebeløp knyttet til operasjonelle leieavtaler kostnadsføres lineært over leieperioden.

Aksjer og andeler i datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap

Investeringer i datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringene vurderes til anskaffelseskost fratrukket eventuelle nedskrivninger. Nedskrivning til virkelig verdi gjennomføres dersom verdifallet ikke er forbigående.

Regnskapsprinsipper forts.

Nedskrivningen reverseres i den grad grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede. Mottatt utbytte og konsernbidrag fra datterselskapene som representerer avkastning i eiertiden inntektsføres som annen finansinntekt. Konsernbidrag og utbytte fra datterselskap bokføres det samme året som datterselskapet avsetter beløpet. Utbytteinntekter fra andre investeringer inntektsføres når utbyttet er vedtatt.

Andre aksjer og andeler klassifisert som anleggsmidler

Investeringer i anleggsaksjer og andeler hvor selskapet ikke har betydelig innflytelse, balanseføres til anskaffelseskost. Investeringene nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Mottatt utbytte fra selskapene som representerer avkastning i eiertiden, inntektsføres som annen finansinntekt når utbyttet er vedtatt.

Langsiktige fordringer

Langsiktige fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger. Renteinntekter bokføres når de er opptjent.

Omløpsmidler

Varebeholdning

Beholdninger av varer vurderes til det laveste av anskaffelseskost etter «først inn - først ut» prinsippet og virkelig verdi. Anskaffelseskost for egentilvirkede varer og varer under tilvirkning består av direkte materialer, direkte lønn samt andre direkte og indirekte tilvirkningskostnader (basert på normal produksjon). Anskaffelseskost justeres for utjevningsavgifter og -tilskudd. Anskaffelseskost for råvarer og handelsvarer er netto innkjøpspris. Virkelig verdi er salgspris fratrukket nødvendige utgifter til ferdigstilling, salg og distribusjon.

Innkjøpte reservedeler klassifiseres som varelager og kostnadsføres ved uttak.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for forventede tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Aksjefond og børsnoterte aksjer

Markedsbaserte finansielle instrumenter, herunder aksjefond og børsnoterte aksjer, som inngår i en handelsportefølje, vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Andre kortsiktige investeringer vurderes til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og virkelig verdi på balansedagen.

Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer

Regnskapslinjen bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Egenkapital

Andelskapital

Andelskapitalen i TINE SA er summen av de andeler medlemmene i TINE SA har. Hvert medlem eier en andel hvorav andelens pålydende er kr 500. Medlemskap i TINE SA er åpent for melkeprodusenter som disponerer melkekvote.

Avsatt etterbetaling

Avsatt etterbetaling reguleres av Lov om Samvirkeforetak § 27. Etterbetaling besluttet av årsmøtet og avsettes. Rammen er årets resultat etter skatt. Utdelingen fordeles på grunnlag av leveransen av melk i kalenderåret. Det kan ikke betales ut mer enn det som vil være i samsvar med forsiktig og god forretningsskikk.

I regnskapet behandles etterbetalingen som en resultatdisponering [egenkapitaltransaksjon] hvor foreslått etterbetaling avsettes som gjeld i tilhørende regnskapsår. Skatteeffekt av etterbetaling inngår i selskapets skattekostnad i resultatet.

Etterbetalingsfond

Overskudd kan etter innstilling fra styret og innenfor en totalramme som styret har foreslått, disponeres til etterbetalingsfond og etterbetaling for levert melk i året. Det er årsmøtet som vedtar eventuelle utdelinger fra etterbetalingsfondet. Utdelinger skjer til de som er medlemmer på beslutningstidspunktet og skal skje på grunnlag av leveransen av melk for det foregående kalenderåret.

Gjeld

Langsiktig gjeld

Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt gjeldsbeløp. Opp-takskostnader kostnadsføres ved opptakstidspunktet.

Usikre forpliktelser

Usikre forpliktelser blir regnskapsført dersom det er sannsynlighetsovervekt for at de kommer til oppgjør. Beste estimat benyttes ved beregning av oppgjørsverdi.

Avsetning til omstilling og restrukturerings

Når det fattes vedtak om omstilling eller restrukturerings, avsettes forventede utgifter knyttet til gjennomføringen av tiltaket. Avsetningen er basert på beste estimat og revurderes ved hver periodeavslutning. Utgifter som påløper under gjennomføring av restrukturerings, føres løpende mot avsetningen korrigert for eventuelle avvik mot opprinnelig avsetning.

Pensjonsordninger - ytelsesordninger

TINE har pensjonsordninger som gir de ansatte rett til avtalte fremtidige pensjonsytelser. Forpliktelsen kostnadsføres over opptjeningsperioden i henhold til planens opptjeningsformel. Allokeringmetode tilsvarende planens opptjeningsformel med mindre det vesentlige av opptjeningen skjer mot slutten av opptjeningsperioden. Lineær opptjening legges da til grunn.

Pensjonsforpliktelser beregnes på basis av forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn og pensjoner og nivået på folketrygdens grunnbeløp og aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang og uføretariff. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse består av brutto pensjonsforpliktelse fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler. Netto pensjonsforpliktelser på underfinansierte ordninger balanseføres som langsiktige finansielle forpliktelser, mens netto pensjonsmidler på overfinansierte ordninger balanseføres som finansielle anleggsmidler dersom det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes. Arbeids-giveravgift inkluderes i bokførte forpliktelser for faktisk underfinansierte ordninger.

Forts. neste side

Regnskapsprinsipper forts.

Endringer i forpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplanen, kostnadsføres umiddelbart dersom planendringer er ubetingede på tidspunkt for endring. Eventuelle planendringer som er betinget av fremtidig ansettelse, amortiseres lineært over perioden frem til ytelsen er ubetinget. Endringer i forpliknelsen og pensjonsmidlene som skyldes endringer i og avvik mot beregningsforutsetningene, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid for den del av avvikene som overstiger 10 prosent av det høyeste av henholdsvis brutto pensjonsforpliktelse og brutto pensjonsmidler.

Ved deltakelse i ytelsesbaserte flerforetaksordninger, regnskapsfører foretaket sin andel av den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen, pensjonsmidler og kostnad tilknyttet pensjonsordningen. Når det ikke foreligger tilstrekkelig informasjon til å bokføre en flerforetaksordning som en ytelsesbasert pensjonsordning, bokføres ordningen som om den var en innskuddsordning.

Forpliktelser innenfor den nye Fellesordningen for AFP er en ytelsesbasert flerforetaksordning, men denne bokføres som en innskuddsbasert ordning da den for tiden ikke er målbar og allokert mellom de deltakende foretak.

Netto pensjonskostnad, som er brutto pensjonskostnad fr trukket estimert avkastning på pensjonsmidlene, korrigert for fordelt virkning av estimatavvik og endringer i pensjonsplaner, klassifiseres som ordinær driftskostnad og er presentert sammen med lønn og andre ytelser under personalkostnader i resultatregnskapet. Tilskudd fra ansatte inngår i netto pensjonskostnad.

Pensjonsordninger - innskuddsordninger

Pensjonsplanen i en innskuddsbasert pensjonsordning er en pensjonsordning hvor TINE betaler et årlig pensjonsinnskudd for hvert enkelt medlem. Pensjonsinnskuddet blir betalt til en forvalter og TINE har ingen forpliktelser knyttet til ordningen etter at innskuddet er betalt. Dermed kan man heller ikke bestemme på forhånd hvor stor den fremtidige pensjonsytelsen vil bli. Innskuddsplaner periodiseres etter sammenstillingsprin-

sippet. Årets innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres som personalkostnad når de påløper. For innskuddsplaner så balanseføres ikke forpliktelser eller eiendeler.

Uførepensjon

Uføreordningen er en risikoordning hvor medlemmene har full uføredekning uavhengig av tjenestetid.

Skatter

Skattekostnaden består av betalbar skatt på skattepliktig inntekt og formue og endringer i utsatt skatt. Skattekostnaden sammenstilles med regnskapsmessig resultat før skatt. Skatt knyttet til egenkapitaltransaksjoner, herunder skatteeffekt av etteroppgjør, føres mot egenkapitalen. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret, samt eventuelt skattemessig fremførbart underskudd. Ved beregningen benyttes nominell skattesats. Positive og negative forskjeller som reverserer i samme periode utlignes. Utsatt skatt og utsatt skattefordel presenteres netto i balansen. I konsernet presenteres utsatt skatt netto for skatteposisjoner knyttet til selskap som inngår i samme skattekonsern. Utsatt skattefordel oppstår dersom en har midlertidige forskjeller som gir opphav til skattemessige fradrag i fremtiden. Utsatt skattefordel balanseføres når det er sannsynlig at denne kan utnyttes i fremtidige år.

Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til valutakurs på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta, som ikke inngår i sikringsforhold, vurderes til dagskurs. Realiserte og urealiserte gevinster og tap på valuta presenteres netto i resultatregnskapet som finanspost.

Finansielle derivater og sikring

Regnskapsmessig behandling av finansielle derivater følger intensjonen bak inngåelsen av avtalene. Derivater klassifiseres som finansielt anleggsmiddel eller langsiktig finansiell forpliktelse dersom gjenværende løpetid er lengre enn ett år.

Rentederivat

TINE benytter rentesikringsinstrumenter for å sikre seg mot store svingninger i rentekostnadene. Regnskapsføring av gevinster og tap avhenger av om rentederivatet er utpekt som sikringsinstrument og eventuelt type sikring. Rentederivater som ikke er sikringsinstrument vurderes i henhold til laveste verdis prinsipp, og urealiserte tap kostnadsføres som finanskostnad.

Valutaderivat

For å sikre seg mot svingninger i valutakursene inngår TINE valutaderivater i tråd med vedtatt finansiell policy. Regnskapsføring av gevinster og tap avhenger av om valutaderivatet er utpekt som sikringsinstrument og eventuelt type sikring. Valutaderivater som ikke er sikringsinstrument, vurderes til virkelig verdi, og verdiendringer resultatføres som finansinntekt eller finanskostnad.

Sikring

Regnskapsmessig behandling av finansielle derivater utpekt som sikringsinstrument, bokføres i henhold til prinsippene for sikringstypene verdisikring, kontantstrømsikring eller sikring av nettoinvestering i utenlandsk virksomhet. Ved verdisikring av balanseførte eiendeler eller forpliktelser balanseføres derivatet til virkelig verdi. Balanseført verdi av den sikrede eiendelen eller forpliktelsen justeres for verdien av det finansielle derivatets verdiendring som knytter seg til sikret risiko.

Ved sikring av fremtidige kontantstrømmer balanseføres derivatene til virkelig verdi. Både urealiserte og realiserte gevinster eller tap på derivatene etter skatt bokføres direkte mot egenkapitalen inntil sikret kontantstrøm påvirker resultatregnskapet.

Sikring av nettoinvestering i utenlandsk valuta benyttes på konsernnivå. Sikringsinstrumentene balanseføres til virkelig verdi som ved kontantstrømsikring. Urealiserte gevinster og tap på sikringsinstrumentene etter skatt bokføres direkte mot egenkapitalen inntil den utenlandske virksomheten blir solgt eller sikringsforholdet avvikles.

Regnskapsprinsipper forts.

I tråd med vedtatt finanspolicy for 2020, sikrer TINE en andel av selskapets og konsernets innkjøp og salg i utenlandsk valuta gjennom bruk av finansielle instrumenter. Disse transaksjonene er behandlet som regnskapsmessig sikring i årsregnskapet.

Bruk av estimater og Informasjon om betydelige estimater

De beskrevne regnskapsprinsippene innebærer at ledelsen i TINE har anvendt estimater og forutsetninger som påvirker poster i resultat og balanse. Estimatenes baseres på erfaring og en vurdering av underliggende faktorer. Fremtidige hendelser og endringer i rammebetingelser kan medføre at estimater og forutsetninger må endres. Endringer i regnskapsmessige estimater resultatføres i den periode estimatene endres, med mindre utsatt resultat føring følger av god regnskapsskikk. Vurderinger, estimater og forutsetninger som har vesentlig effekt for regnskapet oppsummeres nedenfor.

Avskrivninger

Avskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler er basert på antatt levetid for disse. Endrede markedsforhold og fremtidige investeringsbeslutninger vil påvirke eksisterende produksjonskapasitet og forventet brukstid. Dette kan gi grunnlag for endrede avskrivningsprofiler og vil påvirke fremtidige resultater.

Nedskrivninger

TINE har betydelige investeringer i varige driftsmidler, immaterielle eiendeler inklusiv goodwill, datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap. Disse anleggsmidlene testes for nedskrivninger når det foreligger indikatorer på mulige verdifall. Slike indikatorer kan være endringer i markedspriser, avtalestrukturer, negative hendelser eller andre driftsforhold. Ved beregning av gjenvinnbart beløp må det gjøres en rekke estimater vedrørende fremtidige kontantstrømmer der pris, salgsvolum og levetid er de viktigste faktorene.

Pensjoner

Beregning av virkelig verdi av pensjonsforpliktelser er basert på flere økonomiske og demografiske forutsetninger og estimater. Enhver endring i de anvendte forutsetninger påvirker den beregnede forpliktelsen. Det henvises til [note 8](#) for en nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn og sammensetningen av pensjonsmidlene.

Virkelig verdi finansielle instrumenter

Prinsipper for å estimere virkelig verdi er basert på markedspriser og ulike verdsettelsesmetoder. Virkelig verdi av valutaterminkontrakter er fastsatt ved å benytte kursen på balansedagen. Virkelig verdi av valutaswapper er beregnet til nåverdien av fremtidige kontantstrømmer. Virkelig verdi av opsjoner er fastsatt ved bruk av opsjonsprisindekser. Virkelig verdi av rentederivater beregnes som nåverdi av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar markedsrentekurve. For alle overnevnte derivater er virkelig verdi bekreftet av den finansinstitusjon som selskapet har inngått avtalene med.

Utsatt skattefordel

Utsatt skattefordel balanseføres bare i den grad det er sannsynlig at det vil være fremtidig skattepliktig overskudd som er stort nok til å nyttiggjøre seg skattefordelen enten ved at enheten har vist overskudd nylig eller ved at det er identifisert eiendeler med merverdier.

Avsetninger

For enkelte resultatposter i regnskapet avsettes det for forventede fremtidige kostnader basert på estimater og informasjon som er tilgjengelig på tidspunkt for regnskapsavleggelse. Disse avsetningene kan avvike fra faktisk fremtidig kostnad. Avsetninger knytter seg eksempelvis til tap på kunder, rabatter, ukurans på varer, avsetning til restrukturering, omstilling og betingede tap som er sannsynlige og kvantifiserbare, herunder omtvistede forhold og rettsaker.

Segmenter

Salgsinntekter, driftsresultat og anvendt kapital er oppgitt pr. virksomhetsområde. Salgsinntekter er oppgitt pr. geografisk marked. Virksomhetsområde er definert ut fra TINEs naturlige satsingsområder.

Driftssegmenter rapporteres på samme måte som ved inter rapportering til selskapets øverste beslutningstaker. Selskapets øverste beslutningstaker, som er ansvarlig for allokering av ressurser til og vurdering av inntjening i driftssegmentene, er definert som konsernledelsen.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og pengemarkedspapirer.

Noteoversikt

Resultatregnskap

Note 1	Segmentinformasjon	63
Note 2	Salgsinntekt ferdigvarer fordelt på geografisk område	64
Note 3	Andre driftsinntekter	64
Note 4	Offentlige tilskudd	64
Note 5	Større enkelttransaksjoner	65
Note 6	Vareforbruk og varebeholdningsendringer	65
Note 7	Personalkostnader og antall årsverk	66
Note 8	Pensjoner og pensjonsforpliktelser	66
Note 9	Honorar til revisor	70
Note 10	Andre driftskostnader	70
Note 11	Skatter	71

Balanse

Note 12	Immaterielle eiendeler og goodwill	74
Note 13	Varige driftsmidler	76
Note 14	Datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	78
Note 15	Varebeholdning	80
Note 16	Mellomværende med felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	80
Note 17	Egenkapital	81
Note 18	Balanseført avsetninger for forpliktelser	82

Finansiell informasjon

Note 19	Finansiell risiko og sikringsinstrumenter	83
Note 20	Netto andre finansinntekter og -kostnader	86
Note 21	Garantier	86
Note 22	Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	86
Note 23	Annen langsiktig gjeld	87
Note 24	Kortsiktig rentebærende gjeld	88

Øvrige opplysninger

Note 25	Nærstående parter og ledende personell	89
Note 26	Ikke balanserte leieforpliktelser	91
Note 27	Transaksjoner med nærstående parter	91
Note 28	Pantsettelse	92
Note 29	Miljøforhold	92
Note 30	Mellomværende med Landbruksdirektoratet – markedsregulering og prisutjevningsordningen	93

Resultatregnskap

Konsernets virksomhet er inndelt i tre driftssegmenter. Segmentinndelingen er basert på produkt og geografi, og er i samsvar med inndelingen anvendt i konsernets interne prestasjonsmåling og ressursallokering. Meierivirksomheten er inndelt i norsk og internasjonal virksomhet.

Note 1 Segmentinformasjon

Beløp i 1000 kroner

	2020					2019				
	Meieri Norge	Meieri Internasjonalt	Annen virksomhet	Øvrige aktiviteter og eliminerings	Total	Meieri Norge	Meieri Internasjonalt	Annen virksomhet	Øvrige aktiviteter og eliminerings	Total
SALGSINNTEKTER/RESULTAT										
Flytende meieriprodukter	8 068 553	-	173 121	-	8 241 674	8 071 216	-	153 392	-	8 224 608
Faste meieriprodukter	6 548 291	3 576 570	465 224	-	10 590 086	6 165 918	3 531 863	447 313	-	10 145 094
Juice, fruktdrikker og vann	820 813	-	-	-	820 813	870 786	-	-	-	870 786
Ferdigmat	21 887	-	1 222 313	-	1 244 200	26 067	-	1 176 304	-	1 202 371
Iskrem og desserter	312 893	-	1 286 183	-	1 599 076	358 556	-	1 114 268	-	1 472 824
Øvrige produkter	71 959	-	-	-	71 959	81 475	-	-	-	81 475
Salgsinntekt ferdigvarer eksternt	15 844 397	3 576 570	3 146 841	-	22 567 808	15 574 017	3 531 863	2 891 277	-	21 997 157
Salgsinntekt ferdigvarer eksternt	15 844 397	3 576 570	3 146 841	-	22 567 808	15 574 017	3 531 863	2 891 277	-	21 997 157
Salgsinntekt ferdigvarer internt	1 326 141	119 250	-	-1 445 392	-	1 360 511	25 923	-	-1 386 434	-
Salgsinntekt ferdigvarer totalt	17 170 538	3 695 821	3 146 841	-1 445 392	22 567 808	16 934 528	3 557 786	2 891 277	-1 386 434	21 997 157
Salgsinntekt råvarer	1 501 799	-	-	-	1 501 799	1 383 529	-	-	-	1 383 529
Andre inntekter	856 660	18 836	81 190	-311 215	645 472	624 886	17 228	62 400	-273 052	431 463
Sum driftsinntekter	19 528 998	3 714 657	3 228 031	-1 756 607	24 715 079	18 942 943	3 575 014	2 953 677	-1 659 485	23 812 149
Av- og nedskrivninger	-1 155 611	-116 844	-109 956	-	-1 382 411	-1 037 060	-79 722	-105 785	-	-1 222 567
Øvrige driftskostnader	-16 587 280	-3 562 593	-2 946 687	1 756 076	-21 340 484	-16 799 531	-3 482 854	-2 777 236	1 658 942	-21 400 680
Driftsresultat	1 786 107	35 220	171 388	-531	1 992 184	1 106 351	12 438	70 656	-544	1 188 902
BALANSE										
Eiendeler	18 392 960	2 535 755	1 595 194	-2 410 301	20 113 608	17 133 299	2 222 835	1 393 347	-2 092 660	18 656 822
Gjeld, ikke rentebærende	4 752 559	1 322 276	616 822	-919 026	5 772 631	4 030 078	942 464	579 548	-472 176	5 079 915
Investeringer	1 138 114	210 818	60 647	-	1 409 578	1 589 858	990 479	144 881	-	2 725 218

Beskrivelse av segmentene: Segmentet Meieri Norge består hovedsakelig av TINE SA, Mimi AS og OsteCompagniet AS. Meieri Internasjonalt består av underkonsernene Wernersson Ost AB (Sverige), Norseland Inc. (USA), Norseland Ltd. (UK) og TINE Holding Ireland Ltd. Annen virksomhet består av underkonsernene Diplom-Is AS og Fjordland AS, samt TINE SA sine øvrige datterselskap (se [note 14](#)). TINE Holding AB er inkludert i Øvrige aktiviteter og eliminerings.

Salgsinntekt råvarer: Salgsinntekt råvarer består av salg av rå melk til andre aktører. Henviser til eget kapittel i denne årsrapport om TINE Råvare.

Note 2 Salgsinntekt ferdigvarer fordelt på geografisk område

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2020	2019	Geografisk område	2020	2019
18 736 475	18 079 978	Norge	16 290 167	15 865 820
1 394 439	1 665 935	Øvrig Europa	360 170	427 000
1 209	1 100	Afrika	-	-
2 298 945	2 123 532	Amerika	335 366	387 728
1 590	1 429	Asia	771	758
135 150	125 183	Oceania	117 962	104 174
22 567 808	21 997 157	Sum salgsinntekt ferdigvarer	17 104 436	16 785 480

Det henvises til omtale i styrets beretning.

Note 3 Andre driftsinntekter

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2020	2019	Inntektsgrupper	2020	2019
85 271	86 316	Transportinntekter	118 136	115 988
321 301	329 092	Andre inntekter	510 182	519 964
238 900	16 055	Gevinst ved salg av anleggsmidler	225 881	14 007
645 472	431 463	Sum andre driftsinntekter	854 199	649 959

Andre inntekter består av bidrag fra Landbruksdirektoratet til markedsregulering, salg av tjenester, analyseinntekter, konsulentinntekter, leieinntekter, offentlige tilskudd og øvrige inntekter.

Note 4 Offentlige tilskudd

Beløp i 1000 kroner

Det er mottatt Skattefunnmidler og andre statlige og kommunale tilskudd i henhold til tabellen under.

TINE KONSERN			TINE SA	
2020	2019	Inntektsart	2020	2019
4 906	6 447	Skattefunnmidler	626	2 160
21 860	16 415	Andre statlige og kommunale tilskudd	21 860	16 415
26 766	22 862	Sum offentlige tilskudd	22 486	18 575

Note 5 Større enkelttransaksjoner

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2020	2019	Resultatregnskap	2020	2019
216 930	-	Gevinst ved salg av anlegg på Minde, Bergen	216 930	-
14 167	74 148	Vedlikehold Kalbakken	14 167	74 148
Balanse				
222 306	721 297	Investeringer i større nyanlegg	200 459	289 125
52 098	165 249	Oppkjøp Lotito Foods Holding LLC		
		Investering i datterselskap	21 000	98 926

TINE SA solgte i februar 2020 sitt produksjonsanlegg på Minde, Bergen.

TINE SA etablerer nytt hovedkontor på Kalbakken i Oslo. Prosjektet består av både oppussing og ekstraordinært vedlikehold. Vedlikeholdsandelen blir behandlet som en engangskostnad i 2020 og 2019.

Investeringer i større nyanlegg for 2020 og 2019 gjelder bygging av nytt meierianlegg i Bergen og Irland.

I januar 2020 kjøpte Norseland Inc. 9 prosent eierandel i Lotito Foods Holding LLC. De har etter oppkjøpet en eierandel i selskapet på 75,7 prosent. I januar 2019 kjøpte Norseland Inc. 33,3 prosent eierandel i Lotito Foods Holding LLC.

TINE SA overdro 30. august 2019 virksomheten TINE Bedriftsstyring (TBS) og tilhørende løsninger til sitt datterselskap Mimiro AS. Transaksjonen er kontinuitetsgjennomskjært i TINE SA da transaksjonen gjennomføres med et selskap innenfor samme konsern.

Mimiro Holding AS har gjennomført en emisjon på totalt MNOK 60. TINE SA sin andel var MNOK 21. Etter emisjonen har TINE SA sin eierandel i Mimiro Holding AS blitt redusert fra 60 prosent til 57 prosent. Gjennom emisjonen har Gjensidige Forsikring ASA kommet inn på eiersiden i Mimiro Holding AS med 6 prosent eierandel.

Note 6 Vareforbruk og varebeholdningsendringer

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2020	2019	Kostnadsart	2020	2019
13 691 457	13 265 824	Forbruk av råvarer og innkjøpte handelsvarer	10 650 676	10 310 575
22 104	167 724	Beholdningsendring av varer i arbeid og ferdigvarer	46 176	150 208
13 713 561	13 433 548	Sum vareforbruk og varebeholdningsendringer	10 696 852	10 460 783

Note 7 Personalkostnader og antall årsverk

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2020	2019	Kostnadsart	2020	2019
3 611 559	3 561 375	Lønn, feriepenger og kostnader vikarhjelp	2 796 517	2 786 701
426 889	454 005	Arbeidsgiveravgift	337 866	366 447
85 133	73 260	Pensjonskostnader inkludert arbeidsgiveravgift, jfr. note 8	52 740	43 159
197 341	224 268	Andre personalkostnader	105 495	132 420
4 320 922	4 312 908	Sum personalkostnader	3 292 618	3 328 727
5 275	5 347	Gjennomsnittlig antall ansatte regnet i årsverk	3 950	4 025

Note 8 Pensjoner og pensjonsforpliktelser

TINE SA og norske datterselskap har kollektiv pensjonsordning i MP Pensjon i henhold til lov om foretakspensjon. Ordningen tilfredsstiller reglene for obligatorisk tjenestepensjon (OTP). Den kollektive pensjonsordningen er ytelsesbasert og ordningen innregnes regnskapsmessig som en ytelsesplan. Ytelsene er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder. Tjenestepensjonen kommer i

tillegg til folketrygden og er uavhengig av ytelsen fra folketrygden. Konsernets datterselskap utenfor Norge har etablert pensjonsordninger i samsvar med lokale lover.

MP Pensjon er en selveiende stiftelse som omfatter ansatte i TINE SA og norske datterselskap. Formålet til MP Pensjon er å yte alders- og uførepensjoner til medlemmer og etterlattepensjon

til ektefelle, registrert partner, samboer og barn. MP Pensjons midler holdes adskilt fra foretakets midler. MP Pensjon står under tilsyn av Finanstilsynet og har konsesjon til å drive virksomhet som pensjonskasse.

Pensjonsordningen i MP Pensjon gir følgende ytelser ved full opptjeningsstid (30 år eller mer):

Pensjon	Beregningsgrunnlag	Pensjonsytelse
Alderspensjon	Inntil 6 G	16 % av sluttlønn.
	Fra 6 G til 12 G	44 % av sluttlønn.
Etterlattpensjon ektefelle / samboer	Beregnet alderspensjon	55 % av beregnet alderspensjon.
Etterlattpensjon barn	Sluttlønn	50 % av beregnet alderspensjon for yngste barn og 25 % for øvrige barn under 21 år. Samlet barnepensjon deles likt mellom barna.
Uførepensjon	Dagens lønn	3 % av lønn inntil 12 G. Tillegg på 25 % av G, begrenset til 6 % av lønn. Tillegg på 66 % av lønn mellom 6 G og 12 G. Oppsparte rettigheter fra privat og offentlige tjenestepensjon trekkes fra i beregningen.

I tillegg til den kollektive pensjonsordningen har TINE SA og de norske datterselskapene en driftspensjonsordning for ansatte med lønn over 12 G. Pensjonsytelsen i denne ordningen utgjør 66 prosent av lønn utover 12 G og trer i kraft fra 67 år.

TINE SA og de fleste norske datterselskap er innen avtaleområdet LO-NHO. Ansatte i selskapene har, basert på dette, anled-

ning til å søke om AFP fra 62 år. Gjeldende AFP-ordning er en ytelsesbasert flerforetaksordning. Selskapene innen avtaleområdet LO-NHO har en reell økonomisk forpliktelse som følge av avtalen om AFP. Det foreligger imidlertid ikke tilstrekkelig informasjon til å muliggjøre innregning av forpliktelse i årsregnskapet. Dette medfører at ingen forpliktelse for gjeldende AFP-ordning balanseføres.

Note 8 forts.

For TINE Konsern og TINE SA omfatter de ulike ordningene pr 31.12.2020 følgende antall personer:

TINE KONSERN			TINE SA	
Ansatte	Pensjonister	Kostnadsart	Ansatte	Pensjonister
4 762	3 970	Ytelsesbaserte ordninger i MP Pensjon	4 246	3 639
73	25	Udekkede ordninger ¹⁾	59	24
723	-	Innskuddsordninger	-	-
6 086	-	AFP	5 074	-

¹⁾ Udekkede ordninger gjelder i hovedsak driftspensjon for ansatte med lønn over 12 G og gavepensjon for ansatte som tidligere har falt utenfor den kollektive pensjonsordning i MP Pensjon.

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2020	2019	Pensjonskostnader	2020	2019
417 380	384 383	Nåverdi av årets pensjonsopptjening	369 293	336 257
334 214	358 460	Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	307 860	330 594
-670 768	-686 249	Nettoavkastning på pensjonsmidler	-614 548	-627 209
-38 525	-25 462	Resultatført estimatavvik	-32 526	-17 630
-	-3 237	Resultatført planendring	-	-3 237
-53 236	-54 691	Tilskudd fra ansatte	-48 128	-48 903
10 443	10 427	Periodisert arbeidsgiveravgift	7 595	7 076
85 625	89 629	Øvrige pensjonskostnader (herunder AFP-premie og innskuddsordninger)	63 193	66 211
85 133	73 260	Netto pensjonskostnad	52 740	43 159

Note 8 forts.

Note 8 forts.

Avstemming av pensjonsordningens finansielle status 31.12 mot beløp i balansen:

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2020	31.12.2019		31.12.2020	31.12.2019
-15 091 793	-13 955 292	Pensjonsforpliktelser og -midler	-14 055 255	-12 992 635
19 695 429	18 693 642	Påløpte pensjonsforpliktelser	18 303 189	17 340 749
4 603 637	4 738 350	Pensjonsmidler (til markedsverdi)	4 247 934	4 348 114
-1 799 993	-1 969 235	Netto pensjonsmidler eksklusiv arbeidsgiveravgift og estimatavvik	-1 632 518	-1 763 962
-4 345	-2 200	Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-	-
2 799 298	2 766 915	Arbeidsgiveravgift	2 615 416	2 584 152
-325 401	-300 968	Netto pensjonsmidler overfinansiert ordning	-187 268	-178 610
105 188	95 298	Påløpte pensjonsforpliktelser	-	-
-220 213	-205 670	Pensjonsmidler (til markedsverdi)	-187 268	-178 610
-23 463	-20 035	Netto pensjonsforpliktelser eksklusiv arbeidsgiveravgift og estimatavvik	2 692	10 596
-31 426	-29 558	Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-26 405	-25 184
-275 103	-255 263	Arbeidsgiveravgift	-210 981	-193 198
		Netto pensjonsforpliktelse underfinansiert ordning		

Følgende forutsetninger er anvendt i Norge for TINE Konsern og TINE SA:

Økonomiske forutsetninger	31.12.2020	31.12.2019
Diskonteringsrente	1,50 %	2,30 %
Forventet lønnsregulering	2,50 %	3,00 %
Forventet regulering av folketrygdens grunnbeløp (G)	2,00 %	2,50 %
Forventet pensjonsregulering	2,00 %	2,50 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler ¹⁾	3,20 %	4,00 %
Demografiske forutsetninger		
Anvendt dødelighetstabell	K2013	K2013
Anvendt uføretariff	Styrket KU	Styrket KU
Frivillig avgang (alle aldre)	Gjennomsnitt 3-5 % pr år	Gjennomsnitt 3-5 % pr år

¹⁾ Ved beregning av årets pensjonskostnad er det lagt til grunn en forventet avkastning på pensjonsmidlene basert på historisk og forventet avkastning i MP Pensjon.

Note 8 forts.

Økonomiske og demografiske forutsetninger lagt til grunn for beregning og regnskapsføring av pensjoner, er basert på forventninger til den faktiske medlemsbestanden, forholdene i pensjonsordningen i MP Pensjon og TINE sine antagelser om fremtidig økonomisk utvikling.

TINE KONSERN			TINE SA	
2020	2019	Faktisk avkastning på sammensetning av pensjonsmidlene	2020	2019
15,90 %	14,13 %	Faktisk avkastning på pensjonsmidler i foretakspensjonsordningen	15,90 %	14,13 %
31.12.2020	31.12.2019	Pensjonsmidler i foretakspensjonsordningen i MP Pensjon har følgende sammensetning:	31.12.2020	31.12.2019
51,10 %	47,10 %	Aksjer	51,10 %	47,10 %
40,70 %	43,50 %	Obligasjoner	40,70 %	43,50 %
4,70 %	4,30 %	Eiendom	4,70 %	4,30 %
3,50 %	5,10 %	Øvrige eiendeler	3,50 %	5,10 %

Sensitivitetsanalyse ved endring i forutsetninger

Måling av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader baseres på flere økonomiske og demografiske forutsetninger. Tabellen nedenfor viser estimert følsomhet for de vesentligste økonomiske forutsetningene i TINE Konsern. Sensitiviteten spesifiserer beløpsmessig effekt på pensjonskostnad og brutto pensjonsforpliktelse knyttet til den kollektive pensjonsordningene i MP Pensjon som følge av en rimelig økning eller reduksjon i en av de benyttede forutsetninger.

	Diskonteringsrente		Forventet lønnsregulering		Forventet pensjonsregulering	
	0,5 %	-0,5 %	0,5 %	-0,5 %	0,5 %	-0,5 %
Endring i (MNOK)						
Balanseførte påløpte pensjonsforpliktelser	-1 467	1 710	422	-389	639	-585
Kostnadsført nåverdi av årets opptjening	-65	79	34	-31	25	-22

Den vesentligste demografiske forutsetningen er dødelighetstabell. Et år lengre levetid i dødelighetstabellen vil medføre en økning i brutto pensjonsforpliktelse 31.12.2020 på MNOK 689.

Analysen som er spesifisert over, er gjennomført av aktuar og basert på forhold 31.12.2020. Beregningene er basert på en antakelse om at alle andre forutsetninger er uendret. Det å holde øvrige forutsetninger uendret, representerer en begrensning på analysen, da det vil kunne være en korrelasjon mellom noen av endringene.

Note 9 Honorar til revisor

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA		TINE KONSERN		
2020	2019	Honorar til valgt revisor – Ernst & Young AS	2020	2019	Honorar til andre revisorer	2020	2019
4 375	3 490	Lovpålagte revisjonstjenester	1 847	1 665	Lovpålagte revisjonstjenester	3 074	2 458
1 016	1 160	Honorar for attestasjonstjenester	913	1 160	Honorar for skatterådgivning	520	1 017
461	443	Honorar for skatterådgivning	100	146	Honorar for andre tjenester	2 314	1 406
486	455	Honorar for andre tjenester	406	379			
6 338	5 548	Sum honorar til valgt revisor – Ernst & Young AS	3 266	3 350	Sum honorar til andre revisorer	5 908	4 881

Tabellen viser kostnadsført honorar til revisor eksklusiv merverdiavgift. Honorar for attestasjonstjenester gjelder hovedsakelig attestasjonstjenester mot Landbruksdirektoratet og attestasjon av rapport om samfunnsansvar. Honorar for andre tjenester gjelder i hovedsak kostnader ved kjøp av selskap.

Honorar til andre revisorer omfatter selskapene Norseland Inc., Alpine Dairy LLC og Lotito Foods Holding LLC.

Note 10 Andre driftskostnader

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2020	2019	Kostnadsart	2020	2019
1 268 515	1 365 943	Indirekte kostnader knyttet til produksjon og drift	1 006 114	1 149 422
1 165 763	1 125 913	Transportkostnader	1 052 211	1 016 108
-460 372	-457 517	Stedsfraktinntekter (innfrakttillegg og distribusjonstillegg) ¹⁾	-460 372	-457 517
1 301 532	1 591 471	Salgs-, markedsførings- og andre driftskostnader	878 781	1 152 594
13 335	14 075	Eiendomsskatt	11 744	12 302
3 490	9 886	Tap ved salg av varige driftsmidler	2 858	8 300
13 738	4 453	Tap på fordringer og kontrakter	13 360	2 987
3 306 001	3 654 224	Sum andre driftskostnader	2 504 696	2 884 196

¹⁾ Refusjon fra Prisutjevningsordningen av transportkostnader for rå melk for strekningen fra melkeprodusent til noteringspunktet, se eget kapittel om TINE Råvare.

Note 11 Skatter

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2020	2019	Avstemming fra nominell til faktisk skattesats	2020	2019
1 935 050	1 103 141	Resultat før skatt	1 729 650	1 082 487
425 711	242 691	Forventet inntektsskatt etter nominell skattesats i Norge	380 523	238 147
Skattevirkningen av følgende poster				
5 109	7 699	Ikke fradagsberettigede kostnader	2 807	6 425
-8 263	-4 916	Ikke skattepliktige inntekter	-15 968	-8 383
4 880	4 108	Skattesatsforskjeller i utlandet	-	-
-238 206	-133 746	Utbetaling til melkeprodusentene	-238 206	-133 747
5 578	7 289	Avskrivning av goodwill	-	-
-40 899	-3 313	Effekt av endring i utsatt skattefordel	-	-
-4 599	-1 719	Resultat fra felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper	-	-
-258	-1 059	Nedskrivning av finansielle anleggsmidler	-	-
-338	-292	Effekt av endret skattesats	-	-
10 001	8 779	Formuesskatt	10 001	8 779
1 105	-466	Skatt tidligere år	496	-439
3 605	-1 710	Andre poster	-611	-577
163 426	123 345	Sum skattekostnad	139 042	110 205
8,4 %	11,2 %	Effektiv skattesats	8,0 %	10,2 %

I effekt av endring i utsatt skattefordel i Tine Konsern er inkludert balanseføring av utsatt skattefordel i den svenske virksomheten på MNOK 37, som tidligere ikke er balanseført.

TINE KONSERN			TINE SA	
2020	2019	Utsatt skatt virkning av poster ført mot egenkapitalen	2020	2019
-1 253	-9 464	Sikring av fremtidige kontantstrømmer	-1 253	-9 464
-22 496	2 616	Sikring av nettoinvestering i utenlandske datterselskap	-	-
-23 749	-6 848	Utsatt skatt virkning av poster ført mot egenkapitalen	-1 253	-9 464

TINE KONSERN / NORGE			TINE KONSERN / UTLAND	
2020	2019	Fordeling av skattekostnaden på Norge og utlandet	2020	2019
187 420	116 900	Skattekostnad	-23 994	6 445

Note 11 forts.

Note 11 forts.

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2020	31.12.2019		31.12.2020	31.12.2019
131 740	114 195	Betalbar skatt i balansen	97 107	102 365
-	-	Inntektsskatt	-366	-4 077
10 001	8 779	Skattevirkning av avgitt konsernbidrag	10 001	8 779
141 741	122 974	Formuesskatt	106 742	107 067
		Betalbar skatt i balansen		

TINE KONSERN				
31.12.2020			31.12.2019	
Fordel	Forpliktelser	Spesifikasjon av skattevirkningen av midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring	Fordel	Forpliktelser
-	208 160	Varige driftsmidler	-	211 098
-	40 356	Merverdier ved oppkjøp	-	38 400
3 221	-	Langsiktige forpliktelser / fordringer	3 907	-
-	14 531	Finansielle derivater	21 617	-
-	634 137	Pensjonsmidler	-	616 672
-	37 262	Varebeholdning	-	30 246
75 486	-	Kortsiktige fordringer	29 286	-
26 560	-	Kortsiktige forpliktelser	80 422	-
78 735	-	Pensjonsforpliktelser	64 979	-
-	43 946	Gevinst- og tapskonto	-	7 672
74 664	-	Underskudd til fremføring	62 518	-
258 666	978 392	Sum før utligning	262 729	904 088
-174 806	-174 806	Utlignet skattefordel / skatteforpliktelse	-197 813	-197 813
83 860	803 586	Utsatt skattefordel / skatteforpliktelse	64 916	706 275
-	-34 363	Ikke balanseført utsatt skattefordel / skatteforpliktelse	-37 201	-
83 860	769 223	Utsatt skattefordel / skatteforpliktelse i balansen	27 715	706 275

Utsatt skattefordel er oppført med utgangspunkt i fremtidig inntekt og som forventes å kunne utnyttes. Hoveddelen av skattefordelen er knyttet til virksomhet utført av deleide datterselskap i Norge. Fremførbart underskudd har ingen tidsbegrensning.

Ikke balanseført utsatt skattefordel på MNOK 37 fra den svenske virksomheten er bokført i sin helhet pr. 31.12.2020.

Note 11 forts.

Note 11 forts.

Beløp i 1000 kroner

TINE SA				
31.12.2020			31.12.2019	
Fordel	Forpliktelser	Spesifikasjon av skattevirkningen av midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring	Fordel	Forpliktelser
-	168 689	Varige driftsmidler	-	163 455
-	14 531	Finansielle derivater	21 617	-
-	575 391	Pensjonsmidler	-	568 519
-	35 022	Varebeholdning	-	29 696
52 641	-	Kortsiktige fordringer	641	-
-	-	Kortsiktige forpliktelser	49 203	-
46 416	-	Pensjonsforpliktelser	42 504	-
-	40 841	Gevinst- og tapskonto	-	5 822
99 057	834 474	Sum før utligning	113 965	767 492
-99 057	-99 057	Utlignet skattefordel / skatteforpliktelse	-113 965	-113 965
-	735 417	Utsatt skattefordel / skatteforpliktelse	-	653 527
-	-34 363	Ikke balanseført utsatt skattefordel / skatteforpliktelse	-	-
-	701 054	Utsatt skattefordel / skatteforpliktelse i balansen	-	653 527

TINE KONSERN			TINE SA	
2020	2019	Spesifikasjon av skattekostnad	2020	2019
6 803	-11 185	Endring i utsatt skatt	47 527	-2 884
131 739	114 195	Betalbar inntektsskatt	97 107	102 365
10 001	8 779	Betalbar formuesskatt	10 001	8 779
14 883	11 556	Øvrige effekter	-15 593	1 945
163 426	123 345	Sum skattekostnad	139 042	110 205

Balanse

Note 12 Immaterielle eiendeler og goodwill

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN	Patenter	Varemerke	Kunder	Andre rettigheter	Goodwill	Sum 2020	Sum 2019
Anskaffelseskost 01.01	102 198	52 467	18 500	324 596	297 895	795 655	328 567
Tilgang (+) i året ¹⁾	1 099	-	-	156 148	-	157 247	471 931
Avgang (-) i året	-	-	-	-	-	-	-6 347
Valutaeffekter	-2 986	-80	-	-3 451	-4 178	-10 695	1 505
Anskaffelseskost 31.12	100 311	52 387	18 500	477 293	293 717	942 207	795 655
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	-9 215	-26 008	-7 908	-136 107	-119 981	-299 219	-195 394
Bokført verdi 31.12	91 096	26 379	10 592	341 186	173 736	642 988	600 261
Årets avskrivninger	-5 084	-3 371	-1 850	-53 091	-35 876	-99 272	-78 790
Årets nedskrivninger	-	-	-	-6 843	-	-6 843	-
Økonomisk levetid	20 år-Evig	10-20 år	10 år	5-10 år	5-10 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		

¹⁾ Tilgang andre rettigheter.

Årets tilgang andre rettigheter for TINE Konsern er på MNOK 156. Årets tilgang er for TINE SA MNOK 132, Mimi AS MNOK 20 og for de øvrige datterselskapene MNOK 4.

Årets tilgang for TINE SA og Mimi AS er spesiallaget programvare (software). Dette behandles som immateriell eiendel og klassifiseres under andre rettigheter.

Goodwill knytter seg til:	31.12.2020	31.12.2019
Fjordland Konsern	5 415	11 187
Diplom-Is Konsern	7 640	13 714
Norseland Inc. Konsern	95 481	113 063
Mimi AS	65 200	73 350
Sum goodwill	173 736	211 314

Note 12 forts.

Note 12 forts.

Beløp i 1000 kroner				
TINE SA	Andre rettigheter	Goodwill	Sum 2020	Sum 2019
Anskaffelseskost 01.01	16 124	21 000	37 124	36 779
Tilgang (+) i året ¹⁾	132 117	-	132 117	344
Avgang (-) i året	-	-21 000	-21 000	-
Anskaffelseskost 31.12	148 241	-	148 241	37 124
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	-20 568	-	-20 568	-24 375
Bokført verdi 31.12	127 673	-	127 673	12 749
Årets avskrivninger	-10 352	-	-10 352	-5 809
Årets nedskrivninger	-6 843	-	-6 843	-
Økonomisk levetid	3-10 år	5 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær		

¹⁾ Tilgang andre rettigheter: Spesiellaget programvare (software) klassifiseres under andre rettigheter. Årets tilgang av spesiellaget programvare (software) utgjør MNOK 132. Tilgang avskrives over 3, 5 eller 10 år. Majoriteten av årets tilganger avskrives over 5 år.

Bokført verdi pr 31.12.2020 immaterielle eiendeler over 3 år: MNOK 10.

Bokført verdi pr 31.12.2020 immaterielle eiendeler over 5 år: MNOK 107.

Bokført verdi pr 31.12.2020 immaterielle eiendeler over 10 år: MNOK 11.

Det er foretatt vurdering av nedskrivningsbehov for goodwill og andre immaterielle eiendeler. Ved indikasjoner på verdifall er beregning av gjenvinnbart beløp basert på neddiskontering av fremtidige kontantstrømmer gjennomført. Kontantstrømmene er basert på budsjett og øvrig tilgjengelig informasjon på vurderingstidspunktet. Det er ikke identifisert indikasjoner på verdifall for 2020.

Beløp i 1000 kroner				
TINE KONSERN			TINE SA	
2020	2019	Kostnadsført forskning og produktutvikling	2020	2019
14 994	15 068	Forskning	14 994	15 068
81 385	90 305	Produktutvikling	74 434	83 321
96 379	105 373	Sum kostnadsført forskning og produktutvikling	89 428	98 389

Vesentlige pågående forsknings- og utviklingsarbeid knytter seg til våre satsningsområder innen meierisektoren, spesielt innenfor helse og sunnhet.

Note 13 Varige driftsmidler

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN	Tomter/boliger/hytter	Bygg/bygginnredning	Maskiner/inventar	Transportmidler	Sum 2020	Sum 2019
Anskaffelseskost 01.01	347 415	7 720 245	12 260 136	1 094 351	21 422 148	19 565 557
Tilgang (+) i året ¹⁾	32 321	433 756	658 264	127 990	1 252 331	2 253 286
Avgang (-) i året	-3 538	-94 165	-180 027	-92 235	-369 965	-403 710
Valutaeffekter	9	16 010	12 406	-217	28 208	7 015
Anskaffelseskost 31.12	376 207	8 075 846	12 750 779	1 129 889	22 332 722	21 422 148
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	-42 251	-3 727 800	-8 023 754	-664 424	-12 458 229	-11 493 561
Bokført verdi 31.12	333 956	4 348 046	4 727 025	465 465	9 874 493	9 928 587
Årets avskrivninger	-6 769	-303 637	-749 857	-128 240	-1 188 503	-1 129 636
Årets nedskrivninger	-	-	-86 371	-1 422	-87 793	-14 141
Økonomisk avskrivningsperiode	10 år-evig	20-30 år	3-15 år	5-10 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		
Regnskapsmessig gevinst (+) /tap (-) solgte driftsmidler	9 205	234 465	-1 395	6 975	249 250	12 360

TINE SA	Tomter/boliger/hytter	Bygg/bygginnredning	Maskiner/inventar	Transportmidler	Sum 2020	Sum 2019
Anskaffelseskost 01.01	312 495	6 822 683	10 415 253	924 003	18 474 434	17 438 148
Tilgang (+) i året ¹⁾	21 523	301 456	562 168	101 205	986 352	1 422 621
Avgang (-) i året	-998	-84 587	-139 382	-69 876	-294 843	-386 336
Anskaffelseskost 31.12	333 020	7 039 552	10 838 039	955 332	19 165 943	18 474 434
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	-39 190	-3 457 633	-7 049 532	-560 190	-11 106 545	-10 286 821
Bokført verdi 31.12	293 830	3 581 919	3 788 507	395 142	8 059 398	8 187 613
Årets avskrivninger	-6 389	-269 107	-628 756	-106 203	-1 010 455	-989 227
Årets nedskrivninger	-	-	-84 943	-1 422	-86 365	-14 114
Økonomisk avskrivningsperiode	10 år-evig	20-30 år	3-15 år	5-10 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		
Regnskapsmessig gevinst (+) /tap (-) solgte driftsmidler	5	234 465	-1 411	5 475	238 534	10 580

Note 13 forts.

Note 13 forts.

Bygg og bygginnredning består av egne produksjonslokaler, lager og administrasjonsbygg for anvendelse i egen meierivirksomhet og for produksjon av iskrem. Utleie til eksterne leietakere foregår i ubetydelig omfang. Varige driftsmidler hvor det forelå indikasjoner på verdifall, er vurdert for nedskrivningsbehov. Nedskrivninger til gjenvinnbart beløp av varige driftsmidler er gjennomført som følge av vedtak om framtidige nedleggelser av anlegg, omleggelser av driften og prosjekter som er blitt mindre lønnsomme enn forutsatt. Aktiverte reservedeler inngår som anleggsmidler.

Tabellen under viser bokført verdi av bygg, tekniske installasjoner og maskiner under oppføring. Anlegg under oppføring bokføres som varige driftsmidler, men avskrives ikke før anlegget tas i bruk.

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2020	2019	Anlegg under oppføring	2020	2019
98 812	352 280	Bygg	97 713	54 462
32 922	35 653	Tekniske installasjoner	32 087	35 152
462 600	922 639	Maskiner	454 705	532 571
594 334	1 310 572	Sum anlegg under oppføring	584 505	622 185

Det henvises til investeringer i større nyanlegg i [note 5](#).

Note 14 Datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN	Forretningskontor	Anskaffelses- tidspunkt	Morselskap TINE SA Eierandel stemmeandel	Underkonsern datterselskap Eierandel/stemmeandel	Andel egenkapital i selskapet 31.12.2020	Bokført verdi i TINE SA 31.12.2020	Bokført verdi i TINE SA 31.12.2019
Bunes Fryselager AS ¹⁾	Porsgrunn	1975	19 %	40 %	9 766	95	95
Diplom-Is AS	Nittedal	1991	100 %		435 018	476 158	476 158
Norsk Iskrem AS	Nittedal	1989		100 %			
Laguna Produkter AS	Holmestrand	2016		100 %			
Isdalen AS	Oslo	2016		100 %			
Kulinaris AS	Trollåsen	2017		51 %			
Plug-in Service AS	Hagan	2019		100 %			
Fjordland AS	Oslo	1985	51 %		108 573	18 333	18 333
Matvarehuset AS	Bergen	2014		100 %			
Safari Næringsmidler AS	Bergen	2016		65 %			
Hallheimslien 12 AS	Bergen	2018		100 %			
Heimatt AS ²⁾	Oslo	2002	100 %		1 395	900	1 171
Kukraft AS ³⁾	Oslo	2018	100 %		250	270	261
LL Voss Handverksmerieri AS	Oslo	1994			-	-	424
Mimiro Holding AS ⁴⁾	Ås	2018	57 %		345 444	148 974	127 974
Mimiro AS	Ås	2018		100 %			
Norseland Holdings Ltd.	Ilchester, UK	2004	100 %		147 885	119 999	119 999
Norseland Ltd.	Ilchester, UK	2008		100 %			
Phonefood Ltd.	Ilchester, UK	2008		100 %			
Ridgebrick Ltd.	Ilchester, UK	2013		100 %			
Norseland Inc.	Stamford, USA	1978	100 %		444 909	193 517	193 517
Alpine Dairy LLC	Winesburg, USA	2012		100 %			
Lotito Foods Holding LLC	Edison, USA	2019		76 %			
Næringsmiddelproduksjon AS	Oslo	2001	100 %		1 000	1 103	1 103
OsteCompagniet AS ⁵⁾	Oslo	2001	100 %		1 015	1 000	3 053
Sunniva Drikker AS ⁶⁾	Oslo	2002	100 %		1 000	1 000	12 427
TINE Holding AB	Ulricehamn, Sverige	2007	100 %		869 269	751 395	751 395
Wernersson Glass AB	Ulricehamn, Sverige	2003/04/06		100 %			
Wernersson Ost AB	Ulricehamn, Sverige	2007		100 %			
Wernersson Ost Danmark A/S	Roskilde, Danmark	2007/08/11		100 %			
TINE Holding Ireland Ltd.	Dublin, Irland	2016		100 %	428 043	475 930	475 930
TINE Ireland Ltd.	Dublin, Irland	2016		100 %			
Sum					2 793 569	2 188 675	2 181 842

¹⁾ Samlet eierandel i Bunes Fryselager AS for TINE konsern utgjør 59 prosent (TINE SA 19 prosent og Diplom-Is AS 40 prosent).

²⁾ Heimatt AS har mottatt konsernbidrag med skatteeffekt fra TINE SA. Konsernbidragets effekt mot investering i datterselskap utgjør +0,9 MNOK. Heimatt AS er nedskrevet i TINE SA med MNOK 1,1.

³⁾ Kukraft AS har mottatt konsernbidrag med skatteeffekt fra TINE SA. Konsernbidragets effekt mot investering i datterselskap utgjør MNOK +8,8.

⁴⁾ Mimiro Holding AS har gjennomført en emisjon på totalt MNOK 60. TINE SA sin andel var MNOK 21. Etter emisjonen har TINE SA sin eierandel i Mimiro Holding AS blitt redusert fra 60 prosent til 57 prosent.

Gjennom emisjonen har Gjensidige kommet inn på eiersiden i Mimiro Holding AS med 6 prosent eierandel.

⁵⁾ OsteCompagniet AS har mottatt konsernbidrag med skatteeffekt fra TINE SA og avgitt konsernbidrag uten skatteeffekt til TINE SA. Konsernbidragenes netto effekt mot investering i datterselskap utgjør MNOK -2,1.

⁶⁾ Sunniva Drikker AS har avgitt konsernbidrag både med og uten skatteeffekt til TINE SA. Konsernbidragenes netto effekt mot investering i datterselskapet utgjør MNOK -11,4.

Note 14 forts.

Note 14 forts.

Beløp i 1000 kroner

FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET (FKV) OG TILKNYTTET SELSKAP (TS)					TINE KONSERN		TINE SA			
	Forretnings- kontor	Anskaffelses- tidspunkt	Eierandel/ stemmeandel	Antall aksjer/andeler	Resultatandel 2020	Andel egenkapital 31.12.2020	Resultatandel 2019	Andel egenkapital 31.12.2019	Verdi i balansen 31.12.2020	Verdi i balansen 31.12.2019
Fjordkjøkken AS	Varhaug	1996	23,46 %	6 100	7 502	39 646	5 155	33 317	9 700	9 700
Skala AS ¹⁾	Oslo	1948	44,00 %	11 000	16 932	49 585	4 125	44 472	866	984
TUN Media AS	Oslo	2000	25,50 %	23 523 807	3 495	27 208	2 647	23 713	10 212	10 212
Lotito Foods Holding LLC ²⁾	Edison, USA	2016			-	-	25 688	-	-	-
Andre FKV og TS					1 647	6 232	-149	5 603	2 046	2 046
Sum FKV og TS					29 576	122 671	37 466	107 105	22 824	22 942

¹⁾ TINE SA har solgt seg ned fra 50 prosent til 44 prosent eierandel i Skala AS. TINE SA har 50 prosent stemmerett i selskapet. Resultatandel 2020 for Skala AS er inkludert gevinst ved salg av aksjer.

²⁾ Det ble bokført en gevinst på MNOK 26 i 2019 ved første gang investering i Lotito Foods Holding LLC.

INNETEKTER FRA INVESTERINGER I DATTERSELSKAP

Beløp i 1000 kroner

Finansinntektsart	TINE SA	
	2020	2019
Konsernbidrag	21 754	8 442
Utbytte	24 000	23 702
Sum inntekter fra investeringer i datterselskap	45 754	32 144

SELKAPSENDRINGER

Fusjon av virksomhet:

Maritex AS ble fusjonert inn i TINE SA med regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2019.

Nye virksomheter:

Norseland Inc. økte sin eierandel i Lotito Foods Holding med 9 prosent i januar 2020, fra 66,7 prosent til 75,7 prosent.

Diplom-Is AS kjøpte i mars 2019 alle aksjene i selskapet Plug-In Service AS.

Avvikling av selskapt:

LL Voss Handverksmeieri ble avviklet som selskap i oktober 2020.

Virksomhetsoverdragelse:

Virksomheten i OsteCompaniet AS ble overdratt til TINE SA pr. 01.07.2020. Transaksjonen er en konsernintern virksomhetsoverdragelse og bokføres derfor til regnskapsmessig kontinuitet. Oste-Compagniet AS som juridisk enhet vil bestå, men uten aktivitet.

Diplom-Is gjennomførte en virksomhetsoverdragelse av den delen av selskapet som driver med service av kjøle- og fryseutstyr til sitt datterselskap Plug-In Service AS, med regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2020.

Note 15 Varebeholdning

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2020	31.12.2019	Spesifikasjon	31.12.2020	31.12.2019
514 165	489 093	Råvarer	313 680	276 510
200 461	119 146	Varer under tilvirkning	108 177	133 539
1 293 848	1 317 268	Egentilvirkede ferdigvarer	1 199 271	1 220 085
414 771	420 685	Handelsvarer	20 804	17 305
157 242	167 997	Reservevedelslager	148 466	157 398
2 580 487	2 594 189	Sum varebeholdning	1 790 398	1 804 837
31.12.2020	31.12.2019	Verdivurdering	31.12.2020	31.12.2019
2 357 915	2 406 956	Vurdert til anskaffelseskost	1 675 562	1 685 322
222 572	187 233	Vurdert til virkelig verdi	114 836	119 515
2 580 487	2 594 189	Sum varebeholdning	1 790 398	1 804 837

Konsernets varelager er totalt nedskrevet med MNOK 64 pr 31.12.2020. Tilsvarende tall for 2019 var MNOK 31. Nedskrivningen gjelder ukurans og nedvurdering som følge av endrede markedsvilkår for hovedsakelig melkepulver og ost.

Note 16 Mellomværende med felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2020	31.12.2019	Mellomværende med felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	31.12.2020	31.12.2019
2 346	2 825	Kortsiktige fordringer på felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	2 321	2 825
35 388	48 800	Kortsiktig gjeld til felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	35 288	48 800

Note 17 Egenkapital

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN					31.12.2020	31.12.2019				
Andels- kapital	Etter- betalingsfond	Annen egenkapital	Minoritet- enes andel	Sum egenkapital		Andels- kapital	Etterbetalings- fond	Annen egenkapital	Minoritet- enes andel	Sum egenkapital
5 403	340 000	8 149 070	425 825	8 920 298	Egenkapital 01.01	5 674	340 000	7 829 609	257 367	8 432 650
					Årets endring i egenkapital					
-	-	1 758 367	13 258	1 771 625	Årsresultat majoritetens og minoritetenes andel	-	-	947 622	32 173	979 795
-	-	-1 082 756	-	-1 082 756	Etterbetaling til melkeprodusentene	-	-	-607 936	-	-607 936
-	120 000	-120 000	-	-	Overført til etterbetalingsfond	-	-	-	-	-
-215	-	-	-	-215	Netto inn- og utbetaling av andelskapital	-271	-	-	-	-271
-	-	17 197	-	17 197	Sikring av fremtidige kontantstrømmer	-	-	-19 561	-	-19 561
-	-	-79 757	-	-79 757	Sikring av nettoinvestering i utenlandske datterselskap	-	-	10 276	-	10 276
-	-	-2 690	-2 907	-5 597	Endring i minoritet	-	-	1 128	159 577	160 705
-	-	-	-23 313	-23 313	Minoritetenes andel av utbetalt utbytte	-	-	-	-23 292	-23 292
-	-	90 988	-	90 988	Omregningsdifferanse	-	-	-14 243	-	-14 243
-	-	-12 955	-	-12 955	Andre poster	-	-	2 175	-	2 175
5 188	460 000	8 717 464	412 863	9 595 515	Egenkapital 31.12	5 403	340 000	8 149 070	425 825	8 920 298

Minoriteter representerer eksterne eierandeler i datterselskap

Minoritetenes andel av egenkapitalen fordeler seg som følger:

	TINE KONSERN	
	31.12.2020	31.12.2019
Fjordland Konsern	133 406	113 883
Diplom-Is Konsern	5 744	4 619
Norseland Inc. Konsern	116 894	164 402
Mimiro AS	150 032	136 330
Bunes Fryseler AS	6 787	6 591
Sum minoritetenes andel av egenkapital	412 863	425 825

Note 17 forts.

Note 17 forts.

TINE SA

Beløp i 1000 kroner

31.12.2020					31.12.2019			
Andelskapital	Etterbetalingsfond	Annen egenkapital	Sum egenkapital		Andelskapital	Etterbetalingsfond	Annen egenkapital	Sum egenkapital
5 403	340 000	7 965 266	8 310 669	Egenkapital 01.01	5 674	340 000	7 620 207	7 965 881
				Årets endring i egenkapital				
-	-	1 590 608	1 590 608	Årsresultat	-	-	972 283	972 283
-	-	-1 082 756	-1 082 756	Etterbetaling til melkeprodusentene	-	-	-607 936	-607 936
-	120 000	-120 000	-	Overført til etterbetalingsfond	-	-	-	-
-215	-	-	-215	Netto inn- og utbetaling av andelskapital	-271	-	-	-271
-	-	17 197	17 197	Sikring av fremtidige kontantstrømmer	-	-	-19 561	-19 561
-	-	-	-	Andre poster	-	-	273	273
5 188	460 000	8 370 315	8 835 503	Egenkapital 31.12	5 403	340 000	7 965 266	8 310 669

Etterbetaling til melkeprodusentene

Rammen for etterbetalingen er årets resultat etter skatt og besluttet av årsmøtet. Utdelingen fordeles på grunnlag av leveransen av melk i kalenderåret. Det kan ikke utbetales mer enn det som er i samsvar med forsiktig og god forretningsskikk.

Note 18 Balanseført avsetninger for forpliktelser

Beløp i 1000 kroner

Følgende avsetninger for forpliktelser er balanseført som gjeld.

TINE KONSERN

TINE SA

31.12.2020	31.12.2019		31.12.2020	31.12.2019
102 667	102 849	Kostnader relatert til omstillingstiltak	100 987	99 349

Avsetninger for kostnader relatert til omstillingstiltak og sluttvederlag i TINE SA og Diplom-Is AS. Avsetninger inngår i annen kortsiktig gjeld i balansen.

Finansiell informasjon

Note 19 Finansiell risiko og sikringsinstrumenter

Beløp i 1000 kroner

TINE SA har en helhetlig tilnærming til konsernets finansielle risikoer. Overordnet målsetting i TINEs finansielle retningslinjer er å bidra til et stabilt resultat. TINE SA benytter rente- og valutaderivater som ledd i styringen av konsernets valuta- og renteeksponering. Rentederivater inngås for å oppnå ønsket rentestruktur på låneporteføljen. Valutaterminer, valutaopsjoner og valutaswaps inngås for å sikre kontantstrømmer i utenlandsk valuta og egenkapital i utenlandske datterselskaper.

Valutarisiko

TINE SA har valutarisiko i form av transaksjonsrisiko som i hovedsak er knyttet til varesalg og kjøp av innsatsfaktorer, samt investeringer i og utbytte fra datterselskap utenfor Norge. Balanserisiko knytter seg til eierandeler i utenlandske datterselskap i Sverige, Danmark, Storbritannia, Irland og USA med funksjonell valuta ulik NOK.

For å redusere risiko i forbindelse med handelstransaksjoner i utenlandsk valuta, har TINE SA inngått valutaterminer og valutaopsjoner knyttet til valutaene USD og EUR hvor TINE SA har sin hovedeksponering. Valutaderivatene vurderes i henhold til regnskapslovens § 5-9 til virkelig verdi i balansen. Urealiserte endringer i virkelig verdi føres mot egenkapitalen. I TINE Konsern anvendes valutasikring av nettoinvesteringer i utenlandske datterselskap.

TINE KONSERN

31.12.2020	31.12.2019	Markedsverdi av valutaderivater
-50 404	-69 272	Valutaderivater som vurderes til virkelig verdi i balansen
-50 404	-69 272	Sum markedsverdi av valutaderivater ¹⁾

¹⁾ Sum balanseført verdi av valutaderivater er klassifisert som langsiktig gjeld.

TINE SA

31.12.2020	31.12.2019
-50 404	-69 272
-50 404	-69 272

Endring i urealiserte verdier på valutaderivater utgjør i TINE SA i 2020 MNOK 19. Det benyttes sikringsbokføring av valutaderivater. Verdiendringer på valutaderivater som gjelder sikring av investering i utenlandske datterselskap bokføres mot egenkapitalen i TINE Konsern. Valutaendringer som gjelder sikring av kontantstrømmer bokføres mot egenkapital i TINE SA.

TINE KONSERN

31.12.2020	31.12.2019	Realisert og urealisert gevinst og tap på valuta
66 747	-2 118	Realisert gevinst og tap på valuta
-66 903	647	Urealisert gevinst og tap på valuta
-156	-1 471	Netto realisert og urealisert gevinst og tap på valuta ¹⁾

¹⁾ Urealiserte valutaeffekter knyttet til kontantstrømsikring sikringsbokføres. Realiserte valutaeffekter knyttet til kontantstrømsikring over driftsresultatet. Gevinst og tap knyttet til valutasikring av nettoinvestering i utenlandske datterselskap føres over resultatet i TINE SA, men tilbakeføres i TINE Konsern.

TINE SA

31.12.2020	31.12.2019
-24 446	1 158
-79 261	14 267
-103 707	15 425

Note 19 forts.

Note 19 forts.

TINE SA har valutasikret hoveddelen av nettoinvesteringene i TINE Holding AB, Wernersson Ost AB, Norseland Ltd., TINE Ireland Holding Ltd. og Norseland Inc. Valutalån og valutaderivater benyttes som sikringsinstrument. Verdiendringene på sikringsinstrumentene føres mot egenkapital i TINE Konsern. Akkumulert verdi på sikring av nettoinvesteringer utgjør pr 31.12.2020 MNOK -188 etter skatt mot MNOK -108 pr 31.12.2019. Beløpet inngår i balanseposten annen egenkapital i TINE Konsern.

Renterisiko

Det vesentligste av TINE SA sin renterisikoeksponering er knyttet til låneporteføljen. TINEs finansielle retningslinjer for styring av renterisiko har som formål å gi konsernet en mest mulig kostnadseffektiv finansiering, samtidig med et ønske om en viss stabilitet og forutsigbarhet i finanskostnadene.

For å redusere risiko knyttet til fremtidige rentebetalinger som følge av svingninger i markedsrenter, har TINE SA åpnet for inngåelse av rentesikringsinstrumenter. Rentesikringene har i idag en løpetid på opptil 10 år, noen med fremtidig start. Sikringsgraden varierer, men begrenses til maksimalt 50 prosent av forventet fremtidig netto rentebærende gjeld.

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2020	31.12.2019	Renteinntekter og -kostnader	31.12.2020	31.12.2019
-1 451	-2 750	Renteinntekter fra foretak i samme konsern	6 648	11 123
4 993	17 876	Eksterne renteinntekter	4 796	15 393
-100 131	-121 322	Eksterne rentekostnader	-98 921	-121 349
-96 589	-106 196	Netto renteinntekter og -kostnader	-87 477	-94 833

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2020	31.12.2019	Markedsverdi av rentederivater eksklusiv påløpte renter	31.12.2020	31.12.2019
-95 673	-46 399	Sum rentederivater hvor verdiendring føres mot egenkapital	-95 673	-46 399
-95 673	-46 399	Sum markedsverdi rentederivater eksklusiv påløpte rente ¹⁾	-95 673	-46 399

¹⁾ Sum balanseført verdi av rentederivater inngår i balanselinjen langsiktige finansielle forpliktelser.

Rentederivater knytter seg til kontantstrømsikring av fremtidige rentebetalinger og verdiendringer føres mot egenkapitalen. I 2020 ble det ikke realisert noen rentederivater, mens det i 2019 ble realisert fire rentederivater med markedsverdi MNOK -96. De realiserde rentederivatene inngikk i kontantstrømsikringen av fremtidige rentebetalinger. Realisasjonsbeløpet inngår i annen egenkapital og resultatføres i takt med rentebetalinger som derivatene opprinnelig sikret. Akkumulerte urealiserte og

realiserte verdiendringer på kontantstrømsikring av rente- og valutarisiko utgjør pr 31.12.2020 MNOK 193 etter skatt mot MNOK -210 pr 31.12.2019. Beløpet inngår i balanseposten annen egenkapital både for TINE Konsern og TINE SA.

Rentesensitivitetsanalyse

Analysen illustrerer renterisikoen tilknyttet konsernets rentebærende gjeld pr 31.12.2020. Det er her vist hvordan en rente-

endring på 2 prosentenheter forventes å påvirke resultatet for kommende regnskapsår (tall i MNOK). Konsernet har inngått flere rentederivater. Fem rentebytteavtaler vil være aktive i 2020. I tillegg utgjør obligasjoner med fast rente MNOK 855. Ikke påbegynte rentebytteavtaler inngår ikke i analysen. Det er benyttet nominell skattesats på 22 prosent.

Note 19 forts.

Note 19 forts.

TINE KONSERN			TINE SA		
	Netto rentebærende gjeld	Resultateffekt etter skatt		Netto rentebærende gjeld	Resultateffekt etter skatt
	3 035	-34	Netto effekt på positiv endring i rente (+2 %)	2 921	-31
	3 035	34	Netto effekt på negativ endring i rente (-2 %)	2 921	31

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at en part vil påføre den annen part et finansielt tap ved å ikke innfri sin forpliktelse. TINE Konsern påtar seg motpartsrisiko ved salg av varer, gjennom drifts-garantiordningen for melkeprodusenter, ved plassering av overskuddslikviditet og ved handel med finansielle derivater.

TINE Konsern har etablert rutiner for kredittvurdering av kunder og kredittgrenser fastsettes i henhold til selskapets retningslinjer. Disse retningslinjene åpner blant annet for å kreve en oppgjørsform som gir sikkerhet for betaling for vareleveranser. Kunder av TINE er grossister og enkeltkunder innenfor flere kundesegmenter. Deres betalingsevne anses som god og tap på fordringer i TINE Konsern har historisk vært lave. Endrede utsikter for norsk makroøkonomi har gjort at oppfølging av utsatte kundegrupper er forsterket i TINE Konsern.

TINE SA har også inngått en driftsgarantiordning hvor TINE SA garanterer for maksimalt 50 prosent av utestående kreditt som melkeprodusentene har i Driftskredittordningen for landbruket. Historisk har det vært lave utbetalinger i denne ordningen. Motpartsrisiko for finansielle derivater og plassering av overskuddslikviditet reduseres gjennom valg av motparter med høy kreditt-rating, samt diversifisering.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at TINE Konsern ikke vil være i stand til å betjene sine finansielle forpliktelser etterhvert som de forfaller. TINE Konsern styrer sin likviditetsrisiko ved å ha tilstrekkelige likviditetsreserver og trekkmuligheter på avtalte kredittrammer med bank og ved løpende overvåking av framtidige kontantstrømmer knyttet til finansielle eiendeler og gjeld i balansen. Likviditeten i TINE Konsern vurderes som god. TINE Konsern har 31.12.2020 ledigerammer innenfor lånefasiliteter som vil kunne dekke inn kortsiktig refinansieringsbehov, og tilgjengelige rammer tilsier at likviditetsrisikoen kan anses som svært lav.

Det vises til [note 23](#) hvor det er gitt en nærmere beskrivelse av trekkfasilitetene og finansieringssituasjonen.

Råvarerisiko:

Grunnet situasjonen med covid-19 i 2020 så har dette vært et år med noen trender som skiller seg fra de andre årene. Vi går også inn i 2021 med dette som bakteppe. Prisene på verdensmarkedet for de viktigste bulkproduktene hadde en rimelig identisk trendlinje for år 2020.

Smør har hatt en prisnedgang i første halvår som alle andre bulkprodukter i meierimarkedet, men prisen har stabilisert seg og hatt en jevn økning ut året og ser ut til å ha stabilisert seg for 2021.

For Cheddar og Gouda hadde prisene en nedgang i første halvår og en oppgang i andre halvår som gjør at prisene går ut av året nesten på nivå med starten av 2020. Etterspørselen i markedet totalt sett har vært stabilt ved at ost som skulle ha vært anvendt i storhusholdning og restaurant markedet har funnet veien til dagligvaremarkedet som har opplevd en økt etterspørsel grunnet situasjonen vi har. Det gjør at total osteproduksjon ikke endres ved at konsumet tar unna produksjonen.

WMP (Whole Milk Powder - helmelkspulver) har som smør og ost hatt en fall i prisen i 1 halvår, men en økende pris i andre halvår som ser ut til å ha stabilisert seg inn 2021. SMP (Skimmed Milk Powder - skummetmelkspulver) har også hatt et fall i prisen som alle andre produkter i første halvår, men har krøpet oppover igjen i annet halvår og har estimerte priser stabilt ut første halvår 2021.

USA har ett estimat med en liten økning i innveid melkemengde for år 2021 som fortsetter trenden fra 2020. For EU så estimeres den til å være tilnærmet identisk med 2020 der noen land fortsetter trenden med en nedgang og noen øker fortsatt for å utligne totalen for regionen. Mens Oceania meldes det om en forventet liten nedgang. Været sin påvirkning av tilgang på fôr er sammen covid-19 de to største faktorene som skaper usikkerhet i markedet for 2021. Men i sum så ser det ut til at råstoffprisen på melk som har stabilisert seg gjennom 2020 vil også være status i 2021.

Note 20 Netto andre finansinntekter og -kostnader

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2020	2019		2020	2019
-	-	Nedskrivning av investeringer i datterselskap	-1 171	-4 814
-60	-5 975	Nedskrivning av investeringer i andre selskap	-60	-5 975
3 473	7 449	Verdiendring av markedsbaserte finansielle omløpsmidler	3 473	7 449
18 336	506	Andre finansinntekter	16 761	486
-11 713	-17 541	Andre finanskostnader	-4 851	-7 966
10 036	-15 561	Netto andre finansinntekter og -kostnader	14 152	-10 820

Andre finansinntekter i 2020 inkluderer en gevinst ved salg av TINEs aksjer i Rørrosmeieriet AS på MNOK 16.

Note 21 Garantier**Garantier:****Bankgarantier**

TINE Konsern har til rådighet en garantiramme på MNOK 250 hos Handelsbanken Norge. Garantiansvaret dekker i all hovedsak skattetrekksгарantier for TINE SA og datterselskap, samt transportløyvegarantier for TINE SA.

Garantier stilt av TINE

TINE SA er solidarisk ansvarlig overfor Handelsbanken Norge for garantier stilt på vegne av datterselskap. Pr 31.12.2020 utgjorde dette engasjementet MNOK 208. For øvrig dekker TINE SA maksimalt 50 prosent av de gjeldende driftskreditter melkeprodusentene har i Driftskredittordningen for landbruket. Det vises også til [note 19](#), avsnitt om kredittrisiko.

Note 22 Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2020	31.12.2019	Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	31.12.2020	31.12.2019
355 194	64 276	Bankinnskudd og kontanter	204 531	4 154
750 533	488 875	Bankinnskudd konsernkontoordning	750 533	488 875
604 360	101 035	Rentefond	604 360	101 035
1 710 087	654 186	Sum bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	1 559 424	594 063
		herav:		
2 590	2 830	Bundne bankinnskudd	-	-

Note 23 Annen langsiktig gjeld

Tall i MNOK

Tabellen under viser annen langsiktig gjeld:

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2020	31.12.2019	Type lån	31.12.2020	31.12.2019
2 655	2 655	Obligasjonslån	2 655	2 655
1 369	1 369	Øvrig langsiktig rentebærende gjeld	1 369	1 369
397	374	Flervaluta trekkrettigheter	397	374
110	41	Øvrige lån	55	20
17	17	Leasing	6	17
4 548	4 456	Sum annen langsiktig gjeld	4 482	4 435

Tabellen under viser kontraktsmessige forfall og avdrag pr type lån pr år:

TINE KONSERN						TINE SA				
Forfall og avdrag i 2020	2021	2022	2023	2024 og senere	Type lån	Forfall og avdrag i 2020	2021	2022	2023	2024 og senere
450	500	450	900	355	Obligasjonslån	450	500	450	900	355
487	64	64	128	627	Øvrig langsiktig rentebærende gjeld	487	64	64	128	627
-	397	-	-	-	Flervaluta trekkrettigheter	-	397	-	-	-
18	18	63	6	6	Øvrige lån	-	-	55	-	-
2	2	2	2	11	Leasing	1	1	1	1	2
956	980	578	1 035	998	Sum kontraktsmessige avdrag	938	962	569	1 029	984

Gjennomsnittlig rente for langsiktig rentebærende gjeld har for 2020 vært 1,7 prosent. Tallet inkluderer aktive renteswapper. Tilsvarende gjennomsnittlig rente for 2019 var 1,9 prosent.

Obligasjonslån

TINE SA har syv obligasjonslån notert på ABM (Alternative Bond Market) med totalt utestående MNOK 2 655 pr 31.12.2020. For samtlige obligasjonslån er det inngått låneavtale med Norsk Tillitsmann ASA. Lånene har negativ pantsettelsesklausul og er sidestilt med andre rentebærende lån.

Øvrig langsiktig rentebærende gjeld

TINE SA sin øvrige langsiktige rentebærende gjeld utgjør pr 31.12.2020 MNOK 1 369 og består av to lån fra KfW IPEX-Bank og ett fra Nordic Investment Bank.

Flervaluta trekkrettighet

TINE SA har en avtale med fire banker om en langsiktig flervaluta trekkrettighet på MNOK 1 200. Trekkfasiliteten ble inngått i juni 2015 og forfaller juni 2022. Trekkfasiliteten benyttes primært som 'back-stop' for kortsiktig finansiering. Pr 31.12.2020 var det trukket MNOK 397 innenfor låneavtalen, knyttet til sikring av nettoinvestering i utenlandske datterselskap. Se ytterligere omtale i [note 19](#).

Lånevilkår

Avtalene begrenser muligheten for opptak av nye lån med pantesikkerhet uten godkjenning av långiverne. Viktige lånevilkår utover dette er krav til at egenkapitalandelen i TINE Konsern minimum skal være 40 prosent, begrensning på adgang til bruk av finansiell leasing og at salg av eiendeler som utgjør en betydelig del av virksomheten, skal godkjennes av långiverne. TINE SA tilfredsstiller alle lånevilkår.

Note 24 Kortsiktig rentebærende gjeld

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2020	31.12.2019	Kortsiktig rentebærende gjeld	31.12.2020	31.12.2019
196 976	200 788	Kassekreditt, utenfor konsernkontoordning	-	-
196 976	200 788	Sum kortsiktig rentebærende gjeld	-	-
822 997	771 322	Ubenyttet del av kassekreditt	700 000	700 000

TINE SA har en konsernkontoavtale med Danske Bank A/S med en samlet kassekreditt for hele konsernet på MNOK 700. Unntaket er Norseland Inc. med datterselskaper. Dette selskapet har en separat bankavtale og kassekreditt med DNB ASA på MUSD 20. Videre har Norseland Inc. sitt datterselskap Lotito Foods Holding LLC en kassekreditt på MUSD 5 og en RCF på MUSD 12,5, begge fra amerikansk bank.

Øvrige opplysninger

Note 25 Nærstående parter og ledende personell

Beløp i kroner

Konsernstyret, rådet, kontrollkomite og konsernledelsen er definert som nærstående parter og ledende personell i TINE.

Styret	Styrehonorar TINE SA	Andre godtgjørelser
Marit Haugen (<i>styreleder</i>)	578 400	477 112
Nils Asle Dolmseth (<i>nestleder</i>) ²⁾	77 300	36 069
Rolf Øyvind Thune (<i>nestleder</i>) ¹⁾	268 150	78 164
Einar Meisfjord ¹⁾	165 575	53 194
Hege Persen ¹⁾	153 750	43 255
Bjørnar Gjerde ¹⁾	164 150	56 372
Anne Berit Løset ¹⁾	153 750	19 420
Anders Johansen ²⁾	51 250	56 115
Cecilie Bjørlo ²⁾	51 250	45 694
Askild Eggebø	205 000	87 370
Helge Arne Espeland	205 000	56 175
Elisabeth Irgens Hokstad ²⁾	51 250	40 456
Solveig Bratteng Rønning	205 000	93 471
Nina Kolltveit Sæter	205 000	8 750
Elin Johanne Aarvik (<i>ansattvalgt</i>)	205 000	1 875
Tor Arne Johansen (<i>ansattvalgt</i>)	205 000	625
Ottar Råd (<i>ansattvalgt</i>)	205 000	1 875
Jeffrey Elliot Thomas (<i>ansattvalgt</i>)	205 000	1 875

Varamedlem

Asgeir Pollestad	131 400	68 702
Randi Holien Bartnes ¹⁾	45 875	6 250
Thomas C. Meyer French ¹⁾	45 875	5 000
Randi Einarsen (<i>ansattvalgt</i>)	57 900	-
Kurt Ivan Haukeland (<i>ansattvalgt</i>) ²⁾	38 175	1 875
Dag Rune Herting (<i>ansattvalgt</i>)	81 600	1 875
Siri Margrethe Byberg (<i>ansattvalgt</i>) ¹⁾	43 425	625

¹⁾ Begynte 22.04.2020.

²⁾ Sluttet 22.04.2020.

Note 25 forts.

Årsmøte og rådmøte	Honorar TINE SA	Andre godtgjørelser
Odd Einar Hjortnæs (ordfører)	172 700	108 669
Einar Åbergsgjord (varaordfører) ²⁾	55 200	35 933
Nina Vangen Ranøien (varaordfører) ¹⁾	71 000	29 980

Kontrollkomite		
Per Amb (leder)	75 800	3 750
Sigrun Bakken Lerhol (nestleder)	54 100	6 264
Petter Arne Ekroll	54 100	13 848

Konsernledelse	Samlede utgifter til lønn	Styrehonorar datterselskap	Pensjonskostnad	Andre godtgjørelser
Ansatt i TINE SA				
Gunnar Hovland (konsernsjef)	4 095 385	-	1 867 497	137 961
Johnny Ødegård	1 579 807	-	621 865	137 961
Per Ivar Berg	2 188 512	-	1 081 419	140 409
Aniela Gjøs	2 115 348	-	999 318	133 726
Terje Døsrønningen	1 806 969	79 500	548 918	205 044
Vegard Gillebo	2 227 077	-	1 348 335	242 121
Richard Lawrence	2 321 603	-	1 051 065	574 606
Elisabeth Tapper	1 889 229	-	1 393 215	137 961
Tina Hermansson Berg ³⁾	1 050 000	-	605 701	90 586
Kristin Muri Møller ⁴⁾	1 000 000	-	538 642	69 090
Lise Falkfjell ⁵⁾	687 500	86 000	240 159	57 210
Jørn Spakrud ⁴⁾	1 912 223	86 000	1 096 938	112 645

¹⁾ Begynte 22.04.2020.

²⁾ Sluttet 22.04.2020.

³⁾ Begynte 01.06.2020.

⁴⁾ Begynte 01.07.2020.

⁵⁾ Sluttet 31.05.2020.

⁴⁾ Sluttet 31.10.2020.

Verken styreleder, øvrige medlemmer i styret, konsernsjef eller øvrige medlemmer i konsernledelsen mottar bonuser, opsjoner eller har avtale om overskuddsdeling. Det er utbetaling som er lagt til grunn i noten med unntak av pensjoner hvor årets pensjonsopptjening er lagt til grunn. Ingen av de nevnte ledende personer har lån eller sikkerhetsstillelse fra

TINE. Gunnar Hovland er medlem i driftspensjonsordningen for ansatte med lønn over 12 G. Pensjonsytelsen i denne ordningen utgjør 66 prosent av lønn utover 12 G og trer i kraft ved fylte 67 år. Øvrige medlemmer i konsernledelsen inngår i samme driftspensjonsordning.

Note 26 Ikke balanserte leieforpliktelser

Beløp i 1000 kroner

TINE SA og datterselskap i TINE Konsern har leieforhold og leiekontrakter som gjelder leie av kontorlokaler, lager, fryselager, produksjonsmaskiner, transportmidler, data- og kontormaskiner og frysebokser.

Tabellen under viser årlige leiebeløp og leieavtalenes varighet:

TINE KONSERN				TINE SA	
31.12.2020	2019	Leieforhold	Leieavtalenes varighet	2020	2019
95 213	107 898	Kontorlokaler	3-10 år	60 439	75 333
13 042	11 651	Lager og fryselager	1-10 år	-	-
33 208	19 921	Produksjonsmaskiner	3 -7 år	13 574	16 483
8 279	10 912	Transportmidler	2- 5 år	761	1 301
2 120	12 326	Data- og kontormaskiner	3 år	1 466	11 590
447	544	Frysebokser	4- 5 år	-	-
152 309	163 252	Sum ikke balanseførte leieforpliktelser		76 240	104 707

Note 27 Transaksjoner med nærstående parter

Beløp i 1000 kroner

	TINE SA	
Transaksjoner med datterselskap	2020	2019
Salg av varer og tjenester	2 548 540	2 388 975
Kjøp av varer og tjenester	3 837 427	2 465 378
Transaksjoner med felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap		
Salg av varer og tjenester	27 203	21 727
Kjøp av varer og tjenester	872 126	669 122

Vi definerer nærstående parter som våre eiere, ledende ansatte, alle datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap av TINE SA, samt MP Pensjon.

Vedrørende transaksjoner med våre eiere henvises det til eget kapittel om TINE Råvare som spesifiserer transaksjoner knyttet til etterbetaling og kjøp av rå melk fra melkeprodusenten. Vedrørende transaksjoner med MP Pensjon henvises det til opp-

lysninger om innbetalt pensjonspremie i [note 8](#) om pensjoner og pensjonsforpliktelser. Ytelse til ledende ansatte er omtalt i [note 25](#).

Mellomværende med konsernselskap er spesifisert på egne linjer i balansen, samt omtalt i [note 14](#) og mellomværende med felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap er omtalt i [note 16](#). Når det gjelder eierandeler TINE SA har i datterselskap,

felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap, henvises til [note 14](#).

Varer til datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap er solgt til samme priser og vilkår som benyttes overfor eksterne tredjepart. Tjenester til de samme nærstående parter er solgt til kostpris med tillegg av beregnet fortjeneste til markedsmessige vilkår avhengig av type tjeneste.

Note 28 Pantsettelser

Beløp i 1000 kroner

	TINE KONSERN	
	31.12.2020	31.12.2019
Balanseført verdi av gjeld som er sikret ved pant	80 181	74 873
Balanseført verdi for eiendeler som er stillet som sikkerhet for denne gjelden		
Varebeholdning	181 208	234 008
Kundefordringer	139 387	147 000
Sum pantsatte eiendeler	320 595	381 008

Det er gitt pantesikkerhet for en begrenset del av den kortsiktige gjelden på konsernnivå. Denne gjelden ble tatt opp av TINEs datterselskap før TINE Konsern etablerte dagens lån. TINE har forpliktet seg til å ikke ta opp nye lån med pantesikkerhet i konsernets eiendeler uten långivers samtykke.

Note 29 Miljøforhold

TINE har vedtatt miljømål innen områdene klimagassutslipp (CO₂), svinn, energiforbruk, drivstofforbruk og utslipp til vann og avfall. Det er både driftsutgifter, lønnskostnader og investeringer forbundet med å nå disse målene. Vi har avgifter i forbindelse med utslipp til vann og ved levering av ulike typer avfall. Det er miljøavgifter på flere typer emballasje. Det investeres for å redusere miljøbelastningene fra TINE, for eksempel ved bygging og oppgradering av renseanlegg, utstyr for å spare energi, drivstoff og vann og utstyr for kildesortering av avfall. Videre investeres det i teknologi som bidrar til redusert svinn samt muliggjør økt bruk av fornybare ressurser knyttet til produksjon og transport. For ytterligere informasjon henvises til egen omtale i denne årsrapporten samt selskapets digitale årsrapport på www.tine.no.

Note 30 Mellomværende med Landbruksdirektoratet – markedsregulering og prisutjevningsordningen

Markedsordningene for melk består av:

1. Kvoteordningen som har til formål å tilpasse melkeproduksjonen etter behov i markedet
2. Markedsreguleringen som TINE SA ivaretar på vegne av alle landets melkeprodusenter
3. Tilskuddsordninger til melkeprodusentene i form av grunn- og distriktstilskudd
4. Prisutjevningsordningen som utjevner ulike melkeanvendelser og melkeprodusentenes geografiske lokalisering
5. Importvernet

Mellomværendet i denne noten omfatter markedsreguleringen (2) og prisutjevningsordningen (4).

Markedsreguleringen

Omsetningsrådet er ansvarlig for regelverket som legger premissene for gjennomføringen av markedsreguleringen. Markedsreguleringen finansieres av omsetningsavgift og overproduksjonsavgift som betales av alle landets melkeprodusenter ved trekk i oppgjøret for melken. Det er Omsetningsrådet

som styrer anvendelsen av midlene. Landbruksdirektoratet er Omsetningsrådets sekretariat og behandler søknader og forslag fra markedsregulator og fremmer innstillinger om vedtak overfor rådet.

Hensikten med markedsreguleringen er å gjennomføre ulike tiltak slik at:

- Melkeprodusentene sikres avsetning for sin produksjon opp mot avtalt målpris.
- TINE Råvare kan ivareta en tilfredsstillende forsyning av rå melk på samme vilkår til alle aktørene i markedsordningen for melk.
- Forbrukermarkedet sikres tilstrekkelig og jevn tilgang på melkebaserte næringsmidler.

Tildelte midler til reguleringstiltak i regi av TINE SA var i 2020 på MNOK 112,2. Forbrukte midler til reguleringstiltak i regi av TINE SA var i 2020 på MNOK 109,5. Tilsvarende tall for 2019 var henholdsvis MNOK 119,1 og MNOK 132,3.

Avsetningstiltakene innen markedsreguleringen består av ulike ordninger fastatt i regelverket, herunder innenlandsk prisnedskrivning, reguleringslagring og reguleringskapasitet. I tillegg brukes det midler til skolemilkordningen, faglige tiltak rettet mot kvalitets- og avlsarbeid i husdyrnæringen og opplysningsarbeid i regi av Opplysningskontoret for Meieriprodukter (melk.no) og Matmerk. Det påløper også administrative kostnader i TINE SA og kostnader ved å forvalte ordningen i Landbruksdirektoratet og Omsetningsrådet. Detaljert regnskap framgår av Omsetningsrådets årsmelding. Dette gjelder også kostnadene med oppkjøp av kvoter i 2020 som i det vesentlige ble finansiert med omsetningsavgift.

Oppgavene over markedsregulering og søknader om kostnadsdekning blir ikke ferdigbehandlet i Omsetningsrådet før i april måned det påfølgende året. Dette innebærer at det kan oppstå endringer etter årsskiftet. Endelig avregning mellom Landbruksdirektoratet og TINE SA foretas derfor i det etterfølgende regnskapsår.

Beløp i 1000 kroner		
MIDLER TIL DISPOSISJON TIL MARKEDSREGULERING	2020	2019
Mellomværende pr. 01.01	-13 129	-4 026
Korreksjon vedrørende forrige år	-1 458	1 121
Avregnet Landbruksdirektoratet skyldig forrige år	14 587	2 905
Midler til reguleringstiltak i regi av TINE SA	112 186	119 136
Mottatt til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	36 650	33 350
Sum midler til disposisjon til markedsregulering	148 836	152 486
FORBRUKTE MARKEDSREGULERINGSMIDLER		
Prisnedskrivning innland, eksklusiv skolemilk	25 562	31 344
Skolemilkordningen	5 744	8 839
Andre tiltak, eksklusiv administrasjon	69 055	82 969
Administrasjon av markedsreguleringsordningen i TINE SA	9 166	9 113
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	36 650	33 350
Sum forbrukte markedsreguleringsmidler	146 177	165 615
Mellomværende med Landbruksdirektoratet vedrørende markedsreguleringen pr. 31.12	2 658	-13 129

Note 30 forts.

Note 30 forts.

Kostnader knyttet til prisnedskrivningstiltak og skolemilk-ordningen er belastet markedsregulator og godskrevet varekostnadene for den aktuelle salgskanal. Kostnader vedrørende andre tiltak er godskrevet funksjonsområdet, mens faglige tiltak og opplysningsvirksomhet utbetales til den aktuelle interesseorganisasjon. Månedlige á konto innbetalinger fra Landbruksdirektoratet balanseføres og avregnes fortløpende, mens endelig avstemming og sluttoppgjør skjer først etter at alle søknader er ferdigbehandlet.

Satsene for innkrevd omsetningsavgift fra melkeprodusentene har vært 30 øre pr. liter i 2020. Tilsvarende tall for 2019 var 12 øre pr. liter i 1. halvår og 22 øre pr. liter i 2. halvår. Overproduksjonsavgiften har vært kr 4,90 pr. liter, en økning fra kr 4,80 pr. liter i 2019. I tillegg kreves det inn forskningsavgift på rå melk levert TINE SA og andre aktører. TINE Råvare krever inn avgiftene på vegne av Landbruksdirektoratet.

Prisutjevningsordningen

Prisutjevningsordningen for melk har som formål å regulere prisdifferensieringen av melk som råvare til ulike anvendelser i henhold til jordbruksavtalens bestemmelser ved å sikre et høyere samlet markedsuttak og samtidig gi melkeprodusentene mulighet for lik melkepris uavhengig av melkeanvendelse og lokalisering av produksjonen. Det er videre en viktig premis for ordningen å sikre like konkurransevilkår for aktørene som omfattes av ordningen. Ordningen er hjemlet i forskrift om prisutjevningsordningen for melk, fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 18. desember 2007.

I 2020 ble antall prisgrupper redusert fra 12 til 4 og tilskuddet til merkevareeksport ble fjernet helt fra 1. juli.

	Beløp i 1000 kroner	
	2020	2019
Utjevningsavgift og -tilskudd		
Hovedmelk- og biproduktanvendelsen	-621 129	-554 211
Etteroppgjør hovedmelk- og biproduktanvendelsen tidligere år	14 425	-
Netto utjevningsavgift og -tilskudd	-606 704	-554 211
Innfrakttilllegg	453 566	450 325
Distribusjonstillegg	6 806	7 192
Sum innfrakttilllegg og distribusjonstillegg	460 372	457 517
Netto avgifter og tilskudd vedrørende prisutjevningsordningen	-146 332	-96 694

Hovedmelk- og biproduktanvendelsen er belastet varekost. Innfrakttilllegg og distribusjonstillegg regnskapsføres som kostnadsreduksjon under andre driftskostnader, se [note 10](#).

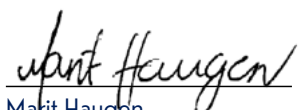
	Beløp i 1000 kroner	
	31.12.2020	31.12.2019
Mellomværende med Landbruksdirektoratet vedrørende prisutjevningsordningen	-37 780	-53 363

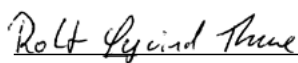
Erklæring fra styret og konsernsjef

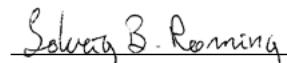
Styret og konsernsjefen har i dag behandlet og fastsatt årsregnskapet for TINE SA og TINE Gruppen for perioden 1. januar til 31. desember 2020. Vi bekrefter etter beste overbevisning at:

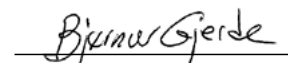
- Årsregnskapet 2020 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder.
- Opplysningene i årsregnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.
- Årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet og konsernet.
- Årsberetningen gir en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet og konsernet står ovenfor.

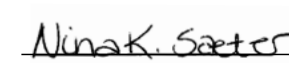
Oslo, 16. februar 2021

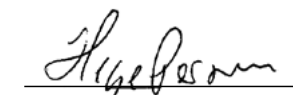

Marit Haugen
Styreleder

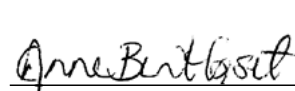

Rolf Øyvind Thune

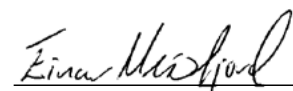

Solveig B. Rønning

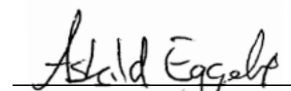

Bjørnar Gjerde

Nina K. Sæter

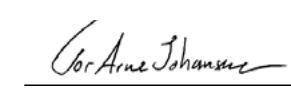

Hege Persen

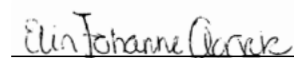

Anne Berit Løset

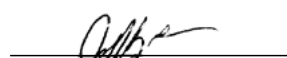

Einar Johnsen Meisfjord

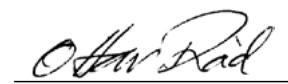

Askild Eggebø

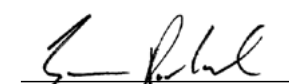

Helge Arne Espeland

Tor Arne Johansen

Elin Aarvik

Jeffrey Thomas

Ottar Råd

Gunnar Hovland
Konsernsjef

Revisjonsberetning

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6A, NO-0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til årsmøtet i TINE SA

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for TINE SA som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2020, og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å løse den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste uttalelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde;
- ▶ innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enheten eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å fastsette strategien for, samt å følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen, og vi har et udeelt ansvar for konklusjonen på revisjonen av konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 16. februar 2021
ERNST & YOUNG AS

Asbjørn Ler
statsautorisert revisor

Resultater

TINE Råvare

TINE Råvare ble etablert 1. januar 2004 som en egen administrativt og regnskapsmessig atskilt virksomhet i TINE SA, ut fra en avtale inngått 19. desember 2003 mellom staten og TINE SA om et klart økonomisk skille mellom råvarehåndteringen og den industrielle videreforedlingen i TINE SA.

TINE Råvare legger fram eget revidert årsregnskap med egen årsrapport som sendes Landbruksdirektoratet innen 1. juni hvert år. Dette for blant annet å kunne dokumentere at TINE overholder sine forpliktelser i henhold til avtalen. Revisjon av TINE Råvare utføres av samme revisjonsselskap som utfører revisjonen av årsregnskap og konsernregnskap for TINE SA.

De ulike inntekts-, kostnads- og balanseposter for TINE Råvare er samtidig inkludert i de respektive regnskaps- og balanseposter i selskapsregnskapet for TINE SA. Det er bare selve resultatelementet i TINE Råvare som elimineres fra resultatet i TINE SA. Over- eller underskudd i TINE Råvare avregnes mot melkeprodusent ved framføring til nytt regnskapsår slik at dette inngår i grunnlaget for fastsettelse av basisprisen det etterfølgende året.

TINE Råvare ivaretar alle aktiviteter relatert til håndteringen av melk som råvare fra melkeprodusentene og fram til at melka er levert og fakturert de enkelte aktørene i markedsordningen for melk. Alle aktører, inkludert TINE som foredlingsindustri, kjøper rå melk til den gjeldende noteringspris på det tidspunktet melka leveres fra TINE Råvare. Dette rapporteres til og overvåkes av Landbruksdirektoratet.

For å kunne ivareta sine oppgaver kjøper TINE Råvare tjenester fra ulike funksjonsområder i TINE SA ut fra klart definerte tjenesteinstrukser. Det legges opp til regelmessige gjennomganger med tjenesteyterne for å tydeliggjøre TINE

Råvares selvstendige og uavhengige rolle og sikre at gjennomføringen skjer i henhold til vedtatte planer og mål. Det er p.t. etablert tjenesteinstrukser innenfor følgende funksjonsområder: TINE Rådgiving og Medlemsservice, TINE Logistikk og TINE Økonomi & Finans. Instruksene bygger på avtalen TINE SA har med Staten ved Landbruksdirektoratet og er hjemlet i jordbruksavtalen.

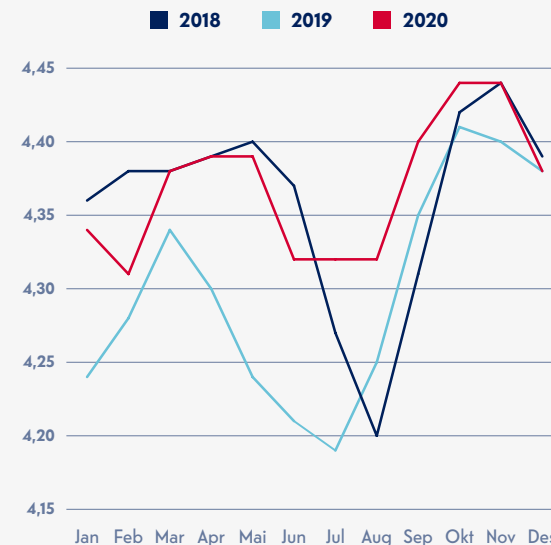
I 2020 avregnet TINE Råvare 1 423 millioner liter (1 414 millioner liter i 2019) ku- og geitemelk fordelt med 1 403 millioner liter ku- og 19,9 millioner liter geitemelk. Av kumelka var 49,7 millioner liter økologisk (49,1 millioner liter i 2019). Anvendelsesgraden av økologisk melk var 57,5 prosent (58,5 prosent i 2019). Av det totale volum ku- og geitemelk ble 269 millioner liter (251 millioner liter i 2019) solgt til eksterne aktører.

Målprisen for melk fastsettes av avtalepartene i jordbruksoppgjøret. Et avtaleår strekker seg fra 1. juli til 30. juni påfølgende år. For hele 2020 var målprisen kr 5,47 pr. liter. TINE Råvare har oppnådd målprisen ved omsetning til aktørene i markedsordningen for melk.

TINEs ansvar som markedsregulator er organisatorisk tillagt TINE Råvare. Dette innebærer en jevnlig rapportering til Landbruksdirektoratet og Omsetningsrådet, samt løpende informasjon til aktørene om markeds-situasjonen og markeds-utsiktene for melk og melkeprodukter på TINEs nettsider. Informasjonsbrev finnes under lenken: <https://www.tine.no/markedsregulator>

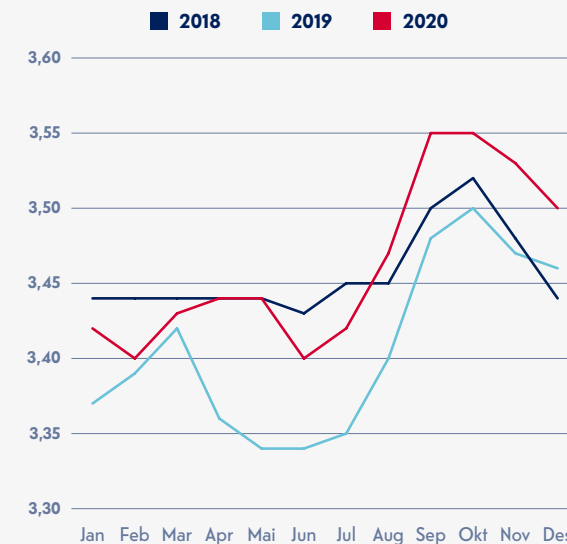
Fettprosent i kumelk

Prosent

Proteinprosent i kumelk

Prosent

Regnskap — TINE Råvare

	Beløp i 1000 kroner	
	2020	2019
Regnskap TINE Råvare		
Salg av rå ku- og geitemelk	7 825 778	7 710 665
Kostnad for rå ku- og geitemelk	-7 412 032	-7 326 555
Bruttofortjeneste	413 746	384 110
Produsentfunksjoner	72 857	82 163
Gårdstanker	134 846	136 929
Råmelkkontroll	64 310	64 462
Oppsamling og inntransport (netto)	85 263	87 702
Egne kostnader i TINE Råvare	11 822	11 487
Administrasjon og infrastruktur	15 670	21 132
Andre inntekter og kostnader	5 827	-34 181
Renter av arbeidskapital	-4 021	-4 738
Totale kostnader	386 575	364 956
Resultat TINE Råvare før overføring av resultat fra forrige år	27 171	19 154
Overført resultat fra forrige år	-367	-19 521
Resultat TINE Råvare til fremføring	26 804	-367

	Beløp i 1000 kroner	
	2020	2019
Regnskap TINE Råvare forts.		
Spesifikasjon av kjøp av rå ku- og geitemelk fra melkeprodusentene		
Kjøp av rå kumelk inklusiv kvalitet	7 288 699	7 191 558
Kjøp av rå geitemelk inklusiv kvalitet	121 826	124 293
Sum kjøp av rå ku- og geitemelk	7 410 526	7 315 850
Resultatdisponeringer TINE Råvare		
Overført resultat fra forrige år	-367	-19 521
Resultat TINE Råvare som fremføres til neste år	-26 804	367
Totalt utbetalt til melkeprodusentene fra TINE Råvare	7 383 355	7 296 696
Avregnet rå ku- og geitemelk i 1000 liter		
Kumelk inkludert økologisk melk	1 402 726	1 393 830
Geitemelk	19 917	19 975
Totalt avregnet rå ku- og geitemelk	1 422 643	1 413 804
Gjennomsnittlig samlet utbetalingspris til melkeprodusent fra TINE Råvare uttrykt i kr / liter	5,19	5,16

Regnskap — TINE Råvare forts.

Regnskapet for TINE Råvare viser for 2020 et overskudd på MNOK 27,2 før overført resultat fra forrige år. Fremførbart resultat pr. 31.12.2020 utgjør MNOK 26,8 som avregnes mot melkeprodusentene det etterfølgende år. Beløpet inngår dermed i grunnlaget for fastsettelse av utbetalingspris til produsent (basisprisen) for 2021.

Tabellen nedenfor spesifiserer akkumulerte avgifter som er innkrevd av TINE Råvare:

INNKREVDE AVGIFTER	Beløp i 1000 kroner	
	2020	2019
Innkrevd omsetningsavgift	426 253	233 748
Innkrevd overproduksjonsavgift	23 911	52 055
Innkrevd forskningsavgift	27 138	26 894

Tilskuddsordninger

Dette er grunn- og distriktstilskudd som TINE Råvare utbetaler til melkeprodusentene på vegne av Landbruksdirektoratet. Størrelsen på tilskuddet framforhandles i jordbruksavtalen og varierer ut fra størrelsen på produksjonen og geografisk lokalisering. Tilskuddene overføres fra Landbruksdirektoratet til TINE Råvare og utbetales til produsentene over produsentavregningen.

Tabellen nedenfor spesifiserer tilskudd utbetalt av TINE Råvare:

GRUNN- OG DISTRIKTSTILSKUDD	Beløp i 1000 kroner	
	2020	2019
Grunntilskudd	66 086	66 021
Distriktstilskudd	618 634	583 283

GRUNN- OG DISTRIKTSTILSKUDD	Beløp i 1000 kroner	
	31.12.2020	31.12.2019
Mellomværende med Landbruksdirektoratet vedrørende innkrevde avgifter og tilskudd	-24 644	-51 789

Dette er TINE

Datterselskaper

Annen virksomhet

Diplom-Is AS

Diplom-Is AS og døtrene Laguna Produkter AS, Isdalen AS og Kulinaris AS er merkevarereselskaper som utvikler, markedsfører, produserer og selger iskrem og frosne desserter. I tillegg eier Diplom-Is Plug-In Service AS som driver med service og vedlikehold av plug-in utstyr i dagligvare, kiosk, bensin og servicehandel samt storhusholdning.

Nøkkeltall

Nøkkeltall		2020	2019
Driftsinntekter	MNOK	1 294	1 112
Driftsresultat	MNOK	93	-11
Antall ansatte		421	412

Fjordland AS

Fjordland AS består av selskapene Fjordland AS, Matvarehuset AS, Safari Næringsmidler AS og Hallheimslien 12 AS. Fjordland AS er et merkevarereselskap som driver utvikling, markedsføring og salg av fersk ferdigmat, spiseklare mellommåltider, margariner, yoghurt og desserter i det norske markedet.

Nøkkeltall

Nøkkeltall		2020	2019
Driftsinntekter	MNOK	1 925	1 832
Driftsresultat	MNOK	94	96
Antall ansatte		157	189

Meieri Norge

Mimiro AS

Mimiro eies av TINE, Felleskjøpet og Gjensidige. Mimiro er i oppstartsfase og utvikler digitale løsninger til bønder for å gi innsikt til forbedring og effektivisering i deres produksjon. MIMIRO eier Kukontrollen, Eana Ku, Eana Skifte og Storfedatabasen. Selskapet bygger også en dataplattform for å redusere kompleksiteten og kostnadene ved deling og bruk av høykvalitetsdata i landbruksindustrien, for analyse og innsikt for både bønder og partnere i landbruket.

Nøkkeltall

Nøkkeltall		2020	2019
Driftsinntekter	MNOK	39	23
Driftsresultat	MNOK	-71	-50
Antall ansatte		15	2

Meieri internasjonalt

Norseland Inc.

Norseland Inc. og datterselskapene Alpine Dairy LLC og Lotito Foods LLC produserer, foredler, markedsfører og distribuerer spesialoster fra TINE og andre produsenter til dagligvare- og storhusholdningsmarkedet i USA.

Nøkkeltall

Nøkkeltall		2020		2019	
Driftsinntekter	MNOK/MUSD	2 293	244	2 125	241
Driftsresultat	MNOK/MUSD	44	5	31	3
Antall ansatte		289		260	

Norseland Ltd.

Norseland Ltd. foredler, markedsfører og distribuerer premium cheddaroster og spesialoster fra TINE hovedsakelig til dagligvaremarkedet i England.

Nøkkeltall

Nøkkeltall		2020		2019	
Driftsinntekter	MNOK/MGBP	547	45	554	49
Driftsresultat	MNOK/MGBP	18	1	14	1
Antall ansatte		194		212	

Wernersson Ost AB

Wernersson Ost AB og datterselskapet Wernersson Ost Danmark A/S foredler, markedsfører og distribuerer et bredt og internasjonalt ostesortiment til dagligvare- og storhusholdningsmarkedet i Norden.

Nøkkeltall

Nøkkeltall		2020		2019	
Driftsinntekter	MNOK/MSEK	793	775	913	979
Driftsresultat	MNOK/MSEK	7	7	-9	-9
Antall ansatte		130		129	

TINE Ireland Ltd.

TINE Ireland Ltd. produserer Jarlsberg® hjul- og blokkost for dagligvare- og storhusholdningsmarkedet i eksportmarkedene i USA, Canada, Australia og flere land i Europa.

Nøkkeltall

Nøkkeltall		2020		2019	
Driftsinntekter	MNOK/MEUR	107	10	-	-
Driftsresultat	MNOK/MEUR	-45	-4	-33	-3
Antall ansatte		43		11	

Resultater

Statistikk

1 Ku- og geitemelk levert til TINE, pr. eierområde | mill. liter

EIEROMRÅDER	Totalt kumelk		Herav økologisk		Geitemelk		Totalt ku- og geitemelk		Medlemmer 2020			
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	Ku	Geit	Ku og geit	Sum
Øst	360,5	354,5	27,4	26,1	4,4	4,7	365,0	359,1	2 307	72	9	2 388
Sør-Vest	428,3	426,5	2,0	2,1	5,4	5,5	433,7	432,0	2 956	89	1	3 046
Midt	460,4	462,8	18,6	19,3	2,7	2,9	463,0	465,7	2 699	32	0	2 731
Nord	151,9	148,5	1,6	1,6	7,3	6,8	159,1	155,3	890	84	1	975
Sum	1 401,1	1 392,3	49,7	49,1	19,8	19,8	1 420,8	1 412,1	8 852	277	11	9 140

2 Avregnet kumelk fra foretak som leverte melk til TINE, pr. eierområde | mill. liter

EIEROMRÅDER	Leveranser				Disponibel kvote		Overprod. avgift		Foretak som leverte melk 2020	
	Mill. liter		% av total melkemengde		Mill. liter		Mill. liter		Antall	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	Ku	Ku og geit
Øst	361,0	355,3	25,7 %	25,5 %	416,0	390,4	1,2	2,1	1 882	8
Sør-Vest	428,7	426,4	30,6 %	30,6 %	487,0	461,1	1,7	3,5	2 396	1
Midt	460,8	463,3	32,9 %	33,2 %	522,0	492,3	1,5	4,3	2 050	0
Nord	152,2	148,8	10,9 %	10,7 %	180,0	169,1	0,4	0,8	751	1
Sum	1 402,7	1 393,8	100,0 %	100,0 %	1 605,0	1 513,0	4,8	10,7	7 079	10

3 Avregnet geitemelk fra foretak som leverte melk til TINE, pr. eierområde | mill. liter

EIEROMRÅDER	Leveranser				Disponibel kvote		Overprod. avgift		Foretak som leverte melk 2020	
	Mill. liter		% av total melkemengde		Mill. liter		Mill. liter		Antall	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	Geit	Ku og geit
Øst	4,5	4,7	22,8 %	23,6 %	5,0	5,0	0,01	0,04	66	8
Sør-Vest	5,4	5,5	27,2 %	27,6 %	5,9	5,8	0,02	0,03	85	1
Midt	2,7	2,9	13,5 %	14,5 %	2,9	3,0	0,02	0,03	29	0
Nord	7,3	6,8	36,5 %	34,3 %	8,1	8,1	0,06	0,05	79	1
Sum	19,9	20,0	100,0 %	100,0 %	21,8	21,8	0,10	0,15	259	10

4 Leverandørstruktur, kvoter og leveranser - kumelk | mill. liter

Omfatter foretak som disponerte kvote.

LEVERANSEGRUPPER	2020 Leveranser				2019 Leveranser			
	Hele 2020	Kvote	Lever i % av kvote	Lever i % av total melkemengde	Hele 2019	Kvote	Lever i % av kvote	Lever i % av total melkemengde
1: 0-60	32,1	58,8	54,6 %	2,3 %	36,4	62,4	58,3 %	2,6 %
2: 60-80	41,6	53,5	77,7 %	3,0 %	46,4	54,5	85,1 %	3,3 %
3: 80-100	60,9	74,3	82,0 %	4,3 %	69,6	79,6	87,5 %	5,0 %
4: 100-120	73,8	84,8	87,0 %	5,3 %	80,9	87,8	92,2 %	5,8 %
5: 120-160	146,6	168,9	86,8 %	10,5 %	162,2	176,6	91,8 %	11,6 %
6: 160-200	119,3	136,9	87,1 %	8,5 %	125,2	135,8	92,2 %	9,0 %
7: 200-300	252,5	287,5	87,8 %	18,0 %	248,9	266,5	93,4 %	17,9 %
8: 300-400	251,1	277,9	90,4 %	17,9 %	253,3	266,7	95,0 %	18,2 %
9: Over 400	424,8	462,6	91,8 %	30,3 %	370,8	383,0	96,8 %	26,6 %
Sum	1 402,7	1 605,1	87,4 %	100,0 %	1 393,8	1 513,0	92,1 %	100,0 %

5 Leverandørstruktur, kvoter og leveranser - geitemelk | mill. liter

Omfatter foretak som disponerte kvote.

LEVERANSEGRUPPER	2020 Leveranser				2019 Leveranser			
	Hele 2020	Kvote	Lvert i % av kvote	Lvert i % av total melkemengde	Hele 2019	Kvote	Lvert i % av kvote	Lvert i % av total melkemengde
1: 0-20	0,2	0,6	37,0 %	1,1 %	0,2	0,6	35,7 %	1,1 %
2: 20-25	0,1	0,2	84,0 %	0,7 %	0,1	0,1	76,5 %	0,5 %
3: 25-30	0,3	0,4	77,4 %	1,6 %	0,2	0,3	76,6 %	1,1 %
4: 30-40	0,9	1,1	83,6 %	4,5 %	1,1	1,3	84,1 %	5,3 %
5: 40-60	2,7	2,9	91,9 %	13,6 %	3,2	3,4	93,7 %	15,8 %
6: 60-80	4,1	4,5	92,2 %	20,8 %	4,1	4,4	92,9 %	20,3 %
7: 80-120	5,0	5,4	93,0 %	25,1 %	4,3	4,6	93,1 %	21,5 %
8: Over 120	6,5	6,8	96,4 %	32,7 %	6,9	7,1	96,4 %	34,4 %
Sum	19,9	21,8	91,3 %	100,0 %	20,0	21,8	91,8 %	100,0 %

7 Utvikling av kvalitet på leverandørmelken — geitemelk

	2020	2019		2020	2019
GEITEMELK			Celletall (% av leveranser)		
Elitemelk (%) av leveranser	91,04	92,58	Elitemelk	95,37	96,62
Elitemelk (%) av volum	92,02	93,28	1. klasse	3,45	2,64
			2. klasse	0,97	0,49
Bakterier (% av leveranser)			3. klasse	0,21	0,25
Elite	96,43	96,00	Uveid aritmetisk middel	1 023	944
1. klasse	2,90	3,05			
2. klasse	0,31	0,41	Kjemisk innhold (% i melken)		
3. klasse	0,35	0,54	Protein	3,32	3,31
			Fett	4,45	4,49
Frie Fettsyrer (% av leveranser)			Laktose	4,41	4,49
Elite	99,81	99,71	Sum kjemisk innhold	12,18	12,29
1. klasse	0,17	0,29	Frysepunkt (grader celcius)	-0,564	-0,561
2. klasse	0,01	0,00			
3. klasse	0,00	0,00	Antall stopp		
Frie fettsyrer med pristillegg (<1,0)	99,67	99,61	Bakterier	11	16
Frie fettsyrer uten pristillegg (>1,0)	0,33	0,39	Celletall	3	1
			Frie fettsyrer	1	0
			Unormal melk/lukt/smak	0	0
			Frysepunkt	0	0
			Sum antall stopp	15	17

8 Samdriftsutvikling i TINE

EIEROMRÅDER	Antall medlemmer i samdrift		Antall samdrifter	
	2020	2019	2020	2019
Øst	456	503	146	164
Sør-Vest	611	673	205	224
Midt	744	789	250	262
Nord	133	143	45	49
Sum	1 944	2 108	646	699

9 Pris til eierne

KRONER PR. LITER LEVERT	2020	2019
Melkepris fra TINE Råvare	5,19	5,16
Etterbetaling fra TINE SA	0,76	0,43
Sum pris til eierne	5,95	5,59

10 Indikasjon over melkeanvendelsen

TALL I MILL. LITER	2020	2019
Innland		
Flytende produkter	399,7	405,7
Ferske oster	35,1	33,8
Hvitost/mysost	579,4	517,9
Geitemelksprodukter	16,2	14,6
Flytende til industriproduksjon	32,2	32,8
Pulver	38,5	72,1
Sum innland	1 101,2	1 076,8
Eksport		
Hvitost og mysost	56,6	80,5
Sum	1 157,8	1 157,3

11 Produksjon av faste produkter

	2020	2019
TALL I TONN		
Hvitost	59 957	56 280
Brunost/prim	10 074	8 482
Smelteost	1 599	1 319
Smør	17 028	12 873
Pulver	29 826	32 545
Sum	118 484	111 499

12 Produksjon av flytende produkter

TALL I 1000 LITER	2020	2019
TINE Melk	330 150	335 397
Yoghurt	43 310	42 147
TINE Fløte	27 339	27 223
TINE Rømme	14 813	14 520
Juice, fruktdrikker og vann	49 102	50 487
Desserter og iskrem	44 158	42 369
Sum	508 873	512 144

13 Anleggsstruktur

TYPE ANLEGG	2020	2019
Meierier	30	30
Sentrallagre	2	2
Distribusjonsterminaler	2	2
Sum	34	34

14 Salg i Norge

TALL I 1000 LITER	2020	2019
TINE Melk	330 150	335 397
TINE Fløte	27 339	27 223
Juice, fruktdrikker og vann	49 102	50 487
Desserter og iskrem	44 158	42 369

TALL I TONN	2020	2019
TINE Rømme	14 813	14 520
Yoghurt	43 310	42 147
Hvitost	67 258	65 529
Brunost	9 407	9 258
Smør	12 176	11 970
Fersk ferdigmat	9 686	8 626

Det er tilnærmet et 1:1 forhold mellom produksjon og salg av flytende produkter.

15 Forbruk pr. innbygger | salg innland

ANTALL KG/LITER	2020	2019
Melk/liter	81,3	80,2
Yoghurt inkl import/kg	10,8	10,4
Fløte og rømme/kg	9,6	9,3
Ost inkl. import/kg	20,3	18,9
Smør inkl. import/kg	3,8	3,7

Kilde: Opplysningskontoret for Meieriprodukter (www.melk.no), januar 2021

16 Merkevareeksport og salg Meieri Internasjonalt | pr. land

LAND	Merkevareeksport i tonn		Totalsalg i tonn	
	2020	2019	2020	2019
USA	4 078	6 122	22 272	25 959
Australia	1 097	1 271	2 344	2 322
Canada	436	0	2 064	2 108
Storbritannia	538	750	5 873	6 417
Sverige/Danmark	523	941	14 054	16 865
Andre markeder	316	296	988	1 020
Sum	6 988	9 380	47 594	54 692

Merkevareeksport er salg ut av Norge og totalsalg er salg til forbruker/sluttmarked av alle merkevarer.

17 Merkevareeksport og salg Meieri Internasjonalt | pr. merke

MERKE	Merkevareeksport i tonn		Totalsalg i tonn*	
	2020	2019	2020	2019
Jarlsberg®	6 090	8 524	15 964	17 526
Andre TINE-merker	897	857	1 243	1 267
Andre merker	0	0	30 386	35 899
Sum	6 988	9 380	47 594	54 692

Bærekraft

A misty landscape at sunrise or sunset. On the left, a dense forest of tall trees stands in silhouette. The sun is low on the horizon, creating a bright, hazy glow that filters through the mist. In the foreground, a green field stretches across the bottom. On the right side of the field, there is a small, dark, rounded object, possibly a rock or a small structure. The sky is filled with soft, white clouds, and the overall atmosphere is serene and ethereal.

Bærekraft

Bærekraftig verdiskaping

Leder for Bærekraft har ordet

Bærekraftig verdiskaping

2020 har vært et år der bærekraft, miljø og klima har stadfestet sin posisjon som vår tids viktigste utfordring.

Koronapandemien har i det korte bildet fanget det meste av oppmerksomheten, men underliggende og langsiktig står spørsmålet om hvordan vi kan løse klimakrisen sentralt. Samtidig ser vi at det er svært utfordrende å få en samlet verden til å ta nødvendige tak. Det er mange og vanskelige hensyn å ta.

Vi i TINE tror at klimaendringene har blitt så alvorlige og nære for mange mennesker at endringer for et bedre klima vil presses fram. Livsattferd, forbruk og politiske bestemte rammebetingelser vil bidra til at samfunnet endres i en mer bærekraftig retning.

Vi tror også at menneskene er opptatt av sin framtid, og hvordan man kan skape et mer bærekraftig samfunn. Forbrukere og kunder stiller stadig større krav til at varer og tjenester skal være produsert på forsvarlige måter.

Vi tror at menneskene er opptatt av sin framtid, og hvordan man kan skape et mer bærekraftig samfunn.

Klimarisiko

Vi ser at været og klimaet er i endring. Med til tider uvanlig store nedbørsmengder og ekstrem tørke har klimarisiko for alvor kommet på kartet. Forbrukere, kunder og myndigheter stiller i stadig større grad spørsmål ved samfunnets evne til å møte klimaendringene. TINE lever av å foredle melk til ulike

meieriprodukter og store endringer i naturen og klimaet vil ramme oss hardt. Vi har dermed en sterk interesse av å bidra til en bærekraftig bruk av jordas ressurser og begrense klimaendringene.

Bærekraftig verdiskaping

TINEs mål er å skape størst mulig verdi av eiernes melkeproduksjon – nå og i framtiden. Vi tror at framtidens vinnere vil være dem som utvikler og produserer produkter og tjenester på en måte som forener samfunns- og miljømessig ansvar med egen lønnsomhet. Vårt mål er derfor en økonomisk og bærekraftig verdiskaping der vi bidrar positivt til våre miljømessige og sosiale omgivelser. Det er dette vi i TINE kaller *bærekraftig verdiskaping*.

Bjørn Malm
Leder for Bærekraft

Den mest bærekraftige matprodusenten

Samfunnet rundt oss har ulike forventninger til TINE og hvilke ansvar vi har for å bidra til en bærekraftig utvikling. Ut ifra disse forventningene, konsentrerer vi vårt bærekraftarbeid om disse tre områdene.

1. Ressurser

Som ett av Norges største selskaper bruker TINE betydelige mengder ressurser i sin virksomhet, noe som påvirker omgivelsene våre. Miljøet blir belastet av transporten vår, og produksjonen av melk og meieriprodukter krever energi. TINE bruker også mange ulike råvarer og innsatsfaktorer som er blitt produsert eller dyrket frem ved hjelp av ulike ressurser. Denne ressursbruken belaster omgivelsene og påvirker TINEs totale miljøavtrykk.

Kasting av mat som er spiselig er et stort problem i vår del av verden. Det er både en miljømessig utfordring og etisk betenkelig at om lag 20 prosent av maten vi kjøper blir kastet. TINE mottar og videreforedler mer enn 1 milliard liter melk hvert år. Melken er en dyrebare råvare som har krevd mye ressurser på veien fra kua til matbordet. Det er derfor viktig at vi bruker våre råvarer og innsatsfaktorer på best mulig måte.

Det som startet høsten 2017 med en strandet hval med magen full av plast har ført til et paradigmeskifte mot en mer miljøvennlig verden. Søkelyset på mindre og sirkulær plastbruk er intensivert. Klimaendringer oppfattes å være en av de største utfordringene vi står overfor i dag. Som storforbruker av emballasje, er det viktig for TINE å optimalisere bruken av emballasje i hele verdikjeden og motivere til at ny teknologi blir tilgjengelig.

2. Nærhet

Siden 1856, da 25 driftige bønder samlet sine melkekyr i Rausjødalen, har TINE foredlet melk til ulike meieriprodukter. TINE har skapt tradisjoner og historier vi har et ansvar for å ta vare på. Vi er tett på hele vår verdikjede som gir god og trygg mat med norske innsatsfaktorer. Vi er de mange små som blir til én stor, som bidrar til et levende distrikts-Norge der kulturlandskapet pleies og kultiveres, et viktig fellesgode for

hele befolkningen. Dette er betydelige bidrag til den norske verdiskapingen og «folkesjelen». TINE tar ansvar for å sikre muligheten for melkeproduksjon i hele landet, og da bidra til at viktige ressurser blir utnyttet til norsk matproduksjon.

TINEs over 9 000 eiere med deres om lag 200 000 melkekyr og 30 000 geiter som produserer melka, er selve fundamentet for TINEs virksomhet. TINE og selskapets eiere har derfor både et ansvar for og en sterk interesse av at dyra er sterke, friske og behandles godt. En bærekraftig melkeproduksjon handler om god helse og velferd hos dyra. Videre er det viktig å ha søkelys på dyra og hvordan de opplever sin egen tilværelse og mulighet for å utøve naturlig atferd.

3. Balanse

TINE er en del av nordmenns hverdag, enten vi er på frokostbordet, i matpakka, til fredagstacoen, eller i bagen på vei til trening. Dette gir oss et stort ansvar, men også en stor mulighet til å bidra positivt til den norske folkehelsen.

Usunt kosthold er den viktigste risikofaktoren som kan påvirke sykdomsbyrden i Norge, sammen med røyking og høyt blodtrykk. Et variert og sunt kosthold vil dekke behovet for viktige næringsstoffer. Dette, sammen med daglig fysisk aktivitet, legger et godt grunnlag for en god helse.

En naturlig del

Bærekraft skal være en naturlig del av TINE og godt integrert i driften, enten det er nye og sunne produkter eller tiltak for å få ned klimagassutslipp i hele verdikjeden.

I denne bærekraftrapporten kan du lese nærmere om hvordan TINE jobber hver dag for å gjøre samfunnet vårt litt mer bærekraftige og hvilke resultater vi oppnår.

Bjørn Malm
Leder for Bærekraft

Bærekraftig verdiskaping

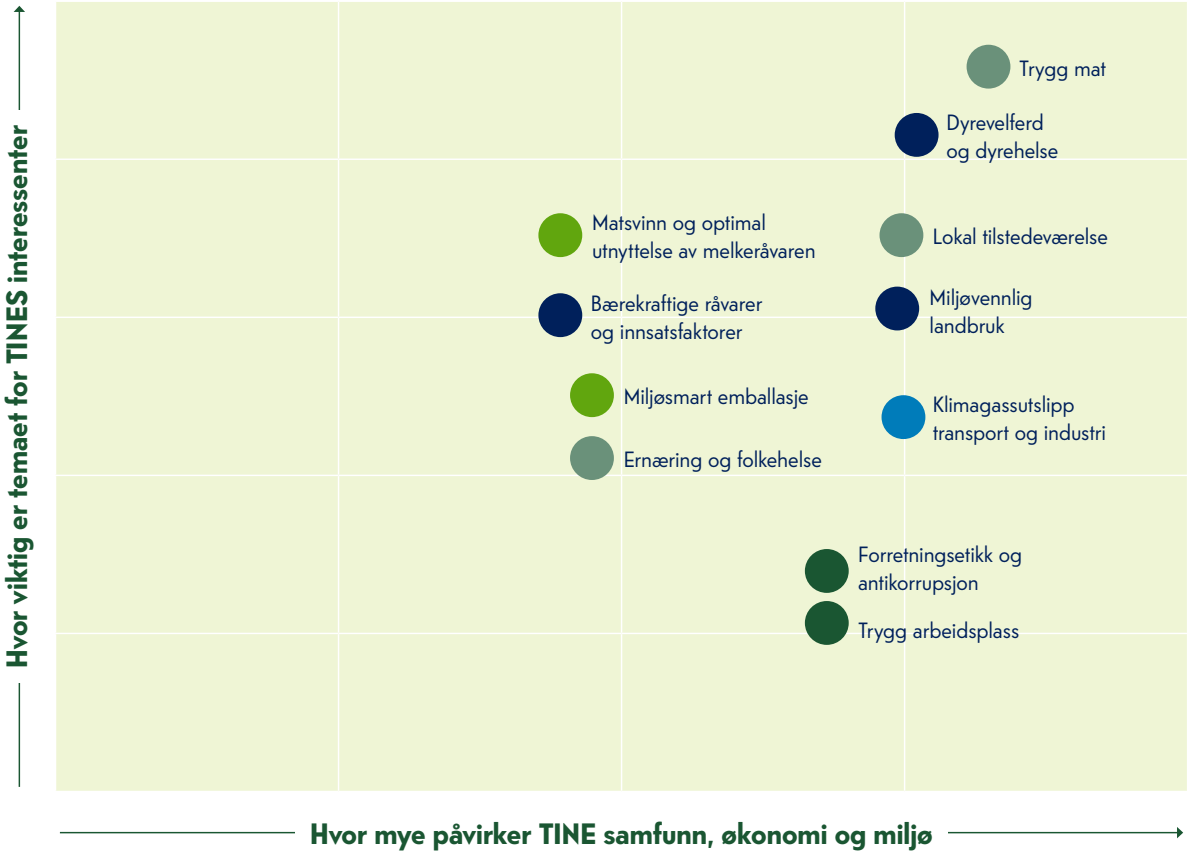
Det vesentlige

TINEs mål er å skape størst mulig verdi av eiernes melkeproduksjon, nå og i framtiden. Vi tror at framtidens vinnere vil være dem som utvikler og produserer produkter og tjenester på en måte som forener globalt samfunns- og miljømessig ansvar med egen lønnsomhet.

Vårt mål er derfor en økonomisk og bærekraftig verdiskaping der vi bidrar positivt til våre miljømessig og sosiale omgivelser. Det er dette vi i TINE kaller bærekraftig verdiskaping.

Den mest bærekraftige matprodusenten

Samfunnet rundt oss har ulike forventninger til TINE og hvilke ansvar vi har for å bidra til en bærekraftig utvikling. Kombinasjonen av disse forventningene, og det faktum at enkelte er strategisk viktige for TINE, gjør at vi konsentrerer vårt bærekraftsarbeid om (1) å velge fornybare ressurser og bruke dem optimalt og bærekraftig, (2) å bidra til et levende Norge og at dyrene våre har det bra og (3) å bidra positivt til den norske folkehelsen.

Bærekraftig og robust landbruk TINE bidrar til at landbruket kan redusere sitt miljø- og klimaavtrykk	Effektiv meieridrift og transport TINE er best på bærekraft i norsk matbransje	Engasjerte medarbeidere TINE har kompetente, trygge og engasjerte medarbeidere	Fornøyde forbrukere TINE fremmer løsninger som hjelper forbrukeren til å velge sunt, variert og miljøvennlig	Sirkulære løsninger TINE bruker sine ressurser optimalt og reduserer matsvinn hjemme hos forbruker
---	--	--	--	--

Bakgrunn

Fagområdet bærekraft utvikler seg hurtig, ikke bare for interessenter som kunder og myndigheter, men også for TINE selv.

Et av grunnprinsippene i GRI Standards er at selskaper skal utforme sin bærekraftsrapportering basert på de bærekrafttemaene som er mest vesentlige for selskapet. Vesentlighet i denne sammenheng avgjøres av:

- Omfanget av selskapets økonomiske, miljømessige og samfunnsmessige påvirkning, vist på den vannrette akse.
- Hva som i betydelig grad vil påvirke vurderingene og valgene til selskapets interessenter, vist på den loddrette akse.

Matrisen viser de viktigste og mest vesentlige temaene for interessentene når det gjelder vår påvirkning på omgivelsene.

Våre temaer

Trygg mat. Det er helt grunnleggende for TINE at produktene er helsemessig trygge å spise. Våre forbrukere, kunder, myndigheter og eiere må ha full tillit til TINE som næringsmiddelprodusent for at vi skal kunne levere økonomisk og bærekraftig verdiskaping over tid.

Lokal tilstedeværelse. TINE har skapt tradisjoner og historier vi har ansvar for å ta vare på. Vi er tett på hele vår verdikjede som gir god og trygg mat med norske innsatsfaktorer.

Dyrevelferd og dyrehelse. TINEs 10 000 eiere med deres om lag 200 000 melkekyr og 30 000 geiter som produserer melke, er selve fundamentet for TINEs virksomhet. TINE og selskapets eiere har derfor både et ansvar for og en sterk interesse i at dyrene er robuste, friske og behandles godt.

Matsvinn. Kasting av mat er ikke bare et miljøproblem, men også etisk problematisk. Det kreves store ressurser og landarealer for å produsere mat. Fra produksjon og dyrking av mat opplever vi klimagassutslipp og press på natur og biologisk mangfold.

Miljøvennlig landbruk. Hensynet til klima og miljø blir i økende grad inkludert i kostholds- og ernæringsanbefalinger. Det handler ikke lenger bare om individets og befolkningens ernæringsbehov, men også om hva som er bærekraftig for planeten.

Bærekraftige råvarer og innsatsfaktorer. TINE produserer årlig om lag 500 ulike merkevarer. Den viktigste innsatsfaktoren er naturligvis melk. I tillegg er vi avhengig av svært mange ulike råvarer og ingredienser som ofte er produsert utenfor Norge. Interessenter etterspør mer informasjon om bærekraften i selskapets verdikjede.

Klimagassutslipp fra industri og transport. Norge har satt seg et ambisiøst mål om å kutte utslippene med 55 prosent innen 2030. Det forventes at TINE bidrar til at det nasjonale klimamålet nås ved å redusere egne utslipp.

Ernæring og folkehelse. Melk og meieriprodukter er en kilde til mange viktige næringsstoffer, men inneholder også mye mettet fett. Usunt kosthold er den viktigste risikofaktoren som kan påvirke sykdomsbyrden i Norge, sammen med røyking og høyt blodtrykk. Et variert og sunt kosthold vil dekke behovet for viktige næringsstoffer. Dette, sammen med daglig fysisk aktivitet, legger et godt grunnlag for en god helse.

Miljøsmart emballasje. Mye av det samfunnet benytter av ressurser blir ikke utnyttet fullt ut, restene ender som avfall. Derfor er det nå søkelys på hvordan vi kan ta bedre vare på ressursene våre, og gjerne bruke dem om og om igjen. Som stor forbruker av emballasje er det viktig for TINE å optimalisere bruken av emballasje i hele verdikjeden og motivere til at ny teknologi blir tilgjengelig.

Trygg arbeidsplass. Friske medarbeidere og stabil arbeidskraft i et godt arbeidsmiljø er en forutsetning for at TINE skal oppnå effektiv drift og kvalitet i alle ledd. Arbeidet skal tilrettelegges slik at medarbeiderne ikke utsettes for uheldige fysiske eller psykiske belastninger, og at ingen blir skadet eller syke som følge av arbeidet.

Forretningsetikk og antikorrupsjon. For at TINE skal kunne være en ledende leverandør av merkevarer innen mat og drikke, er TINE avhengig av at medarbeidere, eiere, kunder, forbrukere og andre har tillit til oss. TINE har mange roller og opptre til enhver tid som blant annet arbeidsgiver, kunde, leverandør, samarbeidspartner og eier. I alle disse rollene er det viktig med etisk opptreden, både forretningsmessig og personlig.

Bærekraft

Bærekraftig og robust landbruk

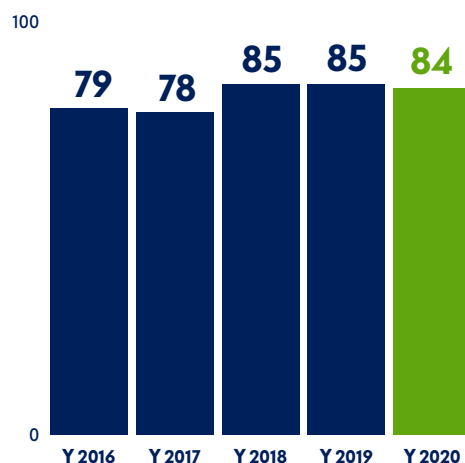
Bærekraftig og robust landbruk

Bærekraftig landbruk

TINE lever av å foredle melken fra våre 9 000 melkebønder til ulike meieriprodukter. Store endringer i naturen og klimaet vil ramme oss hardt.

Andel fornybar energi

Energiforbruk / Prosent

Vi har dermed en sterk egeninteresse av å bidra til en bærekraftig bruk av jordas ressurser samt å begrense klimagassutslippene og klimaendringene.

Mer av både nedbør og tørke

Bøndene som lever av å dyrke jorda og produsere mat, er blant de første som merker klimaendringene. Vi har allerede sett at det blir mer ekstremvær med mye nedbør vår og høst kombinert med enten veldig våte eller veldig tørre somre. Begge deler er utfordrende for både vårarbeid og innhøsting av gras og korn.

Landbrukets klimaforpliktelse

I 2020 ble EU enige om å øke ambisjonene ytterligere. Landene har forpliktet seg til å redusere klimagassutslippet med 55 prosent innen 2030, og være klimanøytrale innen 2050. Norge følger EU og øker sine ambisjoner tilsvarende. Det forventes at TINE bidrar til at det nasjonale klimamålet nås ved å redusere egne utslipp.

Hele landbruket må både tilpasse seg disse endringene og bidra til at forutsetningene for matproduksjon i Norge ikke forsvinner. I 2019 signerte jordbruket og myndighetene en klimaavtale. Her forplikter jordbruket seg til å redusere klimagassutslippet med 5 mill. tonn CO₂-ekv. i perioden 2021 til 2030¹.

Dette er fulgt opp av en klimaplan fra landbruket som peker på åtte hovedsatsingsområder som samlet skal bidra til å innfri avtalen. I planen viser landbruket til at viktige områder er å fase ut fossile utslipp fra landbruket, forbedring innen føring og avl, gjødselhåndtering og god agronomi med jorda som karbonlager. TINE vil med sin kunnskap og sitt rådgiverapparat bidra til at melkebøndene har en bærekraftig drift der vi utnytter lokale ressurser, sikrer karbonlagring i jord og beitemark samt reduserer klimagassutslippet.

Endret kosthold

Hensynet til klima og miljø blir i økende grad inkludert i kostholds- og ernæringsanbefalinger. I 2020 kom rapporten Klimakur 2030. Rapporten har utredet hvilke tiltak som kan kutte ikke-kvotepliktige utslipp med 50 prosent innen 2030 sammenlignet med 2005. Jordbruk og kosthold er ett av områdene Klimakur har sett på. Rapporten peker på et kosthold med mindre rødt kjøtt og animalske produkter og mer plantebasert kost og fisk.

Bærekraftig husdyrproduksjon

Det er fortsatt stor oppmerksomhet knyttet til melk- og kjøttproduksjon og bruk av importerte ingredienser i kraftfôret, som for eksempel soya fra Brasil. Styret i TINE er opptatt av at

¹ Regjeringen: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/enighet-om-klimaavtale-mellom-regjeringen-og-jordbruket/id2661309/>

norsk melkeproduksjon skal baseres hovedsakelig på norske ressurser. Følgelig er det satt et langsiktig mål om at alt føret til norske melkekyr skal være produsert i Norge.

Status for klimagassutslipp

Jordbruket i Norge står for i underkant 9 prosent av Norges samlede utslipp av klimagasser. Utslippene er redusert med 6,4 prosent fra 1990 til 2019, og redusert med 0,9 prosent² fra 2018 til 2019³. En vesentlig årsak til nedgangen i utslippene er at melkeproduksjonen pr. ku har økt som følge av avl, føring og helse samtidig som antall kyr er redusert.

Norge har, og kan dokumentere, en effektiv og relativt miljøvennlig melkeproduksjon i forhold til mange andre land i verden. Men skal vi møte den økte konkurransen fra blant annet vegetabilsk alternativer må vi fortsette det gode arbeidet.

Hvor stort er utslippet?

Et gjennomsnitt fra ulike forskningsrapporter⁴ viser et utslipp på 1,15 kilo CO₂-ekvivalenter pr. kilo melk produsert i Norge, mens snittet på verdensbasis⁵ ligger på 2,60 kilo CO₂-ekvivalenter. Dette omfatter da utslipp i hele verdikjeden fra gård til forbruker. En vesentlig del, nærmere 80 prosent, av utslippet er her relatert til aktiviteten som skjer på gårdene.

Utslipet på gården er i all hovedsak knyttet til metangass og lystgass, hvor metangassen utgjør 57 prosent av landbrukets samlede utslipp⁶. Metangass dannes ved fordøyelse av fôr i vomma til drøvtyggere (enterisk metan) og fra lagring av husdyrgjødsel. Lystgass dannes ved bruk av mineralgjødsel og husdyrgjødsel samt ved lagring av husdyrgjødsel.

Avrenning fra landbruksarealer til vassdrag fører til tap av næringsstoffer, primært nitrogen og fosfor til vassdrag, med uheldige konsekvenser for miljøet. I Norge er det krav om at alle gårdsbruk skal ha gjødselplan for å dokumentere og optimalisere bruk av gjødsel.

Det settes nå spørsmålstegn ved hvordan man skal behandle metangass i klimaregnskapet. I dag blir den regnes som en «aggressiv» klimagass, den har en sterk oppvarmende effekt på klima. Nå er det imidlertid flere forskere tilknyttet FNs klimapanel som mener at vi må se på metan med litt snillere

Lær mer om Hvor stort er klimagassutslippet fra jordbruket?

Landbruket, og kanskje særlig animalsk matproduksjon, utfordres på klima og bærekraft. FNs klimapanel (IPCC) la høsten 2019 fram nye anbefalinger til verdens myndigheter i sin spesialrapport om klimaendringer og landområder. Her kommer det fram at vi må gjøre store endringer i hvordan vi bruker arealer for å holde oppvarmingen på jorda under 1,5 grader.

Mer enn en tredjedel av landjorda's isfrie områder brukes i dag som beitemark for husdyr. Langt mindre, en tiendedel, brukes til å dyrke korn og grønnsaker. Over halvparten av disse områdene brukes for å dyrke mat til dyr og ikke til mennesker. Det pekes på at kjøttproduksjon forårsaker store utslipp av metan og andre klimagasser, og rapporten anbefaler en omlegging av verdens matproduksjon i retning av mer plantebasert.

Samtidig peker FNs klimapanel på at man må tilpasse matproduksjonen til lokale forhold. I Norge er bare tre prosent av arealet dyrkbar jord, og norsk matproduksjon er lagt opp til at korn og grønnsaker skal dyrkes i de områdene av landet som har naturgitte forutsetninger for dette. Øvrig areal brukes til grasproduksjon, som kyr og geiter kan omdanne til kjøtt og melk.

Landbruket står for i underkant av ni prosent av de samlede klimagassutslippene i Norge¹. Utslippene fra drøvtyggerne utgjør over halvparten av utslippene og Metangass (CH₄) er her den viktigste klimagassen.

I henhold til IPCCs retningslinjer regnes de ulike klimagassene om til såkalte CO₂-ekvivalenter ved hjelp av GWP100-vektfaktorene – «global warming potential». Ved å gi de ulike klimagassene en vektfaktor kan de også summeres, og man kan sammenligne klimaeffekten av de ulike gassene.

Metan har en vektfaktor på 25. Det vil si at 1 kg. metan tilsvarer 25 kg. CO₂-ekvivalenter. Til gjengjeld har metan en kort levetid på bare 12,4 år i atmosfæren mot CO₂ som har en langt lengere levetid. Hvor tungt metan vektles i omregning til CO₂-ekvivalenter påvirker beregningene av det totale norske klimagassutslippet og ikke minst utslippet fra jordbruket. Det faktum at metan har en kortere levetid enn CO₂ i atmosfæren tas det ikke hensyn til når metangassens vektfaktor er satt til 25.

Det er nylig publisert vitenskapelige artikler av anerkjente forskere innenfor fagfeltet som tar til orde for en ny beregningsmåte for metan som ivaretar den raske nedbrytnings-tiden i atmosfæren². Denne metodikken kalles for GWP*. Det forventes at den nye kunnskapen om hvordan metan påvirker klima vil få konsekvenser for gassens vektfaktor. Skulle denne bli redusert fra dagens 25 til for eksempel 20 vil utslippet av metan fra jordbruket være 2,1 mill. tonn CO₂-ekvivalenter og ikke 2,6 mill. tonn som ligger til grunn i dagens klimaregnskap.

¹ miljøstatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/norske-utslipp-av-klimagasser/

² Demonstrating GWP*: "A means of reporting warming-equivalent emissions that captures the contrasting impacts of short- and long-lived climate pollutants". John Lynch, Michelle Cain, Raymond Pierrehumbert, Myles Allen

øyne. Se ellers notisen «Hvor stort er klimagassutslippet fra jordbruket?», ovenfor for en nærmere forklaring.

Tett på melkeprodusenten

TINE har et stort rådgivingsapparat med i underkant av 200 rådgivere som er i løpende kontakt med selskapets melkeprodusenter og driver veiledning innen ulike fagområder i melkeproduksjonen; føring, melke kvalitet, avl, helse, dyrevelferd og klima. TINE Rådgiving har en sentral rolle i å forankre arbeidet med å redusere klimagassutslippet fra melkeproduksjonen.

² SSB: <https://www.ssb.no/klimagassn>

³ Miljøstatus. <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/norske-utslipp-av-klimagasser/klimagassutslipp-fra-jordbruk/>

⁴ CICERO. Report 2016:04. Climate footprints of Norwegian Dairy and Meat – a synthesis

⁵ Tackling climate change through livestock, Food and Agriculture Organization of the United Nations. Rome, 2013

⁶ Miljøstatus. <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/norske-utslipp-av-klimagasser/klimagassutslipp-fra-jordbruk/>

1 420,9

Ku- og geitemelk levert til TINE i 2020

Mill. liter

Klimasmart Landbruk

Klimaarbeidet må starte ute på gården. Derfor har TINE en sentral rolle i prosjektet «Klimasmart Landbruk», et samarbeid mellom flere aktører i landbruket. Her er det utviklet en «klimakalkulator» som beregner klimautslippet pr. gård. Det har vært gjennomført en pilot med 100 melkegårder. Dette har gitt TINE og melkeprodusentene viktig innsikt i hvilke faktorer som har betydning for klimautslippet, og hvilke tiltak som må settes inn på den enkelte gården. Klimakalkulatoren ble lansert høsten 2020. Målet er at alle bønder i Norge skal ha en klimaberegning innen 2025. Utrullingen av klimakalkulatoren til melkebøndene er nå en prioritert oppgave i TINE, og våre rådgivere vil bruke de årlige fjøsrundene for informasjon og opplæring.

Forskning for redusert utslipp og binding av karbon

Metan er den viktigste klimagassen fra dyrehold. TINE jobber også sammen med NMBU for å se på hvordan best mulig produksjon og innhøsting av gras kan bidra til å redusere utslipp av metan fra kuas fordøyelse. Det er vist i tidligere forsøk at en noe tidligere innhøsting enn normalt kan gi reduserte utslipp på minst 10 til 15 prosent.

Ny forskning viser at det er en betydelig karbonbinding i beite. Drøvtyggere på innmarks - og utmarksbeite er en avgjørende faktor for denne karbonbindingen. FNs Klimapanel (IPCC) påpeker at alle land må bruke alt dyrket jordbruksareal og utnytte gress og beiteressurser optimalt for at 1,5 graders målet skal nås og for å sikre nok mat i verden. Det blir derfor viktig å legge til rette for økt beiting, og ikke minst må karbonbinding hensyntas i klimaregnskapet for melk og kjøtt.

Internasjonalt samarbeid

TINE er medlem av International Dairy Federations (IDF) og er aktivt i nettverket for klima og bærekraft, SCENV⁷. TINE får her tilgang og innsikt i forskningsresultater på bærekraftsområdet. TINE er også medlem i organisasjonen Dairy Sustainable Framework (DSF)⁸. DSF har utarbeidet et felles rammeverk for en helhetlig tilnærming til bærekraft. TINE vil i 2021 også rapportere sitt arbeid med bærekraft iht. dette rammeverket.

Tydelig mål

TINE har sterke merkevarer. Kunder, forbrukere, myndigheter og eiere er i økende grad opptatt av bærekraft og klimaendringer og hvilken effekt ulike matvarer har på klimaet. Dette vil påvirke konkurransekraften til de ulike TINE-produktene, og

følgelig selskapets lønnsomhet. TINE vil derfor bidra til at landbruket kan oppfylle avtalen med myndighetene om å kutte klimagassutslippet med 5 millioner tonn CO₂ i perioden 2021 til 2030.

Klimagassutslipp fra aktivitetene på melkegårdene som metan-utslipp fra kua og CO₂ fra landbruksmaskiner er ikke et ansvar som hviler på TINE, men på den enkelte melkegård. Dette utslippet er følgelig ikke inkludert i TINEs klimaregnskap (scope 1).

Datterselskaper

Arbeidet med bærekraftig landbruk inkluderer alle TINEs norske datterselskaper da behov for melk til produksjon av deres ulike produkter dekkes av melk fra TINEs melkeprodusenter. TINEs utenlandske datterselskaper, der råvaren melk kommer fra andre enn TINEs egne melkeprodusenter, omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene er underlagt nasjonale myndighetskrav.

⁷) IDF: <https://www.fil-idf.org/idf-standing-committee-environment/>

⁸) DSF: <https://dairysustainabilityframework.org/>

Bærekraftig og robust landbruk

Bærekraftige råvarer og ansvarlig innkjøp

Melk og yoghurt er ikke bare laget av melk. Vi er avhengig av svært mange ulike råvarer som ofte er produsert utenfor Norge. Vi må sikre at disse varene er produsert på en miljømessig og bærekraftig måte.

Den viktigste innsatsfaktoren er melk fra selskapets over 9 000 eiere. I tillegg er TINE avhengig av ulike råvarer og ingredienser som produseres både i og utenfor Norge.

Interessenter blir stadig mer opptatt av at varer og tjenester skal produseres på en rettferdig og forsvarlig måte. For å dokumentere bærekraft i verdikjeden er det viktig å ha et system som avdekker og gir mulighet til å følge opp eventuelle brudd på etiske retningslinjer for miljø og samfunn.

Ansvarlig og rettferdig

Framstillingen av en vare eller tjeneste skal i ingen deler av verdikjeden skje på bekostning av TINEs miljømessige eller sosiale ansvar. Vi kan ikke tillate at arbeidet eller produksjonen skader miljøet eller at mennesker gjør jobben uten rettferdige og trygge arbeidsforhold.

TINE er medlem av initiativ for etisk handel (IEH). TINEs leverandører er forpliktet til å følge retningslinjer for etisk handel som er utarbeidet på bakgrunn av IEHs retningslinjer.

Risikobilde

Utover innkjøp av melk fra TINE sine eiere, gjør TINE betydelige innkjøp av maskiner og utstyr samt ulike emballasje. TINE

kjøper også inn leieproduksjon av enkelte produkter som ikke produseres på TINE sine egne anlegg. Risiko for brudd på TINEs retningslinjer for etisk handel knyttet til nevnte varer og tjenester vurderes som liten.

TINEs innkjøp av ingredienser som bærmasser, vegetabiliske oljer, sukker, kakao og kaffe har tradisjonelt medført en større risiko for brudd på internasjonale prinsipper om etisk handel. Nevnte ingredienser produseres blant annet i land som Kina, Indonesia, Elfenbenskysten, Ghana, Brasil og Tyrkia. Risikoen for brudd på TINEs etiske retningslinjer vurderes som høyest i de nevnte landene.

Videre er det risiko for brudd på prinsipper om etisk handel tilknyttet TINEs innkjøp av arbeidsklær og ulike profilartikler. Disse artiklene produseres hovedsakelig i Asia.

TINE er også en stor innkjøper av transporttjenester, hovedsakelig knyttet til vår inntransport av melk fra gårdene, transport av produkter mellom de ulike meierianleggene samt distribusjon av ferdigvarer ut til butikker etc. Brudd på etiske retningslinjer knyttet til denne transporten vurderes som liten.

9 140

Antall produsenter

Inkl. samdrifter som leverer til TINE

Imidlertid vurderer TINE risikoen for brudd på etiske retningslinjer som større innenfor inntransport av andre innsatsfaktorer der TINE ikke står som kontraktør av transporten og der varene blir levert fra produsenter utenfor Norge.

Foreløpig er det ikke realistisk at import fra alle land skal kunne skje uten risiko for direkte eller indirekte medvirkning til brudd på etiske retningslinjer.

Stiller krav til leverandørene

TINEs leverandører er en viktig del av TINEs verdikjede. De har stor påvirkning på TINEs produkter, og et godt, profesjonelt og tillitsfullt forhold er nødvendig. Leverandørene skal derfor leve opp til de samme standardene som TINE stiller til egen virksomhet. I dag stiller TINE skriftlige krav til alle leverandører, og de må fylle ut og bekrefte TINE sine retningslinjer for etisk handel.

TINEs retningslinjer for etisk handel dekker områdene arbeidsforhold, menneskerettigheter, miljø og antikorrupsjon og er innarbeidet i selskapets vilkår for innkjøp. Videre stiller TINE krav til sine leverandører om at de har systemer for sporbarhet som på forespørsel skal fremlegges. TINE jobber ut ifra prinsippet om at leverandørene selv må ta et tydelig ansvar for å sikre etisk handel videre bakover i sine leverandørkjeder.

TINE har etablert systemer og rutiner for en trygg og kvalitetsmessig god framstilling av våre produkter. Leverandører av innsatsfaktorer blir jevnlig kartlagt og fulgt opp for å sikre «trygg mat». Etisk handel inngår i kartleggingen der det ut ifra en risikovurdering vurderes som nødvendig.

Utvikling og forbedringer

I starten av 2019 inngikk TINE en avtale med EcoVadis¹. EcoVadis gjennomfører kvalitetssikring og scoring av leverandører på bærekraft etter ISO26000, og foreslår tiltak for forbedringer til den enkelte leverandør. Med EcoVadis setter TINE fokus på sine strategiske leverandører og samarbeidspartnere. Disse utgjør ca. 130 leverandører og står for ca. 2,5 milliarder av TINEs innkjøpskostnader. Ved utgangen av 2020 har TINE ca. 135 leverandører for oppfølging i EcoVadis. I løpet av året er det kun eksisterende kunder som er blitt tatt inn i EcoVadis. Nye leverandører som er kommet til i 2020 er ikke tatt inn i EcoVadis.

¹⁾ <https://www.ecovadis.com/>

I 2020 har TINE startet arbeidet med å implementere et «Supplier relationship management system» (SRM). Gjennom systemet og bakenforliggende interne prosesser etablerer TINE et systematisk arbeid med bærekraftig Innkjøp. Dette omfatter leverandørgodkjenning, kravstilling i konkurranser, kontraktsinngåelse og systematisk oppfølging av leverandøren etter at kontrakt er inngått. TINE har ingen formell klagemekanismer. Eventuelle klager blir formidlet gjennom TINEs kundesenter. Implementering skal stå ferdig innen utgangen av 1. tertial. Systemet vil gjelde for alle leverandørene til TINE.

TINE har tatt viktige skritt gjennom 2020 i å sette bærekraftig innkjøp tydeligere på agendaen og for å få gjennomført dette i praktisk innkjøpsarbeid.

TINE har også i 2020 hatt fokus på utslipp knyttet til transport av varer fra våre leverandører, og i den forbindelse flyttet flere leveranser hjem til Norge for å redusere CO₂-avtrykket i verdikjeden. Blant annet produksjon av TINE iste.

Fôr til dyra

TINE har sterke merkevarer og selskapets eiere, melkebødene, er en viktig del av merkevare-byggingen rundt våre produkter. TINE vil derfor ta sin del av ansvaret og bidra til redusert miljø- og klimapåvirkning, også i denne delen av verdikjeden.

TINEs mange eiere har kyr og geiter som har et stort behov for godt og næringsrikt fôr. Nærmere 60 prosent av fôret er norsk-dyrket gress, mens de resterende 40 prosentene er kraftfôr. I kraftfôret er det i gjennomsnitt 60 prosent norskproduserte råvarer som bygg, havre og hvete. Totalt er om lag 85 prosent av hva dyra spiser norske råvarer. De resterende 15 prosentene av fôret er importerte karbohydrat- og proteinråvarer som eks. soya, raps og palmefett.

Styret mener norsk melkeproduksjon sin legitimitet styrkes gjennom å legge enda større vekt på bruken av norske fôrressurser. Styret har derfor i 2020 fattet et vedtak hvor de ber administrasjonen sette i gang et arbeid med et mål om at fôret til norske melkekuer er dyrket i Norge.

Lær mer om For mer Norsk fôr

Ulike muligheter

TINE er opptatt av å øke andelen norske fôrråvarer i melkeproduksjonen. TINE har ulike initiativ som kan bidra til at en større andel av kuas fôr kommer fra norske råvarer.

Frem mot sommeren setter vi søkelyset på potensialet for økt bruk av grovfôr. Målet er at vi for sesongen 2021 skal få en bedre kvalitet og økt mengde grovfôr som kan bidra til å redusere behovet for kraftfôr.

TINE deltar også i prosjektet «Future farm» med støtte fra Norges Forskningsråd. Her ser vi nærmere på hvordan bedre dyrking og riktig høstetidspunkt for gras gir et høyere proteininnhold. Lykkes vi her er resultatet et redusert behov for importert soya.

Foods of Norway

TINE deltar i «Foods of Norway». Prosjektet har som mål å bidra til vekst og økt verdiskaping i norsk havbruks- og jordbruksnæring. Her skal man utvikle bærekraftige fôringredienser fra naturlige bioressurser som ikke er egnet for menneskemat. Nye fôrprodukter vil bli utviklet fra skogbruk, jordbruk og marine ressurser gjennom industriell utnyttelse av banebrytende forskning på prosessering og bioteknologi.

Skulle man lykkes med dette, vil det være rom for å redusere import av soya, raps og palmefett og erstatte dette med norskbaserte råvarer.

Soya og palmefett

Stor etterspørsel etter soya og palmeolje på verdensbasis har ført til at store områder regnskog er hogget ned og omdannet til plantasjer. Det er ikke en bærekraftig løsning i global sammenheng og påvirker miljøet i bred forstand med økte klimagassutslipp, økt erosjon samt at hogst kan ødelegge urbefolkningens livsgrunnlag.

I Norge er det hovedsakelig tre produsenter av kraftfôr til husdyr. Innkjøpet av kraftfôr skjer direkte mellom en av disse og den enkelte melkeprodusenten. Som mottaker av melk har TINE mulighet til å påvirke både fôr- og melkeprodusenter til å endre produksjonen og bruk av kraftfôr i en mer bærekraftig retning.

I 2015 ferdigstilte TINE en anbefaling om å begrense bruken av palmebasert fett i fôr til drøvtyggere. Norsk kraftfôrindustri har nå en felles bransjestandard for bruk av palmebasert fett. Standarden setter krav til sertifisering² for bærekraftig framstilling av palmefett. Videre er det satt en øvre grense på andel palmefett i fôret til 3 prosent. I perioden 2013 til 2020 er forbruket av palmefett i fôr redusert med 20 prosent³. Fra 2019 til 2020 falt forbruket av palmefett med 6 prosent. Forbruket nådde en topp i 2019 ettersom lavt energiinnhold i kornavlingen under tørkesommeren 2018 ga behov for å tilføre mer energi i kraftfôret. Forbruket gikk noe ned i 2020 samtidig som høy melkeproduksjon opprettholdt etterspørselen etter energirikt kraftfôr. Kraftfôrbransjen ønsker å sikre at forbruket av oljepalme produkter kan spores tilbake til sammenslutninger av uavhengige småbønder for på den måten å gi en direkte positiv effekt i lokalsamfunnet. Om lag 90 prosent av innkjøpt palmefettsyrer ble i 2020 dekket gjennom kjøp av opprinnelses-sertifikater (RSPO-sertifisering) fra uavhengige småbønder. Øvrig volum palmefettsyrer ble kjøpt som segregert, bærekraftig produsert.

I 2015 signerte fôrbransjen sin soyaerklæring⁴. Denne gir en tydelig retning og mål for hvordan man skal begrense miljøkonsekvensene ved bruk av soya. I dag er alt soyamel til drøvtyggerfôr i Norge, med brasiliansk opprinnelse sertifisert i henhold til ProTerra⁵ eller RTRS⁶. Soyamel med canadisk opprinnelse har ikke tilsvarende sertifisering. Lovgivingen i Canada er imidlertid så streng at den dekker viktige kriterier som ligger i ProTerra og RTRS.

I 2019 hadde norsk korn et høyt proteininnhold. Dette bidro til at forbruket av soya i norsk fôr ble redusert med 4 prosent i forhold til 2018. Soyaen som i dag brukes i kraftfôret har en begrenset direkte miljøpåvirkning. Den indirekte konsekvensen er imidlertid større. Det økte forbruket av soya til dyrefôr kan bidra til økt hogst av regnskog for dyrking av soya til andre produkter. Det jobbes målrettet for å øke andelen norsk råvarer i fôret slik at man på sikt kan redusere bruken av soya som proteinkilde.

Datterselskaper

Arbeidet med å sikre en ansvarlig verdikjede inkluderer alle produkter produsert ved TINEs anlegg samt TINE-produkter produsert hos samarbeidspartnere. Datterselskapet Fjordland AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meierianlegg. Arbeidet med å sikre en bærekraftig verdikjede på disse produktene er dermed inkludert i denne rapporten.

Arbeidet med produksjon av bærekraftig fôr til melkekuene inkluderer alle TINEs norske datterselskap da behov for melk til produksjon av deres ulike produkter dekkes av melk fra TINEs melkeprodusenter. TINEs utenlandske datterselskaper der råvaren melk hentes fra andre enn TINEs egne melkeprodusenter omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene er underlagt nasjonale myndighetskrav.

² RSPO-sertifisering, «RSPO smallholder-sertifikater»

³ «Rapport fra norsk kraftfôrindustri 2020» Felleskjøpet Fôrutvikling

⁴ The Norwegian commitments on sustainable soy and forests

⁵ The ProTerra Foundation (<http://www.proterrafoundation.org/>)

⁶ Round Table on Responsible Soy (<http://www.responsiblesoy.org/?lang=en>)

Bærekraftig og robust landbruk

Friske og fornøyde dyr

TINEs over 9 000 eiere med deres melkekyr og geiter som produserer melka, er selve fundamentet for TINEs virksomhet.

Sammen har vi felles interesse i at dyrene er sterke, friske og behandles på en god og resepektfull måte.

Dyra må ha det bra

Melkebøndene og TINE har begge et ansvar for at kyr og geiter er robuste, friske og behandles godt. En bærekraftig melkeproduksjon handler om god helse og velferd hos dyrene. Videre er det viktig å ha søkelyset på dyrene og hvordan de opplever sin egen tilværelse og mulighet for å utøve naturlig atferd.

Melk av topp kvalitet

Norge er i verdenstoppen på god melkekvalitet. God melkekvalitet er avhengig av mange ulike faktorer. Ute på gårdene må hygienen før, under og etter melking være god. Optimal vask, riktig melkingsteknikk, sammen med et godt fungerende melkeanlegg, er en forutsetning for å lykkes. Videre er det svært viktig med godt og riktig fôr samt en god dyrehelse og dyrevelferd.

Lavt forbruk av antibiotika

En samlet landbruksnæring jobber målrettet for å redusere og optimalisere bruken av antibiotika. I Norge har det vært en betydelig reduksjon i bruken av antibiotika. I perioden 1994

til 2020 er nedgangen i størrelsesorden 75 prosent. Andelen av penicillin-resistens *Staphylococcus aureus* hos kyr er også redusert betydelig. Fra et nivå på 18 prosent i 1994 til om lag 3 prosent i 2020. Vi er sannsynligvis nå på et nivå tilsvarende det vi hadde før antibiotika ble tatt i bruk.

Det arbeides målrettet for å redusere bruken av antibiotika ytterligere, spesielt de bredspektra. Et viktig tiltak er å revidere terapianbefalingene for bruk av antibakterielle midler hos storfe. Her er det nå et tett samarbeid med flere aktører som skal komme med forslag til endringer. Det er forventet at disse anbefalingene vil redusere antibiotikabruken ytterligere 20 til 30 prosent.

Veksthormoner eller andre vekstfremmende behandlinger brukes ikke i norsk melkeproduksjon.

God kontroll på antibiotikarester i melk

All melk som kommer på tankbiler inn til TINEs anlegg blir kontrollert for innhold av antibiotika. I 2020 var det 49 leveranser (48 kumelk og 1 geitemelk) av melk med spor av antibiotika av typen penicilliner. Dette er en nedgang fra 66 leveranser i 2019. For å unngå eventuell overføring av antibiotika til produktene blir denne melka vraket.

75 %

Nedgang i antibiotikabruk

1994 til 2020

Friske dyr, god dyrevelferd

Norge har en svært god storfe- og geithelse med fravær av mange alvorlige smittsomme sykdommer som fortsatt finnes i andre europeiske land¹.

Norge er fri for flere alvorlige infeksjonssykdommer som for eksempel Bovin Virus Diarè (BVD), Salmonella og Infeksiøs Bovine Rhinotrakeitt (IBR). På geit er vi fri for paratuberkulose, CAAV (Smittsom hjernehinne- og leddbetennelse) og Byllesyke. TINE har deltatt aktivt i arbeidet med å fjerne de ovennevnte sykdommene.

Det er viktig at bakterien som forårsaker disse og andre sykdommer ikke igjen kommer inn i storfe og geitebesetningene i Norge. Klarer vi å holde disse sykdommene ute av landet, vil vi også holde bruken av antibiotika nede, spesielt de bredspektra typene, og opprettholde god dyrehelse.

Sykdommen Bovine Digital Dermatitt (BDD) har derimot kommet til Norge og fører til at mange dyr blir halte. Vi forsøker

nå å begrense sykdommen ved smitteforebygging og styrt livdyrhandel. Dette kombineres med et kontrollprogram for BRSV (storfeets RS-virus) samt BCoV (storfeets koronavirus).

Det er viktig for TINE å kunne dokumentere en frisk bestand av storfe og geit som er fri for alvorlige smittsomme sykdommer. Ku- og geitekontrollen, TINEs Mastittlaboratorium og Dyrehelseportalen har sentrale roller når det gjelder overvåking, kontroll og rapporteringen av smittsomme sykdommer i Norge.

Friske dyr, lavt klimagassutslipp

Det viser seg at syke dyr som «jobber» med å bekjempe sykdom forbruker mye energi, noe som også fører til en lavere melkeproduksjon. Syke dyr har derfor et høyere klimagassutslipp pr. produsert enhet enn friske dyr². Friske dyr er svært viktig for å ha en effektiv melkeproduksjon og et lavt klimagassutslipp.

TINE har en sentral rolle i prosjektet «Klimasmart Landbruk», et samarbeid mellom flere aktører i landbruket. Her er det

utviklet en «klimakalkulator» som beregner klimautslippet pr. gård. Denne vil være et godt verktøy for å avdekke riktige tiltak for å redusere klimagassutslippet, også de som er relatert til god dyrehelse og dyrevelferd.

Store endringer

I perioden fra 2000 til 2019 har det skjedd store endringer i norsk melkeproduksjon. Gjennomsnittlig antall melkekyr pr. gårdsbruk er nesten doblet, fra vel 14 til 28 kyr. Samtidig er antall melkebruk drastisk redusert, til om lag 7 500. Internasjonalt er norsk melkeproduksjon fortsatt en småskala, familieeid produksjonsform. Mer enn 50 prosent av norskprodusert melk kom i 2020 fra et gårdsbruk med melkerobot, og denne andelen er økende. Melkeproduksjonen er basert på avansert teknologi, noe som gjør at produsenten kan bruke mer tid blant dyra og dermed bedre dyrevelferden.

¹) Kilde: Veterinærinstituttet

²) Kvidera et al., 2017

Flere i løsdriftsfjøs

De to vanligste driftsformene for storfe i norsk melkeproduksjon er såkalt båsfjøs og løsdrift. Båsfjøs er den tradisjonelle formen der kyrene står på båsen i vinterhalvåret og er ute på beite om sommeren. Ved løsdrift beveger dyrene seg fritt i fjøset og er ute på beite om sommeren. Større besetninger er gjerne organisert som løsdrift. I 2020 var det gjennomsnittlig 18 kyr pr. båsfjøs og 42 kyr pr. løsdrift. Antall løsdrift har økt fra 11 prosent i 2007 til 40 prosent i 2019. Andel kyr i løsdrift ved TINEs gårder er nå 64 prosent. Av all melk som er produsert ved TINEs gårder er ca. 65 prosent fra besetninger der dyra går fritt i løsdrift.

I Norge er det krav om at alle fjøs skal være løsdrift innen 2034. TINE har de siste årene gitt innspill til jordbruksforhandlingene om behovet for økt økonomisk støtte til omlegging til løsdrift. Dette for å sikre en god og raskere omlegging.

Systematisk jobbing for bedre dyrevelferd

Det er ikke nødvendigvis slik at friske dyr er det samme som glade dyr. I 2016 startet vi arbeidet med å utvikle en indikator for å dokumentere og bedre dyrevelferden. I 2019 lansert TINE sin dyrevelferdsindikator, et verktøy som vil gi den enkelte bonde viktig informasjon om hvordan dyrevelferden har utviklet seg og hvordan den kan forbedres. Indikatoren er basert på produksjonsdata som er registrert i Kukontrollen og benytter Verdens dyrehelseorganisasjon (OIE) sin standard for vurdering av dyrevelferd. Basisåret er satt til 2015. Våren 2020 ble det gjennomført en storstilt opplæring av alle TINEs rådgivere i bruken av dette verktøyet. I løpet av sommeren 2020 ble tall fra indikatoren frigitt til alle TINEs produsenter som er medlem av Kukontrollen (97 prosent).

God utvikling

Dyrevelferdsindikatoren har bedret seg og viste ved utgangen av 2020 en verdi på 106,0, en økning på 2,6 poeng fra 2019. Dette viser at dyrevelferden generelt, og vurdert på bred basis har bedret seg de siste årene. Dette skyldes TINEs arbeid med økt fokus på dyrevelferd ut mot TINEs eiere gjennom produsent- og gruppemøter.

Ut fra delindikatorene ser vi den største forbedringen i klauv, stoffskifte og avhorning, men en svak negativ utvikling for kalv og fruktbarhet. Avhorning av kalver skal gjøres av veterinær og vi opplever at rutinene for en skånsom avhorning er gode. Om lag 25 prosent av kalvene i Norge er kollete, det vil si at de ikke har horn. Det avles videre for å øke andelen kollethet slik at man kan unngå avhorning.

For delindikator kalvehelse har andel dødfødte og døde kalver vært konstant de siste åra. Det er en målsetning å redusere denne andelen. Vi ser at kalvehelse og smittepress er en større utfordring i større løsdriftsfjøs. Viktige tiltak for å bedre kalvehelsen blir gode fødselsrutiner, nok råmelk til rett tid av god kvalitet og god tilgang på hygienisk melk og fôr.

TINE jobber også med ulike løsninger slik at ku og kalv kan være lengere sammen, uten at det skal gå ut over hygiene og kalvehelsen.

For delindikator døde kyr er andel selvdøde redusert, mens andel avlivet og nødslaktet er konstant. Det er en god utvikling at antall selvdøde reduseres. Syke dyr skal ikke lide unødvendig og bør avlives når dette er siste og eneste utvei. Dødeligheten blant melkekyr i Norge er blant den laveste i hele verden.

Datterselskaper

Arbeidet med dyrevelferd inkluderer alle TINEs norske datterselskap da behov for melk til produksjon av deres ulike produkter dekkes av melk fra TINEs melkeprodusenter. TINEs utenlandske datterselskaper, der råvaren, melk, hentes fra andre enn TINEs egne melkeprodusenter, omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene er underlagt nasjonale myndighetskrav.

Bærekraft

Effektiv meieridrift og transport

Effektiv meieridrift og transport

På veien mot fornybar energi

TINEs totale direkte klimagassutslipp var ved utgangen av 2020 på 64 743 tonn CO₂-ekv.

Siden 2007 er klimagassutslippet redusert med om lag 19 098, en nedgang på 23 prosent¹. Klimagassutslippet er i løpet av 2020 redusert med 3 681 tonn. TINE er tilfreds med en reduksjon av klimagassutslippet fra transport. Vi er imidlertid ikke fornøyd med at utslippet fra meierivirksomheten har økt i løpet av året.

Norges klimapolitikk er basert på ulike forlik inngått i Stortinget i perioden 2008 til 2020. Signering av Parisavtalen i 2015 markerer et skille i internasjonal klimapolitikk, og er førende for Norges miljøstrategi. Grunnlaget for klimaforliket i 2008 var Stoltenberg-regjeringens klimamelding (St.meld. nr. 24. 2006-2007). Med bakgrunn i nevnte klimamelding og det faktum at 2007 er første år der TINE la fram et fullstendig klimaregnskap, er 2007 valgt som referanseår på miljømålet.

Mot fornybarsamfunnet

I 2020 ble EU enige om å øke ambisjonene ytterligere. Landene har forpliktet seg til å redusere klimagassutslippet med 55 prosent innen 2030, og være klimanøytrale innen 2050. Norge følger EU og øker sine ambisjoner tilsvarende. Det forventes at TINE bidrar til at det nasjonale klimamålet nås ved å redusere egne utslipp.

Vi ser også at TINEs kunder, ansatte og eiere i stadig større grad ønsker at deres samarbeidspartnere og arbeidsplass jobber

bærekraftig, og bidrar til å ta vare på miljøet. Dette gir seg blant annet uttrykk i at TINEs kunder ønsker dokumentasjon på TINEs bærekraftsarbeid. De ønsker også et tettere samarbeid for at både deres og våre ambisjoner på bærekraft kan nås.

Utvider klimaregnskapet

Fra 2018 har vi inkludert klimagassutslipp fra de heleide datterselskapene Diplom-Is, Norseland Ltd. og Norseland Inc. Utslipp fra datterselskapet Fjordland AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 76 prosent av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meierianlegg. Disse produktene er også transportert ut til kundene på TINEs biler. Klimagassutslippet tilknyttet produksjon og transport av nevnte produkter er derfor også inkludert i TINEs klimaregnskap.

Ambisiøst mål

Vi forventer økt tilgang på fornybar energi i form av fjernvarme, el. og bioenergi til vår meieriproduksjon. Det er imidlertid mer usikkert i hvilket omfang og når det vil bli tilgjengelig fornybart drivstoff til vår transport.

Som følge av våre planlagte miljøtiltak og den raske teknologiutviklingen, har TINE satt seg mål om at vi innen 2025 kun skal bruke energi og drivstoff basert på fornybare råvarer.

Lær mer om Klimagassutslipp utenfor scope 1

TINEs klimagassutslipp ved utgangen av 2020 var 64 743 tonn CO₂-ekvivalenter. I meierivirksomheten og transporten benyttes både fornybare- og ikke-fornybare energikilder. De fornybare kildene er bioolje, fjernvarme fra flis, bioetanol, biodiesel og biogass, og er alle basert på ulike biomaterialer. Rent faktisk slipper også disse ut CO₂ ved forbrenning, men dette utslippet inkluderes ikke i TINEs klimaregnskap da råvarene er fornybare.

Utslipp av CO₂ ved forbrenning av disse fornybare kildene var for TINE i 2020, totalt 48 808 tonn CO₂-ekvivalenter.

¹ TINEs klimagassutslipp pr. 2007: 83 841 tonn CO₂-ekvivalenter

Lær mer om Hva skal med i klimaregnskapet?

The Greenhouse Gas Protocol¹ (GHG-protokollen) er lagt til grunn ved utarbeidelse av TINEs klimaregnskap. Konsolideringsmetoden i henhold til GHG-protokollen er «organisational control» GHG-protokollen er den mest anerkjente standarden på klimaregnskap. GHG deler klimaregnskapet i tre nivåer, scope 1, 2 og 3, som er avhengig av hvor i verdikjeden utslippene skjer.

Scope 1² er direkte utslippskilder og for TINE omfatter dette olje, naturgass, diesel og kuldemedier. Klimagasser som inngår i TINEs klimaregnskap i scope 1 er karbondioksid (CO₂), hydrofluorkarboner HKFK-gass (R401A og MP39) og HFK-gass (R134A).

Scope 2 er indirekte utslipp som tar hensyn til de ulike råvarene som brukes ved produksjon av den elektrisitet og fjernvarme som TINE kjøper. Med andre ord vil det ha stor betydning for utslippet ved scope 2 om elektrisiteten er produsert fra kull- eller vannkraft.

Scope 3 er indirekte utslipp som virksomheten er ansvarlig for ved kjøp og bruk av ulike tjenester og innsatsfaktorer, som for eksempel tjenestereiser, melk og emballasje.

TINEs miljømål er relatert til selskapets klimagassutslipp som omfatter utslipp i henhold til scope 1 i verdikjeden fra gårdstank til ferdigproduktet er levert til kunde (utsalgstid). TINE skal også bidra til at melkeprodusentene kan redusere utslippet av klimagasser fra melkeproduksjonen ute på gården. Dette vil redusere TINEs indirekte utslipp, scope 3.

Scope 2

Mange utenlandske aktører i det felles europeiske energimarkedet velger å kjøpe, frivillig eller gjennom krav om andel grønn kraft, opprinnelsesgarantier fra norskprodusert kraft. Dermed synker fornybarandelen i uspesifisert strøm på det norske markedet. Forbruker som velger uspesifisert opprinnelse vil derfor i stor grad få et produkt som er dekket opp av utenlandsk fossil energi og atomkraft.

Siste tilgjengelige varedeklarasjon fra NVE for uspesifisert strøm er for 2019³. Her utgjør andelen fossilt og atomkraft totalt 91 prosent, selv om 98 prosent av norsk kraftproduksjon var basert på fornybar energi samme år. NVE har beregnet en faktor på 396g CO₂ pr. kWh for 2019. Det er en nedgang fra 520g CO₂ pr. kWh for 2018. Endringen skyldes redusert bruk av fossil varmekraft til fordel for kjernekraft i Europa.

NVEs beregning av den nasjonale varedeklarasjonen er korrigert for europeisk handel med opprinnelsesgarantier og er basert på beregningen av såkalt European Attribute Mix (Europeisk restmik) for Norge, foretatt av Association of Issuing Bodies (AIB). Varedeklarasjonen er utarbeidet ut ifra beste praksis fra det europeiske RE-DISS samarbeidet.

Utslippsfaktor for norsk elektrisitet, ikke hensyntatt salg av opprinnelsesgarantier, er beregnet til 17,0g CO₂ pr. kWh for 2019⁴.

Da 65 prosent av TINEs energiforbruk i våre meierier er basert på elektrisitet, er viktig at vi også har oversikt over klimagassutslippet tilknyttet denne energikilden. Siden 2014 har TINE derfor utarbeidet et klimaregnskap som inkluderer scope 2. I henhold til GHG viser vi klimaregnskapet inkludert scope 2 både med og uten varedeklarasjon.

Scope 3

Av TINEs totale transport, er ca. 16 prosent såkalt mellomtransport⁵. Dette er frakt av produkter mellom selskapets ulike meierianlegg og kapasiteten leies inn fra eksterne transportører.

Transportkapasiteten disse transportørene tilbyr på den enkelte strekning fylles hovedsakelig av TINEs behov. Det vil imidlertid også være mindre volum som fraktes på de samme bilene, men da for andre kunder av transportselskapet. Klimagassutslippet fra mellomtransporten korrigeres for fraktvolum tilknyttet disse kundene. Utslipet fra mellomtransporten blir rapportert under scope 1 da denne transporten i alt vesentlig utføres for TINE.

I 2017 ble det gjort endringer i rapportering innenfor scope 1 og scope 3. TINE rapporterer nå klimagassutslipp knyttet til ansattes flyreiser og utslipp fra drivstoff som er relatert til drivstoffets verdikjede som omfatter fra «kilde til tank» («Tank-to-wheel»), innenfor scope 3. Klimaregnskapet for 2016 er korrigert tilsvarende.

I 2020 har TINE ikke benyttet ren biodiesel som for eksempel HVO100. Dieselen som er benyttet har hatt en gjennomsnittlig innblanding av fornybar biodiesel på 23,4 prosent.

Datterselskaper

Frem til 2017 har TINEs klimaregnskap omfattet morselskapets (TINE SA) produksjon og transport. Fra 2018 har vi inkludert energi- og drivstofforbruket fra produksjon og transport i det heleide datterselskapet Diplom-Is, mens kun energiforbruket fra produksjonen i Norseland Ltd. og Norseland Inc. er inkludert. Historiske tall fra 2016 og tidligere er ikke justert.

Energi- og drivstofforbruket fra produksjon og transport i datterselskapet Fjordland AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meieri-anlegg. Disse produktene er også transportert ut til kundene på TINEs biler. Energi- og drivstofforbruket tilknyttet produksjon og transport av nevnte produkter er derfor også inkludert i TINEs klimaregnskap.

¹ GHG protokollen «A Corporate Accounting and Reporting Standard» (ghgprotocol.org/standards)

² Kilde utslippsfaktorer: (1) Fossil olje og naturgass: SSB. (2) Drivstoff: UK Government GHG Conversion Factors for Company Reporting (Defra). (3) Kuldemedier: The engineering toolbox

³ Kilde: nve.no/nytt-fra-nve/nyheter-energi/varedeklarasjon-for-stromleverandorer-2019/

⁴ Kilde: <https://www.nve.no/energiforsyning/kraftproduksjon/hvor-kommer-strømmen-fra/>

⁵ Som andel av kjørte kilometer

Tar lengere tid

Vi ser nå at vårt langsiktige klimaarbeid gir resultater. Klimagassutslippet fra meierivirksomheten i Norge er redusert med 6 400 tonn CO₂-ekvivalenter, tilsvarende 28 prosent siden 2016. I 2020 økt imidlertid utslippet med 1 600 tonn CO₂-ekvivalenter. Økningen skyldes økt aktivitet i produksjonen samt at effekten av de siste årenes tiltak nå er tatt ut. De neste store utslippskuttene fra produksjonen vil først komme når man har bestemt seg for hvilke fornybare energikilder som skal benyttes ved TINEs meieri på Jæren.

Vi ser nå at vårt langsiktige klimaarbeid gir resultater.

TINEs meieri på Jæren benytter i dag en betydelig andel naturgass som energikilde. Meieriet er selskapets største punktutslipp av CO₂. Det forelår konkrete planer om å erstatte deler av naturgassen med fjernvarme basert på trevirke. Dette har imidlertid vist seg vanskelig å gjennomføre, bl.a. som følge av manglende investeringsstøtte fra Enova. Vi ser derfor nå på andre alternativer som biogass. Det vil imidlertid ta lengere tid før dette kan realiseres, noe som betyr at en reduksjon i klimagassutslippet fra meierivirksomheten må skyves ut i tid.

Diplom-Is anlegg på Gjelleråsen utenfor Oslo samt anleggene ved TINEs datterselskaper i utlandet benytter blant annet naturgass som energikilde, noe som bidro med et utslipp på 2 571 tonn CO₂-ekvivalenter.

Av energien vi bruker i produksjonen kommer 1,8 prosent fra fossil fyringsolje og 14,6 prosent fra naturgass. TINE vil øke andelen av fjernvarme og bioenergi som energikilde. TINE har hatt et mål om å fase ut bruken av fyringsolje som primær energikilde innen utgangen av 2020. Ved utgangen av 2020 er ca. 0,3 prosent av TINE energiforbruk knyttet til fyringsolje som en primær energikilde. Vi forventer at dette er faset ut i løpet av 2021.

KUKRAFT – biogass på kugjødsel

I 2017 lanserte TINE konseptet #KUKRAFT på transportsiden, et spennende miljøprogram for å ta i bruk biogass basert på husdyrgjødsel. Utviklingen av #KUKRAFT skjer i samarbeid med Air Liquide Skagerak og Greve Biogass. De norske kuene som leverer melk til TINE, blir viktige bidragsytere for å nå målet.

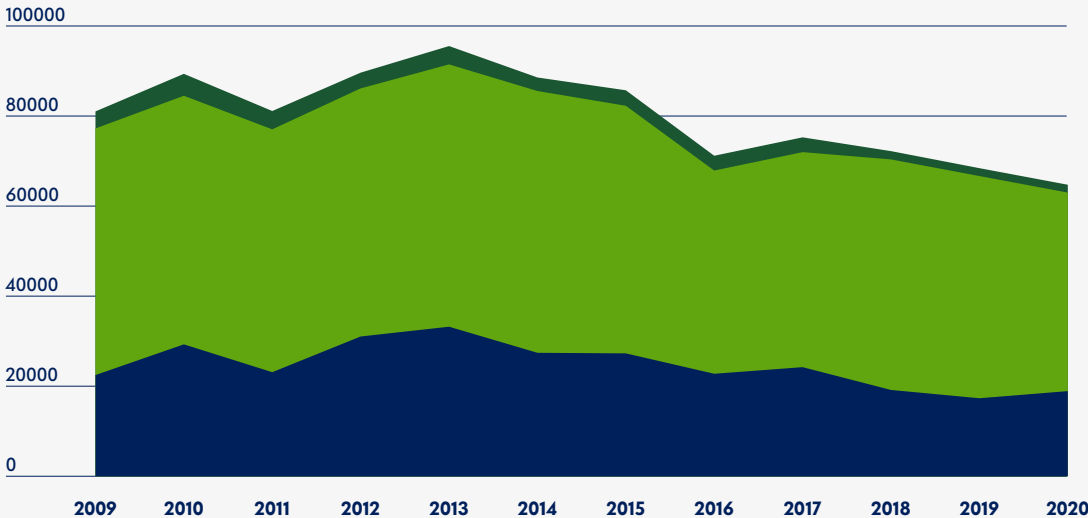
Ved å anvende gjødselen som råstoff i biogassproduksjon, der biogassen går til drivstoff og biogjødselen føres tilbake til landbruket, oppnår man en trippel klimaeffekt der biogass erstatter fossilt drivstoff, biogjødsel erstatter kunstgjødsel, og utslipp av metan- og lystgass fra gjødsellagre og ved spredning på jordene unngås.

Bruken av biogjødsel vil også føre flere essensielle næringsstoffer tilbake inn i jordbruket, i en sirkulærøkonomi for landbruket. Enkelte næringsstoffer, som fosfor, er ikke fornybare, og det er avgjørende at et framtidig jordbruk kan resirkulere disse viktige næringsstoffene.

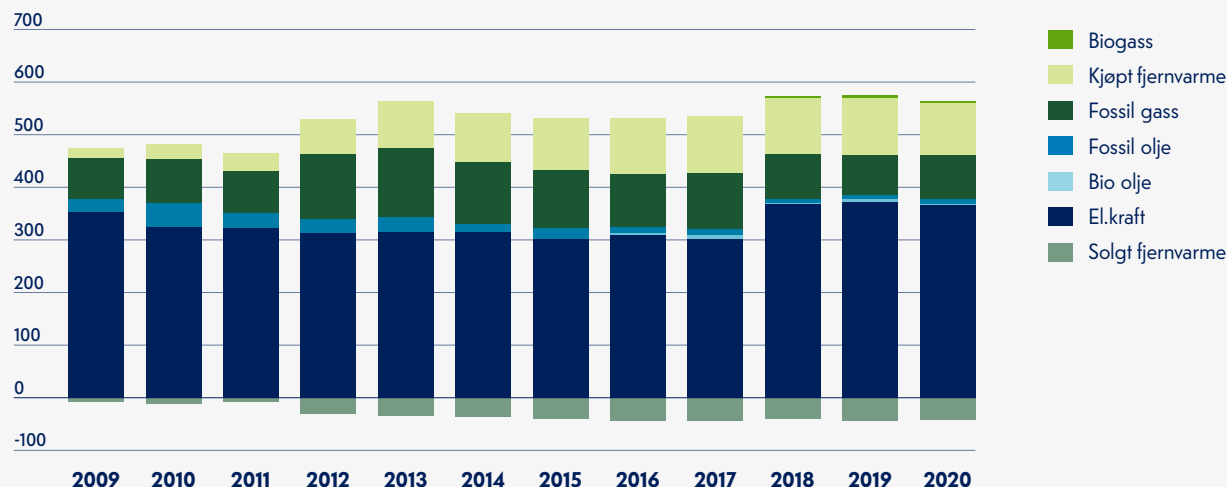
Ved utgangen av 2020 har TINE 16 lastebiler på biogass. I løpet av 2021 forventer vi levering av ytterligere lastebiler som vil benytte biogass. KUKRAFT og biogass fra husdyrgjødsel vil være et viktig tiltak for at TINE skal nå sitt mål om å kun bruke av fornybar energi og fornybart drivstoff innen 2025. KUKRAFT vil også være et viktig bidrag for at jordbruket kan redusere sine klimagassutslipp.

Klimagassutslipp CO₂-ekv. Scope 1

TONN

Energiforbruk GWh

Reduserte utslipp med høyere innblanding av biodiesel

Vi opplever at det er mer utfordrende å redusere klimagassutslippet fra transporten. Tilgangen på biodiesel basert på avfall (HVO)² har i 2020 vært svært begrenset og kostbar. Dette skyldes hovedsakelig myndighetenes beslutning om å innføre veibruksavgift på biodiesel fra juli 2020.

Gode tekniske løsninger for bruk av fornybart drivstoff som el. og hydrogen innen tungtransport er fortsatt mangelvare, og langt dyrere.

I overkant av 55 prosent av TINEs transport gjennomføres av eksterne transportselskaper på langsiktige kontrakter. Dette er biler som kun kjører for TINE og utslippet fra denne transporten er også inkludert i TINEs klimaregnskap.

Videre har vi transport av ferdigvarer mellom de ulike anleggene. Dette er biler som hovedsakelig er lastet med TINE-

produkter, men som også vil ha andre varer med på samme bil. TINEs andel av klimagassutslippet fra denne transport er også inkludert i TINEs klimaregnskap fra transporten.

Vi er derfor helt avhengig av våre innleide transportørers miljøambisjoner for en utslippsfri transport om TINE skal nå sine klimamål.

I 2020 ble klimagassutslippet fra TINEs transporten redusert med 5 264 tonn CO₂-ekvivalenter. Det reduserte utslippet skyldes hovedsakelig et økt innblandingsforhold av fornybar diesel i 2020.

Utslipp fra Diplom-Is transport ble i 2020, 2 500 tonn CO₂-ekvivalenter. Noe om er en reduksjon på 800 tonn i forhold til 2019.

² Biodiesel HVO. Avansert biodiesel, såkalt «Hydrotreated Vegetable Oil». TINE benytter kun HVO som er produsert fra biologiske avfallsfraksjoner som slakteavfall og brukt fritryolje

Lær mer om Den magiske fabrikke Jæren

Ved å anvende gjødselen som råstoff i biogassproduksjon, der biogassen går til drivstoff og biogjødselen føres tilbake til landbruket, oppnår man en trippel klimaeffekt. Biogass erstatter fossilt drivstoff, biogjødsel erstatter kunstgjødsel, og utslipp av metan- og lystgass fra gjødsellagre og ved spredning på jordene unngås.

Dagens intensive jordbruk belaster lokalmiljøet og det biologiske mangfoldet. Bruken av biogjødsel (biorest) fra biogassproduksjon i husdyrtetteområder som Rogaland og Trøndelag vil kunne avhjelpe situasjonen vesentlig. Ved at biogassanlegget håndterer og bearbeider gjødselen, vil bonden få en biorest der fosforet er separert ut og er tilpasset det aktuelle jordsmonnet. I tillegg vil man unngå bruk av kunstgjødsel.

TINE med samarbeidspartnerne Nortura, Greve Biogass og Air Liquide Skagerak jobber nå med å etablere et stort industrielt biogassanlegg på Jæren. Anlegget skal håndtere store mengder husdyrgjødsel til biogass og levere en biorest til bondene som er tilpasset deres gjødselbehov. Biogassanlegget skal produsere 130 GWh biogass som hovedsakelig skal gå til transportnæringen som et fornybart drivstoff.

Prosjektet er avhengig av investeringsstøtte fra Enova for å bli realisert.

Teknologiutviklingen på biogass for tynge lastebiler skjer nå i et raskt tempo. I 2018 lanserte Volvo en lastebil som benytter flytende biogass (LBG) som drivstoff. Denne tilfredsstiller TINEs tekniske krav med tanke på motorstørrelse og rekkevidde, men er ca. 40 prosent dyrere enn dagens lastebiler. TINE fikk levert de første biogassbilene som benytter flytende gass (LBG) i 2019. Disse har fungert meget bra. Vi har god tro på at flyende biogass (LBG) kan bli et viktig drivstoff for TINE i årene som kommer. Ved utgangen av 2020 hadde TINE 16 biogassbiler på veien.

Ved utgangen av 2020 hadde TINE 16 biogassbiler på veien.

Mindre lokalt utslipp

Tidlig i 2016 startet TINE en omfattende satsing for å redusere lokale utslipp fra sin transportvirksomhet. Satsingen er en viktig bidragsyter i å redusere lokal forurensning. Ved utgangen av 2020 hadde TINE 716 lastebiler med motorteknologien EURO-VI, en økning på 53 lastebiler fra 2019. Det betyr at ved utgangen av 2020 var 88 prosent av TINEs biler EURO-VI eller nyere. Dette betyr imidlertid at vi ikke har nådd målet om at alle våre biler skulle være på EURO-VI eller nyere ved utgangen av 2020. Vi fortsetter den høye utskiftningstakten og forventer at samtlige biler vil være på EURO-VI eller nyere i løpet av de neste to årene.

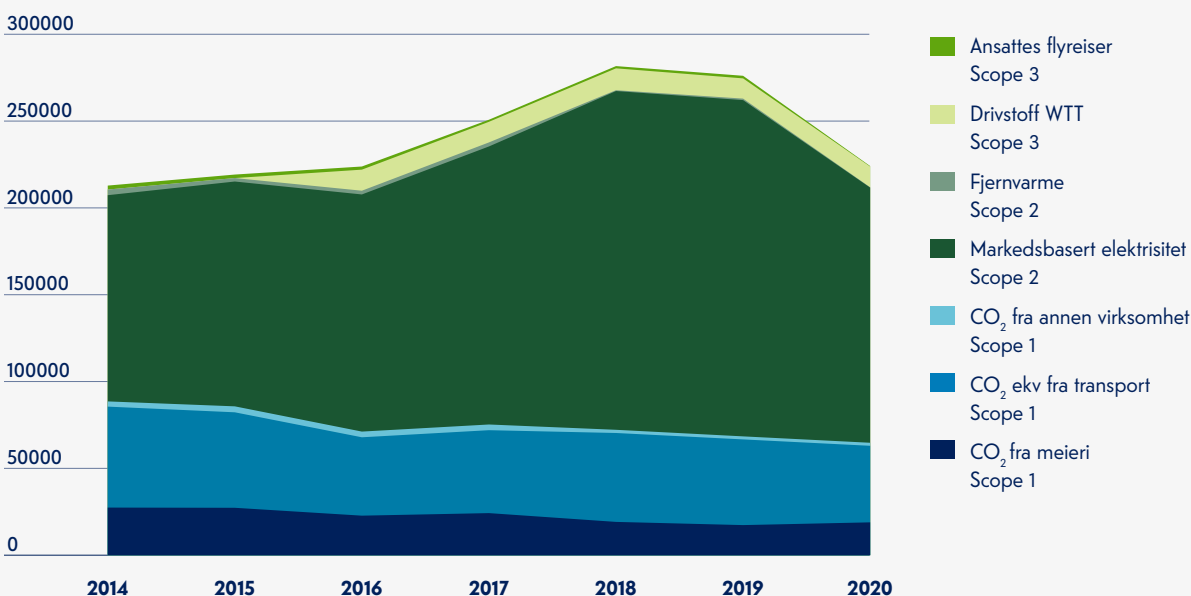
Overgangen til EURO-VI er viktig i arbeidet med å redusere utslippet av partikler og NOx. I løpet av 2020 er utslipp av NOx fra TINEs transport redusert med 23 prosent.

Stegvis innføring

Innen 2025 skal TINE kun benytte fornybart drivstoff i sin transport. TINE ønsker en stegvis implementering av ulike drivstoffalternativer. Som følge av myndighetenes innføring av veibruksavgift på biodiesel forventer vi et beskjedent forbruk. Biogass vi imidlertid fortsatt være fritatt fra veibruksavgift, noe som gjør KUKRAFT og biogass svært interessant. Vi kan derfor forvente at biogass vil få en sentral rolle i TINEs arbeid med å få transporten over på fornybart drivstoff. Det er imidlertid

Klimagassutslipp CO₂-ekv. Scope 1, 2 og 3

Markedsbasert elektrisitet / tonn

utfordrende å få overgangen til å skje i et tempo som gjør oss i stand til å nå målet. Dette skyldes hovedsakelig at investerings- og driftskostnader på fornybare alternativer fortsatt er relativt mye høyere enn de fossile løsningene.

Gode rammebetingelser må til

Regjeringen ønsker at transportsektoren bidrar til at de nasjonale klimamålene nås. Gode rammebetingelser og virkemidler for tungtransporten slik man har sett for elektriske personbiler er ikke til stede.

Bompengefritak for biogass på lik linje el- og hydrogenbiler vil være et kraftfullt virkemiddel. Erfaring viser at TINEs lastebiler har en betydelig årlig bompengekostnad. Et bompengefritak kan derfor være et avgjørende bidrag til at TINE velger flytende

biogass i et betydelig omfang. Det er politisk enighet om å gjennomføre fritak i bomringen. Praktisk løsning og etablering av et kontrollorgan må etableres. Etter to år er dette fortsatt ikke på plass. Vi har imidlertid god tro på at dette endelig kan bli en realitet i løpet av 2021.

Støtteordningene fra Enova må fortsette på dagens nivå både for elektrisk drevne, biogassdrevne og hydrogenelektriske transport. Videre må støtte ordninger for etablering av et nettverk av fyllestasjoner opprettholdes.

Bærekraft

Engasjerte medarbeidere

Bærekraft — engasjerte medarbeidere

En sikker og god arbeidsplass

Friske medarbeidere og stabil arbeidskraft i et godt arbeidsmiljø er en forutsetning for at TINE skal oppnå effektiv drift og kvalitet i alle ledd.

Arbeidet skal tilrettelegges slik at medarbeiderne ikke utsettes for uheldige fysiske eller psykiske belastninger, og at ingen blir skadet eller syke som følge av arbeidet.

Vi bryr oss om våre medarbeidere, derfor jobber vi målrettet med sikkerhet og arbeidsmiljø hver eneste dag. Dette betyr at i TINE kommer sikkerhet først, uavhengig om en medarbeider er i produksjonen, på laboratoriet eller håndterer kyr ute på gårdsbesøk.

Man skal glede seg til å gå på jobb i TINE. For vi vet at et godt og inkluderende arbeidsmiljø bidrar til trivsel, større gjennomslagskraft og lavere sykefravær.

Rekordlavt antall fraværsskader

TINEs arbeid med fraværsskader evalueres iht. H-verdien. TINE har gjort et stort løft for økt sikkerhet på arbeidsplassen. Dette har bidratt til å gi det laveste antall fraværsskader siden 2016. Bak det gode resultatet ligger det blant annet bedre rapportering, tydeligere forventninger i hele organisasjonen samt økt kompetanse og forståelse av HMS-arbeidet.

I oktober nådde TINE SA en milepæl i dette arbeidet, da det ikke ble registrert noen fraværsskader for våre medarbeidere denne måneden.

TINEs overordnende mål er null arbeidsulykker med fravær. I 2020 hadde TINE SA 26 hendelser med fravær, som ga en H-verdi¹⁾ på 3,6. Dette er en fin nedgang fra 2019 (H-verdi: 4,5. Hendelser med fravær: 34) og bedre enn årets mål, en H-verdi på 3,8.

Registrering av HMS-hendelser og forbedringsforslag

Det ble rapportert 9 246 hendelser og forbedringsforslag i 2020 i TINE SA, mot 9 325 tilfeller i 2019. Nedgangen kan nok skyldes at organisasjonens hovedfokus fra mars måned ble rettet mot å håndtere covid-19 pandemien på best mulig måte. Mål for året var satt til 9 415, som betyr at målet ikke nådd. Registrering og behandling av både uønskede hendelser og forbedringsforslag er viktige virkemidler for å redusere arbeidsulykker. God oversikt over slike hendelser, gir bedre mulighet til å sette inn godt og målrettet forbedringsarbeid.

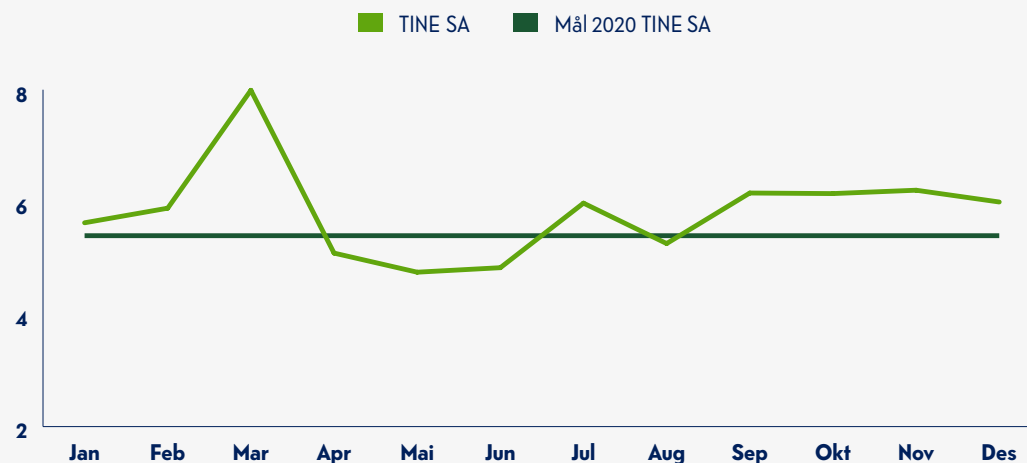
TINES policy for helse, sikkerhet og arbeidsmiljø

- Vi mener at alle ulykker kan forebygges. Derfor er vårt mål null personskader på både ansatte, kontraktører og tredjeparter.
- Vi er alle ansvarlige for egen og andres sikkerhet, og påpeker farlige forhold når vi ser dem.
- Vi følger de til enhver tid gjeldende instruksjoner for virksomheten for å forebygge arbeidsulykker og materielle skader.
- Vårt arbeidsmiljø skal kjennetegnes ved trivsel, inkludering, tillit og engasjement.

¹⁾ Definisjon H-verdi: Antall fraværsskader pr. million arbeidede timer.

Trend sykefravær 2020

Sykefravær pr måned i prosent

Stabilt sykefravær

Sykefraværet i TINE SA ble 5,9 prosent i 2020. Sammenlignet med året før er dette en svak økning. I TINE SA startet året 2020 med gode resultater og allerede i februar lå vi godt an til å nå målet som var satt til 5,4 prosent. Koronapandemien har imidlertid hatt en negativ innvirkning på sykefraværet. TINE jobber systematisk for å bedre resultatet gjennom blant annet lederopplæring og et godt samarbeid med Bedriftshelsetjenesten og NAV. Enheter med høyt sykefravær blir fulgt opp i egen organisasjon.

Konsernsjefens HMS-pris

Godt HMS-arbeid er viktig for TINE. Derfor er det etablert en HMS-pris for å løfte frem eksempler på godt arbeid. Kriterier for å vinne prisen er basert på faktiske oppnådde resultater og engasjement for HMS. Vinneren for året 2019 ble TINE Distribusjon Kristiansand.

**Godt HMS-arbeid er viktig for TINE.
Derfor er det etablert en HMS-pris for å
løfte frem eksempler på godt arbeid.**

Rapportering på selskapsnivå

TINE rapporterer på tre hovedområder når det gjelder HMS: sykefravær, antall skader med og uten fravær og registrerte uønskede hendelser/forbedringsforslag. Sykefravær rapporteres ikke fordelt på kjønn. TINE har heller ingen tradisjon for å splitte sykefraværet på yrkesrelatert fravær eller ikke. TINE fanger heller ikke opp hvor lenge en skadet person blir borte fra jobb. Dette medfører at man ikke har noen tall (F-verdi) på tapt arbeidstid i forbindelse med slike skader.

Bærekraft — engasjerte medarbeidere

Etikk og mangfold for rettferdighet

For at TINE skal kunne være en ledende leverandør av merkevarer innen mat og drikke, er vi avhengig av at medarbeidere, eiere, kunder, forbrukere og andre har tillit til oss. Tillit er avgjørende for at TINE skal kunne nå sin visjon og sine forretningsmessige mål.

TINE har mange roller og opptrer til enhver tid som blant annet arbeidsgiver, kunde, leverandør, samarbeidspartner og eier. I alle disse rollene er det viktig med etisk opptreden, både forretningsmessig og personlig.

Etiske retningslinjer

Alle TINEs medarbeidere er gjennom ulike roller representanter for virksomheten. Det er de beslutningene og handlingene vi gjør hver dag som bygger TINEs omdømme og sikrer tilliten til selskapet. TINE har derfor utarbeidet etiske retningslinjer som tydeliggjør de holdningene og den atferden TINE forventer av sine medarbeidere med hensyn til respekt, integritet og lojalitet. Retningslinjene skaper en felles plattform for refleksjon og bevisstgjøring i etiske spørsmål og hjelper medarbeiderne å ta riktige valg. I tillegg trener vi i TINE aktivt og jevnlig med etiske spørsmål og dilemmaer. Det skjer normalt ved fysiske samlinger, men i 2020 har TINE også gjennomført dilemmatrening i digitale samlinger. TINEs etiske retningslinjer har i tillegg blitt utformet som e-læring i 2020, slik at ansatte på egenhånd kan sette seg godt inn i dem.

Mattrygghet

Alle produkter i TINE skal være anskaffet, produsert og håndtert i henhold til vedtatte kvalitetsstandarder i konsernet.

Etisk handel

Vi skal etterleve aksepterte prinsipper for etisk handel og stiller krav om at våre leverandører gjør det samme.

Ytre miljø

Vi skal gjennom vårt arbeid ha kontinuerlig søkelys på ytre miljø og påvirkning på naturen.

Korrupsjon

Vi skal aldri tilby, gi, kreve eller motta noen form for gave eller annen fordel som kan påvirke utøvelsen av egen eller andres stilling eller verv.

Arrangementer

TINEs arrangementer skal alltid være faglig eller forretningsmessig forankret. Sosialt program på arrangementer skal være av moderat verdi og ha begrenset omfang og hyppighet.

Kommunikasjon

Vår kommunikasjon skal være preget av åpenhet, ærlighet og troverdighet.

Uavhengighet

Vi skal informere vår nærmeste overordnede dersom det kan stilles spørsmål ved personlig uavhengighet (habilitet) når vi opptrer på vegne av TINE.

Konfidensialitet

Vi skal aldri snakke med utenforstående om forhold i eller om TINE eller våre kunder, leverandører eller samarbeidspartnere med mindre opplysningene allerede er offentlig kjent.

For å sikre etterlevelse og kontinuerlig forbedring har man i TINE etablert forskjellige tiltak. Tiltakene består av ulike aktiviteter knyttet til blant annet retningslinjer, virksomhetsplanlegging, prosessbeskrivelser og opplæring.

Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet i TINE skal kjennetegnes ved trivsel, inkludering, tillit og engasjement. Vi aksepterer ingen form for upassende oppførsel, mobbing, trakassering eller diskriminering.

Alle ansatte og kontraktører skal bidra til å forbedre HMS-resultatene i TINE ved å etterleve regler og instruksjoner, rapportere farlige forhold og nesten-uhell, bidra til forbedringsarbeid samt å stoppe farlig og usikker handling utført av egne ansatte eller kontraktører.

Varsling

TINE har som siktemål å ha en åpen kultur og et godt ytringsklima, dette for blant annet å skape og beholde en kultur for å stille spørsmål, også om kritikkverdige forhold, slik at behovet for varsling blir mindre. I en stor organisasjon som TINE vil det kunne forekomme kritikkverdige forhold. Dette kan være brudd på lover, etiske normer eller interne retningslinjer. Som arbeidsgiver plikter TINE å legge til rette for intern varsling om alle kritikkverdige forhold.

TINE har etablert retningslinjer for varsling og utpekt et internt varslingsombud. Vesentlige punkter som inngår i varslingsreglene er diskriminering, korrupsjon, forretningsmoral inklusive konkurranse-hindrede atferd samt plikt og rett til å si fra om lovovertridelser og brudd på TINEs etiske retningslinjer. Varsling om kvalitet og trygg mat er inkludert i ordningen. Det samme med personvern. Den enkelte medarbeider skal føle trygghet og rom for å si fra dersom en opplever uregelmessigheter.

TINE har i 2020 ikke registrert varslinger om korrupsjon gjennom sin varslingskanal eller til selskapets juridiske avdeling. Det har heller ikke vært konkrete saker på korrupsjon eller rettslige saker knyttet til konkurransehindrede atferd, antitrust- og monopolpraksis i løpet av året.

TINE Gård
Ståle Hustoft • Tysvær

Bærekraft

Fornøyde forbrukere

Bærekraft — fornøyde forbrukere

Trygg mat vi kan stole på

TINE-produkter skal være trygge å spise og våre kunder og forbrukere skal ha tillit til at trygg mat er et grunnleggende prinsipp i TINE.

Med koronapandemien som bakteppe har det langsiktige arbeidet med dyrehelse, hygiene og smittevern fått ny aktualitet. Det har minnet oss på det ansvaret TINE har for å levere trygge produkter til kunder i inn- og utland.

Trygge produkter – åpen kommunikasjon

Det er grunnleggende for TINE at våre produkter er helsemessig trygge å spise. Forbrukere, kunder, myndigheter og eiere må ha tillit til TINE som næringsmiddelprodusent for at vi skal kunne levere økonomisk og bærekraftig verdiskaping over tid. Langsiktig arbeid med dyrehelse og hygiene i hele verdikjeden fra bås til bord gjør norsk melk svært trygg. Gjennom tilsyn og sertifiseringsrevisjoner vil vi vise at vi etterlever krav til regelverket, bransjen og mattrygghetsstandarder. Åpen kommunikasjon om trygg mat internt og eksternt er et viktig virkemiddel for å skape tillit.

TINE er sertifisert etter internasjonale standarder som ISO 22000, FSSC 22000 og BRC. Dette skal sikre at TINE leverer trygg mat som forbrukere har tillit til. Ved å etterleve prinsippene for HACCP skal det produseres mat som er fri for mikrobiologiske, kjemiske eller fysiske farer, i tillegg til at det ikke skal være udeklarte allergener til stede i produktet.

Korona

Tidlig i forløpet av koronapandemien ble det slått fast at viruset ikke smitter via matvarer, men som forkjølelse eller influensa ved at det overføres fra luftveiene. Ifølge Mattilsynet er det ingen kjente tilfeller av smitte via matvarer eller emballasje¹. Dette er viktige funn for næringsmiddelindustrien og for forbrukerne.

I kjølvannet av tiltak som avstandsregler, karantenebestemmelser og håndvask ser man også at forekomst av mange andre infeksjonssykdommer går kraftig ned². Statistikk fra Meldesystem for smittsomme sykdommer (MSIS) viser at forekomsten av enkelte sykdommer som smitter via mat, f.eks. salmonellose, har gått ned i 2020. Det er grunn til å tro at nedgangen skyldes redusert reiseaktivitet ettersom mange smittes av denne infeksjonen i utlandet.

Nye måter å jobbe på

Koronapandemien har medført store endringer i samfunnet som også har påvirket arbeidet med trygg mat i TINE. Et eksempel er interne revisjoner som er et viktig virkemiddel i arbeidet med trygg mat. På grunn av reiserestriksjoner under

¹ Mattilsynets informasjonssider om korona. URL: https://www.mattilsynet.no/Utbrudd_av_koronavirus/Mat_og_drikkevann/

² Folkehelsa. Aktuelt fra MSIS under covid-19-epidemien. URL: <https://www.fhi.no/publ/2020/covid-19-msis/>

pandemien er det lagt ned et stort arbeid i å etablere nye metoder og å bruke ny teknologi i internrevisjoner. Det er lagt opp til fjernrevisjon og gjennomført opplæring av lokale ressurser for gjennomføring av egenrevisjon. Eksterne revisjoner etter mattrygghetsstandarden ISO/FSSC 22000 har også blitt gjennomført ved å kombinere digitale møter med fysisk tilstedeværelse. Til tross for utfordringer og forsinkelser har TINE klart å ivareta programmet for revisjoner og opprettholdt mattryggheten gjennom hele pandemien.

Overvåkning nasjonalt og internasjonalt

Overvåkning av mattrygghetsfarer nasjonalt og internasjonalt viser et lignende bilde for melkeprodukter som i tidligere år. Ifølge EUs Rapid Alert System for Food and Feed er mikrobiologiske farer fortsatt den viktigste for melkeprodukter med over 60 prosent av de innmeldte sakene³. En høy andel av sakene omhandler funn av sykdomsfremkallende bakterier i ost av upasteurisert melk. TINEs produkter er produsert på pasteurisert melk.

Høsten 2020 kom nyheten om at det var funnet høye nivåer av det helsefarlige plantevernmidlet etylen oksid i sesamfrø fra India. Dette medførte tilbakekallinger av sesamfrø i en rekke europeiske land, inkludert Norge. Matloven pålegger norske importører å stanse omsetning når det foreligger mistanke om helseskadelige næringsmidler, og Mattilsynet innførte derfor krav (forskrift) om strengere kontroll av sesamfrø og analyse-sertifikat for alle partier av sesamfrø fra India. TINE ble ikke direkte berørt av saken, men den fikk ringvirkninger for mange produsenter av næringsmidler i Norge. I første rekke var det produsenter av brød og bakevarer som måtte ta hensyn til dette, men også TINEs datterselskap Fjordland ble berørt.

Måltall

TINE har sentrale mål for trygg mat som blant annet omfatter «ingen tilbakekallinger fra markedet» og «ingen påvisninger av sykdomsfremkallende mikroorganismer i produkter» (overholdelse av mikrobiologiske forskriftskrav). I 2020 var det en tilbakekalling av produkt fra markedet (Piano® Duo yoghurt sjokolade og sjokocrisp) grunnet manglende merking av allergenet soya⁴. Det ble også foretatt en tilbakekalling fra kunder av Byggrynsgrot (Fjordland) grunnet manglende merking av allergenet gluten⁵. I løpet av 2020 er 5 941 produkter analysert

for sykdomsfremkallende mikroorganismer⁵. Det er gjort påvisning av *S. aureus* i lave nivåer, under regelverkskrav, i 16 prøver av skummetmelkpulver og *L. monocytogenes* i to prøver av upasteurisert melk. Vi vurderer resultatene som tilfredsstillende

Datterselskaper

Arbeidet med å sikre trygg og god kvalitet på melka omfatter alle TINEs norske datterselskap da behov for melk til produksjon av deres ulike produkter dekkes av melk fra TINEs melkeprodusenter.

Arbeidet med å sikre trygg produksjon inkluderer alle produkter produsert ved TINEs anlegg. Datterselskapet Fjordland AS er bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meierianlegg.

TINEs utenlandske datterselskaper, samt der produksjonen skjer på anlegg utenfor TINE, omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene og anleggene er underlagt nasjonale og lokale myndighetskrav.

³) Rapid Alert System for Food and Feed (EU).
URL: https://ec.europa.eu/food/safety/rasff_en

⁴) TINE CIM. Beredskapslogg.

⁵) Mastitlaboratoriet/LabVantage Express/TINE Innsikt.

Bærekraft — fornøyde forbrukere

For bedre kosthold og ernæring

TINE har produkter til de fleste anledninger, både til hverdag og til fest. Dette pålegger oss et stort ansvar, men også en stor mulighet til å bidra positivt til den norske folkehelse.

På godt og vondt

Melk og meieriprodukter bidrar med protein av høy kvalitet, kalsium, jod og flere B-vitaminer til det norske kostholdet. Samtidig utgjør mettede fettsyrer 15 prosent av kaloriene i det norske kostholdet, noe som er vesentlig høyere enn anbefalt¹. Videre er det slik at 40 prosent² av det mettet fett i vårt kosthold kommer fra meieriprodukter.

Usunt kosthold er den viktigste risikofaktoren som kan påvirke sykdomsbyrden i Norge, sammen med røyking og høyt blodtrykk. Et variert og sunt kosthold vil dekke behovet for viktige næringsstoffer. Dette, sammen med daglig fysisk aktivitet, legger et godt grunnlag for en god helse.

Våre omgivelser som kunder, forbrukere og myndigheter forventer at TINE som en stor næringsmiddelaktør, bidrar til at den norske befolkningen har et sunt, variert og balansert kosthold.

Målet til enhver kommersiell virksomhet er å skape best mulig økonomisk resultat for sine eiere. For TINE betyr dette blant annet at vi må utnytte melka best mulig. For å møte forventningene om å redusere mettet fett, vil vi kunne stå overfor en situasjon der TINE har et overskudd av fett. Utdfordringen blir da å kunne avsette dette på en måte som ikke utfordrer målet om en absolutt reduksjon av mettet fett i det norske kostholdet.

Viktig kilde

Melk og meieriprodukter er naturlige kilder til flere næringsstoffer, men flere grupper i befolkningen får i seg mindre enn det som er anbefalt. Vi ønsker å spise riktig, 60 prosent av oss oppgir at vi er opptatt av det³. Likevel får mer enn 70 prosent av unge jenter i Norge i seg for lite kalsium⁴, og om lag 50 prosent av kvinner som venter barn får i seg for lite jod⁵. Det er derfor viktig å jobbe for at de nasjonale kostrådene, med anbefaling om tre porsjoner magre meieriprodukter pr. dag, blir fulgt.

De norske og nordiske kostrådene skal nå vurderes og nye skal være på plass i 2022. TINE jobber tett med Opplysningskontoret for meieriprodukter (melk.no) for å gi innspill til et mer nyansert syn på hvordan ulike meieriprodukter påvirker helse. Stadig flere forskningsmiljøer viser til at særlig ost har en mer gunstig effekt på helse enn hva man skulle forvente ut fra innholdet av mettet fett.

¹⁾ Utviklingen av norsk kosthold 2020

²⁾ Norkost 3

³⁾ Norske Spisefakta 2020, IPSOS MMI

⁴⁾ Ungkost. Opplysningskontoret for meieriprodukter, [Melk.no](https://melk.no)

⁵⁾ «Risiko for jodmangel i Norge». Helsedirektoratet 2016

Inntak av enkelte mettede fettsyrer øker kolesterolet, som igjen øker risikoen for å utvikle hjerte- og karsykdom. Det er ganske godt bevist. Men det er noe med osten, selv om den også inneholder mye mettet fett. Hva det er i ost som gjør at man ikke får den samme effekten på kolesterolet, vet vi ikke enda. En av hypotesene er at ost inneholder andre substanser som virker beskyttende.

Ernæring og bærekraft

Hensynet til klima og miljø blir i økende grad inkludert i kostholds- og ernæringsanbefalinger. I 2020 kom rapporten Klimakur 2030. Rapporten har utredet hvilke tiltak som kan kutte ikke-kvotepliktige utslipp med 50 prosent innen 2030 sammenlignet med 2005. Jordbruk og kosthold er ett av områdene Klimakur har sett på. Rapporten peker på et kosthold med mindre rødt kjøtt og animalske produkter og mer plantebasert kost og fisk.

Å sikre melk og meieriprodukter en rettmessig plass i fremtidens kostholdsråd har hatt høy prioritet gjennom året. TINE er særlig opptatt av at melkas positive bidrag med protein, kalsium og jod i kostholdet må inkluderes når man skal sammenligne ulike matvarer.

Bærekraft er et begrep som omfatter mer enn klimagassutslipp. I dag ser vi ulike matvareprodusenter kommuniserer sitt klimagassutslipp pr. produkt for å vise at produktet er klimavennlig og bærekraftig. Dette er imidlertid en for snever tilnærming. Bærekraft er langt mer enn klimagassutslipp. Matproduksjon påvirker andre aspekter som biomangfold, vannforbruk og bruk av dyrkbar mark. Dette må også vurderes når man skal avgjøre om en matvare er bærekraftig produsert.

Vi ønsker en matvareproduksjon som i minst mulig grad bidrar til klimagassutslipp, tap av biologisk mangfold, vannforbruk samt bruk av dyrket mark. Samtidig må produksjonen bidra med de gode og sunne næringsstoffene som er så viktig i et godt kosthold. Det blir derfor viktig og riktig å vurdere produktets bærekraft opp mot en ernæringsverdi. På den måten unngår vi et kosthold der vi i ytterste konsekvens spiser mat med et lavt klimagassutslipp, men uten næringsverdi.

Lær mer om Tydelige mål

TINE har sluttet seg til intensjonsavtalen om tilrettelegging av sunnere kosthold mellom næringslivsorganisasjoner, mat- og drikkeprodusenter, handelen (matbransjen) og Helse- og omsorgsdepartementet. Intensjonsavtalen setter konkrete mål for reduksjon av tilsatt sukker, salt og mettet fett. Endringene sees i forhold til 2015-nivå.

TINE skal ta sin forholdsmessige andel av reduksjonen som er fastsatt i intensjonsavtalen, noe som gir følgende konkrete mål:

Innen 2021 skal TINE redusere forbruket (ift. 2015-nivå):

- Mettet fett med 2 050 tonn
- Tilsatt sukker med 830 tonn
- Salt med 165 tonn

2020 har vært et spesielt år der folks handlemønster er blitt endret som følge av koronapandemien. Vi opplever en sterk økning i salget av våre produkter gjennom dagligvare, mens salget til storkunder som hotell og restaurant er redusert. Økt salgsvolum av fasteoster som Norgeia slår spesielt negativt ut for andelen mettet fett og salt levert til markedet.

For tilsatt sukker er bildet betydelig bedre. Her opplever vi en økt omsetning av produkter uten tilsatt sukker. I tillegg har vi gjennom årene redusert tilsatt sukker i mange av våre eksisterende produkter. Dette har bidratt til at volumet tilsatt sukker ble redusert i 2020.

For 2020 var økningen i mettet fett og salt henholdsvis 1 195 tonn og 62 tonn, mens tilsatt sukker ble redusert med 284 tonn. I forhold til 2015 er volumet av mettet fett økt med 722 tonn og salt økt med 61 tonn. For tilsatt sukker er volumet redusert med 1 274 tonn.

TINE har lyktes godt med å redusere forbruket av tilsatt sukker og ved utgangen av 2020 har man nådd målene i henhold til intensjonsavtalen. Vi er imidlertid ikke fornøyd med utviklingen innen mettet fett og salt. Vi må derfor fortsette arbeidet med å vri forbruket av ost over på lettere varianter, forbedre kvalitet og smak samt utvikle nye produkter med mindre mettet fett og salt.

Utfordrende på fett

Vi har ikke lyktes med å redusere forbruket av mettet fett slik vi ønsker. Det er spesielle utfordringer knyttet til å redusere mettet fett i meieriprodukter. I motsetning til salt og sukker som vanligvis tilsettes råvaren i produksjonsprosessen, er fett en naturlig del av råvaren melk. Vi forventer at mange av de kommende produktlanseringene vil være med mindre mettet fett. På litt lengre sikt vil endring i både avl og føring av kyrne kunne bidra til mindre mettet fett i melken.

Mettet fett øker

TINE har i 2020 lagt ned et stort arbeid for å vri forbruket av ost over på lettere varianter. Gjennom arbeid med kvalitet, relevant ernæringskommunikasjon og økt markedsføring i butikk har ført til en positiv utvikling på nøkkelhullmerket ost. Samtidig har koronapandemien påvirket folks handle- og spisevaner. Vi har mer tid hjemme til matlaging, kos og hygge. Dette fører også til økt salg av TINEs produkter, inkludert ost. I løpet av 2020 har den totale mengden mettet fett som TINE leverer til markedet økt med 1 195 tonn. Av dette kan 269 tonn tilskrives produkter solgt via Ostecompagniet AS, som fra 2020 er inkludert i tallene. Det er utfordrende å redusere volumet av mettet fett i perioder der salgsvolumet øker så kraftig. I et ernæringsperspektiv kan vi ikke si oss fornøyd med resultatet.

Mindre tilsatt sukker

TINE har jobbet godt med å redusere innholdet av tilsatt sukker i sine produkter over lengre tid. I tillegg har vi lansert flere

produkter uten tilsatt sukker. I løpet av 2020 har TINE redusert mengden tilsatt sukker vi leverer til markedet med 284 tonn. TINE er svært fornøyd med å ha oppfylt det langsiktige målet om sukkerreduksjon allerede ved utgangen av 2019. Arbeidet med å redusere sukkerforbruket fortsetter, også drevet av en etterspørsel i markedet etter produkter med lite eller uten tilsatt sukker.

Rett til informasjon

TINE ønsker å legge til rette for at forbruker kan ta sunne og informerte matvarevalg. I dag er det vanskelig å gi forbruker god informasjon om produktenes ernæringsmessige betydning. TINE må her rette seg etter EUs «merkeforordning». I hovedsak er TINE for et strengt regelverk som beskytter forbruker mot villedende markedsføring og overdrivelse av helseeffekt. Dagens regelverk gjør det imidlertid vanskelig å gi forbruker den informasjonen vi mener de har krav på.

Datterselskaper

Arbeidet med ernæring og folkehelse inkluderer alle TINEs merkevare og produkter produsert ved TINEs anlegg i Norge. Datterselskapet Fjordland AS er som tidligere bare var delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meierianlegg. Arbeidet med ernæring og folkehelse på disse produktene er dermed inkludert i denne rapporten. Vi har ikke inkludert tall fra datterselskapet Diplom-Is AS.

Lær mer om Et litt sunnere alternativ

Vi spiser for mye mettet fett, sukker og salt samt for lite fiber i forhold til helsemyndighetenes anbefalinger. Nøkkelhull skal bidra til at vi forbrukere lettere skal kunne velge produkter som passer inn i et sunt hverdagskosthold. For å få Nøkkelhullet må matvarer oppfylle en rekke kriterier for innhold av fett, sukker, salt og fiber.

TINE har ved utgangen av 2020, 20 nøkkelhullmerkede produkter. Det er en økning på fire produkter fra i fjor.

TINE har besluttet at alle produkter som oppfyller vilkårene for Nøkkelhull skal merkes, og i all utvikling blir nye produkter vurdert opp mot disse. Dette som et ledd i at vi ønsker å gjøre det enklere for forbruker å ta sunne og informerte matvarevalg.

Bærekraft — fornøyde forbrukere

Vi er til stede

Siden den spede begynnelsen i 1856 da 25 driftige bønder samlet sine melkekyr i Rausjødalen, har TINE foredlet melk, en av Norges viktigste naturressurser.

TINE ønsker å ta et tydelig ansvar for å sikre muligheten for melkeproduksjon i hele landet, og da bidra til at viktige ressurser blir utnyttet til norsk matproduksjon.

Vi har et ansvar

TINE har skapt tradisjoner og historier vi har et ansvar for å ta vare på. Det er TINEs eiere melkebøndene som produserer melken som er grunnlaget for våre produkter. Det er vi som henter melken på gårdene og får den trygt inn til meieriene. Meieriene våre produserer trygge og gode produkter som på TINEs biler kjøres ut til alle våre kunder, store som små. Vi er de mange små som blir til én stor, som bidrar til et levende Distrikts-Norge der kulturlandskapet pleies og kultiveres, et viktig fellesgode for hele befolkningen. Dette er betydelige bidrag til den norske verdiskapingen og «folkesjelen».

Vi opplever økt interesse blant våre interessenter for å ta vare på mattradisjoner og lokalmat, men samtidig erfarer vi økt konkurranse fra europeiske meieriaktører og norske leverandører av melk og meieriprodukter på utenlandske råvarer. TINEs som samvirke og med sin godt forankrede historie skal være godt rustet for å møte denne type konkurranse.

Betydelige ringvirkninger

I 2016 utarbeidet TINE et samfunnsregnskap¹ som viser at selskapet bidro med 25 000 arbeidsplasser og 20 milliarder kroner i verdiskaping for Norge det året. For 2020 har vi utarbeidet et noe forenklet samfunnsregnskap som viser hvordan viktige utbetalinger fra TINE er relativt jevnt fordelt på de ulike

regionene i Norge. Dette gir et godt bilde på hvordan TINE er en viktig bidragsyter til lokal verdiskaping og tilstedeværelse.

Det viser også at norsk matproduksjon utgjør en forskjell. Mye fastlandsindustri er lagt ned eller flyttet til utlandet, men i perioden 2011 til 2020 har TINE investert over elleve milliarder kroner i norske meieranlegg og andre driftsmidler. Vi vurderer dette som en betydelig investering som viser TINEs langsiktighet og tro på norsk næringsmiddelproduksjon.

Satser i Nord-Norge og på Vestlandet

I løpet av 2021 ferdigstiller TINE en investering på 180 millioner ved meieriet på Storsteinnes. Vi sikrer da et moderne anlegg for produksjon av ulike geitemelksprodukter, som betyr spesielt mye for de 85 geitebøndene i Nord-Norge. Utbyggingen er også viktig for de 50 ansatte på meieriet som får trygget sine arbeidsplasser, og vil gi store ringvirkninger for lokalsamfunnet og Balsfjord kommune.

Tidlig i 2020 åpnet det nye meieriet på Flesland utenfor Bergen. Her har TINE investert 800 millioner kroner i Norges mest moderne og energieffektive meieri. Ut fra Flesland skal vi forsyne store deler av Vestlandet med ferske meieriprodukter direkte til butikker, skoler og barnehager. Investeringen sikrer de om lag 160 ansatte ved anlegget en trygg og bærekraftig arbeidsplass. Og som på Storsteinnes vil det gi store ringvirkninger for lokalsamfunnet og kommunene.

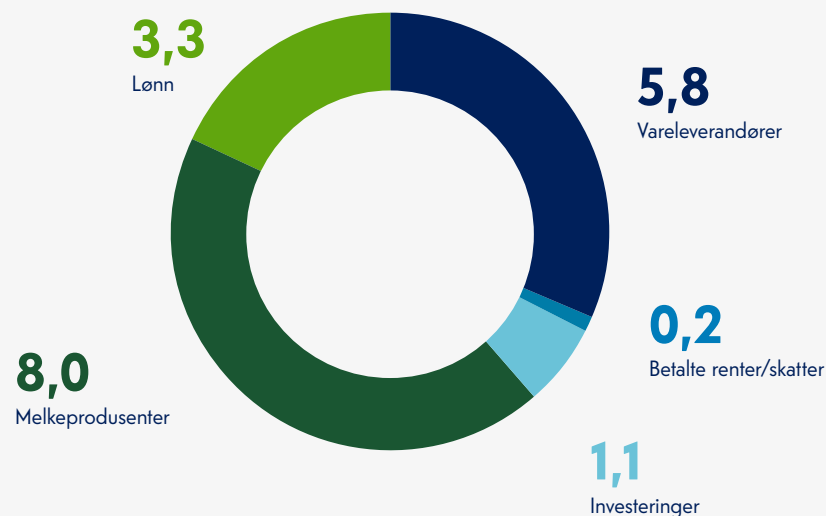

¹⁾ Utført av Samfunnsøkonomisk analyse AS, på oppdrag fra TINE

²⁾ «Verdiskaping i landbruk og landbruksbasert virksomhet i Buskerud» Studie utført av Østlandsforskning og Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning. Utgitt 2013.

Samfunnsregnskap 2020

Utbetalinger / Mrd. NOK

Samfunnsregnskap 2020

TINE SA / millioner kroner

Region	Lønn til ansatte	Utbetaling til eierne	Totalt
Oslo	900	0	900
Rogaland	300	1 200	1 500
Møre og Romsdal	200	800	1 000
Nordland	100	600	700
Viken	0	500	600
Innlandet	500	1 300	1 800
Vestfold og Telemark	100	200	300
Agder	100	200	300
Vestland	300	1 000	1 300
Trøndelag	600	1 900	2 400
Troms og Finnmark	200	300	500
Sum	3 300	8 000	11 300

Én arbeidsplass i landbruket og tilleggsnæringer skaper to-tre arbeidsplasser totalt². Det betyr at de totalt 210 ansatte ved meieriene bidrar til mellom 420 og 630 arbeidsplasser i regionene.

Forskning på ringvirkning

Professor Håvard Teigen ved Høgskolen i Lillehammer har forsket på ringvirkninger for lokalsamfunnet av forskjellige bedrifter. Resultatene viser at ringvirkningene avhenger av innkjøpet av ulike varer og tjenester. For TINEs del har innkjøpet av melk en relativt større betydning for lokalsamfunnet enn andre produkter og tjenester. Hvor ringvirkningene kommer, avhenger av hvor melkebøndene er lokalisert. Videre er det avhengig av hvor mye, og hvor melka videreføres.

Hvis melka blir brukt til å produsere relativt kostbare produkter, er ringvirkningene langt større enn om den tappes på kartong og transporteres ut av regionen. Ikke minst blir ringvirkningene større når de som jobber på meieriet, kan bruke inntektene sine lokalt.

Datterselskaper

TINEs bidrag til lokal tilstedeværelse i Norge kommer fra samtlige av TINEs norske datterselskaper da behov for melk til produksjon av deres ulike produkter dekkes av melk fra TINEs melkeprodusenter. Videre bidrar datterselskapene med arbeidsplasser og verdiskaping i de regionene der disse har sin virksomhet.

Bærekraft

Sirkulære løsninger

Bærekraft — sirkulære løsninger

Tar vare på melk og ost

Det ble kastet minimum 417 000 tonn spiselig mat i Norge i 2019¹. Dette tilsvarer ca. 78 kg pr. innbygger, et økonomisk tap på 20,7 milliarder kroner og et utslipp på 1,2 millioner tonn CO₂-ekvivalenter.

Husholdningsleddet står for over halvparten av matsvinnet. Matsvinn i matindustrien og dagligvarehandelen står for henholdsvis 22 prosent og 15 prosent. Fra 2015 til 2019 er matsvinnet i matbransjen redusert med 12 prosent i kilo pr. innbygger. Dagligvarehandelen har redusert med 17 prosent, mens matindustrien har redusert med 7 prosent.

Forventninger og ansvar

Kasting av mat er ikke bare et miljøproblem, men også etisk problematisk. Det kreves store ressurser og landarealer for å produsere mat. Produksjon og dyrking av mat skaper klimagassutslipp og press på natur og biologisk mangfold. Det kreves også store mengder ferskvann, en begrenset ressurs i mange deler av verden.

Oppmerksomheten rundt matsvinn er økende. TINEs interessenter som kunder, myndigheter, ansatte og eiere forventer at TINE som en stor matvareprodusent tar et ansvar for å redusere matsvinnet i egen virksomhet, og bidrar til at forbrukerne også kan gjøre det samme.

Kaster hjemme

Den største delen av matsvinnets oppstart er hjemme hos forbruker. En viktig årsak er at maten er gått ut på dato. Vi er med andre ord usikre på om mat fortsatt kan spises etter at «Best før»-datoen er passert, noe den ofte kan. For å gi forbrukere trygghet om at meieriprodukter ofte kan spises etter «best før»-datoen, har TINE nå merket sine produkter med tilleggsinformasjonen «Best før, ofte god etter». Dette skal bidra til at forbrukere «ser, lukter og smaker» på produktet før det eventuelt kastes.

Mindre klimagassutslipp

Melke er TINEs viktigste ressurs, og spilt melk er tapte inntekter. Nå er ikke motivasjonen for å redusere svinnet kun økonomisk betinget. En vesentlig del av klimagassutslippet knyttet til 1 liter melk er relatert til melkeproduksjonen som skjer på gårdene. Her er det utslipp av klimagassene metan fra kua og lystgass fra gjødselen som er de største utslippskildene.

¹⁾ Kilde: <https://www.matvett.no/bransje/aktuelt/matsvinnet-i-norge-er-reduert-med-12-prosent>

²⁾ Kilde: Climate footprints of Norwegian Dairy and Meat – a synthesis. CICERO 04/2016

Lær mer om Matsentralen

Med matsentraler på plass i flere byer, er det i 2020 reddet rundt 3 440 tonn mat fra å havne i søpla, mot 2 600 tonn i 2019. Dette tilsvarer utrolige 6,9 millioner måltider til mennesker i en vanskelig situasjon.

Matsentralene organiseres under Matsentralen Norge, et samarbeid mellom organisasjoner, matvareprodusenter og myndigheter. Her leverer produsenter og handelen inn spiselig mat som av ulike årsaker ikke kan selges på tradisjonelle utsalgssteder. Produktene fordeles til veldedige organisasjoner som deler maten ut til de som virkelig trenger den.

TINE er en av de største leverandører av mat her i landet. Som stor produsent av mat er det viktig at vi tar ansvar for å redusere og håndtere eget matsvinn samt legge til rette for at kunder og forbrukere kan gjøre det samme.

TINE har siden oppstarten av den første matsentralen i Oslo, i 2013 vært en viktig samarbeidspartner for de ulike matsentralene, og bidrar med både finansiering og produkter.

I 2020 leverte TINE totalt 575 tonn mat til de ulike matsentralene.

-29 %

Svinn i TINE SA

Endring 2015-2020

Et globalt søk i eksisterende forskningsrapporter og artikler² viser et gjennomsnittlig utslipp på 1,15 kilo CO₂-ekvivalenter pr. kilo melk produsert i Norge. Dette omfatter da utslipp i hele verdikjeden fra gård til forbruker.

Ut fra et miljøperspektiv blir det derfor svært viktig å ta vare på melka slik at vi unngår «unødvendig» klimagassutslipp og ressursbruk.

Måltrettet arbeid

TINE mottar og videreforedler 1,4 milliarder liter melk hvert år. Melken er en dyrebare råvare som har krevd mye ressurser på sin vei fra kua til matbordet. Det er derfor viktig at vi bruker våre råvarer og innsatsfaktorer på en best mulig måte.

Gjennom kontinuerlig forbedring skal vi øke utnyttelsen av våre ressurser og forebygge svinn og sløsing. Vi skal tilstrebe at vår virksomhet inngår i et naturlig kretsløp med bærekraftig ressursutnyttelse av innsatsfaktorer deriblant vår viktigste ressurs, melken.

Mye melk

Svinn vil oppstå langs hele verdikjeden fra melken blir hentet på gården til produktet er levert i butikken. Målet er at minst mulig melk går til spille. Her blir det viktig at alle involverte fra tankbilsjåfør, meierioperatør til varedistributør har ansvar og arbeider for å redusere matsvinnet i sin del av verdikjeden.

Den største delen av svinnet oppstår i produksjonsprosessen. Et meieri produserer en rekke ulike produkter. Blant annet når meieriet går fra et produkt til et annet, vil det oppstå svinn. Produksjonsanlegget skal gjennom en grundig vask og en viss bufferproduksjon skal gjennomføres både før og etter skifte av produkt. Svinnet skal reduseres ved blant annet bedre planlegging av produksjonen, tettere oppfølging av vaskeprosessen og løpende dialog med kundene for å kunne utarbeide gode produksjonsprognoser.

Tydelige mål

En samlet matbransje, inkludert TINE signerte i 2017 en erklæring der bransjen slutter seg til myndighetenes mål om å halvere matsvinnet i Norge innen 2030 (ift. 2015-nivå). TINE har også forpliktet seg til å bidra til at forbrukerne kan redusere sitt matsvinn.

I løpet av 2020 er matsvinnet i verdikjeden til TINE redusert med 7,5 prosent. Dette er noe lavere enn målet for året som var en reduksjon på 19 prosent. Siden 2015 er matsvinnet redusert med 19 prosent.

2020 har vært et utfordrende år. Koronapandemien har bidratt til store endringer i etterspørselsmønsteret og dermed også i produksjonen. Vi har opplevd en sterk vekst i produksjon av produkter til forbrukermarkedet, mens produkter til storholdning som hotell og restaurant har gått betydelig tilbake. Spesielt i første halvår 2020 skapte dette utfordringer og matsvinnet økte. Siste halvår har utviklingen blitt betydelig bedre, og svinnet er tilbake på en nedadgående trend. Vi må si oss fornøyd med årets resultat med dette tatt i betraktning.

Nytt liv til ost

Når osten skjæres i ystekarene på meieriet dannes «ostestøv», små ostebiter som tidligere endte i renseanlegget. Vi jobber med å redusere ostestøvet, eller samle opp «støvet» slik at dette også kan bli til ost. Ved meieriet på Tretten bruker vi en smelteteknologi som gjør at vi kan omforme ostestøvet til pizzatopping og burgerost. I 2020 har vi bruk 90 tonn ostestøv til produksjon av pizzatopping og hamburgerost. Dette er ost som er reddet fra sluk og renseanlegg.

Datterselskaper

Matsvinn i datterselskapet Fjordland AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 76 prosent av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meieranlegg. Matsvinn tilknyttet denne produksjonen er derfor også inkludert i TINEs tall på matsvinn.

TINEs utenlandske datterselskaper omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene er underlagt nasjonale myndighetskrav.

Bærekraft — sirkulære løsninger

Miljøsmart emballasje

Det er et stort engasjement om forsøpling og avfall. Vi leser om store mengder plast i verdenshavene og vi opplever forsøpling av vår egen natur.

Mye av det samfunnet benytter av ressurser blir ikke utnyttet fullt ut, restene ender som avfall. Derfor er det nå søkelys på hvordan vi kan ta bedre vare på ressursene våre, og gjerne bruke dem om og om igjen.

TINE bruker mye emballasje hvert år, så derfor er vi opptatt av emballaseløsninger og returordninger. Vår emballasje skal ikke forsøple verken natur eller klima.

Pandemien som preget 2020

I 2020 har bruk av hjemmekontor, mindre restaurant og hotell-besøk og mer hjemmelaget mat ført til en økt etterspørsel etter TINE-produkter i forbrukermarkedet. Dette fikk da også følger for avfall- og gjenvinningsbransjen¹. En kombinasjon av betydelig økning i husholdningsavfall, høy eurokurs og lav etterspørsel etter avfallsfraksjoner førte til økte kostnader for de ulike returordningene. Resultatet var at man sto i fare for at andelen av avfallet som går til materialgjenvinning ville falle til under 30 prosent, ned fra over 40 prosent i 2019. Grønt Punkt Norge² måtte derfor øke emballasjevederlaget, som er med på å finansiere returordningene, med over 150 prosent.

¹ Plastløfte digital samling 18.6.2020, <https://www.grontpunkt.no/media/4267/plastreutr-innsamling-og-gjenvinning-under-corona.pdf>, hentet 4.12.2020

² TINE som produsent og vareimportør bidrar via produsentansvarsordningen til å finansiere retursystemene for avfall.

Emballasjestrategien står fast

TINEs emballasje skal ta hensyn til klima og miljø, og bidrar til å redusere TINEs klimaavtrykk. Gjennom innovativ emballasje, merking og forbrukerdialog skal vi bidra til å redusere matsvinnet hos forbrukerne.

I 2020 har vi styrket vårt arbeid med miljøsmart emballasje. Vår ambisjon står fast. Innen 2023 skal TINEs emballaseløsninger være materialgjenvinnbare og hovedsakelig komme fra fornybare eller resirkulerte råvarer.

TINEs Emballasjestrategi har søkelys på følgende tre arbeidsområder. Vi kaller det emballasjetriangelet:

- **Forbruker og kunde.** Vi tilbyr funksjonelle emballaseløsninger som passer inn i hverdagens mange situasjoner.
- **Redusert matsvinn.** Vår emballasje skal begrense matsvinn, både hos TINE og hos forbruker.
- **Gode materialvalg.** Vi skal optimere ressursbruken, bruke fornybare materialer og utvikle vår emballasje for gjenvinning.

Lær mer om Høy returandel

TINE er medlem av og samarbeider med Grønt Punkt Norge (GPN) om innsamling av emballasje. For 2020 er godkjent returandel for drikkekartong 93,4 prosent, hvorav 61,2 prosent til materialgjenvinning. For skolemelk og melk til barnehager er returandelen 97,5 prosent, hvorav 82,4 prosent til materialgjenvinning. Og for drikkevareemballasjen i plast uten pant er returandelen 88,7 prosent, hvorav 33,5 prosent er materialgjenvinning.

Betydelig volum

I 2020 brukte TINE 29 483 tonn emballasje, en økning på 120 tonn fra 2019. Økningen skyldes økt salg av forbrukerpakninger som følge av koronapandemien. Fra 2018 er emballasjevolumet til datterselskapet Diplom-Is inkludert i det rapporterte volumet. Historiske tall før 2018 er ikke justert tilsvarende.

Av ulike emballasjemateriale i TINE utgjør papp og kartong fra blant annet drikkekartong³ den desidert største andelen med 75 prosent, fulgt av plast fra ulike beger og plastfilm med 25 prosent. TINEs drikkekartonger har siden 2018 vært av helt fornybart materiale.

«Bøy ut og brett tilbake» er tilbake

TINEs melkekartonger er allerede 100 prosent fornybare, både kartong og plastkork. For å redusere klimaavtrykket ytterligere lanserte TINE sin økologiske melk i en enda mer miljøvennlig kartong. Her er kartongen ubleket og lettere, plastkorken er fjernet og erstattet av en forbedret utgave av den klassiske åpningen "brett ut og bøy helt tilbake". Vi sparer minst 5 tonn med plast med endringen på denne ene varianten.

Fjerning av engangspplast

EUs direktiv for engangspplast, det såkalte SUP-direktivet trer i kraft fra 3. juli 2021. Direktivet har som formål å redusere marin forurensning og omfatter forbud, reduksjonsforpliktelser og krav til resirkulering. Det er forbudet på spesifikke artikler blant annet engangsbestikk, skjer og sugerør, som har fått størst oppmerksomhet. I 2020 har TINE prioritert å teste ut ulike alternativer for skjeer og papirsugerør på våre ulike Go'morgen-, juice- og sjokolademelkvarianter. Løsninger forventes implementert mot slutten av første halvår 2021.

Papirsugerør og freskjeer

Som en av de første aktørene i Norge tester TINE nå ut papirsugerør. I 2019 ble det fra TINE solgt 12,4 millioner kartonger med sugerør. Ved å bytte til papirsugerør vil vi redusere plastforbruket med i underkant av 6 tonn pr. år.

TINE er i dag en stor forbruker av plastskjeer på sine ulike yoghurtprodukter. Dette er skjeer som må byttes ut med skjeer av tre eller kartong. Det er relativt komplisert å finne gode og funksjonelle løsninger som kan erstatte plastskjeen. I tillegg vil det krever store investeringer på våre produksjonslinjer. Det vil derfor ta mer tid og det er utfordrende å ha dette på plass innen juli 2021. Vi har imidlertid god tro på at de første Go'morgen® begrene med fiberbasert skje vil ruller ut i markedet mot slutten av første halvår 2021.

³⁾ Drikkekartong rapporteres som fiber. Om lag 20 prosent av kartongen er plast. I 61 prosent av drikkekartongene bruker vi bioplast basert på fornybare råvarer.

Emballasjeforbruk

Tonn

35000

30000

25000

20000

15000

10000

5000

0

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

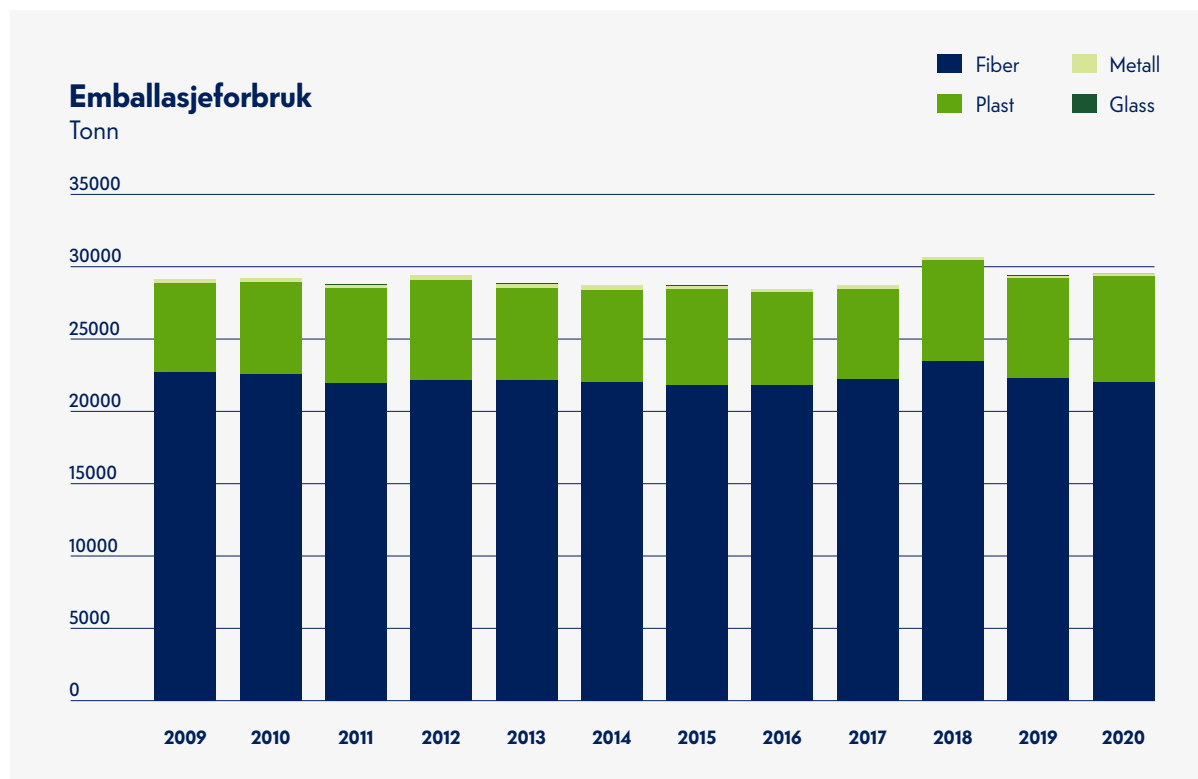
2017

2018

2019

2020

Fiber Metall
Plast Glass

Rømme på pappbeger

Høsten 2019 lanserte TINE rømme i pappbeger. Dette ble tatt godt imot av markedet, men kvaliteten var ikke god nok. Forbrukerne opplevde at begeret ble mykt og produktet ble derfor trukket tilbake tidlig i 2020. Sammen med emballasjeverandøren har vi gjennom 2020 jobbet med å forbedre pappbegeret. Resultatet er et bedre og mer stabilt beger som igjen var å finne på markedet fra høsten 2020. I løpet av 2021 vil se om det nye begeret tilfredsstiller forbrukers behov, og vi vil vurdere om løsningen kan introduseres på andre produkter.

Resirkulerte råvarer en del av strategien

Ikke bare skal vi velge fornybart materiale i vår emballasje. Vi skal også øke bruken av såkalt resirkulert materiale. Det er komplisert for matvareindustrien å ta i bruk denne type materiale da reglene sier at det ikke kan være i direkte kontakt med matvaren. Dette henger sammen med faren for eventuell forurens-

ning av maten fra tidligere bruk av det resirkulerte materialet. TINE har likevel funnet gode løsninger der man kombinerer resirkulert og nytt emballasjemateriale.

I 2020 samlet Avfall Norge og Grønt Punkt seg om felles emballasjemerking⁴. Dette skal gjøre det lettere for forbruker å sortere avfallet riktig. TINE innfører den nye merking fortløpende igjennom 2021.

Datterselskaper

Arbeidet med å sikre en effektiv og miljøsmart emballasje inkluderer alle produkter produsert ved TINEs anlegg i Norge. Datterselskapet Fjordland AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meieranlegg. Disse produktene er dermed også inkludert i denne rapporten.

Lær mer om Resirkulerte løsninger

TINE er en stor forbruker av emballasje. Med andre ord betyr det mye for omgivelsene hva slags emballasje vi velger å bruke. Målet er at TINEs emballasje skal være av fornybart eller resirkulert materiale.

I 2020 har vi tatt i bruk mer resirkulert emballasjemateriale. Dette er materiale som tidligere har vært benyttet i andre produkter og som nå har fått et nytt liv.

Her er noen eksempler:

- Av TINEs forbruk av bølgepapp er ca. 64 prosent andel resirkulert materiale.
- TINE bruker årlig ca. 70 millioner plastlokk til yoghurt- og matlagingsbeger. Løkene er laget av 80 prosent resirkulert plast (PET).
- Flaskene til Sunniva®IsTe består av 25 prosent resirkulert plast (PET).
- Vi har redusert det årlige plastforbruket i våre porsjonspakker for skivet ost med 72 tonn, tilsvarende 12 prosent. Andel resirkulert plast (PET) er 60 prosent.

Bærekraft

Tall og GRI-tabell

Bærekraft — tall og GRI-tabell

Tall og statistikk

Bærekraft og miljø — Nøkkeltall

I 2018 ble datterselskaper inkludert i tallene for bærekraft og miljø. Historiske tall er ikke korrigert tilsvarende.

TINE Gruppa	2020	2019	2018	2017	2016
HMS og ansatte					
Antall ansatte	5 343	5 232	5 355	5 476	5 418
Sykefravær	5,8 %	5,4 %	5,4 %	5,7 %	5,9 %
H-verdi	4,2	6,6	7,2	7,1	7,5
Kvinneandel	37 %	37 %	36 %	37 %	37 %
Kvinneandel i ledende stillinger	40 %	37 %	36 %	35 %	35 %
Miljø ¹⁾					
Brutto energiforbruk (GWh)	562	574	573	536	531
Driftsinntekter ift. Brutto energiforbruk (MNOK/GWh)	42,8	41,5	40,1	34,1	34,7
Andel fornybar energi ²⁾	84 %	85 %	85 %	78 %	79 %
Emballasjeforbruk - kartong/papp (tonn) ^{2), 4)}	22 032	22 296	23 450	22 230	21 815
Emballasjeforbruk - plast (tonn) ²⁾	7 265	6 911	6 983	6 232	6 410
Emballasjeforbruk - annet (tonn) ²⁾	186	156	233	221	230
Emballasjeforbruk - totalt (tonn) ²⁾	29 483	29 363	30 666	28 683	28 455
Emballasjeforbruk ift driftsinntekter (tonn/MNOK) ²⁾	1,87	1,91	2,02	2,31	2,24
Andel drikkekartong med bioplast (% av totalt volum) ²⁾	68 %	61 %	57 %	31 %	na
Kvalitetsindeks (MNOK) ²⁾	184	199	196	211	242
Transport (km/1000 liter råstoff) ²⁾	37	37	36	36	38

¹⁾ Tallene for 2020 omfatter TINE Gruppa hvis ikke annet er oppgitt. Historiske tall fra 2017 og tidligere omfatter TINE SA
²⁾ Tallene for 2020 omfatter TINE Gruppe eksklusive datterselskapene Norseland Ltd. og Norseland Inc.
³⁾ Tallene for 2020 omfatter TINE SA
⁴⁾ Drikkekartong rapporteres som fiber. Om lag 20 prosent av kartongen er plast. I 68 prosent av drikkekartongene bruker vi bioplast basert på fornybare råvarer

Bærekraft og miljø — nøkkeltall forts.

TINE Gruppa	2020	2019	2018	2017	2016
Klimagassutslipp Scope 1					
Utslipp CO ₂ -ekv. fra meieri (tonn)	18 908	17 323	19 164	24 228	22 759
Utslipp CO ₂ -ekv. fra transport (tonn)	44 085	49 349	51 201	47 755	45 135
Utslipp CO ₂ -ekv. fra annen virksomhet (tonn)	1 750	1 752	1 842	3 285	3 286
Utslipp CO ₂ -ekv. totalt (tonn)	64 743	68 424	72 207	75 268	71 180
Utslipp CO ₂ -ekv. totalt ift. driftsresultat (tonn/MNOK)	32,5	57,5	47,0	53,3	41,3
Klimagassutslipp scope 2					
Utslipp CO ₂ -ekv. fra meieri, markedsbasert elektrisitet	146 924	193 653	195 095	160 112	136 560
Utslipp CO ₂ -ekv. fra meieri, stedsbasert elektrisitet	12 896	11 139	10 492	4 834	4 440
Utslipp CO ₂ -ekv. fra meieri, fjernvarme	217	865	472	2 329	2 157
Klimagassutslipp scope 3					
Utslipp CO ₂ -ekv fra drivstoff (Well-to-tank)	11 950	11 650	12 602	11 870	12 134
Utslipp CO ₂ -ekv fra ansattes flyreiser ³⁾	268	1 492	1 292	1 200	1 813
Lokale utslipp ¹⁾					
Utslipp NOx (tonn)	49,9	58,7	78,6	na	na
Ernæring (TINE SA) ¹⁾					
Antall nøkkelhullprodukter ³⁾	20	16	14	13	13
Mettet fett, totalt i produkter (tonn) ³⁾	29 888	28 693	28 802	29 082	29 452
Tilsatt sukker, totalt i produkter (tonn) ³⁾	5 378	5 662	5 766	6 022	6 315
Salt, totalt i produkter (tonn) ³⁾	889	827	816	817	802
Dyrehelse og dyrevelferd					
Dyrevelferdsindikator ⁵⁾	106,0	103,2	101,1	100,7	99,7
Trygg mat ³⁾					
Sykdomsfremkallende bakterier, antall negative prøver	5 941	6 307	4 927	4 648	4 435
Sykdomsfremkallende bakterier, antall positive prøver	18	2	4	0	2
Antall tilbakekallinger	2	1	0	1	2

¹⁾ Tallene for 2020 omfatter TINE Gruppa hvis ikke annet er oppgitt. Historiske tall fra 2017 og tidligere omfatter TINE SA

²⁾ Tallene for 2020 omfatter TINE Gruppe eksklusive datterselskapene Norseland Ltd. og Norseland Inc.

³⁾ Tallene for 2020 omfatter TINE SA

⁴⁾ Drikkekartong rapporteres som fiber. Om lag 20 prosent av kartongen er plast. I 68 prosent av drikkekartongene bruker vi bioplast basert på fornybare råvarer

⁵⁾ Dyrevelferdsindikatoren er basert på produksjonsdata fra Kukontrollen og benytter Verdens dyrehelseorganisasjons (OIE) standard for dyrevelferd. En positiv endring i indikatorverdien indikerer en positiv endring i dyrehelse og dyrevelferd

Bærekraft — tall og GRI-rapport

Slik rapporterer vi

TINE ser på bærekraft som en integrert del av selskapets samlede virksomhet og rapporterer sitt arbeid med bærekraft som en del av årsrapporten.

Formålet med rapporteringen er å gi våre interessenter som eiere, ansatte, kunder og forbrukere en overordnet og balansert oversikt over hvordan TINE følger opp sitt ansvar knyttet til bærekraft innen de tema som vi anser som de mest sentrale for TINEs virksomhet.

Et av grunnprinsippene i GRI Standards er at selskaper skal utforme sin bærekraftsrapportering basert på de bærekrafttemaene som er mest vesentlige for selskapet. Vesentlighet i denne sammenheng avgjøres av:

- Omfanget av selskapets økonomiske, miljømessige og samfunnsmessige påvirkning
- Hva som i betydelig grad vil påvirke vurderingene og valgene til selskapets interessenter

I 2018 ble det gjennomført en vesentlighetsanalyse i henhold til rapporteringsstandarden Global Reporting Initiative (GRI). Gjennom 2019 tegnet det seg et tydeligere bilde av hvilke aspekter som var helt vesentlige for TINE. Resultatet var at antall vesentlige aspekter ble redusert noe. Det er denne analysen som ligger til grunn for bærekraftsrapporten for 2020. Analysen er nærmere beskrevet under kapitlet *Det vesentlige*.

Rapporterings- og regnskapsprinsipper

Rapporteringen om bærekraft omfatter i utgangspunktet TINE Gruppen dersom ikke annet er presisert. Temaene omfattet

av rapporteringen er i stor grad basert på TINEs strategi for bærekraft og omfatter også relevante forhold langs verdikjeden for melk som går ut over selskapets direkte ansvarsområde.

Frem til 2017 har TINEs bærekraftsrapport og klimaregnskap omfattet morselskapet TINE SA. Fra 2018 har vi inkludert de heleide datterselskapene Diplom-Is, Norseland Ltd. og Norseland Inc. hvis ikke annet er opplyst.

Utslipp fra datterselskapet Fjordland AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meierianlegg. Disse produktene er også transportert ut til kundene på TINEs biler. Klimagassutslippet tilknyttet produksjon og transport av nevnte produkter er derfor også inkludert i TINEs klimaregnskap.

TINE GRI-tabell 2020

TINE viderefører selskapets rapportering om bærekraft i henhold til GRI sine retningslinjer. Rapporteringen for 2020 er basert på GRI Standards.

TINEs rapportering om bærekraft for 2020 er integrert i TINE Årsrapport 2020 og publisert på TINEs nettsider. Vår eksterne revisor EY har verifisert at rapporteringen i all hovedsak er i samsvar med GRI sine rapporteringsprinsipper og at rapporteringen tilfredsstiller nivå «Core» i henhold til retningslinjene, se *Revisors uttalelse*.

I 2018 ble det gjennomført en vesentlighetsanalyse i henhold til rapporteringsstandarden til GRI. Gjennom 2019 tegnet det seg et tydeligere bilde av hvilke aspekter som var helt vesentlige for TINE. Resultatet var at vi valgte å redusere antall vesentlige aspekter noe. Det er denne analysen som ligger til grunn for bærekraftsrapporten for 2020. Basert på dette har man for 2020 valgt å rapportere på elleve ulike aspekter.

I vedlagte GRI-tabell framkommer hvilke GRI-aspekter TINE rapporterer på basert på vesentlighetsanalysen. Tabellen gir henvisninger til hvor i TINEs årsrapport for 2020 informasjon om de enkelte elementer og indikatorer er gitt, enten dette gir en hel eller delvis besvarelse i forhold til GRIS retningslinjer.

GRI-tabellen er verifisert av eksternt tredjepart og viser også en oversikt over verifiserte aspekter samt «utelatelser» der det forekommer. For full beskrivelse om de enkelte indikatorer henvises til GRI sin hjemmeside <https://www.globalreporting.org/>.

GRI-Rapport for 2020

<https://www.tine.no/om-tine/bærekraft/TINE-GRI-tabell-2020.pdf>

Revisors uttalelse

Side 1/2

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

Til Styret i TINE SA

Uavhengig attestasjonsuttalelse om TINEs bærekraftsrapportering for 2020

Vi har gjennomgått den vedlagte TINEs bærekraftsrapportering for 2020 for Tine SA, som består av områdene referert til i selskapets GRI-indeks og inkludert i selskapets årsrapport for 2020. Vi har vurdert om informasjonen som blir presentert i TINEs bærekraftsrapportering for 2020 bygger på relevante kriterier i standardene for bærekraftsrapportering fra Global Reporting Initiative GRI Standards, alternativ «core».

Ledelsens ansvar for TINEs bærekraftsrapportering for 2020

Ledelsen er ansvarlig for utarbeidelsen av TINEs bærekraftsrapportering for 2020, og for slik intern kontroll som ledelsen finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av TINEs bærekraftsrapportering for 2020 i overensstemmelse med kriteriene i GRI Standards uten vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Vi anvender internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1) og opprettholder et omfattende system for kvalitetskontroll inkludert dokumenterte retningslinjer og prosedyrer vedrørende etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og gjeldende lovmessige og regulatoriske krav.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om TINEs bærekraftsrapportering for 2020 på bakgrunn av vår gjennomgang. Vi har gjennomført oppdraget i samsvar med ISAE 3000 – «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon». Denne standarden krever at vi planlegger og gjennomfører kontrollhandlinger for å kunne avgi en uttalelse med moderat sikkerhet for at foretaket har vurdert og konkludert på TINEs bærekraftsrapportering for 2020. Standarden krever videre at vi skal kontrollere utvalgte deler av materialet som utarbeidelsen av TINEs bærekraftsrapportering for 2020 bygger på, herunder om det er samsvar mellom selskapet vurdering og konklusjon og det underliggende materialet, samt at rapporteringen er utarbeidet i tråd med relevante kriterier for bærekraftsrapportering etter GRI Standards.

Vårt arbeid har bestått av følgende aktiviteter:

- Gjennomgang av TINEs prosess for utarbeidelse av bærekraftsrapporten for å opparbeide oss en forståelse av hvordan samfunnsansvaret ivaretas i praksis i virksomheten.
- Intervjuet rapporteringsansvarlige for å opparbeide en forståelse av prosessen for utarbeidelse av bærekraftsrapporten
- På stikkprøvemessig grunnlag verifisert informasjon i bærekraftsrapporten mot grunnlagsdata og annen informasjon utarbeidet av TINE.

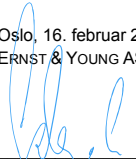
- Evaluert helheten i informasjonen i bærekraftsrapporten og om den bygger på kriteriene i GRI Standards, herunder kontrollert konsistens i informasjonen opp mot selskapets GRI-indeks.

Vi mener at våre kontrollhandlinger gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Konklusjon

Basert på vårt arbeid beskrevet i denne rapporten er vi ikke blitt oppmerksom på noe som gir grunn til å tro at TINEs bærekraftsrapportering for 2020 ikke i all vesentlighet er utformet i samsvar med kriteriene i GRI Standards eller inneholder vesentlige feil og mangler. Indikatorer omfattet av vår attestasjonsuttalelse fremgår av selskapets GRI-indeks.

Oslo, 16. februar 2021
ERNST & YOUNG AS

Asbjørn Ler
statsautorisert revisor

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon

Tillitsvalgte

Årsmøte

Årsmøtet består at 110 eiervalgte utsendinger. Utsendingene fordeles forholdsmessig mellom hvert eierområde på grunnlag av antall medlemmer i året før årsmeldingsåret. I tillegg kommer styrets og rådets medlemmer.

Rådet

Odd-Einar Hjortnæs, ordfører
Nina Vangen Ranøien, varaordfører

Øvrige eiervalgte medlemmer

Allan Falkmo Hansen
Veronica Berntsen Hjelle
Odd-Arne Stormo
Einar Åbergsgjord
Magnhild Johanne Nymo
Agnete Hansen
Vegard Smenes
Randi Holien Bartnes
Trond Hodne
Jørn Magne Vaag
Jannicke Tafjord
Elise Unander Mjølhus
Rolf-Daniel Midthun
Arthur Salte
Asgeir Pollestad
Andreas Wollnick Wiese
Gjertrud Svartveit Osmundsen

Kari Lise Breivik
Gunn Randi Finstad
Hans Mathias Ulberg
Thomas C. Meyer French
Ole Paulsen

Ansattvalgte medlemmer

Kåre Ivar Stormoen
Trond Einar Pettersen
Mona Berntsen
Ingunn H. Skauen Ruud
Paal Wanvik
Kjell Inge Robberstad
Hilde Kraggerud
Rune Heggem
Inger Marie Tayuzak
Egil Torland
Hilde Fismen
Kåre Pedersen
Lars Olav Iversen
Dag Rune Herting
Hanne Cecilie Hagen
Kurt Haukland

Kontrollkomitéen

Per Amb, leder
Sigrun Bakken Lerhol, nestleder
Petter Arne Ekroll

Styret

Eiervalgte medlemmer

Marit Haugen, leder
Rolf Øyvind Thune, nestleder
Solveig Bratteng Rønning
Hege Persen
Nina Kolltveit Sæter
Askild Eggebø
Helge Arne Espeland
Bjørnar Gjerde
Anne Berit Løset
Einar Johansen Meisfjord

Ansattvalgte medlemmer

Tor Arne Johansen
Ottar Råd
Elin Aarvik
Jeffrey Thomas

Varamedlemmer til eiervalgte medlemmer

Asgeir Pollestad, 1. vara
Randi Holien Bartnes, 2. vara
Thomas C. Meyer French, 3. vara

Varamedlemmer til ansattvalgte medlemmer

Dag Rune Herting (NNN), 1. vara
Randi Einarsen (NML), 1. vara
Siri Margrethe Byberg 1. vara (andre)

Sentral valgkomité

Nils Neteland, leder
Anne Helene Burdahl, nestleder
Jan Olav Tømmerås
Boye Olav Skøre
Grete Skar Misfjord
Sonja Herikstad Skårland
Hege Sæter Hass
Knut Johnny Enoksen

Øvrig informasjon

TINE Gruppa

Hovedkontor

TINE SA

Postboks 113 Kalbakken, 0902 Oslo

www.tine.no

Telefon: 03080

firmapost@tine.no

Heleide datterselskap

Diplom-Is AS

Postboks 23, 1483 Hagan

Telefon: 02001

Wernersson Ost AB

Industrivägen 5

523 90 Ulricehamn, Sverige

Telefon: +46(0)10-1615600

Norseland Inc.

1250 East Main Street

Stamford, CT 06902 USA

Telefon: +1 203 324 5620

Norseland Ltd.

Somerton Road, Ilchester

Somerset BA22 8JU, England

Telefon: +44(0)1935 842800

TINE Ireland Ltd.

Mogeely, Co.Cork, P25R7W6

Irland

Telefon: +353(87)4348079

Deleid Datterselskap

Fjordland AS

Brynsengveien 10, 0667 Oslo

Telefon: 22 97 49 00

Mimiro AS

Postboks 57, 1431 Ås

Telefon: 48 16 89 89

Design

Tania Goffredo Design
TINE Design

Bilder

Torstein Kiserud
TINE Mediebank